

І БОЛЬ, І ПРЫТАЖОСЦЬ...

Выбраныя творы паэтаў Еўропы і Амерыкі
ў перакладах Лявона Баршчэўскага

КНИГАРНЯ

ПІСЬМЕННІКА

Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў

КНИГАРНЯ ПІСЬМЕННІКА

Выпуск 73

І БОЛЬ, І ПРЫГАЖОСЦЬ...

Выбраныя творы паэтаў Еўропы і Амерыкі
ў перакладах Лявона Баршчэўскага

Мінск
Выдавец Зміцер Колас
2016

УДК 821(100)-1

ББК 84(0)-5

И11

Серыя заснаваная ў 2009 годзе.

И11 **І боль, і прыгажосць... : выбраныя творы паэтаў Еўропы і Амерыкі ў перакладах Лявона Баршчэўскага.** — Мінск : Выдавец Зміцер Колас, 2016. — 454 с. — (Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў «Кнігарня пісьменніка» ; вып. 73).

ISBN 978-985-6992-86-8.

Увазе беларускага чытача прапануецца беспрэцэдэнтная аўтарская анталогія паэзіі Еўропы, Паўночнай і Паўднёвай Амерыкі, у якую ўключаныя каля 250-ці твораў ста розных паэтаў, перакладзеныя Лявонам Баршчэўскім больш як з трыццаці моваў.

УДК 821(100)-1

ББК 84(0)-5

ISBN 978-985-6992-86-8.

© Баршчэўскі Л. П., пераклад вершаў, уступнае слова, звесткі пра аўтараў і творы, 2016.

© ГА «Саюз беларускіх пісьменнікаў», 2016.

© Афармленне. Выдавец Зміцер Колас, 2016.

ЧАРЫ БОЛЮ І ХАРАСТВА

Слова перакладчыка

Рытмічны спеў, вершаваны радок чараваў людзей, напэўна, ад самага пачатку роду чалавечага. Ён набліжаў людское да боскага, ён прымушаў верыць, натхняцца і... баяцца. Так яно было ў высечаных у камені ды выціснутых на гліняных дошчачках вершаваных творах старажытных егіпцяў, шумераў, акадцаў, фінікійцаў, хурытаў, хетаў. Так яно было і ў запісаных на скрутках папірусу ці пергаменту паэтычных тэкстах Кнігі Кніг – Бібліі. Ідучы ад слова *прамоўленага*, а потым запісанага, старажытныя паэты Усходу досыць рэдка сягалі да глыбока-інтымнага, асабістага, а імкнуліся гаварыць не столькі ад сябе, колькі ад імя людской грамады. У старажытных грэкаў усё было інакш: спевы пад суправаджэнне ліры або флейты былі прасякнутыя ўласным болем або захапленнем вершатворца-песняспеўцы. Так нараджалася еўрапейская паэзія, з яе нязменным – і неадольным – абвостраным адчуваннем пакут і хараства, болю і прыгажосці. Збольшага ў такім выглядзе яна перавандравала і ў абедзве Амерыкі.

Гэткую паэзію я ўпадабаў змалку: напачатку захапіўся чытаннем Чукоўскага, Маршака, а потым ім на змену прыходзілі Гётэ, Байран, Петрарка, Гайнэ, Міцкевіч, Верлен, Дзэблянаў, Акуджава, Врхліцкі, Багдановіч, Караткевіч... Усе яны, апроч двух апошніх, пісалі не па-беларуску, і мне хацелася іх перакладаць – «памацаць», як яны гучаць на нашай мове. Вучачыся ў школе, вядома, не адразу на тое наважыўся: першыя мае спробы пераствараць паэзію па-беларуску былі скіраваныя на творы нямецкамоўных паэтаў, што жылі ў савецкай імперыі – Фрыдрыха Больгера, Ёгана Варкентына, Зэпа Эстэрайхера... Перакладаў я тады і рускага савецкага класіка Уладзіміра Маякоўскага. Да вершаў Гайнэ,

што называецца, «саспеў» у дзясятым класе, а Гётэ, Байрана ды Міцкевіча пачаў перакладаць ужо ў студэнцкія гады. Амаратарскія заняткі паэтычным перакладам, можа, і не перараслі б у нешта сур'ёзнае, калі б у 1984 годзе Сяржук Сокалаў-Воюш не завёз у Мінск (а я ў той час працаваў у родным Полацку) колькі маіх вершаваных спробаў і не паказаў іх Мэтру – Васілю Сёмуху. Тут я атрымаў па заслугах: Сёмуха раскрытыкаваў амаль кожны радок маіх «тварэнняў». Не менш патрабавальны ў сваіх ацэнках быў іншы тагачасны рэдактар выдавецтва «Мастацкая літаратура», светлай памяці Валянцін Рабкевіч. Пасля гэтага нават пахвальныя словы Рыгора Барадуліна мяне не надта пераконвалі: усім было вядома, як Рыгор Іванавіч (яму таксама вечная памяць!) любіў падтрымаць пачаткоўцаў – пагатоў сваіх землякоў.

І тут да сваіх сістэматычных заняткаў рознымі замежнымі мовамі я дадаў яшчэ больш упартыя заняткі роднай мовай: у маёй хатняй бібліятэцы адзін за адным пачалі з'яўляцца слоўнікі Насовіча, Ластоўскага, Бялькевіча, Растаргуева, Сцяшковіч, Янкоўскага, Сцяцко; калектыўныя слоўніковыя працы нашых сучасных акадэмічных і ўніверсітэцкіх лінгвістаў. Незаменнымі дапаможнікамі на пачатку былі «Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў» Міхася Клышкі, а таксама фальклорныя зборнікі Федароўскага і Сержпудоўскага, салідныя тамы акадэмічнай серыі «Беларуская народная творчасць». З алоўкам у руках я чытаў-перачытваў мастацкую прозу Гарэцкага, Чорнага, Калюгі, Брыля, Адамчыка, Стральцова. Арлова, Мудрова, паэзію і пераклады Купалы, Дубоўкі, Пушчы, Куляшова, Гаўрука, Разанава, Мінкіна, тых жа Барадуліна і Сёмухі... Урэшце я адчуў, што магу брацца за больш сур'ёзную перакладчыцкую працу. У выніку ў 1988 годзе – акурат да майго трыццацігоддзя – у маім перакладзе выйшаў зборнік вершаў і зонгаў Бертальта Брэхта, яшчэ праз чатыры гады – зборнік лірыкі Нікалаўса Ленау. Частка зробленых у канцы 1980-х – на пачатку 1990-х гадоў вершаваных перакладаў друкавалася ў перыёдыцы: газетах «ЛіМ», «Наша слова», часопісе «Полымя», альманаху «Далягляды»... Пазней

дадаліся публікацыі ў «Крыніцы», альманаху «Annus Albaruthenicus», яшчэ пазней – у «Дзеяслове». Ды шмат якія пераклады не друкаваліся нідзе. Сабраўшы да кучы ксеракапіяваныя старонкі і выразкі з даўнейшых публікацый, лісткі з накрэмзанымі колісь радкамі, вырашыў я хоць частку з іх скампанаваць у кніжку... Вось жа, дарагі Чытач, памяркуй сам, што і як яно ў мяне атрыма-лася. Калі ёсць магчымасць параўнаць мае тэксты з арыгіналамі, я Табе спрасціў задачу: кніга выдаецца (што ў нас у Беларусі здараецца не так часта) у выглядзе «білінгвы», а хутчэй, нават «мультилінгвы». За любую ж угрунтаваную і зычлівую крытыку буду толькі ўдзячны – гэтак як я ўдзячны вышэйпамянёным маім Настаўнікам, пакаленням маіх ліцэістаў і маёй сям’і.

Лявон Баршчэўскі, на Каляды 2015–16 г.

ΣΑΠΦΩ

(περ. 630 π.Χ. – 570 π.Χ.)

1

Ποικιλόθρον' ἀθανάτ' Ἀφρόδιτα,
παῖ Δίος, δολόπλοκε, λίσσομαί σε
μή μ' ἄσαισι μήτ' ὄνιαισι δάμνα,
πότνια, θῦμον

ἀλλά τύιδ' ἔλθ', αἶ ποτα κατέρωτα
τᾶς ἔμας αὔδας αἰοῖσα πῆλοι
ἔκλυες πάτρος δὲ δόμον λίποισα
χρῦσιον ἤλθεσ

ἄρμ' ὑπασζεύξαισα· κάλοι δέ σ' ἄγον
ᾧκεες στρουῖθοι περὶ γᾶς μελαίνας
πύκνα δίνεντες πτέρ' ἀπ' ὠράνω αἴθε-
ρος διὰ μέσσω.

αἶψα δ' ἐξίκοντο, σὺ δ', ᾧ μάκαιρα
μειδιαῖσαισ' ἀθάνατῶι προσώπῳ
ἦρε' ὅττι δηῦτε πέπονθα κῶττι
δηῦτε κάλημμι

κῶττι μοι μάλιστα θέλω γενεσθαι
μαινόλαι θύμῳ, ἴτινα δηῦτε Πείθῳ
μαῖς ἄγην ἔς σάν φιλότατα τίς σ', ᾧ
Ψάφ', ἀδίκησι;

καὶ γάρ αἶ φεύγει, ταχέως διώξει,
αἶ δὲ δῶρα μὴ δέκετ', ἀλλὰ δώσει,
αἶ δὲ μὴ φίλει, ταχέως φιλήσει,
κῶκ ἐθέλοισα.'

ἔλθε μοι καὶ νῦν, χαλέπαν δὲ λῦσον
ἐκ μερίμναν ὅσσα δέ μοι τέλεσσαι
θῦμος ἰμέρρει τέλεσον, σὺ δ' αὔτα
σύμμαχος ἔσσο.

САПФО

(к. 630–570 гг. да н. э.)

1

Прад табой чало хілю, Афрадыта,
Зеўсава дачка – што ў цяне ты вабіш;
Неўміручая, я маю: ты смуткам
Сэрца не рві мне,

А сыдзі з вышыняў зноў, як калісьці:
Голас мой тады з далячынь ты чула
І бацькоўскае пакідала неба,
Як я прасіла.

Птушкі хіжыя калясніцу неслі
Залатую па-над зямлёю чорнай,
І раз-пораз лопат магутных крылаў
Чуўся ў паветры.

Прамяністую, я цябе пазнала –
Неўміруча-ўсмешліва і лагодна
Ты спытала, што ад цябе хачу я,
Што мяне цвеліць,

Хто агонь журботы ўва мне раздзьмухаў,
І каго Пейто, багіня спакусаў,
Мне прывесці мае, і хто Сапфо так
Змусіў пакутваць?..

Што – ўцякае?.. – Сама будзе следам бегаць!
Не бярэ дароў?.. – То з дарамі прыйдзе!
Не кахае?.. – Дык закахаецца моцна,
Хоць і міжволі...

Дык сыдзі ж і сёння з прыступак трона:
Не дазволь змарнець мне ў журбоце дзікай –
У нялёгкай гэтай страшэнна хвілі
Дапамажы мне!

2

Φαίνεται μοι κῆνος ἴσος θεοῖσιν
ἔμμεν' ὄνηρ, ὅττις ἐναντιός τοι
ἰσδάνει καὶ πλάσιον ἄδου φωνεί-
σας ὑπακούει

καὶ γελαις[ας] ἡμέροεν, τό μ' ἦ μὰν
καρδίαν ἐν στήθεσιν ἐπτόαισεν.
ὡς γὰρ ἔς σ' ἴδω βρόχε', ὡς με φώνη-
σ' οὐδ' ἔν' ἔτ' εἴκει,

ἀλλὰ καμὲν γλώσσα ἔαγε, λέπτον
δ' αὐτίκα χρωὶ πύρ ὑπαδεδρόμακεν,
ὀππάτεσσι δ' οὐδεν ὄρημμ', ἐπιρρόμ-
βεισι δ' ἄκουαι,

ἀ δέ μ' ἴδρωσ κακχέεται, τρόμος δέ
παῖσαν ἄγρει, χλωροτέρα δὲ ποίας
ἔμμι, τεθνάκην δ' ὀλίγω 'πιδεύης
φαίνομ' ἔμ' αὐται·

ἀλλὰ πᾶν τόλματον, ἐπεὶ †καὶ πένητα[...]

4

[...] ἄστερες μὲν ἀμφὶ κάλαν σελάνναν
ἄψ ἀπυκρύπτοισι φάεννον εἶδος,
ὄπποτα πλήθοισα μάλιστα λάμπη
γᾶν [ἐπὶ παῖσαν].

27

Οἱ μὲν ἰππῶν στρότον, οἱ δὲ πέσδων,
οἱ δὲ νάων φαῖσ' ἐπ[ι] γᾶν μέλαι[ν]αν
ἔμμεναι κάλλιστον ἔγω δὲ κῆν' ὅτ-
τω τις ἔραται.

2

Роўным богу мне падаецца ў шчасці
Чалавек, які, гэтак блізка-блізка
Седзячы з табой, твой пяшчотны голас
Слухае ўважна.

І цудоўны смех. У мяне пры гэтым
Перастала б сэрца адразу біцца.
Як цябе я ўбачу – больш не магу ўжо
Вымавіць слова.

Мой язык імгненна дранцвее, хваляй
Лёгкі жар пад скураю прабягае;
Вочы ўжо не бачаць. А вушы чуюць
Звон несціханы.

Пот з мяне гарачы цячэ, дрыжу я,
Ззеленела ўся – ужо нават болей
За траву. І маё жыццё нібыта
Скончыцца мусіць.

Ды цярпі, цярпі: ўжо далёка надта
Ўсё зайшло...

4

...Поўню пекную атачаюць зоркі –
Твар, што ззяе, бы ў покрыва ўкруцілі,
Каб яна адна ўсяму свету поўнай
Славай зіхцела.

27

Конніца – камусьці, камусьці – пяхота,
Трэцім – зграбныя караваны суднаў...
А як мне, дык на зямлі наймілейшы –
Толькі каханы.

πά]γχυ δ' εὔμαρες σύνετον πόησαι
πά]ντι τ[οῦ]τ'· ἄ γὰρ πόλυ περσκέθοισα
κάλλος [ἀνθ]ρώπων' Ἐλένα [τὸ]ν ἄνδρα
τὸν [πανάρ]ιστον,

καλλ[ί]ποι]σ' ἔβα 'ς Τροϊαν πλεί[σα
κωῦδ[ὲ] πα]ιδος οὐδε φίλων το[κ]ήων
πά[μ]παν] ἐμνάσθ[η], ἀλλὰ παράγαγ' αὐταν
τάν ἀέκο]σαν

Κύπρις· εὔκ]αμπτον γαρ [.....
.....] τις κούφως τ[.....
κά]με νῦν Ἀνακτορί[ας ὀ]νέμναι
σ' οὐ] παρειοῖσας,

τᾱ]ς κε βολλοίμαν ἔρατόν τε βᾱ]μα
κ]αμάρυγμα λάμπρον ἴδην προσώπω
ἠ τὰ Λύδων ἄρματα κᾶν ὄπλοισι
πεσδομ]άχεντας.

εἰ μεν ἴδ]μεν οὐ δύνατον γένεσθαι
λῶστ'] ὄν' ἀνθρώποις, πεδέχην δ' ἄρασται,
[τᾶν πέδειχόν ἐστι βρότοισι λῶον]
[ἦ λελάθεσθαι.]

Згодзіцца са мной той, хто вочы мае:
Вунь, Алена, найпрыгажэйшая ў свеце,
Узяла ды свайго пакінула раптам
Слаўнага мужа.

Паплыла яна на ладдзях у Трую,
Пра дачку, бацькоў забыўшыся – толькі
Чарам паддалася багіні Кіпрыды –
Ў вір паляцеўшы...

Розум хісткі мае [жанчына] – лёгка
[Дазваляе звабіць сябе каханню].
Пра цяпер далёкую Анактарыю
Мне прыгадала

Нечакана тая багіня міласці –
Пра хаду прыгожую ды аблічча,
Што мілей мне ад калясніц лідыйскіх
З тым іхнім бляскам.

Ведаю, што здзейсніцца ўсё не можа
На зямлі, як хочаш. Дый доля дружбы
Ад мінулай любові – не дасць забыцца,
Сэрца натоліць.

Са старагрэцкай.

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

(περ. 572 π.Χ. – περ. 485 π.Χ.)

43

[«]Ἄγε δὴ φέρ' ἡμῖν, ὦ παῖ,
κελέβην, ὅκως ἄμυστιν
προπίω, τὰ μὲν δέκ' ἐγγέας
ὔδατος, τὰ πέντε δ' οἴνου
κυάθους, ὡς ἀνυβρίστως
ἀνά δεῦτε βασσαρήσω.

Ἄγε δηῦτε, μηκέτ' οὔτω
πατάγωι τε κάλαλητῶι
Σκυθικὴν πόσιν παρ' οἴνωι
μελετῶμεν, ἀλλὰ καλοῖς
ὑποπίνοντες ἐν ὕμνοις[»].

44

Πολιοὶ μὲν ἡμῖν ἤδη
κρόταφοι κάρη τε λευκόν,
χαρίεσσα δ' οὐκέτ' ἦβη
πάρα, γηραλέοι δ' ὀδόντες,
γλυκεροῦ δ' οὐκέτι πολλὸς
βιότου χρόνος λέλειπται.

διὰ ταῦτ' ἀνασταλύζω
θαμὰ Τάρταρον δεδοικώς·
Αἰδεω γάρ ἐστι δεινός
μυχός, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτόν
κάτοδος· καὶ γὰρ ἐτοῖμον
καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

АНАКРЭОН

(к. 572– к. 485 гг. да н. э.)

43

«Хлопчык, прынясі мне келіх –
Асушу яго імгненна!
Размяшай вады ў ім дзесяць
І віна яшчэ пяць частак,
Каб крыху мне быць вясьлым,
А не п'яным, як вакханкі.

Прынясі нам келіх зноўку:
Мы не будзем напівацца,
Нібы скіфы, ды галёкаць.
Дзеля ўцехі вып'ем трошкі
І вясьлёла заспяваем».

44

Скроні ўжо мае сівыя,
І блішчыць мой чэрап голы –
Ўсмешак моладзь больш не дорыць.
Рэдкія зжаўцелі зубы,
Ад жыццёвых насалодаў
Мне малы драбок застаўся.

Вось таму я і рыдаю
Перад Тартарам у жаху!
Бездань страшная Аіда,
Цяжкая туды дарога:
Хто сыходзіў ёй аднойчы,
Ўжо не вернецца ніколі.

Πῶλε Θρηκική, τί δή με
λοξὸν ὄμμασι[ν] βλέπουσα
νηλεῶς φεύγεις; δοκέεις δέ μ'
οὐδὲν εἰδέναι σοφόν;

ἴσθι τοι, καλῶς μὲν ἂν τοι
τὸν χαλινὸν ἔμβάλοιμι,
ήνίας δ' ἔχων στρέφοιμί [σ']
ἄμφι τέρματα δρόμου.

νῦν δὲ λειμῶνάς τε βόσκειαι
κοῦφά τε σκιρτώσα παίξεις·
δεξιὸν γὰρ ἵπποπείρην
οὐκ ἔχεις ἐπεμβάτην.

Што ж, фракійская кабылка,
На мяне глядзіш ты скоса
І чаму ўцякаеш? Можа,
Думаеш: някёмны я?

То павер, цябе я спраўна
І спакойна зацугляў бы –
З лейцамі ў руках як трэба
Кіраваў бы я табой.

Пасвішся яшчэ ты сёння,
Жвава гойсаеш па траўцы,
Бо пакуль што вершнік хвацкі
Не знайшоўся на цябе.

Са старагрэцкай.

GAIUS VALERIUS CATULLUS

(87–54 BC)

EX: CATULLI VERONENSIS LIBELLUS

V

Vivamus, mea Lesbia, atque amemus,
rumoresque senum severiorum
omnes unius aestimemus assis!
soles occidere et redire possunt:
nobis cum semel occidit brevis lux,
nox est perpetua una dormienda.
da mi basia mille, deinde centum,
dein mille altera, dein secunda centum,
deinde usque altera mille, deinde centum,
dein, cum milia multa fecerimus,
conturbabimus illa, ne sciamus,
aut ne quis malus invidere possit,
cum tantum sciat esse basiorum.

VII

Quaeris, quot mihi basiationes
tuae, Lesbia, sint satis superque.
quam magnus numerus Libyssae arenae
lasarpiciferis iacet Cyrenis,
oraclum Iovis inter aestuosi
et Batti ueteris sacrum sepulcrum,
aut quam sidera multa, cum tacet nox,
furtivos hominum uident amores:
tam te basia multa basiare
vesano satis et super Catullo est,
quae nec pernumerare curiosi
possint nec mala fascinare lingua.

ГАЙ ВАЛЕРЫЙ КАТУЛ

(87–54 гг. да н. э.)

3 «КНИГІ КАТУЛА ВЕРОНСКАГА»

V

Будзем, Лесбія, жыць і мілавацца,
Не зважаць на ўсе тыя пагалоскі,
Што вакол нас чародамі віюцца.
Хай заходзіць жа і ўзыходзіць сонца –
Нам аднойчы дзень падаўся кароткім,
Ноч затое стала бясконца доўгай.
Падары мне тысячу пацалункаў,
Потым сотню і тысячу другую,
Потым – новыя тысячы ды сотні!
Потым – іх налічыўшы многа тысяч:
Нават можам забытацца – няважна!
Толькі кепскія людзі могуць іншым,
Хто цалуецца так, зайздросціць злосна.

VII

Знаеш, Лесбія, колькі пацалункаў
Губ тваіх мае вусны задаволяць?
Там, дзе малачаі ў пясках лівійскіх
Атачаюць Кірэну, дзе Юпітэр
Храм свой мае і дзе магіла Бата.
Зорак сонм убач, што глядзяць уночы
Моўчкі на таемнасць змовы каханкаў –
Ведаць будзеш колькасць тых пацалункаў,
Што да ласкі прагны Катул атрымаць хацеў бы,
Каб зайздроснік не вылічыў цікаўны,
Каб язык звяглівы не распусціўся.

LXXXV

Odi et amo, quare id faciam, fortasse requiris,
nescio, sed fieri sentio et excrucior.

LXXXVII

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam
vere, quantum a me Lesbia amata mea est;
nulla fides ullo fuit umquam foedere tanta,
quanta in amore tuo ex parte reperta mea est.

CIX

Iocundum, mea vita, mihi proponis amorem
hunc nostrum inter nos perpetuumque fore. –
Di magni, facite, ut vere promittere possit
atque id sincere dicat et ex animo,
ut liceat nobis tota perducere vita
aeternum hoc sanctae foedus amicitiae.

LXXXV

І ненавіджу й люблю. Як так? Дарэмна пытаеш.
Не адкажу – адчуваю й моцна пакутую з тым.

LXXXVII

Іншых жанчын не знайсці, абдораных шчодро мілосцю,
Лесбія, гэтак як я моцна кахаю цябе.
Бо тых дамоваў няма ці хоць якіх абяцанняў,
моц у якіх за маю болей любоў да цябе.

CIX

Ты абяцаеш, жыццё маё: радасці поўнай
мусіць быць наша мілосць – ненасытнай і вечнай.
Каб яно гэтак было, о вялікія, нам паспрыяйце,
шчыра засведчыце, што гэта ўсё чыстая праўда,
дайце магчымасць усю нашага рэшту жыцця
ў лучнасці вечнай пражыць, што нам любоў асвятліла.

З лаціны.

ANONYM

(12.Jahrhundert)

***

Dû bist min, ich bin din,
des solt dû gewis sin,
dû bist beslozen
in mînem herzen,
verlorn ist das sluzzelîn:
dû muost immer drinne sin.

НЕВЯДОМЫ АЎТАР

(XII ст.)

***

Ты са мной, я з табой –
Вер мне, мілы сябра мой.
Зачыніліся дзверцы
Ў маім сэрцы,
Згубіўся ключык назаўжды –
Цяпер там будзеш вечна ты.

Са стараверхнянемецкай.

ANONYM

(12. Jahrhundert)

***

Kume, kum, geselle mîn,
ih entbite harte dîn,
ih entbite harte dîn,
kum, kum, geselle mîn!

süezer, rôsenvarwer munt,
kum und mache mich gezunt,
kum und mache mich gezunt,
süezer, rôsenvarwer munt.

НЕВЯДОМЫ АЎТАР

(XII ст.)

***

Ты прыходзь, мой дарагі –
Я марнею ад тугі.
Я марнею ад тугі –
Ты прыходзь, мой дарагі!

Быццам ружа, пекны рот,
Дай спачыну ад турбот.
Дай спачыну ад турбот,
Быццам ружа, пекны рот.

Са стараверхнянемецкай.

GIRAUT DE BORNELH

(c. 1138–1215)

[ALBA]

Reis glorios, verais lums e clartatz,
Deus poderos, Senher, si a vos platz,
al meu companh siatz fizels ajuda,
qu'èu non lo vi, pos la nochs fo venguda,
et ades sera l'alba.

Bel companho, si dormetz o veillatz?
Non dormatz plus, suau vos ressidatz,
qu'en orient vei l'estela creguda
qu'amenal jorn, qu'èu l'ai ben coneguda,
et ades sera l'alba.

Bel companho, en chantan vos apel:
non dormatz plus, qu'èu aug chantar l'auzel
que vai queren lo jorn per lo boscatge,
et ai paor que.l gilos vos assatge,
et ades sera l'alba.

Bel companho, eissetz al fenestrel,
et esgardatz las ensenhas del cel;
conoisseretz si.us sui fizels messatge:
si non o faitz, vostres n'èr lo damnatge,
et ades sera l'alba.

Bel companho, pos mi parti de vos,
eu non dormi ni.m moc de ginolhos,
ans preguei Deu, lo filh Santa Maria,
que.us mi rendes per lejal companhia,
et ades sera l'alba.

ГІРАЎТ ДЭ БАРНЭЛЬ

(к. 1138 – 1215)

АЛЬБА

«Прашу цябе, о слаўны Божа мой,
Каб сябру ласкай дапамог Сваёй –
Жывым-здоровым надалей застацца:
Ён вечарам з каханай меў спаткацца,
А хутка ж развіднее!

Мой сябра, бачыш зьянне зоркі той,
Што Госпад запаліў па-над зямлёй,
Падаўшы знак сьвітанню набліжацца?
Бяжыце! Час даўно вам развітацца,
Бо хутка развіднее!»

Мой сябра! Небяспечны гэты час:
Птушыны спеў ужо ляціць да вас
Цераз лясы, бары, лугі ды нівы –
Заспець супернік можа вас раўнівы –
Ўжо ж хутка развіднее!

Мой сябра! Ноч я цэлюю не спаў,
Укленчыўшы, малітвы прамаўляў
Айцу Нябеснаму прад абразамі –
Каб мне навек не развітацца з вамі...
А хутка развіднее.

Мой сябра мілы! Хто ж казаў мне сам,
Каб пільнаваў я, стаў аховай вам?
На гэта згодны я – днём, ноччу кожнай.
Нашто ж вы робіце вось так неасцярожна?
Ах, хутка ж развіднее!»

Bel companho, la foras als peiros.
me prejavatz qu'èu no fos dormilhos,
enans velhes tota noch tro al dia;
aras no.us platz mos chans ni ma paria,
et ades sera l'alba.

– Мой сябра слаўны! Каб такой начы
Не скончыцца – й міласці не ўрачы!
Пяшчотаў столькі, што не час палохаць
Супернікам – хоць бы й прыйшоў самохаць...
Хай хутка й развіднее!

Са стараяправансальскай.

BERTRAN DE BORN

(c. 1140– a.1215)

***

Si tuit li doil e-il plor e-il marrimen
E las dolors e-il dan e-il chaitivier
Q'om hanc agues en est segle dolen
Fossen ensems, sembleran tuit leugier
Contra la mort del jove rei engles,
Don reman pres e jovenz doloiros
Escurs e tieins e negr' e tenebros,
Sems de tot joi, plens de tristor e d'ira.

Dolen e trist e plen de marrimen
Son remasut li cortes soudadier
E-il trobador e-il joglar avinen:
Trop an e Mort agut mortal guerrier
Qe tout lur ha lo joven rei engles
Vas cui eran li plus larc cobeitos.
Ja no er mais ni no crezatz q'anc fos
Ves aqest dol el segle plurs ni ira.

Estenta Mortz plena de marrimen,
Vanar te potz qe-l meilleur cavalier
As tout del mond c'anc fos de nulla gen,
Qar non es res q'a pretz aia mestier
Qe tot no fos el joven rei engles;
E fora miels, s'a Deu plagues razos,
Qes el visques el qe maint'autr'enoios
Q'anc non feiron als pros mas dol e ira.

БЕРТРАН ДЭ БОРН

(к. 1140 – да 1215)

***

Час гэты поўны смутку і бяды,
А цяжкіх стратаў нам не падлічыць
На свеце гэтым аніколі. Ды
Бяда найгоршая ў дзвярах стаіць –
То гібель маладога караля.
І так душа па ім баліць ва ўсіх,
што дзень азмрочаны нібы прыціх
і цэлы свет запоўнены тугою.

Вунь ваяры смуткуюць ад бяды,
І сэрца барду слаўнаму баліць.
Цыркач бядуе-тужыць малады,
А Смерць усмешкай радаснай зіхціць –
Дагнаўшы маладога караля,
Што так падданных шанавалі сваіх!
Ніколі больш не знаў пакут такіх
Наш век цяжкі, запоўнены тугою.

Дык цешся ўжо, віноўніца бяды –
Смерць ненажэрная! А свету не забыць
Ахвяры гэткай слаўнай, бо заўжды
Вянок любові прагнуў так абвіць
Чало – у маладога караля.
Ды лёс не смелых беражэ, а тых,
Хто звывся быць за спінамі другіх,
Харобрым поўнячы душу тугою.

D'aquest segle flac, plen de marrimen,
S'amors s'en vai, son joi teing mensongier,
Que no-i a ren que non torn en cozen;
Tot jorn veiretz que val meinz oi que ier.
Chascuns se mir el joven rei engles
Q'era del mond lo plus valenz dels pros:
Ar nès anatz sos gentz cors amoros,
Don es dolors e desconortz et ira.

Celui cui plac per nostre marrimen
Venir el mond e nos trais d'encombrier
E receup mort per nostre salvamen,
Qom a senhor humil e vertadier,
Clami merce q'al jove rei engles
Perdon, si-l platz, si con es vers perdos,
Que-l fass'estar ab honratz compagnos
Lai on anc dol non ac ni mal ni ira.

У век, дзе поўна ліха і бяды,
Сышла любоў – і ўцеха ўслед ляціць,
І людзі круцяцца сюды-туды,
Каб неяк выжыць, нават і схлусіць...
Няма больш маладога караля:
Ён таямніцы мужнасці спасціг,
Ды на зямлі пакінуў нас адных –
На свеце, ўшчэнт запоўненым тугою.

Той, хто, ратуючы нас ад бяды,
Сышоў з нябёс, каб смерцю адкупіць
Людзей грахі й на доўгія гады
Збавенне даць нам – спадзяванне вечна жыць –
Хай здыме з маладога караля,
З яго сяброў цяжар грахоў любых,
Каб ім спачын мець вечны там, дзе ўздых
Больш не чуцен, напоўнены тугою.

Са старанравансальскай.

PEIRE VIDAL

(c. 1175–1215)

[CANSONA]

Ab l'alèn tir vas me l'aire
Qu'ieu sen venir de Proensa!
Tot quant es de lai m'agensa,
Si que, quan n'aug ben retraire,
Ieu mò escout en rizen
E.n deman per un mot cen:
Tan mès bel quan n'aug ben dire.

Qu'òm no sap tan dous repaire
Cum de Rozer tro c'a Vensa,
Si cum clau mars e Durensa,
Ni on tant fins jois s'esclaire.
Per qu'entre la franca gen
Ai laissat mon cor jauzen
Ab lieis que fa.ls iratz rire.

Qu'òm no pot lo jorn mal traire
Qu'aja de lieis sovinensa,
Qu'èn liei nais jois e comensa.
E qui qu'èn sia lauzaire,
De ben qu'èn diga, no.i men!
Que.l mielher es ses conten
E.l genser qu'èl mon se mire.

E s'ieu sai ren dir ni faire,
Ilh n'aia.l grat, que sciensa
M'a donat e conoissensa,
Per qu'ieu sui gais e chantaire.
E tot quan fauc d'avinen
Ai del sieu bell cors plazen,
Neis quan de bon cor consire.

ПЕЙРЭ ВІДАЛЬ

(к. 1175–1215)

КАНСОНА

Поўнымі грудзьмі ўдыхаю
Правансальскі ветрык мілы,
Радасці прыток і сілы
Незвычайнай адчуваю.
Я хацеў бы зноў і зноў
Шмат прыгожых, добрых слоў
Чуць пра край свой родны.

З двух бакоў абсягі краю
Рона з Вэнсай затуліла,
З поўдня мора падступіла
І Дзюрэнс; я далятаю
Думкай да яго лугоў –
І надоўга знік, сышоў
Мой настрой маркотны.

Я і дня не пражываю,
Каб мяне не захапіла,
Каб душу не запаліла,
Згадка пра яе: ўсхваляю
Донну – і палае кроў:
Прыгажэйшую знайшоў
Дзе б, які смяротны?

Таямніцы не хаваю:
То яна мяне натхніла,
Тыя песні акрыліла,
Што цяпер я вам спяваю.
Лепшых не знайсці дароў
За яе пагляд, любоў –
Гэтым жыць я згодны!

Са старанправансальскай.

ANONYMORUM AUCTORUM

EX: CARMINA BURANA (XIII SAEC.)

O FORTUNA...

O Fortuna
velut luna
statu variabilis,
semper crescis
aut decrescis;
vita detestabilis
nunc obdurat
et tunc curat
ludo mentis aciem,
egestatem,
potestatem
dissolvit ut glaciem.

Sors immanis
et inanis,
rota tu volubilis,
status malus,
vana salus
semper dissolubilis,
obumbrata
et velata
michi quoque niteris;
nunc per ludum
dorsum nudum
fero tui sceleris.

НЕВЯДОМЫЯ АЎТАРЫ

СА ЗБОРНИКА «CARMINA BURANA» (XIII ст.)

***

О, удача!
Ты – няйначай
Месяц пераменлівы:
Прыбываеш
Ды ўбываеш.
Доля наша дрэнная
І гартуе,
І лякуе –
Розум наш узрушвае,
Гора ў хаце
Ці багацце,
Як той лёд, раструшчвае.

Лёс жахлівы,
Нешчаслівы –
Так яно здараецца –
Ў коле вечным,
Бессардэчным
Цалкам разбураецца.
Прыхаваны,
Нечакана
Раптам блісне ўпотаі нам –
Нас чакае
Ўсіх такая
Доля незваротная.

Sors salutis
et virtutis
michi nunc contraria,
est affectus
et defectus
semper in angaria.
Hac in hora
sine mora
corde pulsum tangite;
quod per sortem
sternit fortem,
mecum omnes plangite!

***

Ver redit optatum
cum gaudio,
flore decoratum
purpureo.
Aves edunt cantus
quam dulciter.
Revirescit nemus;
campus est amenus
totaliter.

Iuvenes, ut flores
accipiant
et se per odores
reficiant,
virgines assumant
alacriter
et eant in prata
floribus ornata
communiter!

Час збавення
Ды сталення
Мужнага – ён шкодны мне:
Нетрывалы,
Набрынялы
Стратамі заўсёднымі.
Вы няспынна
Штохвілінна
Сэрцамі хвалююцца –
Па праклятых
Бедах, страхах
Вы са мной смуткуйце ўсе.

***

Зноў час нам вясновы
Ўцеху нясе,
Кветкі пурпурова
Ззяюць усе.
Сям і там пяшчотна
Цёхкае птах,
Гай зноў зелянее,
І ўсё-ўсё квітнее
Пекна ў палях.

Моладзь, гэі, па кветкі
Трэба ляцець,
Каб праз водар гэткі
Паздаравець!
Шмат дзяўчаты маюць
Радасці, ўцех:
Безліч красак знойдуць
Ды лужочкам пойдучь
Пад спевы й смех.

З лаціны.

ANÓNIMO

(XII-XIII s.)

***

So ell encina, encina,
so ell encina.

Yo me iba, mi madre, a la romería.
por ir más devota, fuí sin compañía.
So ell encina.

Por ir más devote, fuí sin compañía;
tomé otro camino, dejé el que tenía.
So ell encina.

Halleme perdida en una montiña,
hechéme a dormer al pié del encina.
A la media noche desperté, mezquina,
halléme en los brazos del que más quiería.
So ell encina.

Pesóme, cuitada, de que amanecía.
Muy biendita sía la tal romería;
So ell encina, encina,
so ell encina.

НЕВЯДОМЫ АЎТАР

(XII–XIII ст.)

***

Ах, толькі дуб-дубочак,

Ах, дуб-дубочак...

Як пайшла я, маці, прагнучы аднога –

Памаліцца шчыра, стаць бліжэй да Бога...

Ах, дуб-дубочак...

Памаліцца шчыра, стаць бліжэй да Бога –

Толькі я не тую выбрала дарогу.

Ах, дуб-дубочак...

Завяла далёка горная сцяжынка,

І лягла паспаць я проста пад дубочкам –

Бедная, раскрыла вочы цёмнай ночкай,

А мяне каханак сціснуў у абдымках,

Ах, дуб-дубочак...

Хоць світанак бачыць мне было няшчасцем –

Хай жыве такое Боскае прычасце –

Ах, дуб-дубочак...

ANÓNIMO

(XII-XIII s.)

***

Ay flores, ay flores del verde pino,
¿Se sabedes novas do meu amigo?
¿Ay Deus, y dónde está?

Ay flores, ay flores del verde ramo,
¿Se sabedes novas do meu amado?
¿Ay Deus, y dónde está?

Ay cervos do monte, vin vos preguntar,
Foyse meu amigo, se ala tardar,
¿qué farey?

НЕВЯДОМЫ АЎТАР

(XII–XIII ст.)

***

Ах, кветачкі на зялёных ялінах,
Ці ў вас ёсць пра сябра майго навіны?
Божа, дзе ж ён, дзе?

Ах, кветачкі між зялёных галінак,
Ці ёсць пра каханка майго навіны?
Божа, дзе ж ён, дзе?

Ах, можа мне скажуць алені ў гарах:
Калі ён яшчэ запозніцца... Ах,
Што мне рабіць?

ANÓNIMO

(XII-XIII s.)

***

Á la sombra de mis cabellos
mi querido se adurmió:
¿si le despertaré ó no?

Peinaba yo mis cabellos
con cuidado cada dia,
y el viento los esparcia
revolviéndose con ellos
y á su soplo y sombra de ellos
mi querido se adurmió:
¿si le despertaré ó no?

Diceme que le da pena
el ser en extremo ingrata,
que le da vida y le mata
esta mi color morena,
y llamándome sirena
él junto á mí se adurmió:
¿si le despertaré ó no?

НЕВЯДОМЫ АЎТАР

(XII–XIII ст.)

***

У цяні маіх чорных косак
Мой каханак так соладка спіць –
Ці мне трэба яго будзіць?

Гэтак вось заснуў мой мілы
Проста на маім падоле.
Хто яго пазбавіў волі –
Я? Яшчэ якая сіла
Хлопца любага змарыла?
Соладка ён спіць –
Ці мне трэба яго будзіць?

Жарсцю мой пагляд замружыў
Вочы ў хлопца дарагога,
Сон яго адолеў, здужаў:
Атрымаўшы перамогу,
Не глядзіць больш ні на кога –
Соладка ён спіць –
Ці мне трэба яго будзіць?

Са стараіспанскай¹.

---

¹ Пераклады са стараіспанскай зробленыя разам з Якубам Лапаткам.

IACOPO DA LENTINI

(c. 1210–c. 1260)

***

Io m'aggio posto in core a Dio servire,
com'io potesse gire in paradiso,
al santo loco, c'aggio audito dire,
o' si mantien sollazzo, gioco e riso.

Sanza mia donna non vi voria gire,
quella c'à blonda testa e claro viso,
che senza lei non poteria gaudere,
estando da la mia donna diviso.

Ma no lo dico a tale intendimento,
perch'io peccato ci volesse fare;
se non veder lo suo bel portamento

e lo bel viso e 'l morbido guardare:
che-l mi teria in gran consolamento,
veggendo la mia donna in ghiora stare.

ЯКОПА ДА ЛЕНТЫНІ

(к. 1210 – к. 1260)

***

Душой я службе Госпаду адданы,
Каб у Нябесным Царстве апынуцца
У месцы, ў пацерах шматкроць згаданым,
Дзе поўна радасці, дзе ўсе смяюцца.

Ды скрушна будзе мне без Пекнай Дамы,
Ў якой ля скроняў пасмачкі віюцца
Бялявыя – і твар такі жаданы:
Ніяк я не магу з ёй размінуцца.

Хай грэх мой не накліча абурэння,
Бо я ж не прагну болей анічога,
Апроч як выказаць ёй захапленне

Вабнотамі аблічча дарагога.
Уцехай мне было б і суцяшэннем,
Каб на яе даброць сышла ад Бога.

З італьянскай.

GUIDO CAVALCANTI

(1250/59-1300)

***

Voi che per li occhi mi passaste 'l core
e destaste la mente che dormia,
guardate a l'angosciosa vita mia,
che sospirando la distrugge Amore.

È vèn tagliando di sì gran valore,
che' deboletti spiriti van via:
riman figura sol en signoria
e voce alquanta, che parla dolore.

Questa virtù d'amor che m'ha disfatto
da' vostr'occhi gentil'presta si mosse:
un dardo mi gittò dentro dal fianco.

Si giunse ritto 'l colpo al primo tratto
che l'anima tremando si riscosse
veggendo morto 'l cor nel lato manco.

ГВІДА КАВАЛЬКАНЦІ

(1250/59–1300)

***

Вы, што мой розум абудзілі сонны,
Нутро мне працінаючы вачамі,
Прашу Вас, падтрымайце дух мой самі,
Каханнем вынішчаным засмучоны.

Па душах аслабелых і скароных
Прайдзіцеся, бы вострымі нажамі –
І застанецца прывід перад Вамі
І голас сцішаны, безабаронны.

Вось – моц міласці, што мяне знішчае
Праз гэты неадхільны бляск вачэй,
Нібыта я паранены стралою.

Пацэлілі вы трапна, бо ўцякае
Ужо душа мая як найхутчэй,
Адчуўшы злева сэрца нежывое.

З італьянскай.

FRANCESCO PETRARCA

(1304–1374)

[SONNETTI DEL CANZONNIERE]

I

Voi ch'ascoltate in rime sparse il suono
di quei sospiri ond'io nudriva 'l core
in sul mio primo giovenile errore
quand'era in parte altr'uom da quel ch'i' sono,

del vario stile in ch'io piango et ragiono
fra le vane speranze e 'l van dolore,
ove sia chi per prova intenda amore,
spero trovar pieta, nonche perdono.

Ma ben veggio or si come al popol tutto
favola fui gran tempo, onde sovente
di me medesimo meco mi vergogno;

et del mio vaneggiar vergogna e 'l frutto,
e 'l pentersi, e 'l conoscer chiaramente
che quanto piace al mondo e breve sogno.

LXI

Benedetto sia 'l giorno, et 'l mese, et l'anno,
et la stagione, e 'l tempo, et l'ora, e 'l punto,
e 'l bel paese, e 'l loco ov'io fui giunto
da' duo begli occhi che legato m'anno;

et benedetto il primo dolce affanno
ch'i' ebbi ad esser con Amor congiunto,
et l'arco, et le saette ond'i' fui punto,
et le piaghe che 'nfin al cor mi vanno.

ФРАНЧЭСКА ПЕТРАРКА

(1304–1374)

[САНЕТЫ 3 «КНІГІ ПЕСЕНЬ»]

I

У песнях, што спяваў я вам, ніколі
Не быў фальшывы нават лёгкі ўздых –
З часоў пакут мілосных, першых тых,
Калі не думаў я аб лепшай долі.

Хай верш мой, што сваёй не здрадзіў ролі –
Пераадольваць крах надзей пустых,
У закаханых не дакораў злых
Заслужыць, а спагады як найболей.

Бо зразумеў я, што мяне народ
Даўно ўжо высмеяў і сам я смешны
Сабе ад вечнай марнай мітусні.

А вынік пыхі даўняй і турбот –
Я каюся, зняслаўлены ды грэшны,
Бо ўсе зямныя ўцехі толькі сніў.

LXI

Дабраслаўляю дзень той, месяц, год,
Часіну і дзівоснае імгненне,
Ды край, дзе бачыў вочы, нібы ў сненні, –
І, паланёны, шмат спазнаў турбот.

Дабраслаўляю горыч тых нягод,
Што шле Амур мне ў помслівым памкненні,
І лук, чыя страла мяне сустрэне
І ўраз смяротны скончыць свой палёт.

Benedette le voci tante ch'io
chiamando il nome de mia donna o sparte,
e i sospiri, et le lagrime, e 'l desio;

et benedette sian tutte le carte
ov'io fama l'acquisto, e 'l pensier mio,
chè sol di lei, si ch'altra non v'a parte.

CXXXII

S'amor non e, che dunque e quel ch'io sento?
Ma s'egli e amor, perdio, che cosa et quale?
Se bona, onde l'effecto aspro mortale?
Se ria, onde si dolce ogni tormento?

S'a mia voglia ardo, onde 'l pianto e lamento?
S'a mal mio grado, il lamentar che vale?
O viva morte, o dilectoso male,
come puoi tanto in me, s'io no 'l consento?

Et s'io 'l consento, a gran torto mi doglio.
Fra si contrari venti in frale barca
mi trovo in alto mar senza governo,

si lieve di saver, d'error si carica
ch'i' medesimo non so quel ch'io mi voglio,
et tremo a mezza state, ardendo il verno.

Дабраслаўляю гэты голас мой,
Які імя каханай паўтарае
Няспынна і з узнёсласцю такой...

Дабраслаўляю песні, што стварае
Маё натхненне: толькі ёй адной –
І больш нікому – ліра мая грае.

СХХХІІ

Ці ж не любоў – той жар, якім палаю?
Калі ж любоў – нашто мяне так мучыць?
Чаму яна так можа надакучыць
Дабром, а зла я больш сабе жадаю?

Пакутам ці ж няма канца і краю?
Ці ж я іх стогнамі хачу агучыць?
Любоў мяне з жыццём і смерцю лучыць –
Чаму ж сабе ў журбе не спачуваю?

Як пачуццё мне гэтае знаёма! –
У чоўне незайздросна-кволым плысці
Наперад, з моцным ветрам у абдымку –

Калі ўжо й стырnavы прапаў кудысьці...
Чаго хацеў бы я, мне невядома:
Халодна ўлетку мне, спякотна ўзімку.

CXCI

Si come eterna vita e veder Dio,
ne piu si brama, ne bramar piu lice,
cosi me, donna, il voi veder, felice
fa in questo breve et fraile viver mio.

Ne voi stessa com'or bella vid'io
gia mai, se vero al cor l'occhio ridice:
dolce del mio penser hora beatrice,
che vince ogni alta speme, ogni desio.

Et se non fusse il suo fuggir si ratto,
piu non demanderei: che s'alcun vive
sol d'odore, e tal fama fede acquista,

alcun d'acqua o di foco, e 'l gusto e 'l tatto
acquetan cose d'ogni dolzor prive,
i' perche non de la vostra alma vista?

CCXXXI

I' mi vivea di mia sorte contento,
senza lagrime et senza invidia alcuna,
che, s'altro amante a piu destra fortuna,
mille piacer' non vaglion un tormento.

Or quei belli occhi ond'io mai non mi pento
de le mie pene, et men non ne voglio una,
tal nebbia copre, si gravosa et bruna,
che 'l sol de la mia vita a quasi spento.

O Natura, pietosa et fera madre,
onde tal possa et si contrarie voglie
di far cose et disfar tanto leggiadre?

D'un vivo fonte ogni poder s'accoglie:
ma Tu come 'l consenti, o sommo Padre,
che del Tuo caro dono altri ne spoglie?

СХСІ

Як вечнае жыццё спазнае той,
Хто прагне аднаго – убачыць Бога,
Я ад кароткага жыцця зямнога
Хацеў бы сціплай радасці адной –

Каб Вы, о донна, Вашаю красой
Далі мне ўцехі, хоць і не замнога:
Жадання не зракуся я такога
І буду жыць надзеяю сваёй.

Ды прамінецца ўсё, час хуткаплынны:
Чаго жадаць мне? На зямлі кагосьці
Заўжды агонь жывіў, вада жывіла,

Кагосьці – дотык, можа; пах расліны...
Мне ж ад таго ні радасці, ні млосці:
Што засціць мне магло б Ваш вобраз мілы?

ССХХХІ

Я жыў, не наракаючы на лёс,
І зайздрасць сэрца мне не працінала,
Хось іншы заляцаўся больш удала –
Не праліваў па тым я горкіх слёз.

Пагляд, што гэтулькі пакут прынёс
Душы маёй, якая ўсё стрывала, –
Імгла яго навечна пахавала,
І болей ён не ззяе мне з нябёс.

Прырода-матухна, паказвала ты ўсім
І жорсткасць і спагаду не аднойчы,
І несла згубу парасткам сваім.

Усё вытокаам жывіцца адным,
Ды як дазволіў ты, Нябесны Ойча,
Цябе вось так абраваць зусім?

CCLXXII

La vita fugge, et non s'arresta una hora,
et la morte vien dietro a gran giornate,
et le cose presenti et le passate
mi danno guerra, et le future anchora;

e 'l rimembrare et l'aspettar m'accora,
or quinci or quindi, si che 'n veritate,
se non ch'i' o di me stesso pietate,
i' sarei gia di questi penser' fora.

Tornami avanti, s'alcun dolce mai
ebbe 'l cor tristo; et poi da l'altra parte
veggo al mio navigar turbati i venti;

veggo fortuna in porto, et stanco omai
il mio nocchier, et rotte arbore et sarte,
e i lumi bei che mirar soglio, spenti.

CCLXXIX

Se lamentar augelli, o verdi fronde
mover soavemente a l'aura estiva,
o roco mormorar di lucide onde
s'ode d'una fiorita et fresca riva,

la 'v'io seggia d'amor pensoso et scriva,
lei che 'l ciel ne mostro, terra n'asconde,
veggo, et odo, et intendo ch'anchor viva
di si lontano a' sospir' miei risponde.

«Deh, perche inanzi 'l tempo ti consume?» –
mi dice con pietate – «a che pur versi
degli occhi tristi un doloroso fiume?»

Di me non pianger tu, che' miei di fersi
morendo eterni, et ne l'interno lume,
quando mostrai de chiuder, gli occhi apersi».

CCLXXII

Жыццё ўцякае: да мяжы прыйшло,
Дзе смерць ужо сваёй чакае хвілі.
Вайну бялітасную мне абвясцілі
Што ёсць, што будзе, што даўней было.

Гляджу назад, наперад – дзе святло?
І, ўжо скарыўшыся нястрымнай сіле,
Напэўна б я ляжаў даўно ў магіле,
Калі б пабожнасці на сэрцы не было.

Душа перажыла даўнейшы жар,
Адзін у моры, толькі й бачу нешта
На даляглядзе я і шторм, і морак.

Парваўся ветразь, стомлены вясляр,
І мачта паламалася дарэшты,
І не відно мне пуцяводных зорак.

CCLXXIX

Ці плачуць птушкі, ці шуміць лістотай
Улетку ветрык цёплы ды лагодны,
Ці плешчацца струмень празрысты водны
Ля берага са светлаю пяшчотай –

Мне б сесці дзе й пісаць, і трохі ўпотай
Памарыць пра каханне, што нязводна
Жыве ў душы, пра твар, пра голас родны,
Пра страчанае прыгадаць з журботай.

«Чаму ж сябе заўчасна ты знішчаеш? –
Мне скрушны голас чуецца жаночы. –
Чаму свой позірк смуткам зацяняеш? –

Мне ж зорка неўміручасці ахвоча
Зазыла ў небе, дзе – ты ж адчуваеш! –
Заплюшчаныя зноўку бачаць вочы».

CCXCII

Gli occhi di ch'io parlai si caldamente,
et le braccia et le mani et i piedi e 'l viso,
che m'avean si da me stesso diviso,
et fatto singular da l'altra gente;

le cresse chiome d'or puro lucente
e 'l lampeggiar de l'angelico riso,
che solean fare in terra un paradiso,
poca polvere son, che nulla sente.

Et io pur vivo, onde mi doglio et sdegno,
rimaso senza 'l lume ch'amai tanto,
in gran fortuna e 'n disarmato legno.

Or sia qui fine al mio amoroso canto:
secca e la vena de l'usato ingegno,
et la cetera mia rivolta in pianto.

CCCLXV

I' vo piangendo i miei passati tempi
i quai posi in amar cosa mortale,
senza levarmi a volo, abbiend'io l'ale,
per dar forse di me non bassi esempi.

Tu che vedi i miei mali indegni et empi,
Re del cielo invisibile immortale,
soccorri a l'alma disviata et frale,
e 'l suo defecto di tua gratia adempi:

si che, s'io vissi in guerra et in tempesta,
mora in pace et in porto; et se la stanza
fu vana, almen sia la partita honesta.

A quel poco di viver che m'avanza
et al morir, degni esser Tua man presta:
Tu sai ben che 'n altrui non o speranza.

ССХСII

Я з жарсцю гаварыў пра бляск вачэй,
Пра ножкі, ручкі, пра пагляд чароўны,
Што вабіў гэтак, ды мяне ўсё роўна
Сярод астатніх вылучаў людзей.

Каса, што ззяла золатам мацней
За сонца, тая ўсмешка, што ў цудоўны
Свет незямны вядзе, дабротаў поўны –
Ўсё прах і кінута на ветравей.

І ўсё-ткі я живу, у засмучэнні
Без маяка ўлюбёнага вяслую
У лодцы, ў хваляў бурных атачэнні.

Мой дух занепадае, і, мяркую,
Каханьня спеву хутка заканчэнне:
Я ноткі смутку ў спеве лютні чую.

СССLXV

Так сталася, што ўпадабаў я прах, –
Пра гэта згадваць мне цяпер балюча.
І крылам я не дазваляў рашуча
У неба ўзмыць, зрабіўшы порсткі ўзмах.

Ты, што прадонне бачыш у нагах,
Нябёсаў Цар – нябачны, неўміручы –
Душы знямоглай сродак дай гаючы
І дараванне – у маіх грахах,

Каб, калі я мяжы ўраганаў, войнаў
Не бачыў і маё тут існаванне
Было бясплённым – хоць сысці прыстойна.

Няхай пасланае Табой наканаванне
Памерці дасць мне годна і спакойна,
Бо на Цябе маё ўсё спадзяванне.

З італьянскай.

GEOFFREY CHAUCER

(c. 1343–1400)

FROM THE CANTERBURY TALES

Whan that Aprille with his showres soote
The droghte of Marche hath perced to the roote,
And bathed every veyne in swich licour,
Of which vertu engendred is the flowr;
Whan Zephirus, eek, with his sweete breeth
Inspired hath in every holt and heath
The tendre croppes, and the yonge sunne
Hath in the Ram his halfe cours y-runne,
And smale fowles maken melodye,
That sleepen all the night with open ye,
(So pricketh hem nature in hir corages:
Than longen folk to goon on pilgrimages,
And palmers for to seken straunge strondes,
To ferne halwes, kouth in sundry londes:
And specially, from every shires ende
The holy blisful martir for to seeke,
That hem hath holpen whan that they were seke.

ДЖЭФРЫ ЧОСЕР

(к. 1343–1400)

3 «КЕНТЭРБЕРЫЙСКИХ АПОВЕДАЎ»

Як красавік патокам вод салодкіх
Даў сакавіцкай смазе век кароткі –
Ў зямлі, што спажыла яго напой,
Сцяблінка стала кожная жывой;
Калі зефір на ўсіх галінках дрэў
Пяшчотныя пупышкі адагрэў,
Калі ўзнялося маладое сонца
Пад знак Авена і чуваць бясконца
Было п'яанне птахаў дзесь высока,
Што й ноччу не замружаць нават вока
(Да гэтага змушае іх прырода).
Нямала выпраўлялася народу
Ў паломніцтва тады з усіх куткоў –
Каб проста пакланіцца зноў і зноў
Рэліквіям заморскім ды святому
Пакутніку таму, які нікому
У дапамозе не адмовіў – як прасілі,
Ягонай верачы дзівоснай сіле.

З сярэднеанглійскай.

CHARLES D'ORLÉANS

(1390-1465)

***

En yver, du feu, du feu!
Et en esté, boire, boire!
C'est de quoy on fait memoire,
Quant on vient en aucun lieu.

Ce n'est ne bourde, ne jeu,
Qui mon conseil voudra croire:
En yver, du feu, du feu!
Et en esté, boire, boire!

Chaulx morceaulx faiz de bon queu
Fault en froit temps, voire, voire;
En chault, froide pomme ou poire
C'est l'ordonnance de Dieu:
En yver, du feu, du feu!

***

Le temps a laissé son manteau
De vent, de froidure et de pluye,
Et s'est vestu de brouderie,
De soleil luyant, cler et beau.

Il n'y a beste, ne oyseau,
Qu'en son jargon ne chante ou crie
Le temps a laissé son manteau
De vent, de froidure et de pluye.

Riviere, fontaine et ruisseau
Portent, en livree jolie,
Gouttes d'argent, d'orfaverie ;
Chascun s'abille de nouveau
Le temps a laissé son manteau.

КАРЛ АРЛЕАНСКИ

(1390–1465)

***

Нам агню! агню! – зімой,
Нам пітва! пітва нам! – летам.
Не забудзьма – хоць бы светам
Мы паўсюль прайшлі з табой.

Не махляр я, не зманю –
Заклікам паверце гэтым:
Нам зімой – агню! агню!
Нам пітва! пітва нам! – летам.

Гарачае ў халодны час
Прыемна цешыць сэрца: дзесьці
У спёку яблык, грушку з'есці –
Сам Бог нам даў такі наказ!
Зімой – агню! агню! для нас.

***

Вось час убор і скінуў свой,
З дажджоў і сівераў сатканы,
Нібы ў паркаль, наш свет убраны –
Зазяла сонца над зямлёй.

Істоты не знайсці жывой,
Чый голас не чуцён ад рана.
Вось час убор і скінуў свой,
З дажджоў і сівераў сатканы.

Рака і ручаі – сувой
Прамення, што так апантана
Свет заліло, які старанна
Пазбыўся вопраткі старой –
Так час убор і скінуў свой.

З сярэднефранцузскай.

BOHUSLAUS HASSENSTEINIUS A LOBKOWICZ

(1461–1510)

DE CONRADO CELTE

Maeonides Graio, Latio Maro carmine praestat,
Iessaeae soboli tertia palma datur.
Conradus Celtus cantu praesignis Hebraeo est,
Praesignis Graio Romuleoque simul.

IN THERMAS CAROLI IV

Fons, Heliconiadum merito celebrande cohort,
unde tibi lattices calidi venaeve meantis
sulphuris aut vivae – dictum mirabile calcis?
Per terras Siculamne ignis aui provocat Aetnam
id facit? An Stygii forsane vicinia Ditis
has tepefecit aquas? Baiarum litora cedant
atque Antenoreum prospectans unda Timavum
et quae caeruleo consurgit proxima Rheno,
nobilitata tuo, sanctissime Carole regum,
interitu. Quantas emittit in aera bullas!
Aspice, quam varie lapides et Marmora pingit,
per quaecumque fluit! Vix ipsa coloribus Iris
collucet totidem. Felix per saecula mana,
fons sacer, humano generique salutifer esto!
Redde aeni validas vires pavidaeque puellae
formosam confer faciem morbisque medere
omnibus et patrias accedat laetior oras,
quisquis in hac lymphae fragiles immerserit artus.

БОГУСЛАЎ ГАСЕНШТАЙНСКІ З ЛОБКАВІЦ

(1461–1510)

КОНРАДУ ЦЭЛЬТЫСУ

Грэцкае песні Гамер уладар, а лацінскай – Вергілій,
Трэці лаўровы вянок меў сын Есэеў Давід.
Конрад жа Цэльтыс – паэт, слаўны майстар габрэйскага слова,
Грэцкай страфы віртуоз, майстар лацінскіх радкоў.

У ТЭРМАХ КАРЛА IV

Музы праславілі вас, о воды крыніц цудадзейных,
Скуль жа бярэцца яно, цяпло гэтай вільгаці вашай?
Скуль яе гэтулькі ў вас, няўводненай вапны ды серкі?
Быццам шугае агонь на Сіцыліі ў Этне магутнай;
Можа, Стыкс, блізкі адсюль, якраз сагрэў гэтыя воды
Дытавым моцным агнём. Паспаборнічаць з імі не могуць
Байі ваколіцы ды славуты Тымаў Антэнораў.
Рэйн знакамiты, як вы, столькі сілы гаючай не мае,
Воды свяшчэнных крыніц Багеміі цэсара Карла.
Бурбалак лопанне ўсцяж, віраванне шумлівае пены.
Мармур – зірні – й камяні вада гэтак пафарбавала:
Нават Ірыдзе самой падабраць гэтых колераў мноства,
Пэўна, нялёгка было б. Крыніцы святыя, жывіце
І праз стагоддзі людзей выратаўвайце вільгаццю добрай,
Сілы вяртайце старым; хваравітым і бледным дзяўчатам –
Квецень красы маладой. Павылечвайце ўсіх ад хваробаў;
Каб жа вярнуцца дамоў у бадзёрасці ды весялосці
Кожнаму, хто давяраў вам, крыніцы, стамлёнае цела.

З лаціны.

IOANNES SECUNDUS

(1511–1536)

EX: BASIA

XIV

Quid profers mihi flammeum labellum?
non te, non volo basiare, dura,
duro marmore durior Neaera.
tanti istas ego ut osculationes
imbelles faciam, superbe, vestras,
ut, nervo toties rigens supino,
pertundam tunicas meas, tuasque;
et, desiderio furens inani,
tabescam, miser, aestuante vena?
quo fugis? remane, nec hos ocellos,
nec nega mihi flammeum labellum:
te iam, te volo basiare, mollis,
molli mollior anseris medulla.

XVII

Qualem purpureo diffundit mane colorem
    quae rosa nocturnis roribus immauit;
matutina rubent Dominae sic oscula nostrae,
    basiolis, longa nocte, rigata meis:
quae circum facies niveo candore coronat,
    virginis ut violam cum tenet alba manus.
tale novum seris cerasum sub floribus ardet,
    aestatemque, et ver cum simul arbor habet.
me miscrum! quare, cum flagrantissima iungis
    oscula, de thalamo cogor abire tuo?
o, saltem labris serva hunc, formosa, ruborem,
    dum tibi me referet noctis opaca quies.
si tamen interea cuiusquam basia carpent,
    illa meis fiant pallidiora genis.

ЯН СЕКУНД

(1511–1536)

З «ПАЦАЛУНКАЎ»

XIV

Што ты вусны гарачыя даеш мне? –
Не хачу цалавацца я з Нэерай,
Цвёрдакаменнай, цвярдзейшай за мрамур!
Ці ты хочаш, пыхліўка, каб любіў я
Пацалункі, не распачаўшы бойкі,
Каб няспынна сцяблом паднятым пругкім
Працінаў я абаім нам тунікі?
Каб марнеў я, зняможаны ў чаканні,
Кроў мая хвалявалася дарэмна?
Ты ўцякаеш? – Застанься! Дай мне вочы,
Дай жа вусны гарачыя мне зноўку:
Цалавацца з табой хачу, пяшчотнай,
Мяккаю, быццам пух лебядзіны!

XVII

Гэтак, як ружа з паўночнай расой на дасвецці
Фарбай пунсоваю свет залівае наўкол, –
Вусны ў паненкі маёй пунсавеюць уранні
Вільгаццю губ маіх – тых, што шалелі ўначы.
Твар як бялюткі вяночак вакол яе вуснаў –
Нібы фіялку яна белай рукою ўзяла.
Так кучаравая вішня цвіце і палае
Ў час, калі там, між галін, лета спаткае вясну.
Ах, я бядак! І чаму, як адно мы зліємся
У пацалунку, як я з ложка павінен злятаць?
Вуснаў, красуня, тваіх застанецца пунсовасць,
Аж пакуль я не прыйду ноччу бязмесячнай зноў.
Як пацалункі сарве з вуснаў тваіх нехта іншы,
Горш ад маіх бледных шчок хай тады збяжнуць яны!

З лаціны.

LOUISE LABÉ

(1516–1565)

SONNET VIII

Je vis, je meurs; je me brûle et me noie;
J'ai chaud extrême en endurant froidure:
La vie m'est et trop molle et trop dure.
J'ai grands ennuis entremêlés de joie.

Tout à un coup je ris et je larmoie,
Et en plaisir maint grief tourment j'endure;
Mon bien s'en va, et à jamais il dure;
Tout en un coup je sèche et je verdoie.

Ainsi Amour inconstamment me mène;
Et, quand je pense avoir plus de douleur,
Sans y penser je me trouve hors de peine.

Puis, quand je crois ma joie être certaine,
Et être au haut de mon désiré heur,
Il me remet en mon premier malheur.

SONNET XIV

Tant que mes yeux pourront larmes épandre
A l'heure passé avec toi regretter:
Et qu'aux sanglots et soupirs résister
Pourra ma voix, et un peu faire entendre:

Tant que ma main pourra les cordes tendre
Du mignard Luth, pour tes grâces chanter:
Tant que l'esprit se voudra contenter
De ne vouloir rien fors que toi comprendre:

Je ne souhaite encore point mourir.
Mais quand mes yeux je sentirai tarir,
Ma voix cassée, et ma main impuissante,

Et mon esprit en ce mortel séjour
Ne pouvant plus montrer signe d'amante:
Prierai la mort noircir mon plus clair jour.

ЛУІЗА ЛЯБЭ

(1516–1565)

САНЕТ VIII

Мне ўсё ўваччу стаіць... гару... таплюся...

Канаю... мерзну ды цярплю ад спёкі.

Мой лёс цяжкі, здаецца, ці то лёгкі...

То скрухаю, то радасцю тамлюся.

Ці засмяюся, ці слязьмі зальюся,

Раптоўна смутак мой памкнецца ў скокі...

Даброць увойдзе – й кінецца наўцёкі...

То ссохну я, то парасткам праб'юся.

Ўвесь час Амур бязлітасны якісьці.

Я ж – то паддамся распачы сваёй,

А то знайду з бяды раптоўна выйсце.

Вось – нібы ўцеха заспявала галасісцей,

Нібы я на вяршыні пекных мрой –

Ды зноў жыву даўнейшаю бядой.

САНЕТ XIV

Пакуль я слёзы стрымліваць у стане,

І, хоць ад жалю сэрца мне баліць,

Я не ўздыхаю, не раву наўзрыдзь,

Я веру, што мой голас чутны стане.

Пакуль мая рука, у хваляванні,

Са струнаў гукі цягнецца здабыць,

Пакуль мой дух табою прагне жыць,

Быць зразуметай мае спадзяванне –

Датуль хай робіць, што захоча, лёс.

Але, калі ў вачах не стане слёз,

Калі мой голас зробіцца нягожы,

Калі душа не запалае больш агнём

І знака міламу падаць не зможа –

То смерці ноч мне стане ясным днём.

З французскай.

LUIS VAZ DE CAMÕES

(1524/25–1580)

SONETO 4

Tanto de meu estado me acho incerto,
que em vivo ardor tremendo estou de frio;
sem causa, juntamente choro e rio,
o mundo todo abarco e nada aperto.

É tudo quanto sinto, um desconcerto;
da alma um fogo me sai, da vista um rio;
agora espero, agora desconfio,
agora desvario, agora acerto.

Estando em terra, chego ao Céu voando,
num'hora acho mil anos, e é de jeito
que em mil anos não posso achar um' hora.

Se me pergunta alguém porque assim ando,
respondo que não sei; porém suspeito
que só porque vos vi, minha Senhora.

SONETO 18

Quando o sol encoberto vai mostrando
Ao mundo a luz quieta e duvidosa,
Ao longo de ãa praia deleitosa
Vou na minha inimiga imaginando.

Aqui a vi, os cabelos concertando;
Ali, co' a mão na face tão, formosa;
Aqui falando alegre, ali cuidosa;
Agora estando queda, agora andando.

Aqui estive sentada, ali me viu,
Erguendo aqueles olhos, tão isentos;
Aqui movida um pouco, ali segura.

Aqui se entristeceu, ali se riu.
E, enfim, nestes cansados pensamentos
Passo esta vida vã, que sempre dura.

ЛУІШ КАМОЭНІШ

(1524/25–1580)

САНЕТ 4

Цяпер няпэўнае маё ўсё існаванне:

Я ў полымі ад холаду ўвесь калачуся,

Адначасова неяк плачу ды смяюся;

Абняўшы цэлы свет – не маю адчування.

Адно ў душы – няўпэўненасць і неўладкаванне;

Агну ўнутры няма, а звонку – весялюся.

То больш не веру ні ўва што, то спадзяюся,

То глупствы мной кіруюць, то – наканаванне.

Застаючыся на зямлі, лячу я ў неба,

І за гадзіну тысяча гадоў мінае,

Ды як жа мне пражыць іх за гадзіну?

Што ж сталася са мной? Было б не трэба

Адказваць мне – ды я скажу, як хто спытае:

Бо я ж убачыў Вас, маю Жанчыну.

САНЕТ 18

Калі памалу сонца напаўняе

Сваім слабым святлом абшар прыроды,

Іду я па ўзбярэжжы Асалоды,

І мроіцца мне варагіня тая:

Як валасы на галаве ўкладае,

І як руку на твар кладзе заўсёды,

Ці як ідзе, як спыніцца з нагоды

Спаткання – ды вясёла размаўляе.

Ці сцішыцца яна, ці ўраз акіне

Мяне то поглядам зусім спакойным,

То позіркам усхваляваным, порсткім:

То радасна, то скрушна варагіні –

Вось гэтак, замаркочаны і мройны,

Іду я па жыцці пустым і жорсткім.

SONETO 108

Erros meus, má Fortuna, Amor ardente
Em minha perdição se conjuraram;
Os erros e a Fortuna sobejaram,
Que para mim bastava Amor somente.

Tudo passei; mas tenho tão presente
A grande dor das cousas que passaram,
Que as magoadas iras me ensinaram
A não querer já nunca ser contente.

Errei todo o discurso de meus anos;
Dei causa (a) que a Fortuna castigasse
As minhas mal fundadas esperanças.

De amor não vi senão breves enganos.
Oh! Que tanto pudesse que fartasse
Este meu duro Gênio de vinganças!

САНЕТ 108

Любоў маю, памылкі, лёс заганны –
Усё мая разгубленасць злучыла
Ў жыцці насычаным, а мне б хапіла
Таго, каб толькі мог кахаць аддана.

Усё прайшоў я, ды на сэрцы раны
Ад тых пакут, якія прычыніла
Цяжкая доля мне; яна й вучыла
Не мець уцех і шчасця быць каханым.

Што ж, памыляўся я ў жыцці няспынна,
Падставу лёсу даў мяне зняволіць
За рой надзей няспраўджаных, праклятых.

Каханне – то адно падман хвілінны...
О, як знайсці таго, хто задаволіць
Майго ліхога Генія Адплаты?!

З партугальскай².

---

² Пераклады санетаў Л. дэ Камонша зробленыя разам з Якубам Лапаткам.

JAN KOCHANOWSKI

(1530–1584)

Z TRENÓW

TREN V

Jako oliwka mała pod wysokim sadem
Idzie z ziemie ku górze macierzyńskim śladem,
Jeszcze ani gałązek, ani listków rodząc,
Sama tylko dopiro szczupłym prątkiem wschodząc:
Tę jesli, ostre ciernie lub rodne pokrzywy
Uprzątając, sadownik podciął ukwapliwy,
Mdleje zaraz, a zbywszy siły przyrodzonej,
Upada przed nogami matki ulubionej -
Takci się mej namilszej Orszuli dostało.
Przed oczyma rodziców swoich rostąc, mało
Od ziemie się co wzniośwszy, duchem zaraźliwym
Srogiej Śmierci otchniona, rodzicom troskliwym
U nóg martwa upadła. O zła Persefono,
Mogłażeś tak wielu łzam dać upłynąć płono?

TREN VII

Nieszczęsne ochędóstwo, żalosne ubiory
Mojej namilszej cory!
Po co me smutne oczy za sobą ciągniecie,
Żalu mi przydajecie?
Już ona członeczków swych wami nie odzieje -
Nie masz, nie masz nadzieje!
Ujął ją sen żelazny, twardy, nieprzespany...
Już letniczek pisany
I uploteczki wniwecz, i paski złocone,
Matczyne dary płone.

ЯН КАХАНОЎСКИ

(1530–1584)

З «ТРЭНАЎ»

ТРЭН V

Так, як дрэўца-аліўка, што ў садзе зарослым,
Гэтак цягнецца ўгору за маці дарослай,
Ні галінак не даўшы яшчэ, ні лісточкаў,
Толькі выйшла да свету танючкім пруточкам –
А яе тут садоўнік – з усёй крапіваю,
Пустазеллем – зразае касою сваёю;
Тут жа млее яна і, не маючы сілы,
Проста валіцца ў ногі матулечцы мілай.
Вось такая ж Уршулю бяда напаткала:
Дарагая дачушка, пражыўшы так мала,
Подых смерці адчуўшы няўмольна-датклівы,
Ў ногі мёртваю ўпала бацькам нешчаслівым.
Персефона ліхая, о, як жа магла ты
Змусіць слёз праліць мора ад гэткае страты?

ТРЭН VII

Гаротных колькі строяў ляжаць вась пасля скону
Маёй дачкі ўлюбёнай.
Нашто ж яны так зводзяць мой позірк за сабою,
Напоўнены журбою?
На цьльца не надзене яна ўжо тых убранняў –
Няма больш спадзяванняў!
Замружыў сон жалезны дачушкі любай зрэнкі –
Ні летняе сукенкі,
Ні паяска, ні стужак не трэба ўжо дзіцяці –
Дарункаў любай маці.

Nie do takiej łożnicy, moja dziewczko droga,
Miała cię mać uboga
Doprowadzić! Nie taką dać obiecowala
Wyprawę, jaką dała
Gieźleczkoc tylko dała a lichą tkaneczkę;
Ojciec ziemie brełeczkę
W główki włożył. – Niestetyż, i posag, i ona
W jednej skrzynce zamkniona!

TREN VIII

Wielkieś mi uczyniła pustki w domu moim,
Moja droga Orszulo, tym zniknieniem swoim!
Pełno nas, a jakoby nikogo nie było:
Jedną maluczką duszą tak wiele ubyło.
Tyś za wszystkie mówiła, za wszystkie śpiewała,
Wszystkiś w domu kąciki zawsze pobiegała.
Nie dopuściłaś nigdy matce się frasować
Ani ojcu myśleniem zbytnim głowy psować,
To tego, to owego wdzięcznie obłapiając
I onym swym uciesznym śmiechem zabawiając.
Teraz wszystko umilkło, szczere pustki w domu,
Nie masz zabawki, nie masz rozśmiać się nikomu.
Z każdego kąta żalność człowieka ujmuje,
A serce swej pociechy darmo upatruje.

Не гэткага жадала на шлюб дачушцы ложа
Матулечка, нябожа!
Пасаг сабраць не гэткі табе яна жадала,
Які ты атрымала:
Ў бацькоў знайшлася толькі зямелькі чорнай жменька
Ды простая сукенка.
З пасагам давялося ў той самай цеснай скрынцы
Ляжаць маёй крывінцы.

ТРЭН VIII

Тут у доме маім гэтак пуста нязвыкла,
Як мая дарагая Уршулечка знікла –
Шмат народу, а як бы не было тут нікога:
Ўсё прапала з душою дзіцятка малога.
Ты ўвесь час гаманіла ці нешта спявала,
Ўсе куткі ў маім доме штодня аббягала.
Засмуціць ты матулю не ўмела ніколі,
Бацьку клопат рабіць хоць бы нейкі – тым болей:
Падбягала да нас, абдымала на ўцеху –
Колькі чулася ў доме дзіцячага смеху!
А цяпер дом маўклівым зрабіўся: пустэча,
І нікому ўжо больш не ўсміхнецца малеча.
Ва ўсім доме жалоба, паўсюль засмучэнне,
Сэрца марна шукае цяпер суцяшэння.

З польскай.

JOHN DONNE

(1572–1631)

GOOD MORROW

I wonder, by my truth, what thou and I
Did, till we loved; were we not weaned till then,
But sucked on country pleasures, childishly?
Or snorted we in the Seven Sleepers' den?
'Twas so; but this, all pleasures fancies be.
If ever any beauty I did see,
Which I desired, and got, 'twas but a dream of thee.

And now good morrow to our waking souls,
Which watch not one another out of fear;
For love, all love of other sights controls,
And makes one little room, an everywhere.
Let sead discoveries to new worlds have gone,
Let maps to others, worlds on worlds have shown,
Let us possess our world; each hath one and is one.

My face in thine eye, thine in mine appears,
And true plain hearts do in the faces rest;
Where can we find two better hemispheres,
Without sharp North, without declining West?
Whatever dies, was not mixed equally;
If our two loves be one; or thou and I
Love so alike that none do slacken, none can die.

ДЖОН ДОН

(1572–1631)

ДЗЕНЬ ДОБРЫ

Цікава, што рабілі мы з Табой,
Пакуль не пакахаліся? Ці нас
Каля грудзей трымалі аж да той
Хвіліны, й мы жывіліся ўвесь час
Прыроды гожаасцю? Ці мы ўдваіх
Не керхалі ў Пячоры Семярых?
Адна краса Твая – у мроях у маіх.

«Дзень добры!» – павітаем душы зноў
Абуджаныя нашы. Іх пагляд –
Заўжды пудлівы. Наша ж любоў
Сусвет увесь скарала – так няшмат...
Хай будзе слаўны мараплаўцаў чын –
Адкрыцці новых светаў ды краін,
Ды ў нас з Табой хай будзе свет адзін.

Адбіліся ў вачах твар мой і Твой:
Прамяняць шчырасць светлую адну...
Дзе лепшы свет – без поўначы ліхой,
Без Захаду, што хіліцца да сну?
Каханне нашае з Табой даўно
Злучылася, злілося у адно,
І не аслабне, не памрэ яно.

THE COMPUTATION

For the first twenty years since yesterday
I scarce believed thou couldst be gone away;
For forty more I fed on favors past,
And forty on hopes that thou wouldst they might last.
Tears drowned one hundred, and sighs blew out two,
A thousand, I did neither think nor do,
Or not divide, all being one thought of you,
Or in a thousand more forgot that too.
Yet call not this long life, but think that I
Am, by being dead, immortal. Can ghosts die?

ПАДЛІКІ

З учора дваццаць год паспелі праляцець –
У тое, што сышла Ты, верыў я ледзь-ледзь.
І сорак год яшчэ прайшлі: я ўсё жывей
Цябе прыгадваў, у палоне жыў надзей;
Ліў слёзы сто гадоў і дзвесце – уздыхаў,
І тысячу – адно ў здранцвенні адчуваў,
Як думка пра Цябе маё нутро скрабе...
Праз тысячу гадоў яшчэ – забыў Цябе.
Не даўгалецце гэта, ўпэўненая будзь:
Я – неўміручы дух. А духі – не памруць.

З англійскай.

BEN JONSON

(1572-1637)

TO CELIA

Drink to me only with thine eyes,
    And I will pledge with mine;
Or leave a kiss but in the cup,
    And I'll not look for wine.
The thirst that from the soul doth rise
    Doth ask a drink divine;
But might I of Jove's nectar sup,
    I would not change for thine.

I sent thee late a rosy wreath,
    Not so much honouring thee
As giving it a hope, that there
    It could not withered be.
But thou thereon didst only breathe,
    And sent'st it back to me;
Since when it grows, and smells, I swear,
    Not of itself, but thee.

SO BREAKS THE SUN

So breaks the sun earth's rugged chains,
Wherein rude winter bound her veins;
So grows both stream and source of price,
That lately fettered were with ice.
So naked trees get crisped heads,
And colored coats the roughest meads,
And all get vigor, youth, and sprite,
That are but looked on by his light.

БЕН ДЖОНСАН

(1572–1637)

ДА СЭЛІ

Вачыма выпі за мяне –
Свае аддам да дна:
За след на шкле ад губ Тваіх
Не трэба мне віна.
Душа сасмяглая гарыць:
Дзе ж боскі той напой?
А й трунак Дзэўса-ўладара
Смакуе горш за Твой.

Табе я руж паслаў букет
З надзеяю на плён:
Як што яго не прынеш Ты –
Ўсё ж не завяне ён.
Ты адаслала мне назад
Букет цудоўны той,
А ён – клянуся – ўсё цвіце
Дзеля Цябе адной!

САГРЭЛА СОНЦА...

Сагрэла сонца кроў зямлі –
Паўсюль праталіны пайшлі,
Вада бруіцца там і тут,
Дзе ўзімку быў замерзлы груд,
А ўжо й на дрэвах завіткі,
І луг расквечаны такі.
На ўсім тым эльфава святло,
Што маладосцю ажыло.

З англійскай.

JOOST VAN DEN VONDEL

(1587-1679)

OP DEN DOODE LEANDER IN D'ARMEN DER ZEEGODINNEN, Door Rubens Geschildert

Waer draeght ghy uit verkeerr ontfarmen,
Wo Nimfen, Godtheên van de zeen,
Op deze dootbaer van uwe armen,
Den drenckling van Abidus heen,
Diet met de stormen omgedreven;
Wert in uw schuimende element,
Het welck zijn minnevier en leven
Al teffens bluschte? o Nimfen, went;
Wat voertge met zijn natte hairen
Den dooden Sestus te gemoet?
Ziet hem zijn Joffer in de baren
Aen 't zeestrand drobbren op den vloet,
Dat will tot grooter ramp uitspatten
Dan ofze 't lijck al kost omvatten.

UIT: LUCIFER

Rey van Engelen.

Zang.

Wie is het, die zoo hoogh gezeten,
Zoo diep in 't grondelooze licht,
Van tijt noch eeuwigheit gemeeten,
Noch ronden, zonder tegenwight,
By zich bestaet, geen steun van buiten
Ontleent, maer op zich zelve rust,
En in zijn wezen kan besluiten
Wat om en in hem, onbewust

ЁСТ ВАН ДЭН ВОНДЭЛ

(1587–1679)

На карціну Рубенса «Геро і Леандр», З МЁРТВЫМ ЛЕАНДРАМ У АБДОЙМАХ МАРСКІХ БАГІНЬ

Нерэя дочкі, о, куды вы
Труп абідоскага пляўца
Панеслі – з жаласцю жахлівай,
Ліхой, фальшывай да канца?
Труп, што імкліва, нестрымана
Сцягнуў у пекла вадаспад?
Любові ён служыў аддана...
Назад, няўмольныя! Назад!
Няўжо, абняўшы валасамі,
У Сэст вы цела несяце,
Што ўзнікнуць мусіць прад вачамі
Ў Геро – у вечнай пекнаце
Бурлівых хваль туті суровай,
Што плачуць па ахвяры новай?

З ТРАГЕДЫ «ЛЮЦЫФЕР»

Спеў

Хору анёлаў

Хто ў вышыні недасягальнай
Сядзіць – там дзе святла паток
Бясконцы? Хто – неспасцігальна
Праз час ды вечнасць, слых і зрок?
Ён – у сабе ды сам сабою:
Няма пачатку па-за Ім;
І з гэтай існасцю Сваёю
Не паддаецца Ён зусім

Van wancken, draeit, en wort gedreven,
Om 't een en eenigh middelpunt?
Der zonnen zon, de geest, het leven?
De ziel van alles wat ghy kunt
Bevroên, of nimmermeer bevroeden?
Het hart, de bronaêr, d'oceaen
En oirsprong van zoo veele goeden
Als uit hem vloeien, en bestaen
By zijn genade, en alvermoogen,
En wijsheit, die hun 't wezen schonck
Uit niet, eer dit in top voltoogen
Palais, der heemlen hemel, blonck?
Daer wy met vleuglen d'oogen decken,
Voor aller glansen Majesteit?
Terwijlwe 's hemels lofgalm wecken,
En vallen, uit eerbiedigheit
En vreeze, in zwijm op 't aenzicht neder?
Wie is het? noemt, beschrijft ons hem,
Met eene Serafijne veder.
Of schort het aen begriip en stem?

Ваганням. Ён – першапрычына
Ўсяго: з Яго паўсталі: дух,
Жыццё, што доўжыцца няспынна,
І сонца сонцаў вечны рух –
Усё, чым можа ўзбагаціцца
Зямны наш розум і чым – не;
Бязбрэжны акіян, крыніца
Спагады, да якой імкне
Душа. Ці ж гэта не Ягонай
Руплівай мудрасцю адной
Да неба ўзнёс свае калоны
Палац зіхоткі над зямлёй?
Прад Кім мы крыллем засцім вочы –
Каб асляпіць не здолеў нас
Ягоны бляск? Прад Кім ахвоча
Мы кленчым на зямлі ўвесь час
У страху, з гэткімі вачыма?..
Каго ўслаўляем мы пяром,
Узятым з крыльца серафіма,
І хваласпеў Каму пяём?

З нідэрландскай.

GEORGE HERBERT

(1593–1633)

REDEMPTION

Having been tenant long to a rich lord,
Not thriving, I resolved to be bold,
And make a suit unto him, to afford
A new small-rented lease, and cancel the old.

In heaven at his manor I him sought;
They told me there that he was lately gone
About some land, which he had dearly bought
Long since on earth, to take possession.

I straight returned, and knowing his great birth,
Sought him accordingly in great resorts;
In cities, theaters, gardens, parks, and courts;

At length I heard a ragged noise and mirth
Of thieves and murderers; there I him espied,
Who straight, Your suit is granted, said, and died.

ДЖОРДЖ ГЕРБЕРТ

(1593–1633)

АДКУПЛЕННЕ

Багаты нехта даў пазыку мне,
Я, пасмялеўшы, думаў: не ўрачэ
Мяне мой лёс – хоць я й не расквітнеў –
Ён мне даруе доўг і дасць яшчэ.

Знайсці ў нябёсах я хацеў яго –
Мне расказалі там, што ён даўно
Ўжо на зямлю сышоў, дзеля таго,
Каб там набыць каштоўнае майно.

Яго шукаў я па вялікіх гарадах,
Палацах ды тэатрах, ды садах –
Шляхетнасць знаючы яго. Але дакор

І смех забойцаў, злодззеяў пачуў,
Калі знайшоў яго. Ён мне шапнуў:
«Пазыку Вам дарую» і – памёр.

З англійскай.

JOHN MILTON

(1608–1674)

SONG ON MAY MORNING

Now the bright morning Star, Day's harbinger,
Comes dancing from the East, and leads with her
The Flowry May, who from her green lap throws
The yellow Cowslip, and the pale Primrose.
Hail bounteous May that dost inspire
Mirth and youth, and warm desire,
Woods and Groves, are of thy dressing,
Hill and Dale, doth boast thy blessing.
Thus we salute thee with our early Song,
And welcome thee, and wish thee long.

ON HIS BLINDNESS

When I consider how my light is spent
Ere half my days in this dark world and wide,
And that one talent which is death to hide
Lodg'd with me useless, though my soul more bent
To serve therewith my Maker, and present
My true account, lest he returning chide,
«Doth God exact day-labour, light denied?»
I fondly ask. But Patience, to prevent
That murmur, soon replies: «God doth not need
Either man's work or his own gifts: who best
Bear his mild yoke, they serve him best. His state
Is kingly; thousands at his bidding speed
And post o'er land and ocean without rest:
They also serve who only stand and wait».

ДЖОН МІЛТАН

(1608–1674)

СПЕЎ ТРАВЕНЬСКАГА РАНКУ

Вястуння ранку, Зорка пакрысе
Плыве з Усходу і з сабой нясе
Цвіценне траўня. Жоўты першацвет,
Пралескі бледныя – то ўсё ягоны след.
О, месяц шчодры! І багацце ўцех,
І маладосць з табой, і звонкі смех.
Лясам, гаям ты падабраў адзенне,
Гарам, далінам даў дабраслаўленне.
І мы прыход доўгачаканы твой
Вітаем песняй ранішняй сваёй.

ПРА СЛЕПАТУ

Падумаю, што я сваё святло
Патраціў да сярэдзіны жыцця,
Што талент мой схаваны быў – хаця
Ў душы маёй больш схільнасці было
Служыць Тварцу – й жаданне воль, прыйшло
Паспавядацца дзеля адкрыцця
Таёмнай праўды вечнага Быцця:
«Што з працы той, як зрок мне адняло?»
Цярплівасць кажа мне: «Не хоча Бог
Ні падарункаў, ні пакут людскіх.
А хто цяжар шляхетны валачыць
Прывык па сотнях, тысячах дарог –
Яму ён, пэўна, служыць лепш за ўсіх,
Дый хто, чакаючы, адно стаіць».

FROM PARADISE LOST (Book 12)

As one who in his journey bates at noon,
Though bent on speed, so heer the Archangel paused
Betwixt the world destroy'd and world restored,
If Adam aught perhaps might interpose,
Then with transition sweet new Speech resumes:

“Thus thou hast seen one World begin and end,
And Man as from a second stock proceed.
Much thou hast yet to see; but I perceive
Thy mortal sight to faile; objects divine
Must needs impair and weary human sense:
Henceforth what is to come I will relate;
Thou therefore, give due audience, and attend.

“This second sours of men, while yet but few,
And while the dread of judgement past remains
Fresh in thir mindes, fearing the Deity,
With some regard to what is just and right
Shall lead thir lives, and multiply apace,
Labouring the soil, and reaping plenteous crop,
Corn, wine and oil, and, from the herd or flock
Oft sacrificing bullock, lamb, or kid,
With large wine-offerings poured, and sacred feast,
Shall spend their days in joy unblamed, and dwell
Long time in peace, by families and tribes...

СА «СТРАЧАНАГА РАЮ» (Кн. Дванаццатая)

Як той вандроўнік, што прывык заўжды
Рабіць удзень пярэдых, – гэтак свой
Аповед Міхаіл перапыніў
Паміж тым светам, што быў знішчаны
І тым, які ўваскрос; бо ён чакаў,
Што нешта стане прамаўляць Адам.
Пасля Архангел прамаўляў ізноў:

«Ты бачыў, дзе пачатак і канец
У свету; бачыў ты, як Чалавек
З пароды іншай быў народжаны.
Яшчэ ты ўбачыш шмат чаго, але,
Здаецца, твой смяротны зрок аслаб,
Нагледзеўшыся боскіх рэчаў тых,
І ўжо здарожыўся сам розум твой, –
Таму цяпер скажу я словамі
Пра тое, што адбудзецца далей.

Пакуль другога племя ёсць няшмат
І суд былы – у памяці яго,
І перад Вышнім Боствам страх живе,
Яно закон той будзе шанавець,
У праўдзе жыць і множыць ураджай
Багаты, на зямлі шчыруючы:
Мець плёнам працы хлеб, віно, алей,
Ахвяраваць са статкаў ды чарод
Ягня, цяля, авечку, казляня.
Віно ўзліваючы на кожны фэст,
Уцех спазнае безліч род людскі
І ў міры ды спакоі будзе жыць
І сем'ямі, й плямёнамі...

З англійскай.

FRIEDRICH GOTTLIEB KLOPSTOCK

(1724–1803)

AN SIE

Zeit, Verkündigerin der besten Freuden,
Nahe selige Zeit, dich in der Ferne
Auszuforschen, vergoss ich
Trübender Tränen zuviel.

Und doch kommst du! O, dich, ja, Engel senden,
Engel senden dich mir, die Menschen waren,
Gleich mir liebten, nun lieben,
Wie ein Unsterblicher liebt.

Auf den Flügeln der Ruh, in Morgenlüften,
Hell vom Tuae des Tags, der höher lächelt,
Mit dem ewigen Frühling
Kommst du den Himmel herab.

Denn sie fühlet sich ganz und gießt Entzückung
In dem Herzen empor die volle Seele,
Wenn sie, dass sie geliebt wird,
Trunken von Liebe sich's denkt!

DAS ROSENBAND

Im Frühlingschatten fand ich Sie;
Da band ich Sie mit Rosenbändern:
Sie fühlt' es nicht, und schlummerte.

Ich sah Sie an; mein Leben hing
Mit diesem Blick' an Ihrem Leben:
Ich fühlt' es wohl, und wusst' es nicht.

ФРЫДРЫХ ГОТЛІБ КЛОПШТАК

(1724–1803)

ДА ЯЕ

Час, вястун радасцяў найлепшых,
Час блізіўся, хочучы ўбачыць
Цябе ў далячыні, праліў я
Слёз несущешных зашмат.

І ўсё ж ты прыходзіш! Цябе анёлы
Тыя шлюць да мяне, што былі й любілі,
Як я; і любоўю несмяротных
Любяць яны й цяпер.

І на крылах спакою, з ранняга неба
Светлага роснага дня, што ўсміхаецца ўверсе,
З вечнай вясной сыходзіш,
Долу сыходзіш ты.

Бо яна адчувае нясе захапленне
Сэрцам і душам: іх запаўняе –
Як падумае, п'яная ад міласці,
Што так кахаюць яе.

ГІРЛЯНДЫ РУЖАЎ

Яе знайшоў я ў веснавым цяні,
Гірляндамі ружаў яе я ўквеціў –
Яна не адчувала, дрэмлючы,

Нічога. А маё жыццё злучыў
Тады з яе жыццём той позірк.
Не ведаў я таго, а – адчуваў.

Doch lispelt' ich Ihr sprachlos zu,
Und rauschte mit den Rosenbändern:
Da wachte Sie vom Schlummer auf.

Sie sah mich an; Ihr Leben hing
Mit diesem Blick' an meinem Leben,
Und um uns ward's Elysium.

Ды ёй бязгучна я пачаў шаптаць,
Зашалясцеў гірляндамі я тымі.
І ад дрымоты абудзілася яна.

Яна зірнула на мяне – і ўраз
Яе жыццё злучыў з маім той позірк,
І тут навокал нас зрабіўся Рай.

З нямецкай.

GOTTFRIED AUGUST BÜRGER

(1747–1794)

DES ARMEN SUSCHENS TRAUM

Ich träumte, wie um Mitternacht
Mein Falscher mir erschien.
Fast schwür ich, dass ich hell gewacht,
So hell erblickt ich ihn.

Er zog den Treuring von der Hand
Und ach! zerbrach ihn mir.
Ein wasserhelles Perlenband
Warf er mir hin dafür.

Drauf ging ich wohl ans Gartenbeet,
Zu schaun mein Myrtenreis,
Das ich zum Kränzchen pflanzen tät.
Und pflegen tät mit Fleiß.

Da riss entzwei mein Perlenband,
Und eh ich's mich versah,
Entrollten all' in Erd und Sand,
Und keine war mehr da.

Ich sucht und sucht in Angst und Schweiß,
Umsonst, umsonst! Da schien
Verwandelt mein geliebtes Reis
In dunkeln Rosmarin.

Erfüllt ist längst das Nachtgesicht,
Ach! längst erfüllt genau.
Das Traumbuch frag ich weiter nicht,
Und keine weise Frau.

ГОТФРЫД АҮГУСТ БЮРГЕР

(1747–1794)

СОН БЕДНАЙ ЗУСХЕН

Мне мой жаніх з'явіўся ў сне –

Каля паўночы было.

Клянуса: тады падалося мне,

Што ззяе навокал святло...

Пярсцёнак ён заручальны разбіў –

Ах! – зняўшы з пальца свайго;

Каралі з пярлінаў мне падарыў

Пасля, ўзамен за яго.

А потым, а потым я выйшла ў садок –

Як мірт мой расце, паглядзець,

Які даглядала, каб шлюбны вянок

Зрабіць і на голаў надзець.

Каралі раптам парваліся – ўміг

Пярліны ўсе зніклі дзесь

У сыпкім пяску – ды так, што іх

Шукай ты хоць дзень увесь.

Я іх шукала – дарма, дарма!

Нідзе не знайшла тых пярлін.

Зірнула – аж мірту майго няма,

А цёмны расце размарын.

Даўно ўсё збылося – ах, доля мая! –

Што прывід прынёс начны.

Ні ў сонніка больш не пытаюся я,

Ні ў тых, хто тлумачыць сны.

Nun brich, o Herz, der Ring ist hin!
Die Perlen sind geweint!
Statt Myrt erwuchs dir Rosmarin!
Der Traum hat Tod gemeint.

Brich, armes Herz! Zur Totenkron
Erwuchs dir Rosmarin.
Verweint sind deine Perlen schon,
Der Ring, der Ring ist hin!

О, сэрца! Які з майго плачу плён –
Па лёсе пярсцёнка з пярлін?!
У сне звеставаны мне хуткі скон:
Дзе мірт быў – расце размарын.

О, сэрца! Ё кароне смерці стае
Ужо размарыну ды траў.
Аплаканы ўсе пярліны твае –
Пярсцёнак, пярсцёнак прапаў!

З нямецкай.

JOHANN WOLFGANG GOETHE

(1749–1832)

WILLKOMMEN UND ABSCHIED

Es schlug mein Herz, geschwind zu Pferde!
Es war getan fast eh gedacht
Der Abend wiegte schon die Erde,
Und an den Bergen hing die Nacht:
Schon stand im Nebelkleid die Eiche,
ein aufgetürmter Riese, da,
Wo Finsternis aus dem Gesträuche
Mit hundert schwarzen Augen sah.

Der Mond von einem Wolkenhügel
Sah kläglich aus dem Duft hervor,
Die Winde schwangen leise Flügel,
Umsausten schauerlich mein Ohr;
Die Nacht schuf tausend Ungeheuer,
Doch frisch und fröhlich war mein Mut:
In meinen Adern welches Feuer!
In meinem Herzen welche Glut!

Dich sah ich, und die milde Freude
Floss von dem süßen Blick auf mich;
Ganz war mein Herz an deiner Seite
Und jeder Atemzug für dich.
Ein rosenfarbnes Frühlingswetter
Umgab das liebliche Gesicht,
Und Zärtlichkeit für mich – ihr Götter!
Ich hofft es, ich verdient es nicht!

Doch ach, schon mit der Morgensonne
Verengt der Abschied mir das Herz:
In deinen Küssen welche Wonne!
In deinem Auge welcher Schmerz!

ЁГАН ВОЛЬФГАНГ ГЁТЁ

(1749–1832)

СПАТКАННЕ І РОСТАНЬ

Быў сэрца кліч: хутчэй да коней!
І конь памчаў, нібы страла.
Зямлю ўкалыхвала сутонне,
І ноч да стромых гор паўзла.
Дуб узвышаўся, нібы волат,
Імгла тулілася ніжэй,
І цемра з хмызнякоў наўкола
Сачыла сотню вачэй.

Там поўня ў мроіве свяціла
Журботна з-за высокіх хмар,
Вятры распасціралі крылы,
Злавесна авявалі твар.
Хоць ноч гайнэй пачвар глядзела,
Я ўзнёслы быў, ляцеў мой конь:
Як сэрца полымем гарэла!
Які па жылах цёк агонь!

І ўбачыў я цябе: пяшчота
З вачэй струменіла тваіх –
Была тваёй мая істота,
Быў для цябе мой кожны ўздых.
Ружовы німб вясны прыгожай
Аздобай твару быў твайго,
Я шчасця прагнуў – толькі, Божа!
Я ўсё ж... ці заслужыў яго?!

А ўранні – ростань, як заўсёды,
І сэрцу распачна ў грудзях.
Якая ў пацалунках слодыч,
І боль які ў тваіх вачах!

Ich ging, du standst und sahst zur Erden,
Und sahst mir nach mit nassem Blick:
Und doch, welch Glück, geliebt zu werden!
Und lieben, Götter, welch ein Glück!

*** (WANDERERS NACHTLIED II)

Über allen Gipfeln
Ist Ruh,
In allen Wipfeln
Spürest Du
Kaum einen Hauch;
Die Vögelein schweigen im Walde.
Warte nur! Balde
Ruhest du auch.

DER FISCHER

Das Wasser rauscht, das Wasser schwoll,
ein Fischer saß daran,
sah nach dem Angel ruhevoll,
kühl bis ans Herz hinan.
Und wie er sitzt und wie er lauscht,
teilt sich die Flut empor;
aus dem bewegten Wasser rauscht
ein feuchtes Weib hervor.

Sie sang zu ihm, sie sprach zu ihm:
Was lockst du meine Brut
mit Menschenwitz und Menschenlist
hinauf in Todesglut?
Ach wüsstest du, wie's Fischlein ist
so wohlig auf dem Grund,
du stiegst herunter, wie du bist,
und würdest erst gesund.

З'язджаў я – ў позірку адданым
Ты смутак не магла схаваць.
І ўсё ж, як слаўна быць каханым,
Багі! як слаўна ўсё ж – кахаць!

*** (ДРУГІ СПЕЎ ВАНДРОЎНІКА ЎНАЧЫ)

Ціша па-над цяснінамі
Стromых гор.
Подых над вершалінамі
Нібы замёр.
Шолах – хоць бы адзін!
Птушкі маўчаць, нібы ў смутку –
Што ж, прычакаеш хутка
Ты і сабе спачын.

РЫБАК

Вада цурчыць, вада бяжыць...
Схіліўшыся над ёй,
Рыбак за вудаю глядзіць:
У сэрцы лад, спакой.
Глядзіць ён, слухае прыбой –
Тут плёскаць хваляў сціх,
І над аціхлаю вадай
Дзяўчына ўзнікла з іх.

Да рыбака пье яна:
«Нашто, нібы знарок,
Ты вабш мой народ са дна
Туды, дзе пекла змрок!
Ах, каб ты знаў, як рыбкам там,
На дне, прывольна – ты б,
Каб зноў паздаравець, і сам
Сышоў да нас, у глыб.

Labt sich die liebe Sonne nicht,
der Mond sich nicht im Meer?
Kehrt wellenatmend ihr Gesicht
nicht doppelt schöner her?
Lockt dich der tiefe Himmel nicht,
das feuchtverklärte Blau?
Lockt dich dein eigen Angesicht
nicht her in ew'gen Tau?

Das Wasser rauscht', das Wasser schwoll,
netzt' ihm den nackten Fuß
sein Herz wuchs ihm so sehnsuchtsvoll,
wie bei der Liebsten Gruß.
Sie sprach zu ihm, sie sang zu ihm;
da war's um ihn geschehn:
Halb zog sie ihn, halb sank er hin
und ward nicht mehr gesehn.

ERLKÖNIG

Wer reitet so spät durch Nacht und Wind?
Es ist der Vater mit seinem Kind;
Er hat den Knaben wohl in dem Arm,
Er fasst ihn sicher, er hält ihn warm.

Mein Sohn, was birgst du so bang dein Gesicht? –
Siehst, Vater, du den Erlkönig nicht?
Den Erlenkönig mit Kron und Schweif? –
Mein Sohn, es ist ein Nebelstreif. –

«Du liebes Kind, komm, geh mit mir!
Gar schöne Spiele spiel ich mit dir;
Manch bunte Blumen sind an dem Strand,
Meine Mutter hat manch gülden Gewand».

Ці ж сонца, выйшаўшы з-за хмар,
Не лашчыцца ў вадзе?
Ці гэткаі гожа твой жа твар
У іншым люстры дзе?
Ці ж небасхіл не зліты з ёй,
Не мкнецца да вады,
Адбітак ці не ўцягне твой
Цябе ж у глыб, сюды?»

Вада цурчыць, вада бяжыць,
А рыбаку скрозь шум,
Як любай спеў, той спеў гучыць
І наганяе сум.
Яна заве, яна пяе –
І лёс пачаў адлік...
Ён нахіліўся да яе
І – назаўсёды знік.

АЛЬХОВЫ ЦАР

Хто едзе так позна праз ноч у імгле?
То бацька з сынам малым у сядле:
Ён хлопчыка моцна абняў свайго –
Прытульвае, песціць і лашчыць яго.

«Сыночак, чаму ты хаваеш свой твар?»
– «Не бачыш, татуля, Альховы цар –
Карона і шлейф... відаць і здалёк».
– «Імгла гэтак сцелецца, мой сыночк».

«Хадзем жа, хадзем жа, дзіцёнак мой:
У гульні-забавы згуляем з табой,
Шмат красак дзівосных убачыш ты,
Ад маці дастанеш убор залаты».

Mein Vater, mein Vater, und hörest du nicht,
Was Erenkönig mir leise verspricht? –
Sei ruhig, bleibe ruhig, mein Kind;
In dürren Blättern säuselt der Wind. –

«Willst, feiner Knabe, du mit mir gehn?
Meine Töchter sollen dich warten schön;
Meine Töchter führen den nächtlichen Reihn
Und wiegen und tanzen und singen dich ein».

Mein Vater, mein Vater, und siehst du nicht dort
Erenkönigs Töchter am düstern Ort? –
Mein Sohn, mein Sohn, ich seh es genau:
Es scheinen die alten Weiden so grau. –

«Ich liebe dich, mich reizt deine schöne Gestalt;
Und bist du nicht willig, so brauch ich Gewalt».
Mein Vater, mein Vater, jetzt faßt er mich an!
Erenkönig hat mir ein Leids getan! –

Dem Vater grauset's, er reitet geschwind,
Er hält in den Armen das ächzende Kind,
Erreicht den Hof mit Mühe und Not;
In seinen Armen das Kind war tot.

MIGNON

Kennst du das Land, wo die Zitronen blühn,
Im dunklen Laub die Goldorangen glühn,
Ein sanfter Wind vom blauen Himmel weht,
Die Myrte still und hoch der Lorbeer steht?
Kennst du es wohl?
Dahin, dahin
Möcht ich mit dir, o mein Geliebter, ziehn!

– «Ой, татка, татуля, ты чуеш ці не,
Альховы цар што нашэптвае мне?»

– «Ну што ты, суцішся, маё дзіця –
То вецер варушыць гурбы лісця».

«Хадзем жа, мой хлопчык, між дрэў векавых
Сустрэнеш дачок ты прыгожых маіх,
Закруціць цябе карагод начны,
Забаюць цябе, запляюць яны...»

– «Ой, татачка, татка! Зірні – там, дзе змрок,
Няўжо ты царовых не бачыш дачок?»

– «Ды як жа, ўсё бачу, сыночак мой:
То вербы сівыя стаяць над вадой».

«Ты мне даспадобы, цябе не аддам,
Ты пойдзеш, калі й не захочаш сам...»

– «Ой, татачка мілы! Мяне схапіць
Ён хоча... Ах, як жа мне моцна баліць!..»

Імклівага конніка скоўвае жах.

І плача, і енчыць малы на руках.

Вось бацька нарэшце ўбачыў жытло –

Ў абдымках дзіця нежывое было.

МІНЬЁН

Ты знаеш край у квецені цытрын,

Дзе ў лісці залаціцца апельсін,

Дзе ветрык вее цеплынёй з нябёс,

Дзе мірт прыціх, карону лаўр узнёс? –

– Туды! Туды! У край вядомы той,

Каханы, я хачу ісці з табой!

Kennst du das Haus? Auf Säulen ruht sein Dach.
Es glänzt der Saal, es schimmert das Gemach,
Und Marmorbilder stehn und sehn mich an:
Was hat man dir, du armes Kind, getan? –
Kennst du es wohl?
Dahin, dahin
Möcht ich mit dir, o mein Beschützer, ziehn!

Kennst du den Berg und seinen Wolkensteg?
Das Maultier sucht im Nebel seinen Weg.
In Höhlen wohnt der Drachen alte Brut.
Es stürzt der Fels und über ihn die Flut.
Kennst du ihn wohl?
Dahin, dahin
Geht unser Weg.
O Vater, lass uns ziehn!

Ты знаеш дом? Калоны ўзнеслі дах,
Раскоша залаў асвятляе гмах...
Пытаюць стоды з мармуру ў журбе:
Хто гэты боль, дзіця, ўчыніў табе?
– Туды! Туды! У край вядомы той,
Мой збаўца, я хачу ісці з табой!

Ты знаеш горы, сцежку пры скале?
Там мул шукае шлях свой у імгле,
Там цмокаў род живе ў глыбі пячор,
Паток спадае ўніз са стромых гор.
– Туды! Няхай туды, о бацька мой,
Вядзе дарога нашая з табой!

З нямецкай.

FRANCISZEK DIONIZY KNIAŻNIN

(1749/50–1807)

KROSIENKA

w rodzaju pasterskim

Darmo mi, matko, stawisz krosienka.
Insza mię teraz myśl wiedzie.
Ach! pozwól raczej wyjźrzec z okienka,
Czyli mój Filon nie jedzie.

Gdyśmy na siebie spojrzeli mile,
Powiedział tylko dwa słowa.
Bez niego teraz przykre mi chwile:
On mojej duszy połowa!

Cóż go tak długo tam zatrzymało?
Drogać mu nie jest daleka.
Serce on może zna jeszcze mało,
Które na niego tak czeka.

Przez ten ma gaik jechać mój miły
Kiedyż twarz jego zaświeci?
Ptaki się stamtąd nagle ruszyły;
Zapewne on to już leci.

I srocza z płotu skrzeczy na niego:
Cóż to? nie widać go jeszcze.
Filonie! na blask wzroku twojego
W ręce z radości zakleszczę.

Otóż i widać – gość luby jedzie,
Sercu mojemu życzliwy!
Miłość w te strony wzrok jego wiedzie,
A pod nim igra koń siwy.

Siędę w krosienkach na moment miły,
Abym tę radość ukryła:
By nie zrozumiał Filon przybyły,
Ze ja tu po nim tęskniła.

ФРАНЦІШАК КНЯЗЬНІН

(1749/50–1807)

КРОСЕНЦЫ

На ўзор настаралі

Маці, не трэба мне кросенцы ставіць!

Думкі ўсе збіліся недзе...

Глянү ў акенца: адно, што цікавіць,

Ці мой Філон там не едзе?

Позіркi нашы каханне злучыла –

Толькі й сказаў ён тры словы.

Мне без яго анічога не міла,

Ён – майго сэрца палова!

Што ж гэтак доўга яго затрымала? –

Шлях недалёкі, здаецца...

Як жа ён сэрца ведае мала,

Што, у чаканні, так б'ецца!

У прыдарожным гаёчку, ў прагале,

Твар калі ўгледжу чаканы?

Вось раптам птушкі адтуль паўзляталі –

Пэўна, імчыць мой каханы.

Хлопцу на плоце сарока стракоча.

Дзе там? Не бачыць, не чуе...

Як зазіхцяць, о Філон, твае вочы, –

Пляскаць у ладкі пачну я.

Едзе мой любы – насустрач жаданням

Сэрца дзяўчыны шчаслівай –

Шляхам, падказаным жарсным каханнем,

На рысаку з белай грывай.

Сяду за кросенцы я й намагацца

Буду, што ёсць толькі сілы,

Каб і не здолеў Філон здагадацца,

Што я па ім так тужыла.

O ELIZIE

Eliza wczoraj ostro spojrziała:
Możem dał powód urazy.
Cisnęła wiankiem rączka jej biała,
Przygryzła wargę pięć razy.

Nie można było gniewu odwrócić
I błagać srogiej nic śmiałem.
Poszedłem smutny z sobą się kłócić
I noc te całą nie spałem.

Dziś lubym sama witając głosem,
Oczy wróciła mi swoje!
Cieszy mię słodkim nadzieja losem,
Ale się jutra znów boję.

ПРА ЭЛІЗУ

Востры пагляд быў Элізіных вочак:
Нечым пакрыўдзіў я, можа...
Ручкай яна прыціскала вяночак,
Вусны прыкусвала гожа.

З гневам не зладзіць было гэтым разам,
Ды й пасмялець я не здужаў –
Выйшаў, застаўся з сабою сам-насам,
Вока ўначы не прымружыў...

Сёння ж быў голас твой гэтка пяшчотны,
Позірк мяне твой прымусіў
Зноў мець надзею на вырак лагодны...
Што ж будзе заўтра – баюся.

З польскай.

ANDRÉ CHENIER

(1762-1794)

***

Eh bien! je le voulais. J'aurais bien dû me croire!
Tant de fois à ses torts je cédaï la victoire!
Je devais une fois du moins, pour la punir,
Tranquillement l'attendre et la laisser venir.
Non. Oubliant quels cris, quelle aigre impatience
Hier sut me contraindre à la fuite, au silence,
Ce matin, de mon coeur trop facile bonté!
Je veux la ramener sans blesser sa fierté;
J'y vole; contre moi je lui cherche une excuse.
Je viens lui pardonner, et c'est moi qu'elle accuse.
C'est moi qui suis injuste, ingrat, capricieux:
Je prends sur sa faiblesse un empire odieux.
Et sanglots et fureurs, injures menaçantes,
Et larmes, à couler toujours obéissantes!
Et pour la paix il faut, loin d'avoir eu raison,
Confus et repentant, demander mon pardon.

***

Je sais, quand le midi leur fait désirer l'ombre,
Entrer à pas muets sous le roc frais et sombre,
D'où parmi le cresson et l'humide gravier
La naïade se fraye un oblique sentier.
Là j'épie à loisir la nymphe blanche et nue
Sur un banc de gazon mollement étendue,
Qui dort, et sur sa main, au murmure des eaux,
Laisse tomber son front couronné de roseaux.

АНДРЭ ШЭНЬЕ

(1762–1794)

***

Я вінаваты сам: было стрымацца варта,
Бо колькі ж ёй магу так саступаць упарта?
Я хоць бы раз яе ды мусіў пакараць:
Прыйшла б няхай сама – чаму мне не счакаць?
Аж не, забыў я зноў і крыкі, і праклёны,
Якімі быў я ўшчэнт учора знеслаўлены.
І сёння раніцой, ва ўладзе дабрыні,
Я годнасці яе не зачаплю ані!
Зноў да яе лячу без злосці й абурэння
І ёй, забыўшы ўсё, шукаю прабачэння –
Ды вінаваты я, выходзіць, у яе,
І адпускае ўжо яна грахі мае!
Выходзіць, то мае – капрызы, гнеў, пагрозы,
Няўдзячнасць, а яе – пакуты, боль ды слёзы.
Я каюся й забыў, што праўда тут мая,
І сціпла мне за ўсё прашу прабачыць я...

***

Бывае, ведаю, у цень загнаны спёкай,
Як прыхаваешся каля скалы высокай,
То можаш там спаткаць наяду, што ідзе
Дарожкай, каб сябе палашчыць у вадзе.
І я цікаю за той німфаю – безабаронна
Аголенай: пад шум вады паўсонна
Яна кладзецца, у чаротавым вянку,
І мружыць вочы, лоб паклаўшы на руку.

З французскай³.

---

³ Пераклады вершаў А. Шэнье зробленыя разам са Зміцерам Коласам.

FRIEDRICH HÖLDERLIN

(1770–1843)

ABENDPHANTASIE

Vor seiner Hütte ruhig im Schatten sitzt

Der Pflüger, dem Genügsamen raucht sein Herd.

Gastfreundlich tönt dem Wanderer im

Friedlichen Dorfe die Abendglocke.

Wohl kehren itzt die Schiffer zum Hafen auch,

In fernen Städten, fröhlich verrauscht des Markts

Geschäft'ger Lärm; in stiller Laube

Glänzt das gesellige Mahl den Freunden.

Wohin denn ich? Es leben die Sterblichen

Von Lohn und Arbeit; wechselnd in Müh' und Ruh'

Ist alles freudig; warum schläft denn

Nimmer nur mir in der Brust der Stachel?

Am Abendhimmel blühet ein Frühling auf;

Unzählig blühen die Rosen und ruhig scheint

Die goldne Welt; o dorthin nimmt mich

Purpurne Wolken! und möge droben

In Licht und Luft zerrinnen mir Lieb' und Leid! –

Doch, wie verscheucht von töriger Bitte, flieht

Der Zauber; dunkel wirds und einsam

Unter dem Himmel, wie immer, bin ich –

Komm du nun, sanfter Schlummer! zu viel begehrt

Das Herz; doch endlich, Jugend! verglühst du ja,

Du ruhelose, träumerische!

Friedlich und heiter ist dann das Alter.

ФРЫДРЫХ ГЁЛЬДЭРЛІН

(1770–1843)

ВЕЧАРОВАЯ ФАНТАЗІЯ

Спакойна перад хацінай сваёю ў цянi
Сядзіць араты: лагодна дыміць агмень.
Звон вечаровы гасцінна вандроўніку
Звоніць у вёсцы мірнай.

Баркасы вяртаюцца ў гавань сваю,
У гарадах далёкіх рух кірмашоў
Сціх заклапочаны, жвавы. У ціхай альтанцы
Добрых сяброў на стала чакае вячэра.

Куды ж я імкнуся? Смяротныя ўсе
Працай, заробкам жывуць і добра адпачываюць
Пасля штодзённых высілкаў. Чаму ж засела
Стрэмка адно ў маім сэрцы?

У вечаровым небе буе вясна,
Безліч ружаў цвіце, і свет залаты
Нібы спакойны зусім. О, мяне вазьміце
З сабой, аблакі пурпуровыя!

Хай у святле і ветры пакуты, любоў
Мае развеюцца. Ды ўжо ўцякае дзіва прэч,
Нібы спалохаўшыся маіх вар'яцкіх просьбаў.
Наўкол сцямнела. Пад небам я зноў самотны.

Прыйдзі, нарэшце, салодкі сум! Зашмат
Жадае сэрца, ды ўрэшце ты, летуценнае
Юнацтва, у нас адгарыш-адпалаеш –
Мірную, светлаю будзе старасць.

HÄLFTE DES LEBENS

Mit gelben Birnen hänget
Und voll mit wilden Rosen
Das Land in den See,
Ihr holden Schwäne,
Und trunken von Küssen
Tunkt ihr das Haupt
Ins heilignüchterne Wasser.

Weh mir, wo nehm ich, wenn
Es Winter ist, die Blumen, und wo
Den Sonnenschein,
Und Schatten der Erde?
Die Mauern stehn
Sprachlos und kalt, im Winde
Klirren die Fahnen.

MENSCHENBEIFALL

Ist nicht heilig mein Herz, schöneren Lebens voll
Seit ich liebe? Warum achtetet ihr mich mehr, da ich
Stolzer und wilder
Wortereicher und leerer war?

Ach, der Menge gefällt, was auf den Marktplatz taugt
Und es ehret der Knecht nur den Gewaltsamen,
An das Göttliche glauben,
Die allein sie selber sind.

DER MENSCH

Wer Gutes ehrt, er macht sich keinen Schaden,
Er halt sich hoch, er lebt den Menschen nicht vergebens,
Er kennt den Wert, den Nutzen solchen Lebens,
Er traut dem Bessern sich, er geht auf Segenspfaden.

СЯРЭДЗІНА ЖЫЦЦЯ

Хіліцца ў ружах дзікіх,
З жоўтымі грушкамі разам,
Нізка зямля ў ваду.
Вы, лебедзі-птушкі,
П'яныя ад пацалункаў,
Зграбную, святую,
Схіляеце галовы.

Ах, дзе я зімовай парой
Кветкі знайду? О, дзе
Сонечнае святло,
Зямлі нашай цені?
Муры наўкол стаяць
Халодна, маўкліва: ў ветры
Скрыгоча флюгер.

УСХВАЛЕННЕ ЧАЛАВЕКА

Ці ж не святое сэрца маё, поўнае жыцця,
Ад часу, калі я люблю? Чаму ж мяне
Вы не шануеце больш, хоць быў я
Дзічэйшым, пусцейшым, балбатлівейшым?

Ах! Натопу вядома, што цэніцца на кірмашы,
І раб паважае толькі тырана.
У Боскае вераць толькі
Тыя, хто гэтакія самі.

ЧАЛАВЕК

Дабро хто цэніць, той сабе не ўчыніць шкоды,
Карысны людзям, не сярод безабаронных,
Умее вартасць шанаваць жыцця заўсёды.
Да лепшага шлях торыць па сцяжынках бласлаўнёных.

З нямецкай.

WILLIAM WORDSWORTH

(1770–1850)

SONNET

Composed upon Westminster Bridge, September 3, 1802

Earth has not anything to show more fair:
Dull would he be of soul who could pass by
A sight so touching in its majesty:
This City now doth, like a garment, wear
The beauty of the morning; silent, bare,
Ships, towers, domes, theatres, and temples lie
Open unto the fields, and to the sky;
All bright and glittering in the smokeless air.
Never did sun more beautifully steep
In his first splendour, valley, rock, or hill;
Ne'er saw I, never felt, a calm so deep!
The river glideth at his own sweet will:
Dear God! the very houses seem asleep;
And all that mighty heart is lying still!

***

I dropped my pen; and listened to the Wind
That sang of trees uptorn and vessels tost –
A midnight harmony; and wholly lost
To the general sense of men by chains confined
Of business, care, or pleasure; or resigned
To timely sleep. Thought I, the impassioned strain,
Which, without aid of numbers, I sustain,
Like acceptance from the World will find.

УІЛЬЯМ УОРДСВАРТ

(1770–1850)

САНЕТ,

напісаны на Вестмінстэрскім мосце 3 верасня 1802 года

Зямля паказвае вабноты ўсе свае –
Адно хто зачарсцвеў зусім душой
Не ўбачыць хіба прыгажосці той.
Вось горад шаты золку, што ўстае
Над светам, апранае. І, з тае
Прыгожай раніцы ўзляцеўшы чарадой,
Адбіткі храмаў, вежаў над зямлёй
Плывуць: ім неба чыстага стае.
Яшчэ ніколі сонца не ўставала
З-за далягляду з веліччу такою,
Такой глыбокай ціша не бывала
Ў маёй душы. Дамы спяць над ракою,
Нібыта штосьці іх зачаравала,
І ў сэрцы поўна моцы ды спакою.

***

Я ўслухаўся, калі сваё пяро адклаў,
У навальнічныя начныя тыя спевы
Пра гібель караблёў, патрушчаныя дрэвы;
Ў гармонію начы, якую вязням спраў
Штодзённых Бог у снах спазнаць не даў.
І думкай быў адной я апантаны –
Што толькі духу страснаму жаданы
Грымотны інструмент маіх актáў.

Yet some with apprehensive ear shall drink
A dirge devoutly breathed o'er sorrows past;
And to the attendant promise will give heed –
The prophecy, – like that of this wild blast,
Which, while it makes the heart with sadness shrink,
Tells also of bright calms that shall succeed.

Хай хтось не ўчуе тых жалобных спаваў,
Што смуткам па мінулых днях абсяг
Запоўнілі. Ды ўжо ж бесперастанку
Вятроў няўрымсных дзікія павевы
Прарочаць цішыню – да нематы ў грудзях –
І хваль спакой у светлым ззянні ранку.

З англійскай.

NOVALIS

(1772–1801)

AUS: HYMNEN AN DIE NACHT

Der Jüngling bist du, der seit langer Zeit
Auf unsern Gräbern steht in tiefen Sinnen;
Ein tröstlich Zeichen in der Dunkelheit –
Der höhern Menschheit freudiges Beginnen.
Was uns gesenkt in tiefe Traurigkeit,
Zieht uns mit süßer Sehnsucht nun von hinnen.
Im Tode ward das ew'ge Leben kund,
Du bist der Tod und machst uns erst gesund.

ANFANG

Es kann kein Rausch sein – oder ich wäre nicht
Für diesen Stern geboren – nur so von ohngefähr
In dieser tollen Welt zu nah an
Seinen magnetischen Kreis gekommen.

Ein Rausch wär wirklich *sittlicher Grazie*
Vollendetes Bewusstsein? – Glauben an Menschheit wär
Nur Spielwerk einer frohen Stunde –?
Wäre dies Rausch, was ist dann das Leben?

Soll ich getrennt sein ewig? – ist Vorgefühl
Der künftigen Vereinigung, dessen, was
Wir hier für Unser schon erkannten,
Aber nicht ganz noch besitzen konnten –

Ist dies auch Rausch? so bliebe der Nüchternheit,
Der Wahrheit nur die Masse, der Ton, und das
Gefühl der Leere, des Verlustes
Und der vernichtenden Entsagung.

НАВАЛІС

(1772–1801)

3 «ГІМНАЎ НАЧЫ»

Стаіш ты ўжо даўным-даўно, юнак,
На нашым надмагіллі ў задуменні;
У цемры, нібы суцяшальны знак, –
Вышэйшай чалавечнасці ўзнікненне.
Туга нас соладка завабіць так,
Перш чым жалоба жарсліва сустрэне...
Жыцця адвечнага – у смерці адкрыццё;
Ты – Смерць: нам толькі ты нясеш Жыццё.

ПАЧАТАК

Не шолах гэта – ці я народжаны
Не дзеля зоркі гэтай – а толькі так, крыху
Ў вар'яцкім свеце ў прыцягненне
Кола магнітнага моцна трапіў?

Ці быў той шолах зграбнае грацыі
Завершана-свядомым? – Ці была вера ўся
У чалавецтва мімалётнай?..
Што ёсць жыццё, калі гэта – шолах?

Вечна адлучаным быць? – Ёсць у мяне
Прадбачанне будучай еднасці, што
Прызнаная ўжо намі – нашай,
Ды не прыўлашчаная дарэшты...

І гэта – шолах? тады ж бо й ісціны
Цвярозасць – толькі маса, глей, пустаты
Усведамленне, адчуванне
Стратаў, знішчальнае адмовы.

Womit wird denn belohnt für die Anstrengung
Zu leben wider Willen, Feind von sich selbst zu sein
Und tief sich in den Staub getreten
Lächelnd zu sehn – und Bestimmung meinen.

Was führt den Weisen denn durch d[es] Lebens Tal,
Als Fackel zu dem höheren Sein hinauf –
Soll er nur hier geduldig bauen,
Nieder sich legen und ewig tot sein.

Du bist nicht Rausch – du Stimme des Genius,
Du Anschau dessen, was uns unsterblich macht,
Und du Bewusstsein jenes Wertes,
Der nur erst einzeln allhier erkannt wird.

Einst wird die Menschheit sein, was Sophie mir
Jetzt ist – vollendet – sittliche Grazie
Dann wird ihr *höheres Bewusstsein*
Nicht mehr verwechselt mit Dunst des Weines.

[KENNE DICH SELBST...]

Eins nur ist, was der Mensch zu allen Zeiten gesucht hat;
Überall, bald auf den Höhen, bald in dem Tiefsten der Welt –
Unter verschiedenen Namen – umsonst – es versteckte sich immer,
Immer empfand er es noch – dennoch erfasst er es nie.

Längst schon fand sich ein Mann, der den Kindern
in freundlichen Mythen
Weg und Schlüssel verriet zu des Verborgenen Schloss.
Wenige deuteten sich die leichte Chiffre der Lösung,
Aber die wenigen auch waren nun Meister des Ziels.

Lange Zeiten verflossen – der Irrtum schärfte den Sinn uns –
Daß uns der Mythos selbst nicht mehr die Wahrheit verbarg.
Glücklich, wer weise geworden und nicht
die Welt mehr durchgrübelt,
Wer von sich selber den Stein ewiger Weisheit begehrt.

Чым за імкненне жыць узнагародзяць нам
Памкненне дзікае – быць ворагам сабе,
На бруд, што наўкола нас, глянуць
Весела: можа ў тым – прызначэнне?

Што мудраца вядзе праз жыццё, як не
Паходня – да сэнсу найвышэйшага?
Што ж мае ён – ствараць цярпліва,
Легчы ды назаўсёды замерці?

Не шolah ты, а – голас генія,
Ты – ўвасабленне неўміручасці, ты –
Усведамленне вартасці той,
Што толькі тут цяпер пазнаецца.

Некалі чалавецтва будзе мне
Тым, чым Сафія ёсць – зграбнай грацыяй –
Яе найвышэйшую свядомасць
Блытаць не стануць з плачу відзежай.

[СЯБЕ САМОГА СПАЗНАЙ]

Ёсць адно, што здаўна шукалася чалавекам;
І паўсюль – то ў вышыні ці то ў глыбінях зямлі –
Ён пад імёнамі рознымі – марна – схавацца імкнуўся;
Ён адчуваў заўжды гэта, толькі не спасцігаў.

Некалі нехта з'явіўся: дзецям у міфах прыязных
Шлях да таемнага схову-замку ён апісаў.
Ды мала хто зразумеў адгадкі сэнс шыфраваны
Людз наогул няшмат бачыла мэту сваю.

Часу шмат уцякло, бо памылкі чутцё абвастраюць –
Што нам і міфы ўжо праўду не хочуць сказаць.
Шчасны, хто стаў мудрацом і ламаць галаву не мусіць,
Хто ўжо арэх раскусіў вечнае мудрасці той...

Nur der vernünftige Mensch ist der echte Adept – er verwandelt
Alles in Leben und Gold – braucht Elixiere nicht mehr.
In ihm dampft der heilige Kolben – der König ist in ihm –
Delphos auch und er fasst endlich das: *Kenne dich selbst.*

Толькі разумны – ў адэптах сапраўдных: ён пераўтварае
Ў золата ўсё і ў жыццё – без цуда-сродкаў зусім.
Пара ў свяшчэннай колбе – дух царскі; а вось – Фэбаў храм...
І ўрэшце кеміць ён: Сябе самога спазнай.

З нямецкай.

SAMUEL TAYLOR COLERIDGE

(1772–1834)

ENCINCTURED WITH A TWINE OF LEAVES

Encinctured with a twine of leaves,
That leafy twine his only dress!
A lovely Boy was plucking fruits,
By moonlight, in a wilderness.
The moon was bright, the air was free,
And fruits and flowers together grew
On many a shrub and many a tree:
And all put on a gentle hue,
Hanging in the shadowy air
Like a picture rich and rare.
It was a climate where, they say,
The night is more belov'd than day.
But who that beauteous Boy beguil'd,
That beauteous Boy to linger here?
Alone, by night, a little child,
In place so silent and so wild –
Has he no friend, no loving mother near?

ON AN INFANT WHICH DIED BEFORE BAPTISM

«Be, rather than be call'd, a child of God»,
Death whisper'd! – with assenting nod,
Its head upon its mother's breast,
The Baby bow'd, without demur –
Of the kingdom of the Blest
Possessor, not inheritor.

СЭМЮЭЛ ТЭЙЛАР КОЎЛРЫДЖ

(1772–1834)

ХЛАПЧУК ПРЫГОЖЫ Ў ГУШЧАРЫ...

Хлапчук прыгожы ў гушчары з галін
Зрываў плады маленькаю рукою
Пры месячным святле. На ім адзін
Быў толькі – з лісцікаў зялёных – строй.
Паветра чысціня йшла ад зямлі,
Лілося месяцавае святло,
А побач кветкі ды плады раслі,
І ўсё шляхетна, мірна так было –
Нібы прыгожы й рэдкасны абраз:
Пра гэты кажучь край звычайна ў нас,
Што тут пара начная, змрок і цень
Жаданья куды як больш за дзень.
Дык хто ж падманам змусіў хлапчука
Час бавіць недарэчна, а й дарма –
Малога, ноччу, аднаго зусім –
У месцы вусцішна-сціхотным тым,
Дзе поруч ні сяброў, ні матухны няма?

ПРА ІНФАНТА, ШТО ПАМЁР НЯХРЫШЧАНЫМ

«Ты Божым дзіцем безыменным будзь», –
Паспела Смерць са згодаю шапнуць.
Адпаў малы ад матчыных грудзей
І без пярэчанняў прыняў свой скон.
І ў царстве Багавыбраных Людзей
Не спадкаемца ўжо, а Ўладца ён.

З англійскай.

THOMAS MOORE

(1779–1852)

***

How dear to me the hour when daylight dies,
And sunbeams melt along the silent sea,
For then sweet dreams of other days arise,
And memory breathes her vesper sigh to thee.

And, as I watch the line of light, that plays
Along the smooth wave toward the burning west,
I long to tread that golden path of rays,
And think 'twould lead to some bright isle of rest.

THOSE EVENING BELLS

(Air. – The Bells Of St. Petersburgh.)

Those evening bells! those evening bells!
How many a tale their music tells,
Of youth and home and that sweet time
When last I heard their soothing chime.

Those joyous hours are past away:
And many a heart, that then was gay,
Within the tomb now darkly dwells,
And hears no more those evening bells.

And so 'twill be when I am gone:
That tuneful peal will still ring on,
While other bards shall walk these dells,
And sing your praise, sweet evening bells!

ТОМАС МУР

(1779–1852)

***

Як я парў апошніх прамянёў
Люблю, у моры іх знікнення міг.
І мроіцца былое зноў і зноў,
І вечара чуваць апошні ўздых.

Гляджу, як прамяні па моры тым
Плывуць на захад вогненнай ракой –
Хачу прайсці я шляхам залатым
Да вечнай выспы, дзе жыве спакой...

О, ВЕЧАРОВЫЯ ЗВАНЫ!

(Званы Санкт-Пецярбурга)

О, вечаровыя званы! –
Як шмат вызвоньваюць яны
Пра родны кут. Пра даўні час,
Як чуў я іх апошні раз.

Няма ўжо ўсцешнай той пары –
І многія мае сябры
З-пад надмагільных курганоў
Ужо не чуюць тых званоў.

Памру і я, надыдзе час:
Спеў новых песняроў пра вас
Зноў загучыць, як з даўніны.
О, вечаровыя званы!

***

Oh, guard our affection, nor e'er let it feel
The blight that this world o'er the warmest will steal:
While the faith of all round us is fading or past,
Let ours, ever green, keep its bloom to the last.

Far safer for Love 'tis to wake and to weep,
As he used in his prime, than go smiling to sleep;
For death on his slumber, cold death follows fast,
White the love that is wakeful lives on to the last.

And tho', as Time gathers his clouds o'er our head,
A shade somewhat darker o'er life they may spread,
Transparent, at least, be the shadow they cast,
So that Love's softened light may shine thro' to the last.

***

Любоў беражыце. Хай знікне і след
Нячуласці знобкай, якой повен свет.
Калі спрэс бязвер'е пануе ў жыцці –
Любові адной толькі вечна цвісці.

Хай лепей, прачнуўшыся, плача любоў,
Чым дрэмле ці спіць сном юначых гадоў,
Бо ўслед за сном смерць не забудзе прыйсці –
Любові заступіць дарогу ў жыцці.

Хай Час наганяе свае аблакі:
Цень ляжа над намі, як саван цяжкі –
А ўсё-ткі пасля пасвятлее ў жыцці –
Любоў, да канца нам пяшчотна свяці.

З англійскай.

ADELBERT VON CHAMISSO

(1781–1838)

DER INVALIDE IM IRRENHAUS

Leipzig, Leipzig! arger Boden,
Schmach für Unbill schafftest du.
Freiheit! hieß es, vorwärts, vorwärts!
Trankst mein rotes Blut, wozu?

Freiheit! rief ich, vorwärts, vorwärts!
Was ein Tor nicht alles glaubt!
Und von schwerem Säbelstreiche
Ward gespalten mir das Haupt.

Und ich lag, und abwärts wälzte
Unheilschwanger sich die Schlacht,
Über mich und über Leichen
Sank die kalte, finst're Nacht.

Aufgewacht zu grausen Schmerzen,
Brennt die Wunde mehr und mehr;
Und ich liege hier gebunden,
Grimm'ge Wächter um mich her.

Schrei' ich wütend noch nach Freiheit,
Nach dem bluterkauften Glück,
Peitscht der Wächter mit der Peitsche
Mich in schnöde Ruh' zurück.

NÄCHTLICHE FAHRT

In Purpur pranget der Abend, –
Der Landwind hebet schon an;
Zur Lustfahrt ladet der Fischer
Dich, Mädchen, in seinen Kahn.

АДАЛЬБЕРТ ШАМІСА

(1781–1838)

ИНВАЛІД У ВАР'ЯТНІ

Ляйпцыг! Ляйпцыг! Кепскі горад:

Да чаго мяне давёў!

«За свабоду!» ды «за волю!» –

Ты ж нашто маю піў кроў?!

Роў і я «за волю!» гучна,

Ў тую верачы хлусню,

І аднойчы цяжкай шабляй

Мне рассеклі мазгаўню.

Так ляжаў я, а наўкола

Віраваў злавесна бой,

Потым целы пахавала

Ноч пад цемраю густой...

Апрытомнеўшы ад болю

(Як яшчэ магу трываць?!),

Звязаны, вось тут ляжу я,

І наглядчыкі стаяць.

Як прарвецца крык аб волі,

Шчасці, купленым крывёй,

Супакойвае наглядчык

Пугаю мяне сваёй.

НАЧНОЕ КАТАННЕ

Павеяла ветрам, сутонне

Блішчыць пурпуровай зарой.

Катацца рыбак запрашае

Дзяўчыну, у човен свой.

Noch heißer begehrt' ich selbänder
Mit dir zu fahren, als du.
Gib voll das Segel dem Winde,
Es kommt zu steuern mir zu. –

Du steuerst zu kühn, o Mädchen,
Hinaus in das offene Meer;
Du trauest dem leichten Fahrzeug
Bei hohen Wellen zu sehr. –

Misstrauen sollt' ich dem Fahrzeug?
Ich habe dazu nicht Grund,
Die einst ich deiner Treue
Getrauet in böser Stund'. –

Unsinnige, wende das Ruder!
Du bringest uns Beide in Not;
Schon treiben der Wind und die Wellen
Ihr Spiel mit dem schwachen Boot. –

Lass treiben den Wind und die Wellen
Mit diesen Brettern ihr Spiel;
Hinweg mit Rudern und Segel,
Hinweg! ich bin am Ziel.

Wie du mich einst, so hab' ich
Dich heut' zu verderben berückt;
Mach' Frieden mit dem Himmel,
Denn siehe, der Dolch ist gezückt.

Du zitterst, verworf'ner Betrüger,
Vor dieses Messers Schein?
Verratene Treue schneidet
Noch schärfer ins Herz hinein.

Und manche betrogene Buhle
Härmt stille zu Tode sich:
Ich weiß nur, mich rächend, zu sterben,
Weh' über dich und mich! –

«Паеду я з большай ахвотай,
Чым ты нават, – кажа яна, –
Ты ветразь пад вецер падладжвай,
Я ж сяду каля стырна».

«Занадта ты смела стырнуеш –
Мы ў мора пльвём напраткі.
Зашмат давяраеш ты чоўну,
А ён... ён жа лёгкі такі».

«Каб гэтаму чоўну не верыць,
Прычыны я і не знайду:
Паверыла ж я ў тваю вернасць
Калісьці, сабе на бяду».

«Назад заварочвай, вар'ятка!
Загінем абое ў вадзе:
Ўжо вецер марскі не на жарты
Гульню з нашым чоўнам вядзе...»

«У човен хай вецер ды хвалі
Б'юць нават мацней удвая –
Хай гінуць і ветразь, і вёслы,
Бо ж блізкая мэта мая!

Вось так, як ты колісь са мною,
З табой абыдуся я. Што ж,
Маліся нябёсам! Ты ж бачыш,
Што з похваў выняты нож...

Дрыжыш, ненавісны падманшчык?!
З нажа ты не зводзіш вачэй?
Нявернасць і крыўда, аднак жа,
Ўцінаюцца ў сэрца вастрэй.

Каторая дзеўка са свету
Зжыве сябе з гора сама –
Адпомсціць табе і памерці...
Ў мяне іншай мэты няма!»

Der Jüngling rang die Hände,
Der eigenen Schuld bewusst;
Sie stieß den Dolch in das Herz ihm,
Und dann in die eigene Brust.

Es trieb ein Wrack an das Ufer
Bei wiederkehrender Flut,
Es lagen darauf zwei Leichen,
Gebadet in ihrem Blut.

У распачы ён, зразумеўшы,
Як моцна пакрыўдзіў яе...
Яна ж б'е нажом яму ў сэрца,
А потым – у грудзі свае.

...На бераг раструшчаны човен
Закінуў аднойчы прыбой.
Два целы ляжалі ў ім побач,
На дошках, залітых крывёй.

З нямецкай.

GEORGE GORDON BYRON

(1788–1824)

AN ODE TO THE FRAMERS OF THE FRAME BILL

[*Morning Chronicle*, 2 Mar. 1812]

Oh well done Lord E–n! and better Lord R–r!
Britannia must prosper with councils like yours;
HAWKESBURY, HARROWBY, help you to guide her,
Whose remedy only must *kill* ere it cures:
Those villains, the Weavers, are all grown refractory,
Asking some succour for Charity's sake –
So hang them in clusters round each Manufactory,
That will at once put an end to *mistake*.

The rascals, perhaps, may betake them to robbing,
The dogs to be sure have got nothing to eat –
So if we can hang them for breaking a bobbin,
'Twill save all the Government's money and meat:
Men are more easily made than machinery –
Stockings fetch better prices than lives –
Gibbets on Sherwood will *heighten* the scenery,
Showing how Commerce, *how* Liberty thrives!

Justice is now in pursuit of the wretches,
Grenadiers, Volunteers, Bow-street Police,
Twenty-two Regiments, a score of Jack Ketches,
Three of the Quorum and two of the Peace;
Some Lords, to be sure, would have summoned the Judges,
To take their opinion, but that they ne'er shall,
For LIVERPOOL such a concession begrudges,
So now they're condemned by *no Judges* at all.

Some folks for certain have thought it was shocking,
When Famine appeals, and when Poverty groans,
That life should be valued at less than a stocking,
And breaking of frames lead to breaking of bones.

ЮХАН ЛЮДВИГ РУНЕБЕРГ

(1804–1877)

КАХАННЕ

На сваю дачку моцна сварылася маці:
«Я табе, дзяўчына, казала наконт кахання –
Вось жа, бачу, папярэджвала дарэмна».
А дачка адказвала: «Ты не злуйся, мама:

Зачынілася я, каб з ім не спаткацца –
Заляцеў ён сюды сонечнай пылінкай.
Зноў я выбегла, уцячы спрабавала –
Чула ўздыхі яго ў кожным подыху ветру;
Я заплюшчыла вочы, затуліла вушы –
Ён скакаць пачаў у маім падступна сэрцы».

ПАДАБЕНСТВА

То колькі ж хваляў у затоцы
І колькі ў маім сэрцы думак? –
Знікаюць нібы – й застаюцца,
Памерлі нібы – й зноў паўсталі:
Так непадобна ўсё – й падобна –
Усё вяртаецца нанова:
На тым жа моры той жа вецер
Іх уздымае,
Ў грудзёх тых самых тая ж любасць
Іх спараджае.

Са шведскай.

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

(1805–1875)

TO BRUNE ØINE

To brune øjne jeg nylig så
i dem mit hjem og min verden lå.
der flammed' snildet og barnets fred;
jeg glemmer dem aldrig – i evighed!

DANMARK, MIT FÆDRELAND

I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme,
der har jeg rod, derfra min verden ger.
Du danske sprog, du er min moders stemme,
se sødt velsignet du mit hjerte ner.
Du danske, friske strand,
hvor oldtids kæmpegrave
ste mellem æblegerd og humlehaves.
Dig elsker jeg! – Dig elsker jeg!
Danmark, mit fædreland!

Hvor reder sommeren vel blomstersengen
mer rigt end her, ned til den ebne strand?
Hvor ster fuld menen over kløverengen
se dejligt som i bøgens fædreland?
Du danske, friske strand,
hvor Danebrogen vajer, –
Gud gav os den, – Gud giv den bedste sejer!
Dig elsker jeg! – Dig elsker jeg!
Danmark, mit fædreland!

Engang du herre var i hele Norden,
bød over England, – nu du kaldes svag,
et lille land, og dog se vidt om jorden
end høres danskens sang og mejselag.

ГАНС КРЫСЦІЯН АНДЭРСЕН

(1805–1875)

КАРЫЯ ВОЧЫ

У вочы карыя глянуў я:
Радзіма й існасць у іх мая.
Дасціпны розум, дзіцяці спакой
У памяці будуць вечна маёй.

ДАНІЯ, МАЯ АЙЧЫНА

Я ў Даніі народжаны. Тут – родны
Мой кут, адсюль мае ўсе карані.
На мове дацкай маці мне пяшчотна
Пяяла песні з сэрца глыбіні.
О, бераг дацкі мой!
Магілы тут адважных вояў
Сярод садоў пад квеценню густою.
Я, Данія, захоплены табой!
Мая Айчына – Данія!

Дзе ж яшчэ лета сцеліць з кветак ложа
Пышнейшае за гэты твой кілім?
Дзе ж месяц ззяе, свеціць так прыгожа
Над краем букаў родным, дарагім?
О, бераг дацкі мой!
Харугву Данэброга
Даў Бог нам – дасць шмат новых перамогаў.
Я, Данія, захоплены табой!
Мая Айчына – Данія!

Ты – невялікая, хоць панавала
Калісь на Поўначы з канца ў канец,
Ды годны спеў твой не заціх німала,
І ў майстра, як даўней, звініць разец...

Du danske, friske strand,
plovjernet guldhorn finder,
Gud giv dig fremtid. som han gav dig minder!
Dig elsker jeg! – Dig elsker jeg!
Danmark, mit fædreland!

Du land, hvor jeg blev født, hvor jeg har hjemme,
hvor jeg har rod, hvorfra min verden ger,
hvor sproget er min moders bløde stemme
og som en sød musik mit hjerte ner.
Du danske, friske strand
med vilde svaners rede,
I grønne ør, mit hjertes hjem hernede!
Dig elsker jeg! – Dig elsker jeg!
Danmark, mit fædreland!

О, бераг дацкі мой!
Плуг уздымае глебу
Ўспамінаў – будучыню дорыць неба.
Я, Данія, захоплены табой!
Мая Айчына – Данія!

Краіна слаўная, дзе кут мой родны,
Адкуль пайшлі мае ўсе карані,
Дзе маці гаварыла так пяшчотна,
Дзе спеў ідзе ад сэрца глыбіні,
О, бераг дацкі мой!
Чародаў лебядзіных
Жытло – на выспах гэтых незабыўных.
Я, Данія, захоплены табой!
Мая Айчына – Данія!

З дацкай.

EDGAR ALLAN POE

(1809-1849)

FROM TAMERLANE

...O, she was worthy of all love!
Love – as in infancy was mine –
‘Twas such as angel minds above
Might envy; her young heart the shrine
On which my every hope and thought
Were incense – then a goodly gift,
For they were childish and upright –
Pure -- as her young example taught:
Why did I leave it, and, adrift,
Trust to the fire within, for light?

We grew in age – and love – together –
Roaming the forest, and the wild;
My breast her shield in wintry weather –
And, when the friendly sunshine smil’d,
And she would mark the opening skies,
I saw no Heaven – but in her eyes.

Young Love’s first lesson is -- the heart:
For ‘mid that sunshine, and those smiles,
When, from our little cares apart,
And laughing at her girlish wiles,
I’d throw me on her throbbing breast,
And pour my spirit out in tears –
There was no need to speak the rest –
No need to quiet any fears
Of her – who ask’d no reason why,
But turn’d on me her quiet eye!

ЭДГАР АЛАН ПО

(1809–1849)

З ПАЭМЫ «ТАМЕРЛАН»

...О, вартая Любаві ўсёй
Была яна – што змалку я
Адчуў: маглі анёлы ёй
Зайздросціць толькі, і мая
Надзея ў сэрца да яе
Тым'янам, нібы на алтар,
Цякла, у цноце й чысціні...
Ах, шчырасці няма тае
Даўно ўва мне, дзіцячых мар!
Бо я шукаў святла ў агні...

Раслі мы разам: закахана
Блукалі між хмызоў і траў
Грудзьмі ад сцюжаў я аддана
Яе затульваў і чакаў
Усмешак сонца. І працяг
Нябёс быў у яе вачах.

Урок душы дае Мілосць,
Бо пад тым сонцам, між уцех
Мы забывалі ўсе, што ёсць,
Турботы... Быў дзявочы смех
Гарэзлівы; я да грудзей
Яе ў раскошы прыпадаў,
Душу ў слязах усё часцей
Без лішніх словаў выліваў.
Яна ж і не пытала шмат:
Спакойны быў яе пагляд.

Yet *more* than worthy of the love
My spirit struggled with, and strove,
When, on the mountain peak, alone,
Ambition lent it a new tone –
I had no being – but in thee:
The world, and all it did contain
In the earth – the air – the sea –
Its joy – its little lot of pain
That was new pleasure -- the ideal,
Dim, vanities of dreams by night –
And dimmer nothings which were real –
(Shadows – and a more shadowy light!)
Parted upon their misty wings,
And, so, confusedly, became
Thine image, and – a name – a name!
Two separate – yet most intimate things.

Ды большага мой дух хацеў:
Ён ад амбіцый вар'яцеў,
Калі я на гары крутой
Стаяў – ён біўся сам з сабой.
А ты была маім жыццём:
І ўсё, што запаўняла свет –
Зямля, паветра – пачуццём
Уцехаў, прадчуваннем бед
Было – і новым захапленнем,
І мрояй прывіднай начы,
Што, (цямным і нікчэмным сненням
Кшталь больш рэальны даючы),
Плыла на крыллях туманоў...
І – чуд! Імя і вобраз твой
Былі ў свядомасці маёй
Асобна – а зліліся зноў!

З англійскай.

GOTTFRIED KELLER

(1819–1890)

WINTERNACHT

Nicht ein Flügelschlag ging durch die Welt,
Still und blendend lag der weiße Schnee.
Nicht ein Wölklein hing am Sternenzelt,
Keine Welle schlug im starren See.

Aus der Tiefe stieg der Seebaum auf,
Bis sein Wipfel in dem Eis gefror;
An den Ästen klomm die Nix herauf,
Schaute durch das grüne Eis empor.

Auf dem dünnen Glase stand ich da,
Das die schwarze Tiefe von mir schied;
Dicht ich unter meinen Füßen sah
Ihre weiße Schönheit Glied um Glied.

Mit ersticktem Jammer tastet' sie
An der harten Decke her und hin –
Ich vergess das dunkle Antlitz nie,
Immer, immer liegt es mir im Sinn!

AN MEIN VATERLAND

O mein Heimatland! O mein Vaterland!
Wie so innig, feurig lieb' ich Dich!
Schönste Ros', ob jede mir verblich,
Duftest noch an meinem öden Strand!

Als ich arm, doch froh, fremdes Land durchstrich,
Königsglanz mit Deinen Bergen maß,
Thronenflitter bald ob Dir vergaß:
Wie war da der Bettler stolz auf Dich!

ГОТФРЫД КЕЛЕР

(1819–1890)

ЗИМОВАЙ НОЧЧУ

Лопат крылаў знік па ўсёй зямлі,
Снег паўсюль сляпіў, як вокам кінь.
Хмары зорак засціць не маглі,
Хвалі ў возеры скавала стынь.

Дрэва ў ім з глыбі расло, але
Потым ствол умёрз у лёд і сшэрх;
І русалка, ўзлезшы па ствале,
Праз зялёны лёд зірнула ўверх.

Я стаяў на абалонцы той:
Бездань зеўрала ў нагах. Як ёсць,
Я разгледзеў проста пад сабой
Белай той русалкі прыгажосць.

Мацала няўмольна-цвёрды дах
Роспачна яна – і ўжо нідзе
Ад вачэй тых не ўцячы мне. Ах,
З галавы красуня не ідзе!

МАЁЙ РАДЗІМЕ

О Радзіма, Бацькаўшчына мая!
Як я горача Цябе люблю!
Цешыш ты адна – з руж, што бачыў я, –
Гэтую пустэльную зямлю.

Як хадзіў я з посахам па чужыне,
Мераў бляск карон тады Табой няўзнак:
Мішурой пустой ён падаўся мне –
Як Табой тады ганарыўся жабрак!

Als ich fern Dir war, o Helvetia!
Faßte manchmal mich ein tiefes Leid;
Doch wie kehrte schnell es sich in Freud',
Wenn ich Einen Deiner Söhne sah!

O mein Schweizerland, all' mein Gut und Hab'!
Wenn dereinst mein banges Stündlein kommt,
Ob ich Schwacher Dir auch Nichts gefrommt:
Nicht versage mir ein stilles Grab!

Werf' ich ab von mir dies mein Staubgewand,
Beten will ich dann zu Gott dem Herrn:
«Lasse strahlen Deinen schönsten Stern
Nieder auf mein irdisch Vaterland!»

Забіраў адчай мяне зноў і зноў –
О, Гельвецыя! – як я далёка быў,
Але ў радасць ён перайшоў наздзіў,
Як я ўбачыў аднога з Тваіх сыноў.

О, Швейцарыя! Ты – ўвесь набытак мой!
Як апошні дзень мой вызначыць Бог –
Хай Табе памагчы я ні ў чым не мог –
Дай прытулак мне вечны ды спакой.

Пыльны ўбор свой скінуўшы, пастаю
І вымольваць у Госпада буду лёс –
Каб найлепшая зорка заззяла з нябёс
На зямную Бацькаўшчыну маю.

З нямецкай.

ANDREJ SLÁDKOVIČ

(1820–1872)

OPUSTENÁ

Načo si to srdce, načo si mi dal, Bože!
Keď nikomu v širom svete lúbiť sa nemôže?

Jak by ruže v poli nevidené spadaly:
Tak moje vädnuce krásy nik', nik' nepochváli!

Sto žiaľbôv, bied tisíc dušu devy môžu raniť:
A mňa, mňa tak opustenú nemá kto obrániť!

Kto číta tie slzy, čo v samote padajú?
Keď sa ústa požalovať nikomu nemajú!

Spievala by rada, na ústach mi žiaľ hynie:
Lebo, kto ma za tú pieseň ku srdcu privinie?

Žiadala by si smrť, ale načo hrob chváliť?
Keď nad mojou mohi'ľôčkou nemá kto požialiť!

BÁSEŇ

Vzlietni nad svety v jasnotu éteru,
v priepastiach zemských prezeraj kryštály,
vstúp na dno mora, kde žijú koraly,
odkry si tajnú prírody zásteru,
pusť voľné zraky v oblakov priestory,
uchyť v čarovnom blesku meteory:
preleť po ľudstve od póla ku pólu,
slovenskej devy obdivuj lepotu,
Vatikán navštív, obdivuj peknotu,
helénskemu choď tešiť sa idolu;

АНДРЭЙ СЛАДКАВІЧ

(1820–1872)

КІНУТАЯ

І нашто ж ты сэрца тое даў мне, мілы Божа –
Што нікому ў свеце ясным любым быць не можа?!

Каб не бачылі так людзі ружаў аблятанне,
Як красу маю не бачаць, што паціху вяне!

Лёс такі ў дзяўчат, што гора лёгка іх дагоніць,
Кінутай ніхто не свеце і не абароніць.

Слёзы дзеўчыны самотнай... ці ж іх хто заўважыць?
І яе ніколі вусны скаргі слоў не скажуць.

Песня можа б не дала мне быць у паняверцы,
А ці хто мяне прыгорне за яе да сэрца?

Можа лепш было б памерці, ды з якою мэтай?
Бо няма каму й заплакаць над магілай гэтай!

ВЕРШ

Узмый над светам у эфір блакітны,
разгледзь крышталаў безліч у зямных прадоннях,
на дно сыдзі марское, дзе каралы ў тонях,
Да таямніц прыроды йдзі амбітна.
скіруй свой зрок свабодны ў хмар прасторы,
ўхапі ў чароўным бляску метэоры;
паміж людзей прамчыся праз палі, даліны,
убач дзяўчат славацкіх нашых зграбнасць,
наведай Ватыкан, угледзь прывабнасць
Элады стодаў; погляд на сусвет адзіна

tak Všehomíra zjednot' v svojom bytu,
zber všetko, čomu duch oddáva chválu,
vyber najkrajšie formy z krajín citu
a vystav krásu v božskom ideálu: –

Ach, kto velikánsky prežial ten ukojí,
že v svete pri kráse vždy aj špata stojí!

Магчымы й слушны выпрацуў памалу,
Збяры ў адно ўсё мноства правіл, нормаў,
Таго, што пачуцця стварае безліч формаў
І боскаму аддай даніну ідэалу...

Ах, хто з тым разбярэцца, што на свеце божым
паўсюдна брыдкае чаргуецца з прыгожым!

Са славацкай.

BJØRNSTJERNE BJØRNSEN

(1832-1910)

JEG VÆLGER MIG APRIL!

Jeg vælger mig april!
i den det gamle falder,
i den det ny får fæste,
det volder lidt rabalder, –
dog fred er ej det bedste,
men at man noget vil.

Jeg vælger mig april,
fordi den stormer, fejer,
fordi den smiler, smelter,
fordi den ævner ejer,
fordi den kræfter vælter, –
i den blir somren til!

DET BLONDE PIGE

Skønt hun vil som et luftsyn vige,
dersom jeg sådan tale tør – :
jeg elsker dig, du blonde pige,
gemt i din yndes hvide slør.

Jeg elsker dine drømme-øjne,
der går som måneskin på sne
og sænker sig, hvor skoger højne,
i noget gemt, jeg ej får se.

Jeg elsker denne ædle pande,
fordi den står så stjerne-klar
og spejler sig i tankens vande
og ved dog ikke, hvad den har.

Б'ЁРНСТ'ЕРНЭ Б'ЁРНСАН

(1832–1910)

ЦУДОЎНЫ КРАСАВІК!

Цудоўны красавік!
Сышло ў нябыт старое,
А новае прыходзіць –
З няўрымснай гаманой
З сабой вясну прыводзіць:
Імпэт нідзе не знік!

Цудоўны красавік!
Бо цёплы дзьме вятрыска,
Бо шмат усмешак мілых,
Вясны буяюць сілы,
А дзесьці й лета блізка,
Ўжо новы ідзе адлік!

БЯЛЯВАЯ НАРВЕЖКА

Ад слоў маіх заўжды ўцякаеш ты
Крыху збянтэжана, з усмешкай.
Паветранай раскошай пекнаты
Чаруеш ты мяне, нарвежка.

Твой позірк – нібы ў цемрадзі начэй
Свято зіхоткай, яснай поўні.
Ці ёсць дзе-небудзь глыбіня вачэй,
Што можа быць з тваёй нароўні?

Люблю тваё высокае чало,
Твой профіль ясназорна-горды
І тваіх думак чыстае святло –
Няпростых, як абрысы ф'ёрда.

Jeg elsker dette hår, som flokker
sig bagom nættets travle bånd; –
lig mytens amoriner lokker
det på mit øje og min hånd.

Jeg elsker denne form, der gynger
i takten af sin brude-sang,
som kraft og livs-lyst daglig synger
ud af sin unge, dunkle trang.

Jeg elsker denne fod, som bærer
en sådan sejrens herlighed
igennem ungdoms-modets sfærer
imod den første kærlighed.

Jeg elsker denne hånd og læbe,
de to i elskovs-gudens pagt,
ved hvem han rækker prisens æble,
men hvem han også har på vagt.

Jeg elsker dig, jeg må det sige, –
endskønt du ej et bogstav tror,
men flygter, svarer, ingen pige
tør dvæle ved en digters ord.

Люблю твае льняныя валасы
З істужкай вузенькай у пасмах:
Амуры прад абліччам той красы
Дрыжаць, бы ў старадаўніх казках.

Люблю, як за фальбонкамі фаты
Ты нахіляеш стан панадна,
Калі гарэзлівасць хаваеш ты
І вабіш гэтак мяне ўладна.

І ножкі я люблю, якім было
Прызначана самой прыродай
Трыумф прынесці ў любасці жытло
З гасподы моцы ды свабоды.

Люблю я й вусны пекныя твае.
Амур і сочыць і раўнуе:
Хоць ім Эратаў яблык і дае,
Але няспынна іх пільнуе...

Люблю! Хоць высмеяў сябе як след,
Хоць выклікаў тваю насмешку:
Маўляў, ніколі не звядзе паэт
З дарогі праведнай нарвежку.

З нарвежскай.

GIOSUÈ CARDUCCI

(1835-1907)

ALLA STAZIONE IN UNA MATTINA D'AUTUMNO

Oh quei fanali come s'inseguono
accidiosi là dietro gli alberi,
tra i rami stillanti di pioggia
sbadigliando la luce su 'l fango!

Flebile, acuta, stridula fischia
la vaporiera da presso. Plumbeo
il cielo e il mattino d'autunno
come un grande fantasma n'è intorno.

Dove e a che move questa, che affrettasi
a' carri fóschi, ravvolta e tacita
gente? a che ignoti dolori
o tormenti di speme lontana?

Tu pur pensosa, Lidia, la tessera
al secco taglio dà de la guardia,
e al tempo incalzante i begli anni
dà, gl'istanti gioiti e i ricordi.

Van lungo il nero convoglio e vengono
incappucciati di nero i vigili,
com'ombre; una fioca lanterna
hanno, e mazze di ferro: ed i ferrei

freni tentati rendono un lugubre
rintócco lungo: di fondo a l'anima
un'eco di tedio risponde
doloroso, che spasimo pare.

E gli sportelli sbattuti al chiudere
paion oltraggi: scherno par l'ultimo
appello che rapido suona:
grossa scroscia su' vetri la pioggia.

ДЖАЗУЭ КАРДУЧЫ

(1835–1907)

НА СТАНЦЫІ ВОСЕНЬСКІМ РАННЕМ

О, ліхтары вунь – быццам чарадою,
За дрэвамі шыхтуюцца памалу,
З-за набрынялых ад дажджу галінак
Святлом гразь асвятляюць мігатліва.

Свіст рэзкі чуецца, нібы гэта рыдае
Паблізу паравоз. Свінцовы колер
Нябёс і гэта восеньскае ранне
Ператвараюцца ў вялізны прывід.

Што ж прымушае так спяшацца моўчкі
Захутаных людзей ад тых вагонаў цёмных –
Дзеля якой журботы невядомай
Ці то дзеля пакут надзеяў цьмяных?

Ты, Лідзія, даеш білет у задуменні
Кандуктару танкляваму, сухому
І часу неўтаймоўнаму, і летам,
І радасным, і даўгапомным хвілям.

Ля чорнай доўгай чарады вагонаў
Чыгуначнікі йдуць у капюшонах
І свецяць ліхтарамі, й малаткамі
Жалезнымі па счэпках б'юць сталёвых.

І ляскат чуецца працягла-змрочны,
І рэха несущешнае з глыбіняў
Душы адказвае журботна, смутна,
Нібыта ўтаймаванае рыданне.

Дзвярэй, што зачыняюцца ўжо, грукат
Знявагаю здаецца. І насмешкай
Гучыць сігнал апошні адпраўлення.
Па шыбах струмяні дажджу лупцююць.

Già il mostro, conscio di sua metallica
anima, sbuffa, crolla, ansa, i fiammei
occhi sbarra; immane pe 'l buio
gitta il fischio che sfida lo spazio.

Va l'empio mostro; con traino orribile
sbattendo l'ale gli amor miei portasi.
Ahi, la bianca faccia e 'l bel velo
salutando scompar ne la tenebra.

O viso dolce di pallor roseo,
o stellanti occhi di pace, o candida
tra' floridi ricci inchinata
pura fronte con atto soave!

Fremea la vita nel tepid'aere,
fremea l'estate quando mi arrisero;
e il giovine sole di giugno
si piaceva di baciâr luminoso

in tra i riflessi del crin castanei
la molle guancia: come un'aureola
più belli del sole i miei sogni
ricingean la persona gentile.

Sotto la pioggia, tra la caligine
torno ora, e ad esse vorrei confondermi;
barcollo com'ebro, e mi tócco,
non anch'io fossi dunque un fantasma.

Oh qual caduta di foglie, gelida,
continua, muta, greve, su l'anima!
io credo che solo, che eterno,
che per tutto nel mondo è novembre.

Meglio a chi 'l senso smarrì de l'essere,
meglio quest'ombra, questa caligine:
io voglio io voglio adagiarmi
in un tedio che duri infinito.

Пачвара, з металёваю душою,
Дыміць, папыхквае з натугай, вочы-
агні тарашчыць. І ў страшэннай цемры
прасторы робіць выклік свіст пачвары.

Страшыдла злое рушыць – супраць
Тых крылаў, што мяне каханнем акрылілі.
На жаль, той тварык белы й пекны вэлюм
У цемры зніклі, толькі павітаўшыся.

О, бляклае аблічча любай у адценні
Ружовым, вочы ціхія, як зоры,
Чало нахіленае, чыстае ў квітненні,
Запоўненае шчыраю пяшчотай!

Жыццё трымцела пад паветрам цёплым,
Ты мне ўсміхнулася ў зіхценні лета,
І чэрвеньскае маладое сонца
Ахвоча твар зіхоткі цалавала –

У бляску валасоў яе каштанавых
І шчок ружовых, нібы арэолам,
Ярчэйшым за бляск сонца, мроі
Мае – каханай постаць атачалі.

Дажджлівым і туманным днём вяртаюся,
Хачу з імглой змяшацца, нібы п'яны,
Хістаюся, сумненнямі апанаваны,
Ці я ўжо не ператварыўся ў прывід.

О, гэта ападанне несупыннае
Ў душу маю наўпрост цяжкой лістоты!
Здаецца мне, што лістапад і толькі
Навек запанаваў ва ўсім Сусвеце.

А лепш, відаць, бы тым пачуццям знікнуць,
Лепш цені гэтыя былі б і здані...
Хацеў бы я, хацеў ператварыцца
Ў тугу бясконцую, сысці ў яе навечна.

NEVICATA

Lenta fiocca la neve pe 'l cielo cinerè: gridi,
suoni di vita più non salgono da la città,
non d'erbaiola il grido o corrente rumore di carro,
non d'amor la canzon ilare e di gioventù.
Da la torre di piazza roche per l'aère le ore
Gemon, come sospir d'un mondo lungi dal dì.
Picchiano uccelli raminghi a' vetri appannati: gli amici
Spiriti reduci son, guardano e chiamano a me.
In breve, o cari, in breve – tu càlmati, indomito cuore –
Giù al silenzio verrò, ne l'ombra riposerò.

СНЕГАПАД

Густа, павольна йдзе снег з непрыветнага неба;
Воклічаў, гаманы ў горадзе больш не чуто –
Ані рыпення вазоў, ані зяленшчыкаў крыкаў,
Песень мілосных уцех нават не ўчуеш нідзе.
З вежы даносіцца гук: стогне гадзіннік на пляцы –
Нібы ўздыхае сусвет, той, невядомы мне ўдзень.
Птахі па шыбах там, тут крыламі б'юць, быццам духі
Добрыя клічуць мяне і паглядаюць мне ўслед.
Мілыя! Прыйдзе той час (сэрца няўрымснае, сцісся!) –
Я ў іншы свет адыду, ў цемры магільнай спачну.

З італьянскай.

GUSTAVO ADOLFO BÉCQUER

(1836–1870)

RIMA XI

Yo soy ardiente, yo soy morena,
Yo soy el símbolo de la pasión;
De ansia de goces mi alma está llena.
– ¿A mí me buscas? – No es á tí; no.
– Mi frente es pálida; mis trenzas de oro:
Puedo brindarte dichas sin fin;
Yo de ternura guardo un tesoro.
– ¿A mí me llamas? – No; no es á tí.
– Yo soy un sueño, un imposible,
Vano fantasma de niebla y luz;
Soy incorpórea, soy intangible;
No puedo amarte. – ¡Oh, ven; ven tú!

RIMA LXVII

¡Qué hermoso es ver el día
coronado de fuego levantarse
y a su beso de lumbre
brillar las olas y encenderse el aire!
¡Qué hermoso es, tras la lluvia
del triste otoño en la azulada tarde,
de las húmedas flores
el perfume aspirar hasta saciarse!
¡Qué hermoso es cuando en copos
la blanca nieve silenciosa cae,
de las inquietas llamas
ver las rojizas lenguas agitarse!

ГУСТАВА АДОЛЬФА БЕКЕР

(1836–1870)

ВЕРШ XI

Чорная, жарсная я – нібы страсці
Сімвал сапраўдны: палае ўва мне
Прага такіх насалодаў і шчасця...
Ці ты мяне тут шукаеш? – О не!

Твар мой ружовы, каса залатая:
Хутка забудзешся ты аб журбе;
Скарбы пяшчоты *табе* зберагаю...
Клічаш мяне ты? – Ды не, не цябе!

Я – немажлівая, я – летуценне,
З промняў святла, з туманоў мая плоць;
Я, неўяўляльная ва ўвасабленні,
Не пакахаю цябе... – О, прыходзь!

ВЕРШ LXVII

Як слаўна дзень убачыць новы,
Слупом агню каранаваны:
Ад пацалункаў промняў
Яснеюць хвалі, шал паветра апантаны!

Як слаўна восенню суровай
Адчуць пасля залевы вільгаць
Ды моцны водар кветак –
І цэлы вечар тым паветрам дыхаць!

Як слаўна, – калі снег узімку
Дрэў абсыпае вершаліны, –
Агонь дрыготкі бачыць,
Уладкаваўшыся каля каміна!

¡Qué hermoso es cuando hay sueño
dormir bien... y roncar como un sochantre...
Y comer... y engordar... y qué desgracia
que esto sólo no baste!

RIMA LXVIII

No sé lo que he soñado
en la noche pasada.
Triste, muy triste debió ser el sueño,
pues despierto la angustia me duraba.
Noté al incorporarme
húmeda la almohada,
y por primera vez sentí al notarlo,
de un amargo placer henchirse el alma.
Triste cosa es el sueño
que llanto nos arranca,
mas tengo en mi tristeza una alegría...
¡Sé que aún me quedan lágrimas!

Як слаўна спаць без перапынку,
Храпці, нібы рэгент царкоўны,
Тлусцець памалу... Толькі што за ліха –
Замала нам і гэтага ўсё роўна!

ВЕРШ LXVIII

Толькі я расплюшчыў вочы –
Сон забыў, што сніў уночы:
Сумны, надта сумны ён, напэўна...
Я прачнуўся – сум знікаць не хоча.

У мяне пад галавою
Узмакрэла ўся падушка,
З асалодай горкаю, цяжкаю
Ап'яніўся я душой сваёю...

Сон маркотны, сон журботны –
Як абудзіўся ад плачу.
А не знікла ўцеха незваротна:
Слёзы ж засталіся мне, няйначай!

З іспанскай⁴.

---

⁴ Пераклады вершаў Г. А. Бекера зробленыя разам з Якубам Лапаткам..

PAUL VERLAINE

(1844-1896)

GREEN

Voici des fruits, des fleurs, des feuilles et des branches
Et puis voici mon coeur qui ne bat que pour vous.
Ne le déchirez pas avec vos deux mains blanches
Et qu'à vos yeux si beaux l'humble présent soit doux.

J'arrive tout couvert encore de rosée
Que le vent du matin vient glacer à mon front.
Souffrez que ma fatigue à vos pieds reposée
Rêve des chers instants qui la délasseront.

Sur votre jeune sein laissez rouler ma tête
Toute sonore encor de vos derniers baisers;
Laissez-la s'apaiser de la bonne tempête,
Et que je dorme un peu puisque vous reposez.

SPLEEN

Les roses étaient toutes rouges,
Et les lierres étaient tout noirs.

Chère, pour peu que tu te bouges,
Renaissent tous mes désespoirs.

Le ciel était trop bleu, trop tendre
La mer trop verte et l'air trop doux.

Je crains toujours, – ce qu'est d'attendre!
Quelque fuite atroce de vous.

Du houx à la feuille vernie
Et du luisant buis je suis las,

Et de la campagne infinie
Et de tout, fors de vous, hélas!

ПОЛЬ ВЕРЛЕН

(1844–1896)

GREEN

Вось лісце і плады, вось кветкі і галіны,
І сэрца вось, што б'ецца дзеля Вас адной.
Яго не кройце Вы і сціплае даніны
Не адкідайце Вашай белаю рукою.

Я толькі што з двара, акроплены расою,
Ад ветру схаладнелай на маім ілбе.
Дазвольце ж мне зазнаць ля Вашых ног спакою
І хвілі шчасця блізкага ўявіць сабе.

І да грудзей дазвольце Вашых прытуліцца
Аглушанай ад пацалункаў галавой,
І падрамаць, пакуль не сціхне навальніца,
Пакуль вас ахапіў прытомлены спакой.

SPLEEN

Чырвань руж была прынадай,
Пачарнеў ушчэнт брумбель.

Мілая, мяне паглядам
Нішчыце Вы наўсуцэль.

Зелень мора, яркасць неба,
Ветрык слодыччу дыхне...

Мне ж усё баяцца трэба
Ўцёкаў Вашых ад мяне.

Па́дубу мне бляск нямілы,
Цвеліць і самшыт штораз.

Шыр палёў мяне стаміла,
Ах, а цягне ўсё ж да Вас!

З французскай.

MIHAI EMINESCU

(1850–1889)

***

Pe aceeași ulicioară
Bate luna în ferești,
Numai tu de după gratii
Vecinic nu te mai ivești!

Și aceeași pomi în floare
Crengi întind peste zaplaz,
Numai zilele trecute
Nu le fac să fie azi.

Altul este al tău suflet,
Alții ochii tăi acum,
Numai eu, rămas același,
Bat mereu același drum.

Ah, subțire și gingașă
Tu pășeai încet, încet,
Dulce îmi veneai în umbra
Tăinuitului boschet

Și lăsându-te la pieptu-mi,
Nu știam ce-i pe pământ,
Ne spuneam atât de multe
Făr-a zice un cuvânt.

Sărutări erau răspunsul
La-ntrebări îndeosebi,
Și de alte cele-n lume
N-aveai vreme să întrebi.

Și în farmecul vieții-mi
Nu știam că-i tot aceea
De te razimi de o umbră
Sau de crezi ce-a zis femeia.

МІХАЙ ЭМІНЭСКУ

(1850–1859)

***

У старым завулку поўня
Ў вокны не-не й зазірне.
Ды за кратамі твой погляд
Аніяк не прамільгне.

Як калісь квітнеюць дрэвы,
Хіляць голле цераз плот.
Ды застаўся ўжо за намі
Не адзін пражыты год.

І душа твая не тая,
Іншы бляск ужо ў вачах.
Я ж застаўся той, даўнейшы,
Мой не памяняўся шлях...

О, ў табе так шмат пяшчоты,
Ціхай велічы было –
Быццам з ценю незямное
Нараджалася свято.

Ты на грудзі мне схіляла
Лоб прыгожы зноў і зноў,
Нас яднала сэрцаў роднасць,
Што не патрабавала слоў.

Пацалункі нашай мовай
Дасканалаю былі.
Нас ніякі іншы клопат
Не цікавіў на зямлі.

І ў дзівоснай казцы гэтай
Гэтак я і не не рашыў –
Ці ісці ва ўладу ценю,
Ці ў палон яе душы.

Vântul tremură-n perdele
Astăzi ca și alte dăți,
Numai tu de după ele
Vecinic nu te mai arăți!

PIERDUT ÎN SUFERINȚĂ

Pierdut în suferința nimicniciei mele,
Ca frunza de pe apă, ca fulgerul în haos,
M-am închinat ca magul la soare și la stele
Să-ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos;
Nimic să nu s-audă de umbra vieții mele,
Să trec ca o suflare, un sunet, o scânteie,
Ca lacrima ce-o varsă zadarnic o femeie...
Zadarnica mea minte de visuri e o schele.

Căci ce-i poetu-n lume și astăzi ce-i poetul?
La glasu-i singuratic s-asculte cine vra.
Necunoscut strecoară prin lume cu încetul
Și nimene nu-ntreabă ce este sau era...
O boabă e de spumă, un creț de val, un nume,
Ce timid se cutează în veacul cel de fier.
Mai bine niciodată el n-ar fi fost pe lume
Și-n loc să moară astăzi, mai bine murea ieri.

DE CÂTE ORI, IUBITO

De câte ori, iubito, de noi mi-aduc aminte,
Oceanul cel de gheață mi-apare înainte
Pe bolta alburie o stea nu se arată,
Departa doară luna cea galbenă – o pată;
Iar peste mii de sloiuri de valuri repezite
O pasăre plutește cu aripi ostenite,
Pe când a ei pereche nainte tot s-a dus
C-un pâlc întreg de pasări, pierzându-se-n apus.

Вецер соўгае фіранкі,
Час ляціць-бяжыць, але ж
Да мяне ніколі болей
Ты ў акно не зазірнеш!

У ВІР ПАКУТ СПАДАЮЧЫ НІКЧЭМНЫХ...

У вір пакут спадаючы нікчэмных,
Галінкаю ў вадзі, маланкаю ў хаос
Да сонца й зор звяртаю заклік я таемны,
Каб ён спачын мне ў Вечнасці прынес.
Жыцця не ўчуе ценю розум мой нядрэмны
Не ўловіць іскраў, пошумаў, дыхання,
Жанчынаю пралітых слёз дарэмных,
З відзежаў збудаваных рыштаванняў.

Бо што рабіць табе цяпер, паэце,
Хто хоча слухаць трызненняў бадзгя?
Самотны, ўбогі ён туляецца па свеце,
Не распытаны, што дзе ёсць і дзе працяг.
О, пенны ўсплёск, імя, што ў хвалях тоне,
У век жалезны голас ваш ледзь-ледзь чуцён,
На свет было б лепш не прыходзіць мне, каб сёння
Не пражываць у ім сваіх апошніх дзён.

КАХАНАЯ, ЯК ЧАС ТОЙ...

Каханая, як час той у памяці паўстане,
Здаецца мне, што бачу я крыгі ў акіяне:
Ні зорачкі ў нябёсах – у цішыні туманнай
Адно ўзыходзіць поўня, бы плямаю шафраннай.
Калі стыхія хваляў глыбіні ўверх шпурляе,
Пануры птах над імі ўзлятае і крыляе.
А іншы птах на захад кіруе свой палёт –
Туды, дзе ўжо знікае апошняя з чарод...

Aruncă pe-a ei urmă priviri suferitoare,
Nici rău nu-i pare-acuma, nici bine nu... ea moare,
Visându-se-ntr-o clipă cu anii înapoi.

.....
Suntem tot mai departe deolaltă amândoi,
Din ce în ce mai singur mă-ntunec și îngheț,
Când tu te pierzi în zarea eternei dimineți.

Астатні птах на гэта без жалю пазірае:
Нішто яму не міла, бо ён жа – памірае.
Былое прыгадаў ён у гэты час якраз.

.....
І ўсё шырэе прорва, што раздзяляе нас.
Самота, змрок навокал, уранні – халады,
Калі ты ў ззянні вечным знікаеш назаўжды.

З румынскай.

JAROSLAV VRCHLICKÝ

(1853–1912)

EKLOGA

V aleji, která stmělý park střeží,
co asi leží žlutého listí,
a padá stále, jako když sněží,
jako když hvězdy se čistí.

V pole a lada padá a padá
a z pole stáda jdou v davu –
zdá se, že vidíš, jak země žádá
do listí složit mdlou hlavu.

Přes nivy k lesu pavučin sítě
po zvadlém vřesu zlehka se nesou,
zde s tebou chtěl bych stát, moje dítě,
když nebem hvězdy se třesou:

Dívat se v lesy, kterak v nich zima
číhá a zdvíhá mlh clony,
dívat se v oči tvé, kterak v nich dřímá
příští máj sladký a vonný!

SLOKY

Je chvíle ta, kdy ve vod hlubině
zas všechny hvězdy svorně spějí,
kdy nahé ženy mužů na klíně
se jako lry chvějí,
kdy v skalách stříbrem zvoní prameny
a slavíkům se z hrdel plameny
ve truchlých písniích lejí.

ЯРАСЛАЎ ВРХЛІЦКІ

(1853–1912)

ЭКЛОГА

Парк вечаровы вартуюць прысады,
Лісце жаўцее – цялютка горы,
Быццам бы ўзімку, падчас снегападу,
Ў іх нібы чысцяцца зоры.

Падае лісце на поле... Ў сутонні
Гоняць паволі жывёлу,
Дый і зямля – быццам хіліцца скроняй
Зморана ў лісце, дадолу.

І павуціння бязважкая сетка
Па-над палеткам віецца асеннім:
Тут я хацеў бы з табой, мая дзетка,
Цешыцца зорак мігценнем,

Ціхім ляском, дзе зіма насцілае
Саван-туман на паляны,
Ззяннем вачэй, у якіх спачывае
Травень салодкі, духмяны...

СТРОФЫ

Калі ў глыбінях мора зоркі спяць
І неадзетыя жанчыны,
Як ліры, на каленях у мужчын, дрыжаць,
Калі навокал праз даліны
Даносіцца звон срэбны ручаёў,
Калі тужлівы пошчак салаўёў
Гучыць-пераліваецца няспынна –

Sám stojím v snění na pokraji vod,
hvězd záře kmitá hustým sítím,
vesmírem bez hrází, sám malý bod,
já nevím, kam se řítím,
jen vím, že v duši ptáků nápěvy,
dech květin, vody ruch, žen záchvěvy...
vše objímám a cítím!

***

Za trochu lásky šel bych světa kraj
šel s hlavou odkrytou a šel bych bosý
šel v ledu – ale v duši věčný máj,
šel vichřicí – však slyšel zpívat kosy,
šel pouští – a měl v srdci perly rosy.
Za trochu lásky šel bych světa kraj,
jak ten, kdo zpívá u dveří a prosí.

Міргаюць знічкі, я стаю каля вады:

У думках – мроі-летуценні.

Я – кропка ў космасе – не ведаю, куды

Лячу і што мяне сустрэне.

Адно што ведаю – птушыны спеў,

Жанчын дрыжанне, водару вясны павеў.

І ўсё я абдымаю ў захапленні!

***

Па кропельку міласці я на светакрай

Ішоў бы нават босы, з голай галавою –

Праз снег і льды – але ў душы заўсёды май,

Праз буры – але з песняй птахаў веснавою,

Праз суш – ды ўсё ж амыты светлаю расою.

Па кропельку міласці я на светакрай,

Як той, ішоў бы, што пяе з працягнутай рукою.

З чэшскай.

ÉMILE VERHAEREN

(1855-1916)

VAGUEMENT

Voir une fleur là-bas, fragile et nonchalante,
En cadence dormir au bout d'un rameau clair,
En cadence, le soir, fragile et nonchalante,
Dormir; – et tout à coup voir luire au clair de l'air,
Luire, comme une pierre, un insecte qui danse,
Instant de nacre en fuite au long d'un rayon d'or;
– Et voir à l'horizon un navire qui danse
Sur ses ancras et qui s'enfle et tente l'essor,
Un navire lointain vers les grèves lointaines,
Et les îles et les havres et les départs
Et les adieux; – et puis, à ces choses lointaines,
A ces choses du soir confier les hasards:
Craindre si la fleur tombe ou si l'insecte passe
Ou s'il part le navire à travers vents, là-bas,
Vers la tempête et vers l'écume et vers l'espace
Danser, parmi la houle énorme, au son des glas...
Ton souvenir! – et le mêler à ces présages,
A ce navire, à cet insecte, à cette fleur,
Ton souvenir qui plane, ainsi que des nuages,
Au couchant d'ombre et d'or de ma douleur.

PIEUSEMENT

La nuit d'hiver élève au ciel son pur calice.
Et je lève mon cœur aussi, mon cœur nocturne,
Seigneur, mon cœur ! vers ton pâle infini vide,
Et néanmoins je sais que tout est taciturne
Et qu'il n'existe rien dont ce cœur meurt, avide;
Et je te sais mensonge et mes lèvres te prient

ЭМІЛЬ ВЕРХАРН

(1855–1916)

НЯЎЛОЎНАЕ

Каб жа мне ўбачыць квет, безабаронна-кволы –
Як гойдаецца ён вунь, на канцы сцябла –
Як уначы дрыжыць – безабаронна-кволы –
Ды ўгледзець раптам бляск зіхоткага святла,
Ў якім, як дыямент, блішчыць і застывае
Малая жамяра на промні залатым –
І ўбачыць карабель, што хутка адплывае,
А ўсё яшчэ стаіць пры беразе пустым.
Фламандцы-маракі да адплыцця гатовы:
Выцягваюць з вады катвігі-якары,
Сваіх турбот цяжар у час той вечаровы
На выпадак, на лёс усклаўшы да пары.
Каб хвалявацца мне: што, як зляціць імкліва
Кудысьці жамяра або ўпадзе той квет –
Ці трапіць карабель у шторм, у вір бурлівы –
І пахавальны звон запоўніць цэлы свет...
Яны гавораць шмат, твае прыгадкі-мары,
Пра жамяру ды квет, ды карабель між хваль...
Яны ўсплываюць тут, нібы пад небам хмары:
Ў іх золак залаты, і смутак мой, і жаль.

ПАБОЖНАЕ

Ноч зімняя пацір да неба ўзносіць.
І ўзношу ў змроку сэрца я сваё начное,
О Госпадзе! ў бясконцыя Твае прасторы,
А ўсё-ткі ведаю: не здарыцца такое,
Каб само сэрца сцішылася ў горы.
Я знаю: маніш ты й майго не бачыш твару

Et mes genoux; je sais et tes grandes mains closes
Et tes grands yeux fermés aux désespoirs qui crient,
Et que c'est moi, qui seul, me rêve dans les choses;
Sois de pitié, Seigneur, pour ma toute démençe.
J'ai besoin de pleurer mon mal vers ton silence!..
La nuit d'hiver élève au ciel son pur calice!

І руху губ, і як уклечыў я маркотна...
Не спадзяюся на спагаду я – ды мару,
Адзін ва ўсім Сусвеце, гэтак вось самотна.
Дай веры трызненням маім, літанням:
Мне трэба выліць іх перад Тваім маўчаннем.
Ноч зямля пацір да неба ўзносіць.

З французскай.

VERNER VON HEIDENSTAM

(1859–1940)

SOVANDE GÅRDAR

Vägen slingrar vit och öde
mellan nattens tysta gårdar.
Allt det onda, som skall hända,
sover ännu djupt och stilla.
Ofall, vaka, olyckstider,
allt skall stunda, likvagn slamra,
unga åldras, gårdar jämnas.
Natt, hölj i din ro
oss, som ensamma gå,
hölj för oss våra kommande dagar!

KLOSTRET

År, ilande dagar och år,
för ett barn är en timme lång.
Nu räcker ej dagen, som snabb förgår.
Hör, hur gräset susar på glömda gravar!
Där är klostret, som du söker,
och det tysta klosterfolket.
O, hur heligt där i sitt vita dok
bröder och systrar stilla bo!

OM TUSEN ÅR

En dallring i en fjärran rymd, ett minne
av gården, som sken fram bland höga träd.
Vad hette jag? Vem var jag? Varför grät jag?
Förgätit har jag allt, och som en stormsång
allt brusar bort bland världarna, som rulla.

ВЕРНЕР ХЕЙДЭНСТАМ

(1859–1940)

ХАТЫ, ШТО СПЯЦЬ

Белая вядзе дарога
Паміж хат, двароў маўклівых.
І благое – ўсё, што будзе, –
Спіць яшчэ глыбока, ціха.
Ліха, злыбяда – ўсё прыйдзе,
Катафалкам забразгоча.
Старасць будзе, знікнуць хаты...
Ноч, самотных нас
Змокам ахінай,
Змокам шчыльным ахінай нашу прышласць!

КЛЯШТАР

Для дзіцяці імклівыя дні
І гады – як хвіліна адна.
Ты хуткаплынных дзён не лічы.
Паслухай траву, што шуміць на магілах
Забытых. Там кляштар, што ты шукаеш,
І ягоны люд маўклівы...
О, якое святое іх жыццё –
Тых, што ў белым, сясцёр і братоў.

ПРАЗ ТЫСЯЧУ ГАДОЎ

Дрыжанне дзесьці воддаль... памяць
Пра хату, што глядзела з-пад высозных дрэў.
Як мяне клікалі? Кім быў я? Чаму плакаў? –
На ўсё забыўся. І, як спеваў буры,
Усё імчыцца з шумам між рухомах светаў.

SOMMARLJUSET

Du underbara sommandag,
som med ditt ljus mig fyller!
Den mjuka stigen vandrar jag
bland vilda rosors myller.

Här glimmar sjön i branta djup
och speglar håll och grenar,
och getter högt på bergets stup
gå tyst bland mörka enar.

Bestråla ljus de minsta snår,
som dina marker smycka!
Från dig jag kom, mot dig jag går,
bevingad av din lycka.

VI MÄNNISKOR

Vi som mötas några korta stunder,
barn av samma jord och samma under,
på vår levnads stormomslutna näs!
Skulle kärlekslöst vi gå och kalla?
Samma ensamhet oss väntar alla,
samma sorgsna sus på gravens gräs.

DEN SKEPPSBRUTNE

Efter vild storm
värmer leende han händerna
över snabbförbrunnen eld,
ensam på skäret.
I morgon redan på bräcklig flotte
skall han frälsas eller dö.

ЛЕТНЯЯ СВЕТЛЫНЯ

О, пекны летні дзень! Тваёй
Я светлынёю поўны.
Мяне сцяжынкаю крутой
Вядзе мой шлях вандроўны.

У возеры – ад скал, галін
Відаць адлюстраванне;
Сярод ядлоўцу, між ялін
Пасуцца козы зрання.

Табой хай будзе светлыня,
Ўвесь свет наўкол заліты:
З цябе, к табе прыходжу я,
Дабром тваім спавіты.

МЫ, ЛЮДЗІ...

Мы, з адной зямлі што павяліся,
З тых жа цудаў, – на жыццёвым мысе
Бачымся каротка між сабой.
Што ж, усім нам зачарсцвець? Самота
Будзе ў нас адна. Адна журбота
Зашуміць на могілках травой.

АЦАЛЕЛЫ Ў КАРАБЛЕКРУШЭННІ

Пасля буры жахлівай
Ён грэе з усмешкаю рукі
Над вогнішчам, што хутка згарае, –
Адзін на самотнай шхеры.
Ужо ўранні на кволым плыце
Знойдзе ён паратунак ці смерць...

Са шведскай.

GUSTAF FRÖDING

(1860–1911)

EN NYÅRSLÅT

En var har sin sorg
och jag har min sorg,
och varje år har sin ynkedom,
Av mask, som frätte,
och regn, som vätte,
och sol, som stack, blev vår lada tom.
Men var ej ledsen, min flicka lilla,
det skall väl en gång bli väl igen,
till nästa nyår, till nästa nyår,
till nästa nyår, min lilla vän!

Och gården brände
och lyckan rände
till skogs och där har hon glömt sig kvar.
Och nöd är bitter
och ingen gitter
att hjälpa stackarn som inget har.
Men strunt i svälten, min flicka lilla,
vi få väl börja på nytt igen,
till nästa nyår, till nästa nyår,
till nästa nyår, min lilla vän!

ГУСТАЎ ФРЭДЫНГ

(1860–1911)

НАВАГОДНЯЯ ПЕСЕНЬКА

Кожны смуткуе:
Скрух не бракуе –
Шмат і ў мяне, і ў людзей іх штогод.
Гінуць пасевы:
Сквар і залевы,
Ды чарвякі зноў прынеслі няўрод.
Родная, ты ўсё ж надта не засмучайся,
Што не спрыяе нам лёс век-вяком,
Бо ў новым годзе, бо ў новым годзе
Мы з табой, можа, лепш заживём.

Хата згарэла –
Шчасце схацела
Ў лес – каб забыцца на ўсё – уцячы.
Хто ў час гаротны
Надта ахвотны
Гэткім, як мы, жабракам памагчы?
Родная, ўсё ж не зважай на бясхлеб'е:
Зараз усё мы нанова пачнём,
І ў новым годзе, і ў новым годзе
Мы з табой, можа, лепш заживём!

EN KÄRLEKSVISA

Jag köpte min kärlek för pengar,
för mig var ej annan att få,
sjung vackert, I skorrande strängar,
sjung vackert om kärlek ändå.

Den drömmen, som aldrig besannats
som dröm var den vacker att få,
för den, som ur Eden förbannats,
är Eden ett Eden ändå.

МЕЛОДЫЯ КАХАННЯ

Купіў я каханне за грошы –
Інакш не даецца яно...
Спявай пра яго – хоць фальшыва,
Спявай пра яго ўсё адно.

Прыгожым было летуценне,
Ды явай не стала яно.
Хто выгнаны з раю, напэўна,
Тым раем живе ўсё адно.

Са шведскай.

MAIRONIS

(1862–1932)

PAVASARIS

Pavasario saulė prašvito meiliai
Ir juokiasi, širdį vilioja;
Iškilo į dangų aukštai vieversiai,
Čirena, sparneliais plasnoja.

Išaušo! išaušo! Vėjelis laukų
Bučiuoja, gaivina krūtinę;
Pabiro, pasklido žiedai ant lankų –
Vainikų eilė pirmutinė.

Taip giedra ir linksma! Tiek šviečia vilties!
Vien meilę norėtum dainuoti,
Apimti pasaulį, priglaust prie širdies,
Su meile saldžiai pabučiuoti!

UŽMIGO ŽEMĖ...

Užmigo žemė. Tik dangaus
Negęsta akys sidabrinės,
Ir sparnas miego malonaus
Nemigdo tik jaunos krūtinės.

Neužmigdys naktis žvaigždės,
Nenuramins širdis troškimų;
Dvasia ko ieško, kas atspės,
Kai skęsta ji tarp atminimų!

Aušra saulėtekio nušvis,
Ir užsimerks nakties šviesybės;
Neras tik atilsio širdis:
Viltis nežvelgs į jos gilybes!..

МАЙРОНІС

(1862–1932)

ВЯСНА

Вясна, свеціць сонца, яго цеплыні
Так сэрцы людскія чакалі.
Свой спеў жаўрукі завялі ў вышыні.
Нябёсы яснайшымі сталі.

Вясна надышла! Ветрык жвавы палі
Ласкоча і грудзі ўсім поўніць.
На лузе і кветкі наўкол расцвілі,
Ўсцілаюць вяночкамі роўнядзь.

Пагода якая! Ўзбуджэнне надзей!
І сэрца спявае ў памкненні
Цалункамі шчодра адорваць людзей
І свет абдымаць з захапленнем!

ЗЯМЛЯ ЗАСНУЛА...

Зямля заснула. Ды ўвесь час
Міргаюць вочы небасхілу:
Імпэт юначы не пагас
Пад моцаю дрымоты крылаў.

Што ж, ночка зораў не прыспіць,
І сэрцу не знайсці спачыну.
А хто б душу змог наталіць.
Што патанае ва ўспамінах?

Зарою золак ноч пратне,
І шата цемры парадзее,
Ды толькі сэрца не спачне –
І промнем не зірне надзеі!..

З літоўскай.

ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

(1863–1918)

ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ

Τιμή σ' εκείνους όπου στην ζωή των
ώρισαν και φυλάγουν Θερμοπύλες,
Ποτέ από το χρέος μη κινούντες·
δίκαιοι κ' ίσιοι σ' όλες των τες πράξεις,
αλλά με λύπη κιόλας κ' ευσπλαχνία·
γενναίοι οσάκις είναι πλούσιοι, κι όταν
είναι πτωχοί, πάλ' εις μικρόν γενναίοι,
πάλι συντρέχοντες όσο μπορούνε·
πάντοτε την αλήθεια ομιλούντες,
πλην χωρίς μίσος για τους ψευδομένους.

Και περισσότερη τιμή τούς πρέπει
όταν προβλέπουν (και πολλοί προβλέπουν)
πως ο Εφιάλης θα φανεί στο τέλος,
κ' οι Μήδοι επί τέλους θα διαβούνε.

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΒΑΡΒΑΡΟΥΣ

- Τι περιμένουμε στην αγορά συναθροισμένοι;
Είναι οι βάρβαροι να φθάσουν σήμερα.
- Γιατί μέσα στην Σύγκλητο μια τέτοια απραξία;
Τι κάθοντ' οι Συγκλητικοί και δεν νομοθετούνε;
Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα.
Τι νόμους πια θα κάμουν οι Συγκλητικοί;
Οι βάρβαροι σαν έλθουν θα νομοθετήσουν.
- Γιατί ο αυτοκράτωρ μας τόσο πρωί σηκώθη,
και κάθεται στις πόλεως την πιο μεγάλη πύλη
στον θρόνο επάνω, επίσημος, φορώντας την κορώνα;
Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα.

КАНСТАНДЗІНАС КАВАФІС

(1863–1918)

ТЭРМАПІЛЫ

Пашана й слава тым, хто Тэрмапілы
Ў жыцці пабудаваў ды іх бароніць,
Хто ведае заўжды свой абавязак,
Ва ўсіх сваіх учынках справядлівы,
Але не страціў пачуцця спагады;
Хто шчодро дзеліцца сваім багаццем,
Аднак і ў беднасці сваёй не сквапны
І ў час цяжкі на дапамогу прыйдзе;
Хто не прывык хлусіць і кажа праўду,
А як зманіў хто – дараваць ім можа.

Тым больш пашаны ім, калі прадбачаць
Яны (а шмат хто сапраўды прадбачыць),
Што ўрэшце прыйдзе Эфіяльт падступны
І ўсё-ткі персы-прыхадні прарвуцца.

ЧАКАЮЧЫ ВАРВАРАЎ

- Чаму гараджане ўсе прыйшлі на гэты пляц?
- Бо сёння маюць прыбыць варвары.
- Чаму тады сенат не засядае
і не прымаюцца новыя законы?
- Бо сёння маюць прыбыць варвары,
а значыць, сенатары і не патрэбныя:
свае законы прынясуць нам варвары.
- Чаму самаўладца падняўся з самай раніцы?
Чаму ён цяпер сядзіць каля брамы горада
на троне ў кароне й парадным уборы?
- Бо сёння прыбываюць варвары,

Κι ο αυτοκράτωρ περιμένει να δεχθεί
τον αρχηγό τους. Μάλιστα ετοίμασε
για να τον δώσει μια περγαμνή. Εκεί
τον έγραψε τίτλους πολλούς κι ονόματα.

– Γιατί οι δυο μας ύπατοι κ’ οι πραιτορες εβγήκαν
σήμερα με τες κόκκινες, τες κεντημένες τόγες•
γιατί βραχιόλια φόρεσαν με τόσους αμεθύστους,
και δαχτυλίδια με λαμπρά, γυαλιστερά σμαράγδια•
γιατί να πιάσουν σήμερα πολύτιμα μαστούνια
μ’ ασήμια και μαλάματα έκτακτα σκαλιγμένα;
Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα•
και τέτοια πράγματα θαμπώνουν τους βαρβάρους.

– Γιατί κ’ οι άξιοι ρήτορες δεν έρχονται σαν πάντα
να βγάλουνε τους λόγους τους, να πούνε τα δικά τους;

Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα•
κι αυτοί βαρνούντ’ ευφράδειες και δημηγορίες.

– Γιατί ν’ αρχίσει μονομιάς αυτή η ανησυχία
κ’ η σύγχυσις. (Τα πρόσωπα τι σοβαρά που εγίναν).

Γιατί αδειάζουν γρήγορα οι δρόμοι κ’ η πλατέες,
κι όλοι γυρνούν στα σπίτια τους πολύ συλλογισμένοι;

Γιατί ενύχτωσε κ’ οι βάρβαροι δεν ήλθαν.

Και μερικοί έφθασαν απ’ τα σύνορα,
και είπανε πως βάρβαροι πια δεν υπάρχουν.

Και τώρα τι θα γένουμε χωρίς βαρβάρους.

Οι άνθρωποι αυτοί ήσαν μια κάποια λύσις.

і хоча іх прыняць правадыр,
наш імператар, і ўручыць пергамент,
падрыхтаваны загадзя: у ім
пазначаныя ганаровыя тытулы.

– Чаму тады і консулы, і прэтары
сёння надзелі пурпуровыя тунікі?
Навошта ім бранзалеты з аметыстамі,
пярсцёнкі зіхоткія са смарагдамі?
Навошта яны трымаюць жэзлы разьблёныя,
і золатам, і срэбрам аздобленыя?

– Бо сёння прыбываюць варвары,
а іх нязменна слепіць бляск каштоўнасцяў.

– Чаму не выйшлі наперад аратары годныя,
каб натхніць натоўп сваім красамоўствам?

– Бо сёння прыбываюць варвары,
а варвараў нудзіць майстэрства нашых рытараў.

– Чаму ж цяпер навокал разгубленасць
і твары неспакойныя пасур'ёзнелі?

Чаму апусцелі вомігам вуліцы
і ўсе ў задуменні ідуць дадому?

– Бо ноч прыйшла, а варвараў і не відаць:
ідуць з памежжа весткі неспакойныя,
нібыта болей не існуе варвараў.

І як цяпер мы будзем жыць без варвараў?
Бо гэтыя людзі якоесьці выйсце паказвалі.

З навагрэцкай.

WILLIAM BUTLER YEATS

(1865–1939)

***

When you are old and grey and full of sleep,
And nodding by the fire, take down this book,
And slowly read, and dream of the soft look
Your eyes had once, and of their shadows deep;

How many loved your moments of glad grace,
And loved your beauty with love false or true,
But one man loved the pilgrim Soul in you,
And loved the sorrows of your changing face;

And bending down beside the glowing bars,
Murmur, a little sadly, how Love fled
And paced upon the mountains overhead
And hid his face amid a crowd of stars.

THE SECOND COMING

Turning and turning in the widening gyre
The falcon cannot hear the falconer;
Things fall apart; the centre cannot hold;
Mere anarchy is loosed upon the world,
The blood-dimmed tide is loosed, and everywhere
The ceremony of innocence is drowned;
The best lack all conviction, while the worst
Are full of passionate intensity.

Surely some revelation is at hand;
Surely the Second Coming is at hand.
The Second Coming! Hardly are those words out
When a vast image out of *Spiritus Mundi*
Troubles my sight: somewhere in sands of the desert
A shape with lion body and the head of a man,

УІЛЬЯМ БАТЛЕР ЕЙТС

(1865–1939)

***

Калі ты пастарэеш, ля агню,
Сівая, сонная, ў руку вазьмі й чытай
Вось гэту кніжку – і тады ўгадай
Сваіх вачэй былую глыбіню...

Хто шчыра, а хто не – любіла шмат
Цябе за ўспышкі боскае красы.
Але адзін любіў ва ўсе часы
Тваёй душы-самотніцы пагляд.

І ты агню маркотна прашапчы,
Што вось, Каханне вымкнула да гор
Далёкіх, сініх – у натоўпе зор
Свой твар хаваючы сярод начы.

ДРУГІ ПРЫХОД

Шырэйшыя ўсё робячы кругі,
Лаўца не чуе сокал-паляўнічы.
Аслаблі повязі, няма і стрыжня:
Запанавала на зямлі бязладдзе.
Патокамі паўсюдна кроў спывае –
І цноце ўжо не выбрацца з яе.
Сумленнасць нерашучая, а ліха
Дужэе ўсё, ідзе рашуча ў наступ.

Відаць, час Адкрыцця й Расплаты блізка –
Другі прыход чакаецца! З тых слоў
Маё ўяўленне вобраз, *Дух Сусвету*
Стварае: недзе, у пясках пустыні
Пачвара – ці то леў, ці чалавек
З пастым, бязлітасным, як сквар, паглядам –

A gaze blank and pitiless as the sun,
Is moving its slow thighs, while all about it
Reel shadows of the indignant desert birds.
The darkness drops again; but now I know
That twenty centuries of stony sleep
Were vexed to nightmare by a rocking cradle,
And what rough beast, its hour come round at last,
Slouches towards Bethlehem to be born?

Ідзе-брыдзе павольна, а наўкола
Кружляюць узлаваных птахаў цені...
Зноў цёмна робіцца, ды мне вядома,
Што дваццаць алавітых сном стагоддзяў
Калыска ўскалыхала да кашмару,
Што там за звер – ці час яго прыспеў! –
У Бэтлеем ідзе, каб нарадзіцца?

З англійскай.

SIGBJØRN OBSTFELDER

(1866–1900)

JEG SER

Jeg ser på den hvide himmel,
jeg ser på de gråblå skyer,
jeg ser på den blodige sol.

Dette er altså verden.
Dette er altså klodernes hjem.

En regndråbe!

Jeg ser på de høie huse,
jeg ser på de tusende vinduer,
jeg ser på det fjerne kirketårn.

Dette er altså jorden.
Dette er altså menneskenes hjem.

De gråblå skyer samler sig.
Solen blev borte.

Jeg ser på de velklædte herrer,
jeg ser på de smilende damer,
jeg ser på de ludende heste.

Hvor de gråblå skyer blir tunge.

Jeg ser, jeg ser...
Jeg er vist kommet på en feil klode!
Her er så underligt...

СІГБ'ЁРН ОБСТФЕЛЬДЭР

(1866–1900)

ГЛЯДЖУ

Гляджу на вялізнае неба,
гляджу на шэра-сінія хмары,
гляджу на барвовае сонца.

Значыцца, гэта сусвет.
Значыцца, гэта планетаў жытло.

Кропля дажджу!

Гляджу на высокія хаты,
гляджу на тысячы вокнаў,
гляджу на далёкую вежу царквы.

Значыцца, гэта зямля.
Значыцца, гэта людское жытло.

Шэра-сінія хмары збіраюцца.
Сонца хаваецца ўдалечыні.

Гляджу на добра прыбраных мужчын,
гляджу на ўсмешлівых паняў,
гляджу на коней, што долу схіліліся.

Як шэра-сінія хмары цяжэюць.

Гляджу я, гляджу...
Я прыйшоў не на тую планету жыць!
Тут гэтак дзіўна...

KAN SPEILET TALE?

«Kan speilet tale?

Speilet kan tale!

Speilet skal se på dig hver morgen,
forskende,

se på dig med det dybe, kloge øie,
– dit eget!

hilse dig med det varme,
det mørkeblå øie:

Er du ren?

Er du tro?»

TIL DIG

Her vil jeg sende dig min sang.

Dalen venter. Trærne lytter.

Tusende lyse trær

strækker mod solen følsomme fingre.

Bud skal du få.

Fra blomsterlæber, halvtåbnede,

fra fuglebryster, fryddirrende.

Luk op dit vindu:

Føler du ude fra der, hvor linje og farve

smelter til ét,

det stige og falde,

det roligt suge

tidens bløtdryppende dug,

sekundernes bløtdryppende perler?

Føler du, din sjæl på dampende vover

vugges med,

på varme vover fra blades årer,

som grønner deres hud,

ildner georginerne,

ЦІ МОЖА ЛЮСТЭРКА ГАВАРЫЦЬ?

Ці можа люстэрка гаварыць?

Люстэрка гаварыць можа!

Люстэрка павінна шторання глядзець на цябе,
дапытліва,
глядзець праніклівымі, разумнымі вачыма –
тваімі ўласнымі!

Павітайся з сабою гэтымі цёплымі,
цёмна-блакітнымі вачыма:

Ці ты чысты?

Ці ты надзейны?

ДА ЦЯБЕ

Вось дасылаю табе сваю песню.
Даліна чакае. Слухаюць дрэвы.
Тысячы светлых дрэваў
выцягваюць чуйныя пальцы да сонца.

Ты атрымаеш вестку.
Ад вуснаў кветак, напалову растуленых,
з птушыных грудзей,
што дрыжаць ад радасці.
Адчыні сваё акно:

Ты адчуваеш, як там, дзе лініі й барвы
зліваюцца ў адно,
уздымаюцца і – спадаюць,
вясёла смокчуць
кроплі расы часу, які крывяніць,
секундаў, што крывяняць, пярліны?

Ты адчуваеш, як душа твая гайдаецца
на хвалях бурапенных,
на хвалях цёплых, што йдуць з жылак лісточкаў

stænker nillikens blyge kind.

Føler du ude fra der, hvor linje og farve
smelter til ét,
som en enkelt vove blandt jordens dampende,
et bryst åndende,
sugende livsvarmen,
mødende dit.
Det er mit!

і зеляняць іх скуру,
змушаюць палаць вяргіні,
пырскаюць на сарамлівыя шчокі
гваздзікоў,

ты адчуваеш, як там, дзе лініі й барвы
зліваюцца ў адно –
гэтак як хваля простая
сярод бурапенных хваляў свету –
грудзі, што дыхаюць,
смокчуць цяпло жыцця,
спатыкаюцца з табой?
Гэта я!

З нарвежскай.

RUBÉN DARÍO

(1867-1916)

UN SONETO A CERVANTES

Horas de pesadumbre y de tristeza
paso en mi soledad. Pero Cervantes
es buen amigo. Endulza mis instantes
ásperos, y reposa mi cabeza.

Él es la vida y la naturaleza,
regala un yelmo de oros y diamantes
a mis sueños errantes.

Es para mí: suspira, ríe y reza.

Cristiano y amoroso y caballero
parla como un arroyo cristalino.

¡Así le admiro y quiero,

viendo cómo el destino
hace que regocije al mundo entero
la tristeza inmortal de ser divino!

SINFONÍA EN GRIS MAYOR

El mar como un vasto cristal azogado
refleja la lámina de un cielo de zinc;
lejanas bandadas de pájaros manchan
el fondo bruñido de pálido gris.

El sol como un vidrio redondo y opaco
con paso de enfermo camina al cenit;
el viento marino descansa en la sombra
teniendo de almohada su negro clarín.

РУБЕН ДАРЫА

1867–1916)

САНЕТ ДА СЕРВАНТЭСА

Гадзіны, дзе адчай, туга, нягоды, –
Крок у самоту. Ды Сервантэс-геній,
Мой сябар верны ў змрочныя імгненні,
Нясе спакою адчуванне й асалоды.

Ён існасць нашага жыцця, прыроды,
Шалом у дыяментным аздабленні
Лятункам дорыць. І яго маленні,
І смех, і ўздыхі – мне ўсё назаўсёды.

Ён – рыцар шчыры, просты, закаханы –
Гамоніць так, нібы ручай празрысты,
І захапленне, й радасць выклікае.

Відаць, так Госпадам наканавана:
Ён неадольны смутак прымушае
Зрабіцца ўцехаю людскою чыстай.

СІМФОНІЯ Ў ШЭРЫМ МАЖОРЫ

Вялікае мора, як люстра жывое,
Нябёс адбівае свінцовую сіль.
І плямяць далёкія птахаў чароды
Блішчастую ў шэрай смуге далячынь.

Імкнецца ў зеніт сумна-цямнае сонца –
Так хворы зрабіць намагаецца крок.
І вецер марскі спачывае ў знямозе,
Паклаўшы пад голаў падушкаю змрок.

Las ondas que mueven su vientre de plomo
debajo del muelle parecen gemir.
Sentado en un cable, fumando su pipa,
está un marinero pensando en las playas
de un vago, lejano, brumoso país.

Es viejo ese lobo. Tostaron su cara
los rayos de fuego del sol del Brasil;
los recios tifones del mar de la China
le han visto bebiendo su frasco de gin.

La espuma impregnada de yodo y salitre
ha tiempo conoce su roja nariz,
sus crespos cabellos, sus bíceps de atleta,
su gorra de lona, su blusa de dril.

En medio del humo que forma el tabaco
ve el viejo el lejano, brumoso país,
adonde una tarde caliente y dorada
tendidas las velas partió el bergantín...

La siesta del trópico. El lobo se aduerme.
Ya todo lo envuelve la gama del gris.
Parece que un suave y enorme esfumino
del curvo horizonte borraría el confín.

La siesta del trópico. La vieja cigarra
ensaya su ronca guitarra senil,
y el grillo preludia un solo monótono
en la única cuerda que está en su violín.

Са стогнам, здаецца, мядзяныя хвалі
Нясуць да прычала свае жываты.
Марак курыць піпку на ліне высока
І думае ўсё пра імглісты, далёкі
Краіны вандроўнае бераг пусты.

Марскога ваўка абпаліла праменнем
Бразільскага сонца, як быццам агнём.
Тайфуны Кітайскага мора глядзелі,
Як ён выпіваў келіх джыну нагбом.

Што ж, пены, змяшанае з ёдам, салетрай,
Даўно на сабе паспыталі спаўна
Нос гэты чырвоны і постаць атлета,
Каптурок ды роба яго, з палатна.

Задумліва мора стары аглядае,
Клубом тытунёвы ўзнімаецца дым...
А воддаль ужо карабель адплывае,
І ветразь раздзьмуты падняты над ім.

Паўднёная спёка. Марак у дрымоце.
Усё пашарэла наўкола, гляджу.
Здаецца, нібы далягляду кривога
Сцірае агромністы пэндзаль мяжу.

Паўсюды на лютнях іграюць цыкады,
Свой спеў аднастайны вядуць цвыркуны,
Выводзячы шчыра і рупна рулады
Пад скрыпку, пад гукі адзінай струны.

З іспанскай⁵.

---

⁵ Пераклады вершаў Р. Дарыа зробленыя пры ўдзеле Дзіны Бабрыцкай.

JOHANNES V. JENSEN

(1873–1950)

SOLSORTEN

Novemberregnen græder sin vrede graad.

Snart ligger marken lig – den første sne.

I tidlig Skumring drukner dagen.

Højt tuder Mulmet i lukte døre.

Bitter berender bølgens den golde kyst.

Urolig træet rækker ned in sin rod.

Men naar de triste storme hviler

sniger en frost sig til nattens hjerte.

Solsort! Svundne somres genganger du,

Stumheden selv, mulden bestandig nær,

i aarets faldne løv du spøger,

flygtende sky, som din egen skygge.

Med sorgens kaabe klædt, i de dødes lund

fæler du dig bland grave, kirkegaardsfugl,

stækket, uden farve, maalløs,

og dertil ene, for alting afklædt.

Og du er foraaarets sanger, det første bryst

der vælder over af tone, naar kvelden er lys,

og smelter sødt, fra høje steder,

din strofes guld ind i solnedgangen!

Ej ømmere vellyd kender den unge vaar

end naar du, elsker, gyder dit aftenkvad

ud over nysudsprungne haver,

skabelses-underrets simple fortolker!

Men naar mørketid ruger forvarer du

i lukket bryst sommerens toneskat.

Hvor skøn og ædel er din tavshed,

gravfredens fylgje, saavel som haabets.

ЁХАНЭС В. ЕНСЕН

(1873–1950)

ЧОРНЫ ДРОЗД

Дождж лістападаўскі слёзы сярдзітыя пралівае.

Хутка зямлю акрые саван – першы снег.

Дзень патанае ў ранішнім паўзмроку.

Цямрэча галосіць за зачыненымі дзвярыма.

Раз’юшаная хваля набягае на пусты бераг.

Устрывожанае дрэва занурваецца ў сваё карэнне.

Ды калі суровыя буры адпачываюць,

мароз крадком падбіраецца да сэрца ночы.

Чорны дрозд-касуцень! Ты – зніклага лета прывід.

Маўклівы сам, ты, да чорнае глебы блізка заўсёды,

з’яўляешся ў лісці асеннім апалым,

лёткаю хмаркай, нібы цень свой уласны.

Апранаху жалобную нацягнуўшы, у гаі смерці

ты хаваешся ясрод магілаў, цвінтарны птах,

з падцятымі крыламі, бясколерны, нямы,

яшчэ й аголены перад усім.

І гэта ж ты, пяюн вясны, з чыіх грудзей найперш,

светлай парою пад вечар гукі ліюцца з вышынь

і ўладараць, і сплаўляецца соладка

золата строфаў тваіх з вечаровай зарою!

І не ведае юная вясна пяшчотнейшых гукаў

ад тых, калі ты, закаханы, пускаеш увечары спеў

над садамі, што толькі што зацвілі,

о, сціплы вытлумачальнік цуду стварэння свету!

А калі змрок насунуўся, то хаваеш ты ў грудзях

гукаў лета найкаштоўнейшы скарб.

Якое гожае і шляхетнае маўчанне тваё,

вартавы магільнае цішы, вартавы надзеі!

ENVOI

Nu breder hylden
de svale hænder
mod sommermånen.

Året efter:
De samme bøge
og lyse nætter
den samme lykke!

Året efter:
Solsorten fløjter
og vårvind svulmer
igen, veninde!

9 år efter:
De samme bøge
og lyse nætter,
den samme lykke!

ПАСЛАНЕЦ

Бадзяк распасцірае
Рукі свае
Да летняга месяца.

Налета:
Тыя самыя букі
Ды ясныя ночы,
Тое самае шчасце!

Налета:
Насвіствае дрозд,
Вясновы ветрык
Расце зноў, дарагая!

Праз 9 год:
Тыя самыя букі
Ды ясныя ночы,
Тое самае шчасце!

3 дацкай.

ROBERT FROST

(1874–1963)

STORM FEAR

When the wind works against us in the dark,
And pelts with snow
The lowest chamber window on the east,
And whispers with a sort of stifled bark,
The beast,
'Come out! Come out!'-
It costs no inward struggle not to go,
Ah, no!
I count our strength,
Two and a child,
Those of us not asleep subdued to mark
How the cold creeps as the fire dies at length,-
How drifts are piled,
Dooryard and road ungraded,
Till even the comforting barn grows far away
And my heart owns a doubt
Whether 'tis in us to arise with day
And save ourselves unaided.

РОБЕРТ ФРОСТ

(1874–1963)

БОЯЗЬ ЗАВІРУХІ

Калі вецер уночы, ўзлаваны на нас,
Б'е па ўсходняй сцяне
І ў маленькую шыбу шпурляе снег –
Як звярыны, чуцён увесь час
Сковыт-брэх.
«Выходзь! Выходзь!» –
Ды на двор больш не цягне мяне,
О, не!
Ўсіх у хаце лічу:
Нас дваіх і дзіця.
І агонь, што ў каміне амаль пагас,
Застывае ўваччу.
Двор бы й сцежку хаця
Не адрозніць-разгледзець вачыма,
І адрына далёка ўжо недзе там...
Пачынае мне ў сэрцы сумнеў калоць:
Ці не будзе, падняўшыся ўранку, нам
Нават выйсці адсюль немагчыма?

ESCAPIST-NEVER

«He is no fugitive – escaped, escaping.
No one has seen him stumble looking back.
His fear is not behind him but beside him
On either hand to make his course perhaps
A crooked straightness yet no less a straightness.
He runs face forward. He is a pursuer.
He seeks a seeker who in turn seeks
Another still, lost far into the distance.
Any who seek him seek in him the seeker.
His life is a pursuit of a pursuit forever.
It is the future that creates his present.
All is an interminable chain of longing».

НЕ-ЎЦЯКАЧ

«Ён не ўцякач, што знік ці прагне знікнуць;
Не спатыкаўся, азіраючыся, ён...
Ягоны страх не ззаду йдзе, а побач –
І леваруч, і праваруч. Таму,
Хоць прости шлях, ды паваротаў – процьма.
Ён пераследуе, імкнецца ўперад,
Шукаючы шукальніка, які
Далёка недзе іншага шукае
І там такога, як ён сам, знаходзіць.
Яго жыццё – пагоня за пагоняй.
У будучым – сучаснасці пачатак.
Усё – ланцуг памкненняў несканчыны.

З англійскай.

EINO LEINO

(1878–1926)

MÄ METSÄN POLKUA KULJEN

Mä metsän polkua kuljen
kesä-illalla aatteissain
ja riemusta rintani paisuu
ja ma laulelen, laulelen vain.

Tuoll' lehdossa vaaran alla
oli kummia äskettäin,
niin vienoa, ihmeellistä
all' lehvien vehreäin.

Minä miekkonen vain sen tiedän,
minä vain sekä muuan muu
ja lehdon lempivä kerttu
ja tuoksuva tuomipuu.

HYMNI TULELLE

Ken tulta on, se tulta palvelkoon.
Ken maata on, se maahan maatukoon.
Mut kuka tahtoo nousta taivahille,
näin kaikuu kannelniekan virsi sille:

Mit' oomme me? Vain tuhkaa, tomua?
Ei aivan: Aatos nousee mullasta.
On kohtalosi kerran tuhkaks tulla,
mut siihen ast' on aika palaa sulla.

Mi palaa? Aine. Mikä polttaa sen?
Jumala, henki, tuli ikuinen.
On ihmis-onni olla kivihiltä,
maan uumenissa unta pitkää piiltä,

ЭЙНА ЛЕЙНА

(1878–1926)

ІДУ Я ЗНАЁМАЙ СЦЯЖЫНКАЙ...

Іду я знаёмай сцяжынкай,
Што зграбна віхляе між дрэў.
І шчасцем мне поўняцца грудзі –
І рвецца з іх радасны спеў.

На ўзлеску вось гэтым нядаўна
Адкрылася мне ўсё як ёсць:
У мяккай лістоце чаромхаў
Мая узбуяла мілосць.

Пра нас ёй адной і вядома.
А што – і ці будзе працяг, –
Зараначка ведае ў лесе,
А ў лёсу – чаромхавы пах.

ГІМН АГНЮ

Хто сам агонь, таму – агнём палаць,
з зямлі хто выйшаў – будзе ў ёй ляжаць.
А хто імкнецца да нябёс, высока –
Таму радкі ад песняра-прарока.

Дык што мы? Попел? Пыл з магіл? Ды не!
з гла дух выходзіць і – увывь імкне.
Стаць попелам нам вызначана лёсам –
пакуль жа ты агнём ляціш к нябёсам.

А што палае? – Існае. Хто змог
яго запальваць? – Толькі Дух, сам Бог.
Шчаслівы лёс – стаць вугалем каменным,
а нетры засынаюць сном таемным.

herätä hehkuun, työhön, taisteluun,
kun Luoja kutsuu, luottaa aurinkoon,
toteuttaa vuosisatain unelmat,
joit' uinuneet on isät harmajat.

On elon aika lyhyt kullakin.
Siis palakaamme lieskoin leimuvin,
tulesa kohotkaamme korkealle!
Maa maahan jää, mut henki taivahalle.

JUMALA

Alkua elämän etsin,
äärettyyden äärtä,
maailman, Jumalan juurta,
päättömyyden päätä;
on nyt ongelma opittu:
Jumala on murhe.

Suru yksin suurta luopi,
murhe maita muuttaa.
Tulet myrskytuulen lailla,
menet niinkuin meri;
heijastat ikuiset tähdet
illan hämärässä.

Majan rauhaisan rakennat
sydämehen synkkään,
kylvät kuuset kynnykselle,
myrtilt miesten mieliin;
katsot nuorten karkeloita
lehtipuiden alla.

Ад сну ўваскрэсні ў працы, ў барацьбе,
стань сонцам, як пакліча Бог цябе
ўвасобіць, здзейсніць мары ўсіх вякоў,
што дзіўна выглядалі для бацькоў.

Кароткі надта наш жыццёвы шлях,
але ж гарэнне будзе мець працяг.
Палаць давайце ярка, доўга! Глеба
зямное прыме, прыме дўшу неба.

НАШ БОГ

Я шукаў выток вытокаў
і пачаткі ўсіх пачаткаў:
бога, карані тварэння;
я шукаў мяжу бязмежжа.
разгадаў цяпер загадку:
бог наш – гэта ліха й гора.

Гора свет апанавала,
завалодала зямлёю,
наляцела навальніцай,
разлілося, быццам мора;
зоркі вечныя ў нябёсах
у сутонні патанаюць.

Змрок і злосць у самым сэрцы
чорныя звіваюць гнёзды,
колюцца калючкай дзікай,
душы нам жывыя труцяць –
паглядаюць на лістоту,
на забавы маладосці.

З фінскай⁶.

---

⁶ Пераклады вершаў Э.Лейна зробленыя разам з Якубам Лапаткам.

GUILLAUME APOLLINAIRE

(1880-1918)

LUNDI RUE CHRISTINE

La mère de la concierge et la concierge laisseront tout passer
Si tu es un homme tu m'accompagneras ce soir
Il suffirait qu'un type maintînt la porte cochère
Pendant que l'autre monterait

Trois becs de gaz allumés
La patronne est poitrinaire
Quand tu auras fini nous jouerons une partie de jacquet
Un chef d'orchestre qui a mal à la gorge
Quand tu viendras à Tunis je te ferai fumer du kief

Ça a l'air de rimer

Des piles de soucoupes des fleurs un calendrier
Pim pam pim
Je dois fiche près de 300 francs à ma probloque
Je préférerais me couper le parfaitement que de les lui donner

Je partirai à 20 h. 27

Six glaces s'y dévisagent toujours
Je crois que nous allons nous embrouiller encore davantage

Cher monsieur

Vous êtes un mec à la mie de pain
Cette dame a le nez comme un ver solitaire
Louise a oublié sa fourrure
Moi je n'ai pas de fourrure et je n'ai pas froid
Le danois fume sa cigarette en consultant l'horaire
Le chat noir traverse la brasserie

Ces crêpes étaient exquis
La fontaine coule
Robe noire comme ses ongles
C'est complètement impossible

ГІЁМ АПАЛІНЭР

(1880–1918)

ПАНЯДЗЕЛАК ВУЛІЦА КРЫСЦІНЫ

І маці пакаёўкі і яна сама кожнага прапусцяць
Калі ты мужчына ты пойдзеш са мною сёння ўвечары
Аднаго будзе досыць каб пільнаваць пры браме
Калі другі да мяне падымецца

Тры газавыя ліхтары
У гаспадыні сухоты
Як закончыш мы згуляем партыю ў косці
Дырыжор аркестру з хворым горлам
Прыедзеш у Туніс навучу паліць сумесь тытуню з гашышам
Быццам яно ўсё так

Горка сподачкаў кветкі каляндар
Бім бам бім
Я вінен амаль 300 франкаў гаспадыні дому
Зарэзацца мне лятчэй чым іх ёй аддаць

Мой цягнік а 20-й 27
Шэсць люстэрак што глядзяцца адно ў адно
Мяркую гэта нас яшчэ больш з тропу саб'е

Шаноўны спадар
Вы проста лайно ды нікчэмнасць
А ў гэтай дамы нос нібы ў саліцёра
Луіза забыла футра
А ў мяне яго няма я й не мерзну
Датчанін паліць цыгарку руху расклад вывучаючы
Праз піўнуху праходзіць чорны кот

Тыя блінцы былі проста шыкоўныя
Вада працякае з крану
Сукня чорная нібы яе пазногці
Гэта ж абсалютна немажліва

Voici monsieur
La bague en malachite
Le sol est semé de sciure
Alors c'est vrai
La serveuse rousse a été enlevée par un libraire
Un journaliste que je connais d'ailleurs très vaguement
Écoute Jacques c'est très sérieux ce que je vais te dire
Compagnie de navigation mixte
Il me dit monsieur voulez-vous voir ce que je peux faire
d'eaux-fortes et de tableaux
Je n'ai qu'une petite bonne
Après déjeuner café du Luxembourg
Une fois là il me présente un gros bonhomme
Qui me dit
Écoutez c'est charmant
À Smyrne à Naples en Tunisie
Mais nom de Dieu où est-ce
La dernière fois que j'ai été en Chine
C'est il y a huit ou neuf ans
L'Honneur tient souvent à l'heure que marque la pendule
La quinte major

À TRAVERS L'EUROPE

A M. Ch.

Rotsoge
Ton visage écarlate ton biplan transformable en hydroplan
Ta maison ronde où il nage un hareng saur
Il me faut la clef des paupières
Heureusement que nous avons vu M. Panado
Et nous sommes tranquilles de ce côté- là
Qu'est-ce que tu vois mon vieux M. D...

Паглядзіце спадару
Вось з малахіту пярсцёнак
Падлога засыпаная пілавіннем
Ну вядома ж
Рудая кельнерка ўцякла з кнігаром

Адзін рэпарцёр якога я зрэшты трохі ведаю
Жак паслухай тое што я кажу зусім сур'ёзна

Мараходная кампанія са змяшаным капіталам

Ён мне кажа Мсьё ці не жадалі б вы
паглядзець мае афорты й палотны

У мяне пакаеўка толькі адна

Пасля сняданку ў кавярні «Люксембург»

Аднаго разу ён там мяне з таўстуном знаёміць

Які мне кажа

Паслухай як жа цудоўна

У Смірне Неапалі Тунісе

Ды Богам маю вас скажыце дзе гэта

Як я апошні раз быў у Кітаі

Таму гадоў восем ці дзевяць

Годнасць часта залежыць ад часу што паказваюць стрэлкі

А ў мяне квінта ад туза

ПРАЗ ЕЎРОПУ

М. Ш[агалу]

Ратсож

Твой твар пунсовы твой біплан што ператвараецца ў гідраплан

Твой круглы дом куды плыве вэнджаны селядзец

Мне ад павекаў патрэбны ключ

На шчасце мы бачылі сп. Панадо

І з гэтага боку спакойныя мы

Што ты там бачыш стары мсьё Д...

90 ou 324 un homme en l'air un veau qui regarde
à travers le ventre de sa mère

J'ai cherché longtemps sur les routes
Tant d'yeux sont clos au bord des routes
Le vent fait pleurer les saussaies
Ouvre ouvre ouvre ouvre ouvre
Regarde mais regarde donc
Le vieux se lave les pieds dans la cuvette
Una volta ho inteso dire Chè vuoi
Je me mis à pleurer en me souvenant de vos enfances
Et toi tu me montres un violet épouvantable
Ce petit tableau où il y a une voiture m'a rappelé le jour
Un jour fait de morceaux mauves jaunes bleus verts et rouges
Où je m'en allais à la campagne avec une charmante cheminée
tenant sa chienne en laisse

Il n'y en a plus tu n'as plus ton petit mirliton
La cheminée fume loin de moi des cigarettes russes
La chienne aboie contre les lilas
La veilleuse est consumée
Sur la robe ont chu des pétales
Deux anneaux d'or près des sandales
Au soleil se sont allumés
Mais tes cheveux sont le trolley
À travers l'Europe vêtue de petits feux multicolores

LA DAME

Toc toc Il a fermé sa porte
Les lys du jardin sont flétris
Quel est donc ce mort qu'on emporte
Tu viens de toquer à sa porte
Et trotte trotte
Trotte la petite souris

90 альбо 324 чалавек у паветры цяля што глядзіць

праз пуза маці сваёй

Я доўга на гасцінцах шукаў

Гэтулькі пры дарогах заплюшчаных вачэй

Ад ветру плача лаза

Расплюшчы расплюшчы расплюшчы

Зірні ну зірні нарэшце туды

У місе ногі мае стары

Una volta ho inteso dire Chè vuoi

І ваша маленства ўзгадваючы я плакаць пачаў

Ты страшную фіялку паказваеш мне

Малы той відок на якім воз нагадаў мне той дзень

Дзень ператканы бэзавымі жоўтымі сінімі

зялёнымі й чырвонымі лапікамі

Калі я выбіраўся за горад з ладным комінам і сучкаю на павадку

Няма ўжо ў цябе няма світулькі малой

Комін воддаль паліць цыгаркі расейскія

Сучка на лілеі заўзята брэша гаў-гаў

Лямпадцы начной ужо капец

На сукенку пялёсткамі квет апаў

Ля сандаляў два залатыя абручы

На сонцы зіхцяць

Але валасы твае гэта вазок праз усю Эўропу

Убраную шматколернымі агенчыкамі

ДАМА

Тук тук Ён зачыніў ўжо дзверы

Лілеі звялі ў мёртвай цішы

Каго выносяць Хто памерлы

Ты стукала нядаўна ў дзверы

Цяпер бяжы услед, бяжы

Бяжы трушком маленькай мышы

FUSÉE-SIGNAL

Des villages flambaient dans la nuit intérieure
Une fermière conduit son auto sur une route vers Galveston

Qui a lancé cette fusée-signal

Néanmoins tu feras bien de tenir la porte ouverte

Et puis le vent scieur de long

Suscitera en toi la terreur des fantômes

Ta langue

Le poisson rouge dans le bocal

De ta voix

Mais ce regret

A peine une infirmière plus blanche que l'hiver

Eblouissant tandis qu'à l'horizon décroît

Un régiment de jours plus bleus que les collines

Lointaines et plus doux que ne sont les coussins de l'auto

VISÉE

À Madame René Berthier.

Chevaux couleur cerise limite des Zélandes

Des mitrailleuses d'or coassent les légendes

Je t'aime liberté qui veilles dans les hypogées

Harpe aux cordes d'argent ô pluie ô ma musique

L'invisible ennemi plaie d'argent au soleil

Et l'avenir secret que la fusée élucide

Entends nager le Mot poisson subtil

Les villes tour à tour deviennent des clefs

Le masque bleu comme met Dieu son ciel

Guerre paisible ascèse solitude métaphysique

Enfant aux mains coupées parmi les roses oriflammes

СИГНАЛЬНАЯ РАКЕТА

Вёскі шугалі полымем у глыбіні начы
Фермерка вядзе аўто дарогаю на Гальвестон

Хто стрэліў гэтай сігнальнай ракетай

Тым не менш ты зробіш слухна
пакінуўшы дзверы разнасцежанымі
а потым вецер што пілуе нібы дрывасек
нагоніць на цябе страх перад зданямі
Твая мова
Залатая рыбка ў слоіку
Твайго голасу
Але гэты жаль
Не больш як медсястра бялейшая ад зімы
Асляпляльная ў хвілі калі на даляглядзе меншае
Полчышча дзён блакітнейшых за ўзгоркі
Далёкія і мякчэйшых за падушкі сядзенняў аўто

МІШЭНЬ

Спадарыні Рэнэ Бэрцье

Коні колеру вішняў мяжа Зеландыі
Залатыя кулямёты выкрэктаваюць легенды
Люблю цябе воля ты ў сутарэннях не спіш
Арфа срэбраструнная о дождж о мая музыка
Нябачны вораг срэбная рана на сонцы
І таемная прышласць якую праясняе снарад
Слухай як дробная рыбінка Слова плыве
Гарады па чарзе робяцца ключамі
Маска блакітная якую на неба кладзе Пан Бог
Ціхая вайна аскеза самотнасць метафізічная
Дзіця з рукамі абцятымі сярод ружовых харутваў

ROSEMONDE

Longtemps au pied du perron de
La maison où entra la dame
Que j'avais suivie pendant deux
Bonnes heures à Amsterdam
Mes doigts jetèrent des baisers

Mais le canal était désert
Le quai aussi et nul ne vit
Comment mes baisers retrouvèrent
Celle à qui j'ai donné ma vie
Un jour pendant plus de deux heures

Je la surnommai Rosemonde
Voulant pouvoir me rappeler
Sa bouche fleurie en Hollande
Puis lentement je m'en allai
Pour quêter la Rose du Monde

РАЗАМУНДА

Шлю пацалункі ля будынку
Той што за брамай пекнай даме
За ёй прабегшы з дзве гадзінкі
Цудоўныя па Амстэрдаме
Шлю пальцамі іх безупынку

Бязлюдны над каналам пляц
І з лодак не відно нікому
Як пацалункі ўмею слаць
Ёй што ад трох гадзін свядома
Сваё жыццё хацеў аддаць

Яе я Разамундай гэтак
Заву й запомню назаўжды
Смак тых галандскіх вуснаў-кветак
І ў свет пайду шукаць сляды
Rose du Monde – Ружы Свету

З французскай.

ДЖОРДЖ ГОРДАН БАЙРАН

(1788–1824)

JUAN RAMÓN JIMÉNEZ

(1881-1958)

EL ADOLESCENTE

*(El baúl espera, cerrado ya,
en el patio de mármol)*

1

- Madre, me olvido de algo, y no me acuerdo...

Madre, ¿qué es eso que olvido?

- La ropa va toda, hijo.

- Sí, mas me falta algo, y no recuerdo...

Madre, ¿qué es eso que olvido?

- ¿Van todos los libros, hijo?

- Todos, mas falta algo, y no me acuerdo...

Madre, ¿qué es eso que olvido?

- Será... tu retrato, hijo.

- ¡No, no! Me falta algo, y no recuerdo...

Madre, ¿qué es eso que olvido?

- No pienses más, duerme, hijo...

y 2

- ¡Madre! (La aurora es otra). Tu voz viva
sonará..., mas sin yo oírlo!

¡Sólo una hora por medio,

y ya está el mundo vacío!

¡No van a ninguna parte

los matinales caminos!

¿Madre, madre, ya sé lo que me faltaba:
todo, tú, y yo!

Norte negro.

ХУАН РАМОН ХІМЕНЕС

(1881–1958)

ПАДЛЕТАК

(*Валіза, ужо спакаваная, чакае ў мармуровым двары*)

1

– Мама, пэўна, я забыў пра нешта.

Мама, *што* забыў я? Падкажы мне.

– Ўкладзеная ўся бялізна, сыне.

– Добра... Толькі ж я забыў пра нешта.

Мама, *што* забыў я? Падкажы мне.

– Кніжкі, нейкія, мажліва, сыне?

– Не, але ж забыўся я на нешта.

Мама, *што* забыў я? Падкажы мне.

– Можа, свой партрэт забыў ты, сыне?

– Не, але ж забыўся я на нешта.

Мама, *што* забыў я? Падкажы мне.

– Спі й ані пра што не думай, сыне...

i 2

Мама! (Гэткі новы золак.) Голас
твой жывы гучыць... Ды я не чую!

Напалову час мінуў, а свет наш
выяўляе пустату такую!

Мама! Мама! Чаго мне не хапала –
ўсё ўзгадаў я.

Поўная чорная.

Вецер свішча, халадэча жорсткая...

(Вунь – вазак спявае ў брычцы,

Silba el viento, grande y frío.
(El cochero va cantando.
Los lejanos eucaliptos
aún nocturnos, dejan ver,
doblándose, el repetido
humo del tren. Bajo el puente,
Riotinto
torna su onda grana al pueblo.
La marisma inmensa. El niño
del carabinero grita
tras el coche: «¡Adios!»... Crujido
de arena bajo las ruedas
duras... Olor a marisco
podrido...)

LA NOCHE

El dormir es como un puente
que va del hoy al mañana.
Por debajo, como un sueño,
pasa el agua, pasa el alma.

эўкаліпты ў далячыні,
сонныя яшчэ, знікаюць,
двойца ў вячэрняй сіні,
ў дыме цягніка. Пад мостам
Рыатынта коціць хвалі
да прадмесцяў. Узбярэжжы
зноў агромністымі сталі.
Паліцэйскі чын «бывайце!»
ў вазака крычыць за спінай.
Рып пяску – пад колам, блізка –
уваушшу стаіць няспынна.
Гнілаваты пах
марыска...)

НОЧ

Сон – нібы мост, пралеглы
з сёння ў заўтра. Быццам сненне,
ўнізе паскамі прабегла
водаў ці душы трымценне.

З іспанскай.

MARIE UNDER

(1883–1980)

TÄISKUU

Kuu on täis lõhkemiseni,
puud painutab looka.
Veed ihkavad vist saada viinaks,
nad on nii rahutud.

Tänavad kui hingaksid!
Majadel on tiivad õlgadel -
kõik on nii pidulik:
uste ette on laotet
tiigrinahku...

katustelt lehvib
lumiseid lippe.
Rändajal aupaiste juustes,
kaap peos täis kiiri,
vammus laiguline
kui arlekiinil.

Koer tõukab piimase koonuga
oma virilat varju,
haistab seda elukat:
pureleme pisut!

Vanal sohval on kuldsed paigad...
Seinad värisevad -
nad vist selgest puhtast veest:
kõik aeva voogab!

King sääl kui klaasist...
Nüüd just ta astub!
Kuulen ta kõlisevat sammu.

МАРЫЯ УНДЭР

(1883–1980)

ПОЎНЯ

Уварвалася поўня,
пад яе вагой згінаюцца дрэвы.
Воды хочуць ператварыцца ў віно –
яны такія ўстурбаваныя.

Вуліцы дыхаюць;
У дамоў за плячыма крылы –
усё святочна:
тыгравыя шкуры
разасланія на парогах.

Сняжыстыя сцягі лунаюць
на дахах.
У падарожніка арэол у валасах,
капялюш у яго руцэ
поўны месяцавых промняў.

Ён носіць клятчасты пінжак,
як арлекін.

Сабака пхае яго згорблены цень
сваёй малочна-белай мордай;
Што за дзіўны водар –
устаць і змагацца!

У старой канапе залатыя лапіны,
муры дрыжаць:
яны зробленыя з вады, з чыстай вады –
усё спывае.

Абугак са шкла –
Я чую, як ён пазвоньвае,
ідучы проста на мяне.

Aknalaua hüppevalmis
suur valge kass
piparmüntrohelissilmine:
ju tunnen ta salakavalat
käppa oma kurgul...

Kes see nii kaelustab unes?
Luupainaja! Luupainaja!
Ärkan...
Kuu ruuge habe mu rinnal.

EKSTAAS

Ah! toredaim on elamine maine
ja vägev vere surematu püüd!
Mind võidab Rõõmu ihar, hõiskav hüüd,
ma iial pole kaaluv ega kaine.

Ju jalgel maas kui kähar vahuline
mu kleidi valkjastroheline siid
ja kahisedes langevad kõik rüüd,
sest riidetult on siiski kaunim naine.

Miks lõhnab ka nii helgelt heliotroop?
Kas muutub täna minu elulugu?
Ah, mina olen juba seda sugu,

et iga meel mul iga ilu joob.
Nii ahnelt tühjendan ma elulaeka
kui surmamõistetud, kel vähe aega.

На падвоканні, гатовы зрабіць скачок,
вялікі белы кот
з мятна-зялёнымі вачыма:
я адчуваю яго хітрую лапу
у сябе на горле.

Хто абдымае мяне ў сне?
Кашмар! Кашмар!
Я прачынаюся...
Жоўтая барада месяца ў мяне на грудзях.

ЭКСТАЗ

Ах! У жыцці зямным так шмат раскошы!
Ў крыві невынішчальны мой імпэт:
я цешуся, што ўсё ідзе як след,
прычыны быць цвярозай не знайшоўшы.

Светла-зялёная сукенка да панчошак
успененых ірвецца; праз гарсэт
Спадае з шолахам, ядвабавы сакрэт
уміг да ідэалу прыгажосці ўзнёсшы.

Чаму ў геліятропа гэтка пах п'янкі
і гэтка зменлівы мой троп жыццёвы? –
ах, і мой пол такі абавязковы,

што клёк мой робіцца рассеяны такі;
як вязень, п'ю я з келіха жыцця,
каб раптам ён не перапоўніўся хаця.

З эстонскай.

ЭЗРА ПАЎНД

(1885–1972)

ВЯРТАННЕ

Зірні: яны вяртаюцца, зірні: ах, як няпэўна
Ідуць яны й як павольна;
Як цяжка рухацца ім, як яны
Хістаюцца!

Зірні: яны вяртаюцца, адзін-другі,
У жаху, нібы ледзь прачнуўшыся,
Як быццам бы снег павінен вагацца
І мармытаць на вятры
сабе цераз плячо.

Гэта былі «Жахам акрыленыя»,
незачэпныя.

Багі крылатага чаравіка!
З імі срабрыстыя ганчакі,
што вынюхваюць след паветра!

Гэй-я! Гэй-я!
Яны імкнуліся плюндраваць,

Гэтыя, з рэзкім пахам.
Яны былі душамі крыві.

Павольна ссунулася зграя –
мярцвяна-бледныя павадыры!

НА СТАНЦЫІ МЕТРО

З'яўленне гэтых твараў у натоўпе:
Пялёсткі на мокрым, чорным суку.

THE REST

O helpless few in my country,
O remnant enslaved!

Artists broken against her,
A-stray, lost in the villages,
Mistrust, spoken-against,

Lovers of beauty, starved,
Thwarted with systems,
Helpless against the control;

You who can not wear yourselves out
By persisting to successes,
You who can only speak,
Who can not steel yourselves into reiteration;

You of the finer sense,
Broken against false knowledge,
You who can know at first hand,
Hated, shut in, mistrusted:

Take thought:
I have weathered the storm,
I have beaten out my exile.

РЭШТА

О, меншасць бездапаможная краіны маёй,
О, рэшта зняволеная!

О, мастакі, паламаня ёю,
Што заблукалі, згубіліся ў вёсках,
Аб'екты недаверу й асуджэння.

Прыхільнікі красы, згаладалыя,
Пасвараныя з сістэмамі,
Бездапаможныя супраць віжоў;

Вы, што не можаце знясіліць сябе
Ва ўпартым змаганні за поспех;
Вы, што ўмеете адно прамаўляць
І схавацца не можаце ў вечныя паўторы;

Вы, што маеце тонкія пачуцці,
Паламаня фальшывым веданнем;
Вы, што можаце ведаць пра ўсё самі,
Зненавіджаныя, загнаныя, без даверу;

Уцямце:
Я стрываў гэтую буру,
Я знясіліў сваё выгнанне.

З англійскай.

BLAISE CENDRARS

(1887-1961)

TU ES PLUS BELLE QUE LE CIEL ET LA MER

Quand tu aimes il faut partir
Quitte ta femme quitte ton enfant
Quitte ton ami quitte ton amie
Quitte ton amant quitte ton amante
Quand tu aimes il faut partir

Le monde est plein de nègres et de négresses
Des femmes des hommes des hommes des femmes
Regarde les beaux magasins
Ce fiacre cet homme cette femme ce fiacre
Et toutes les belles marchandises

Il y a l'air il y a le vent
Les montagnes l'eau le ciel la terre
Les enfants les animaux
Les plantes et le charbon de terre

Apprends à vendre à acheter à revendre
Donne prends donne prends
Quand tu aimes il faut savoir
Chanter courir boire
Siffler
Et apprendre à travailler

Quand tu aimes il faut partir
Ne larmoie en souriant
Ne te niche pas entre deux seins
Respire marche pars va t-en

Je prends mon bain et je regarde
Je vois la bouche que je connais
La main la jambe l'œil
Je prends mon bain et je regarde

БЛЕЗ САНДРАР

(1887–1961)

ТЫ ПРЫГАЖЭЙШАЯ АД МОРА Й НЯБЁСАЎ

Калі ты кахаеш трэба ад'ехаць
Пакінь сваю жонку пакінь дзіця
Пакінь свайго сябра пакінь сяброўку
Пакінь каханку пакінь каханка
Калі ты кахаеш трэба ад'ехаць

Свет поўны людзей чарнаскурых
Жанчын і мужчынаў мужчынаў і жанчын
Паглядзі на прыгожыя крамы
На гэты фіякр на мужчыну жанчыну на гэты фіякр
І на ўсе тавары прыгожыя

Тут паветра тут вецер
Горы вада неба зямля
Дзеці жывёлы
Расліны вугаль што ў зямлі

Вучыся прадаваць купляць перапрадаваць
Давай бяры давай бяры
Калі ты кахаеш трэба ўмець
Спяваць і лётаць есці й піць
Свісцець
Ды вучыцца працаваць

Калі ты кахаеш трэба ад'ехаць
Не енчы усміхаючыся
Не хавайся паміж грудзей
Дыхай хадзі ад'язджай сыходзь

Я прымаю ванну й гляджу
Рот бачу той які я пазнаю
Рука нага і вочы
Я прымаю ванну й гляджу

Le monde entier est toujours là
La vie pleine de choses surprenantes
Je sors de la pharmacie
Je descends de la bascule
Je pèse mes 80 kilos
Je t'aime

VIE DANGEREUSE

Aujourd'hui je suis peut-être l'homme le plus heureux du
monde
Je possède tout ce que je ne désire pas
Et la seule chose à laquelle je tiens dans la vie chaque
tour de l'hélice m'en rapproche
Et j'aurai peut-être tout perdu en arrivant

Увесь свет заўсёды тут
Жыццё поўнае нечаканых рэчаў
Я выходжу з аптэкі
Я толькі што сышоў з вагаў
Мая вага восемдзсят кіло
Я кахаю цябе

НЕБЯСПЕЧНАЕ ЖЫЦЦЁ

Сёння я можа самы шчаслівы чалавек на свеце
Я маю ўсё чаго не жадаю
І да таго адзінага што мне дарагое ў жыцці
мяне набліжае кожны спіралі віток
І можа дайшоўшы да мэты я ўсё згублю

З французскай.

ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ

(1887–1916)

***

С нечути стъпки в тъмен край отмина
денят, донесъл зной и знойна жад,
и свела небесата, нощ пустинна
лей сълзи над притихналия град.

И в тая нощ, на тебе посветена,
под ромона приспивен на дъжда,
заспива печалта ми, озарена
от спомена за твойто първо Да.

ПЕСЕН

Над моите копнежи умората ранна
крила безотрадни простря.
Скърбя за зората, тъй дълго желанна,
която тъй скоро умря.

Скърбя за росата, която изсъхна
над болни и бледи листа,
за първата песен, която издъхна
на глухо мъртвило в пастта.

ДЗІМЧА ДЭБЕЛЯНАЎ

(1887–1916)

***

Утомны дзень ужо ў краіну змроку
нячутна крокі скіраваў свае,
І ноч пустынная, забыўшы смагу й спёку,
над горадам аціхлым слёзы лье.

І ў ноч, калі адзін цябе я чую,
калі ўжо й дождж зашапацеў няўзнак,
туга засне мая, пад згадку тую,
як першы раз ты мне сказала «так».

ПЕСНЯ

Пад раніцу крылы расправіла стома
над светлай маёю тугой.
Смуткую, тужу па зарніцы знікомай:
ёй больш не палаць нада мной.

Смуткую па росах, што высахлі хутка
на бляклых пасохлых лістках,
па спевах, што гэтак замёрлі ціхутка
на ўраз памярцвелых губах.

З балгарскай.

FERNANDO PESSOA

(1888–1935)

MAR PORTUGUÊS

Ó mar salgado, quanto do teu sal
São lágrimas de Portugal!
Por te cruzarmos, quantas mães choraram,
Quantos filhos em vão rezaram!

Quantas noivas ficaram por casar
Para que fosses nosso, ó mar!
Valeu a pena? Tudo vale a pena
Se a alma não é pequena.

Quem quere passar além do Bojador
Tem que passar além da dor.
Deus ao mar o perigo e o abismo deu,
Mas nele é que espelhou o céu.

[DE: POEMAS DE ALBERTO CAEIRO]

***

Se, depois de eu morrer, quiserem escrever a minha biografia,
Não há nada mais simples.
Tem só duas datas – a da minha nascença e a da minha morte.
Entre uma e outra coisa todos os dias são meus.
Sou fácil de definir.
Vi como um danado.
Amei as coisas sem sentimentalidade nenhuma.
Nunca tive um desejo que não pudesse realizar, porque nunca ceguei.
Mesmo ouvir nunca foi para mim senão um acompanhamento de ver.
Compreendi que as coisas são reais e todas diferentes umas das outras;
Compreendi isto com os olhos, nunca com o pensamento.

ФЕРНАНДУ ПЕСОА

(1888–1935)

ПАРТУГАЛЬСКАЕ МОРА

Не вычарпаць тваю, о мора, соль,
Як слёзы Партугаліі ды боль.
Плылі мы... Колькі мацярок рыдала,
А колькі ў хвалях іх сыноў прапала,

Згібела нарачонных у журбе –
Каб ты ім родным стала, й мы табе!
Ці без ахвяр абыдземся? Ды не,
Калі наш дух дашчэнту не здрабнеў!

Каб да другога берага дабрацца,
Цярпліваць патрабуецца і праца.
Хоць прорваў шмат у моры ёсць ды ўцёсаў,
Але ж адбіты ў ім блакіт нябёсаў.

[З «ВЕРШАЎ АЛБЭРТУ КАЭЙРУ»]

***

Калі б нехта, па смерці маёй, захацеў мой жыццяпіс скласці,
Яму было б вельмі проста:
Існуюць толькі дзве даты – маіх народзінаў і маёй смерці.
Паміж адным і другім усе дні – маё.
Даць мне вызначэнне лягчэй не бывае:
Бачыў усё як пракляты;
Усё існае любіў без сантыментаў;
Не прагнуў чагось недасяжнага, бо не меў ілюзій.
Пачутае для мяне заўсёды было дадаткам да ўбачанага.
Я ўцяміў, што ўсе рэчы вакол сапраўдныя і адрозныя міжсобку;
Я ўцяміў гэта праз свае вочы – не праз розум.

Compreender isto com o pensamento seria achá-las todas iguais.
Um dia deu-me o sono como a qualquer criança.
Fechei os olhos e dormi.
Além disso, fui o único poeta da Natureza.

***

O luar através dos altos ramos,
Dizem os poetas todos que ele é mais
Que o luar através dos altos ramos.

Mas para mim, que não sei o que penso,
O que o luar através dos altos ramos
É, além de ser
O luar através dos altos ramos,
É não ser mais
Que o luar através dos altos ramos.

Мой розум рабіў іх усе аднолькавымі.
Аднойчы мяне пацягнула на сон, зусім як немаўлятка.
Я заплюшчыў вочы й заснуў:
Апроч усяго я ж быў паэтам Прыроды, адзіным гэткім на свеце.

***

О, святло, што прабіваецца скрозь вецце,
Кажуць паэты ўсе – то большае нешта
За святло, што прабіваецца скрозь вецце.

Ды мне – хто ў думках сваіх пагубіўся –
Святло тое, што прабіваецца скрозь вецце,
Апрача
Зноў жа святла, што прабіваецца скрозь вецце, –
Нішто іншае,
Як святло, што прабіваецца скрозь вецце.

З партугальскай.

NELLY SACHS

(1891–1970)

DER SCHWAN

Nichts
über den Wassern
und schon hängt am Augenschlag
schwanenhafte Geometrie
wasserbewurzelt
aufkrankend
und wieder geneigt
Staubschluckend
und mit der Luft maßnehmend
am Weltall –

***

Wer ruft?
Die eigene Stimme!
Wer antwortet?
Tod!
Geht die Freundschaft unter
im Heerlager des Schlafes?
Ja!
Warum kräht kein Hahn?
Er wartet bis der Rozmarinkuss
auf dem Wasser schwimmt!
Was ist das?
Der Augenblick Verlassenheit
aus dem die Zeit fortfiel
getötet von Ewigkeit
Was ist das?
Schlaf und Sterben sind eigenschaftslos

НЭЛІ ЗАКС

(1891–1970)

ЛЕБЕДЗЬ

Пустэча
над водамі
і ўжо над вокамгненнем вісіць
лебядзіная тэрыторыя
праросшы з вады
імкнучыся ўгару
і зноў ападаючы ўніз
глытаючы пыл
і вымяраючы паветрам
сусвет...

***

Хто гэта кліча?
Свой голас!
Хто адказвае?
Смерць!
Ці сяброўства гіне
ў кашарах сну?
Гіне!
Чаму не чуваць пеўня?
Ён чакае пакуль размарынавы пацалунак
паплыве па вадзе!
Што гэта?
Імгненне самоты
з якога выпаў час
забіты вечнасцю!
Што гэта?
Сон, паміранне – рэчы без якасцяў

***

Im Meer aus Minuten
jede Einzelne verlangt Untergang
Rettung-Hilfe haushoch verschlungene Worte
nicht mehr Luft
nur Untergang
raumlos
nur Untergang
Hoffnung wurde kein Schmetterling
Tod erschaffen so mühsam
Was den Gott verhüllt
auflösen im Sand
dieses Erstlingswort
das in die Nacht stürmt
rettungslos

Erde
Träne unter den Gestirnen
ich sinke in deinen Überfluss –

***

У моры хвілінаў
кожная паасобку прагне загінуць
Хуткая дапамога
з дом вышынёю праглынутыя словы
паветра бракуе –
толькі пагібель
надзея не стала матыльком
смерць створаная высілкамі гэтакімі
тое што ахінае Бога
раствараецца ў пяску
гэтае Першаслова
што ўрываецца ў ноч
без паратунку

Зямля
сляза пад зорамі –
я парынаю ў тваю празмернасць...

З нямецкай.

МАРИНА ЦВЕТАЕВА

(1892–1941)

***

П. Э.

Осыпались листья над Вашей могилой,
И пахнет зимой.
Послушайте, мертвый, послушайте, милый:
Вы всё-таки мой.

Смеетесь! – В блаженной крылатке дорожной!
Луна высока.
Мой – так несомненно и так непреложно,
Как эта рука.

Опять с узелком подойду утром рано
К больничным дверям.
Вы просто уехали в жаркие страны,
К великим морям.

Я Вас целовала! Я Вам колдовала!
Смеюсь над загробною тьмой!
Я смерти не верю! Я жду Вас с вокзала –
Домой!

Пусть листья осыпались, смыты и стерты
На траурных лентах слова.
И, если для целого мира Вы мертвы,
Я тоже мертва.

Я вижу, я чувствую, – чую Вас всюду,
– Что ленты от Ваших венков! –
Я Вас не забыла и Вас не забуду
Во веки веков!

Таких обещаний я знаю бесцельность,
Я знаю тщету.
– Письмо в бесконечность. – Письмо в беспредельность. –
Письмо в пустоту.

МАРЫНА ЦВЯТАЕВА

(1892–1941)

***

Для П. Э.

Апала лістота над вашай магілай,
І пахне зімой.

Паслухайце, мёртвы, паслухайце, мілы:
Вы ўсё ж такі мой.

Вам смешна! – Высокая поўня заззяла.
Убор ваш святы!
Як гэта рука – мой, ні многа, ні мала
У тым прастаты.

З вузлом падыду да ляркарні я зноўку,
Не раз дзе была.
На поўдзень вы з'ехалі – проста ў вандроўку
Да мораў, цяпла...

Я вас цалавала! Я вас чаравала!
Смяюся над глом зноў і зноў!
А смерць мне не ўказ – вас чакаю з вакзала
Дамоў!

Хай лісце апала, з вянка надпіс сцёрты,
А восень зжаўціла траву.
Калі ўжо для цэлага свету вы мёртвы,
То й я не живу.

Вас я адчуваю і бачу паўсюды.
Што мне тыя стужкі з вялкоў!
Я вас не забыла і ўжо не забуду
На векі вякоў!

Я ведаю: то – абяцанкі без мэты,
Без сэнсу, відаць.
Шукаю бясконцасці – допіс мой гэты
Пустэчы аддаць.

***

В черном небе слова начертаны –
И ослепли глаза прекрасные...
И не страшно нам ложе смертное,
И не сладко нам ложе страстное.

В поте – пишуший, в поте – пашущий!
Нам знакомо иное рвение:
Легкий огонь, над кудрями пляшущий, –
Дуновение вдохновения!

***

Мне нравится, что вы больны не мной,
Мне нравится, что я больна не вами,
Что никогда тяжелый шар земной
Не уплывет под нашими ногами.
Мне нравится, что можно быть смешной –
Распущенной – и не играть словами,
И не краснеть удушливой волной,
Слегка соприкоснувшись рукавами.

Мне нравится еще, что вы при мне
Спокойно обнимаете другую,
Не прочите мне в адовом огне
Гореть за то, что я не вас целую.
Что имя нежное мое, мой нежный, не
Упоминаете ни днем, ни ночью – всуе...
Что никогда в церковной тишине
Не пропоют над нами: аллилуйя!

***

Неба чорнае, словы гожыя –
І аслеплі вочы прыўкрасныя...
Не баімся пасцелі Божае,
Не шукаем пасцелі жарснае.

І хто піша, і хто зямлю арэ –
Кожны пот глытае без продыху.
Лёгка той агонь вышыню бярэ,
Што спрыяе натхнення подыху.

***

Мне ўсцешна, што Вы хворы... не, не мной,
Мне ўсцешна, што я хвора я не Вамі,
Што ўвесь цяжар тае вагі зямной
Не паплыве пад нашымі нагамі.
Мне ўсцешна, што без пыхі ледзяной
Магу быць з Вамі й не хітрыць вачамі,
Не чырванець, не бавіцца маной, –
Адно судакранацца рукавамі...

Мне ўсцешна, што не сорамна ані
Пры мне Вам абдымаць яе, другую,
Што Вы мне не прарочыце ў агні
Пякельным быць, бо я не Вас цалую,
Што Вы імя з пяшчотай дзень пры дні
Майго не паўтараеце ўпустую
І што сярод царкоўнай цішыні
Ніколі не спяюць нам: «Алілуя!»

Спасибо вам и сердцем и рукой
За то, что вы меня – не зная сами! –
Так любите: за мой ночной покой,
За редкость встреч закатными часами,
За наши не-гулянья под луной,
За солнце, не у нас над головами, –
За то, что вы больны – увы! – не мной,
За то, что я больна – увы! – не вами!

Я ўдзячная Вам сэрцам і рукою
За тое, што, не ведаючы самі,
Вы любіце мяне; за мой спакой,
За нашы не-гулянні вечарамі,
За поўню, што не ў нас над галавой,
За тое, што не бачыліся днямі,
Што хворы ўсё-ткі Вы – на жаль! – не мной,
Што ўсё ж – на жаль! – я хвораю не Вамі.

З рускай.

MIROSLAV KRLEŽA

(1893–1981)

JESENJA PJESMA

Nepoznat Netko donio je Jesen
u Sjevernu Sobu.

O, sada,

kad sve je boja, berba i miris vina,
i kada se čuje pjesma Stvari i Živinâ,
i kad mrtvaci viču od čežnje u grobu,

Nepoznat Netko donio je Jesen
na srebrnom pladnju
u sobu:

grožđe i kruške, jabuke i smokve.

A vani se puše sunčanog soka lokve,

i čuje se kroz prozor

gdje u svili dana

pjeva negdje žena.

I cvrkuću ptice.

МІРАСЛАЎ КРЛЕЖА

(1893–1981)

ВОСЕНЬСКІ СПЕЎ

Незнаёмец нейкі прынёс Восень
Восень у Паўночны Пакой.
О, сёння,
Калі паўсюль квецень, жніво й збор вінаграду
І калі Свойская Жыўнасць спявае ладам,
А ў магілах нябожчыкі піць моляць-просяць,
Незнаёмец нейкі прынёс Восень
На срэбным сподзе
Ў пакой:
Гронкі, смоквы, грушкі з кожнага боку.
Знадворку лужыны сонечнага соку,
Да вушэй даляцеў
Праз дня ядваб
Водгалас спеву вясковых баб
І птушыны шчэбет-спеў.

ŽENE I ILUZJE

Žene jesu, kad glazba zvoni, med se toči i sunce gori.
I smijeh kada žubori kò fontana,
i onda žene jesu. Ali kad je Tmina,
onda nema žena.
O, kada uzimljemo na se teret naš i kletvu našu,
i kad je bol,
ne,
onda nema žena.
Nema onda naše ženske nasmijane pratnje.
Apsolutno stoji čovjek sam.
I dobro je, da čovjek stoji apsolutno sam.
Iluzije su sve pogrebne i mrtve
I dobro je da smo tvrdi i da nam je na sprovodu svih snova
oko suho.
Dobro je! Dobro je!

ЖАНЧЫНЫ ДЫ ІЛЮЗІІ

Жанчыны існуюць, калі гучыць музыка, цячэ мёд і ззяе сонца.

І смех калі цурчыць, нібы крынічка,

І тады жанчыны існуюць. Але, калі вакол Цемра,

Тады жанчын не існуе.

О, калі мы мы ўзвальваем на сябе наш цяжар і наш праклён,

І калі пакуты,

Не,

Тады жанчын не існуе.

Няма тады ўсмешлівай нашай жаночай аховы.

Чалавек застаецца зусім самотны,

І добра, што ён застаецца зусім самотны.

Ілюзіі ўсе хаўтурныя, мёртвыя.

І добра, што мы загартаваныя на хаўтурах сваіх мрояў

І маем сухія вочы.

Добра! Добра!

З харвацкай.

MARTINUS NIJHOFF

(1894–1953)

DE SOLDAAT DIE JESUS KRUISIGDE

Wij sloegen hem aan 't kruis. Zijn vingers grepen
Wild om den spijker toen 'k den hamer hief –
Maar hij zei zacht mijn naam en: 'Heb mij lief – '
En 't groot geheim had ik voorgoed begrepen.

Ik wrong een lach weg dat mijn tanden knarsten,
En werd een gek die bloed van liefde vroeg:
Ik had hem lief – en sloeg en sloeg en sloeg
Den spijker door zijn hand in 't hout dat barstte.

Nu, als een dwaas, een spijker door mijn hand,
Trek ik een visch – zijn naam, zijn monogram –
In ied'ren muur, in ied'ren balk of stam,
Of in mijn borst of, hurkend, in het zand,

En antwoord als de mensen mij wat vragen:
'Hij heeft een spijker door mijn hand geslagen.'

МАРЦІНЮС НЭЙГАФ

(1894–1953)

ЖАЎНЕР, ШТО ЎКРЫЖОЎВАЎ ХРЫСТА

Яго ўкрыжоўвалі мы. Ён адчайна
За цвік хапаўся. Я ўсё біў, біў, біў,
Ды ціха мовіў ён: «Мяне ўзлюбі» –
І тут спасціг я сэнс вялікай тайны.

З дурною ўсмешкай я рыпеў зубамі;
Любові першай кроў цякла цурком.
Я, узлюбіўшы, біў, біў малатком,
Аж трушчыўся камель над даланямі.

Цяпер, загнаўшы цвік сабе ў руку,
Яго я манаграму дзень пры дні
Пішу, нібы вар'ят, на кожным пні;
На ўсіх мурах выводжу, на пяску...

І ўсім кажу, калі б ні запыталі:
«Вы мне цвіком далонь маю працялі».

IMPASSE

Wij stonden in de keuken, zij en ik.
Ik dacht al dagen lang: vraag het vandaag.
Maar omdat ik mij schaamde voor mijn vraag
wachtte ik het onbewaakte ogenblik.

Maar nu, haar bezig ziend in haar bedrijf,
en de kans hebbend die ik hebben wou
dat zij onvoorbereid antwoorden zou,
vroeg ik: waarover wil je dat ik schrijf?

Juist vangt de fluitketel te fluiten aan,
haar hullend in een wolk die opwaarts schiet
naar de glycine door het tuimelraam.

Dan antwoordt zij, terwijl zij langzaam
druppelend water op de koffie giet
en zich de geur verbreedt: ik weet het niet.

НЯВЫКРУТКА

На кухні з ёй стаім мы. І ўвесь час
Карценне мне спакою не дае –
Безабароннасць скарыстаць яе
І запытацца, і пачуць адказ:

Пакуль яна яшчэ каля пліты
Уважна за кафеянікам глядзіць,
Заспець яе і момант ухапіць:
«Пра што пісаць мне? Не падкажаш ты?»

Кафейнік засвісцеў у хвілі той,
І пара шуганула цераз край
Праз вокны ў сад, дзе хмараю густой

Ахутала гліцыній пекны строй,
А водар кавы быў, нібыта рай....
Яна сказала: «Ты... сам выбірай».

З нідэрландскай.

BERTOLT BRECHT

(1898–1956)

VON DER FREUNDLICHKEIT DER WELT

1

Auf die Erde voller kaltem Wind
Kamt ihr alle als ein nacktes Kind.
Frierend lagt ihr ohne alle Hab,
Als ein Weib euch eine Windel gab.

2

Keiner schrie euch, ihr wart nicht begehrt
Und man holte euch nicht im Gefähr.
Hier auf Erden wart ihr unbekannt,
Als ein Mann euch einst nahm bei der Hand.

3

Und die Weit, die ist euch gar nichts schuld:
Keiner halt euch, wenn ihr gehen wollt.
Vielen, Kinder, wart ihr vielleicht gleich.
Viele aber weinten über euch.

4

Von der Erde voller kaltem Wind
Geht ihr all bedeckt mit Schorf und Grind.
Fast ein jeder hat die Weit geliebt
Wenn man ihm zwei Hande Erde gibt.

БЕРТАЛЪТ БРЭХТ

(1898–1956)

ПРА ДРУЖАЛЮБНАСЦЬ СВЕТУ

1

На зямлю, дзе вецер, халады,
Голья вы ўсе прыйшлі. Тады
Вам было не выжыць без цяпла,
І жанчына вам пялюх дала.

2

Вас тут не чакаў зусім ніхто:
Не прыехала па вас ландо.
Хто вы, свет не ведаў у той час,
Калі нехта ўзяў на рукі вас.

3

Дый не вінаваты свет ні ў чым –
Можаце і развітацца з ім.
Можа, ўвагай хто вас абдзяліў,
Ды над вамі нехта й слёзы ліў.

4

І з зямлі, дзе вецер, халады,
Ў стругах пойдзеце вы назаўжды.
Даспадобы кожнаму зямля –
Як дзве жменькі ў дол шпурнуць пасля.

ENTDECKUNG AN EINER JUNGEN FRAU

Des Morgens nüchterner Abschied, eine Frau
Kühl zwischen Tür und Angel, kühl besehn.
Da sah ich: eine Strähn in ihrem Haar war grau.
Ich konnt mich nicht entschließen mehr zu gehn.

Stumm nahm ich ihre Brust, und als sie fragte,
Warum ich, Nachtgast, nach Verlauf der Nacht
Nicht gehen wolle, denn so war's gedacht,
Sah ich sie unumwunden an und sagte:

Ist's nur noch eine Nacht, will ich noch bleiben,
Doch nütze deine Zeit, das ist das Schlimme,
Dass du so zwischen Tür und Angel stehst.

Und lass uns die Gespräche rascher treiben,
Denn wir vergaßen ganz, dass du vergehst.
Und es verschlug Begierde mir die Stimme.

ZUFLUCHTSSTÄTTE

Ein Ruder liegt auf dem Dach. Ein mittlerer Wind
Wird das Stroh nicht wegtragen.
Im Hof für die Schaukel der Kinder sind
Pfähle eingeschlagen.

Die Post kommt zweimal hin
Wo die Briefe willkommen wären.
Den Sund herunter kommen die Fähren.
Das Haus hat vier Türen daraus zu fliehn.

АДКРЫТАЕ Ё МАЛАДОЙ ЖАНЧЫНЕ

Растанне ўранні. У дзвях – яна.
Ды згледзеў я, ступіўшы на парог:
На скронях у жанчыны – сівізна,
І ад яе пайсці тады не змог.

– Чаму, – яна спытала, – пасля ночы
Ты не пайшоў, застаўшыся са мной?
Я па грудзях яе правёў рукой
І потым адказаў ёй проста ў вочы:

– На ноч апошні раз я застаюся,
Ты ж, мілая, свой скарыстоўвай час:
Нядобра, што ты ўсё на раздарожжы.

Штось трэба вырашаць, бо мы забылі, мусіць,
Што гэтак ты зусім загінуць можаш...
І я ад юру анямеў ураз.

ПРЫСТАНІШЧА

Ляжаць на стрэхах вёслы. Ветрык не здзярэ,
Не скіне ўніз саломы.
І пад дзіцячыя арэлі на дварэ
Слупы ўкапалі строма.

Прыходзіць пошта два разы на дзень, лічы,
Сюды, дзе так лістоў чакаюць.
Па Зундзе ўніз паромы адплываюць,
Дзвярэй чацвёрта ў доме ёсць, каб уцячы...

DER RADWECHSEL

Ich sitze am Straßenrand.
Der Fahrer wechselt das Rad.
Ich bin nicht gern, wo ich herkomme.
Ich bin nicht gern, wo ich hinfahre.
Warum sehe ich den Radwechsel
Mit Ungeduld?

TANNEN

In der Frühe
Sind die Tannen kupfern.
So sah ich sie
Vor einem halben Jahrhundert
Vor zwei Weltkriegen
Mit jungen Augen.

ЗМЕНА КОЛА

Я сяджу на ўзбочыне дарогі,
Кіроўца кола мяняе.
Мне там, адкуль я еду, не даспадобы,
Мне там, куды я еду, не даспадобы.
Чаму ж на тое, як мяняюць кола
Гляджу я нецярпліва?

ЯЛІНЫ

На золку ў ялін
Мядзяны колер.
Гэткімі бачыў я іх
Паўсотні год таму
Яшчэ да сусветных войнаў
Вачыма маладымі.

З нямецкай.

VÍTĚZSLAV NEZVAL

(1900–1958)

PÍSEŇ O VŘESU

Dnes nechci růže, dnes chci vřes.
Rudá růže popálila by mě plamenem,
A ta bílá, ta by mě zas uhodila kamenem,
Ledovým kamenem
Do mých vzlykajících prsou v lese bez nebes.
Dnes nechci růže, dnes chci vřes.

Dnes nechci růže, dnes chci vřes.
Věvec z vřesu na mé paži je můj náramek,
Pověsím jej na zápraží, zamknu na zámek,
vyjde červánek
Nad mou zamyšlenou hlavou v lese bez nebes.
Dnes nechci růže, dnes chci vřes.

Dnes nechci růže, dnes chci vřes.
Růže přines mi až příště, přines mi je příště až
Dnes mě vábí vřesoviště, vřesoviště které znáš.
Věčnost nad ním drží stráž,
Jeho nebe září láskou v černém lese bez nebes.
Dnes nechci růže, dnes chci vřes.

ВІЦЕЗЛАЎ НЭЗВАЛ

(1900–1958)

ПЕСНЯ ПРА ВЕРАСОЎ

Мне сёння руж не трэба –
Каб хто даў мне верасоў.
Пунсовых руж мяне б абпальвалі агні,
А ружы белыя – як быццам камяні,
Як ледзяныя камяні,
Мне б білі ў грудзі прагныя мае сярод лясоў.
Мне сёння руж не трэба –
Каб хто даў мне верасоў.

Мне сёння руж не трэба –
Каб хто даў мне верасоў.
З іх бранзалет я начапляю на руку
Ці ў сенцах вешаю, а дзверы – на замку.
Дзянніца палыхне ўбаку
Над задуменнай галавой маёй сярод лясоў.
Мне сёння руж не трэба –
Каб хто даў мне верасоў.

Мне сёння руж не трэба –
Каб хто даў мне верасоў.
Ты іншым разам ружы прынясі свае:
Хачу я сёння ля паляны быць тае.
На варце Вечнасць там, каля яе.
Міласцю ззяюць зоры красак тых сярод лясоў.
Мне сёння руж не трэба –
Каб хто даў мне верасоў.

Z: MANON LESCAUT

Manon je můj osud. Manon je můj osud.
Manon je všechno, co neznal jsem dosud.
Manon je první a poslední můj hřích,
nepoznat Manon, nemiloval bych.

Manon je motýl. Manon je včela.
Manon je růže, hozená do kostela.
Manon je všechno, co neztratí nikdy svůj pel.
Manon je rozum, který mi uletěl!

Manon je dítě. Manon je plavovláska.
Manon je první a poslední má láska.
Manon, ach Manon, Manon z Arrasu!
Manon je moje umřít pro krásu.

З ДРАМЫ «МАНОН ЛЕСКО»

Манон – мая доля, Манон – мая доля.

Манон у маім жыцці – ўсё, нават болей.

Манон – грэх мой першы й апошні, як ёсць:

Інакш я б не знаў, што такое мілосць.

Манон – з матылькоў легкакрылых ці з пчолаў.

Манон – з ружаў тых, што нясуць да касцёла.

Манон – гэта ўсё, чым свет вечна жыве,

Развага, што знікла ў маёй галаве!

Манон – то дзіця, краска пекная ўранні,

Манон – то адно, назаўсёды каханне.

Манон, ах, Манон, ах, дзяўчына з Араса,

Я, пэўна, памру за цябе раней часу!

З чэшскай.

ALEKSANDRS ČAKS

(1901–1950)

RĪGA NAKTS.

Laternu dzeltēnās omletes gulēja peļķēs

Lietus

skaitīja ķiršus nomales dārzos,

spēlēja bungas uz lapām

un meta kauliņus kanāla ūdeņos

Zilgme

bij tumša kā logs,

aizklāts ar audeklu melnu.

Ko man bija darīt

ar tādu nakti,

kur galošas jāvelk?

Dvēselei bārdu dzīt,

klavieres spēlēt uz nerviem?

Ilgas kā austeres rīt?

Ko man bija darīt?

Un es aizgāju

Maskavas ielā

bārā, kur salasās zagļi un šaubīgas meitas,

skumt.

Osrāma spuldzes

kā dzeltēni dzintara auskari

šūpojās gausi virs manas galvas.

Dziestot saldējums,

līdzīgs oranža ābolam,

priekšā man kristāla šķīvī,

izplūda nelielā peļķē

kā pārdurta acs.

АЛЯКСАНДР ЧАКС

(1901–1950)

РЫГА НОЧ

Жоўтыя амлеты ліхтароў спалі ў лужынах.

Дождж

падлічваў вішні ў прыгарадных садах,

граў па лісці на бубнах

і шпурляў костачкі ў воды канала.

Сінеча

цямнела акном

завешаным чорным крэпам.

Што было мне рабіць

з гэткай ноччу,

у якую ходзяць у галёшах? –

Галіць душы бараду,

граць па нервах на піяніна?

Доўгім, нібы заўтрашнія вустрыцы?

Што мне было рабіць?

І я пайшоў

на Маскоўскую вуліцу

у бар, куды ходзяць злодзеі ды сумнеўныя дзеўкі,

пасумаваць.

Лямпачкі фірмы «Osram»,

быццам жоўтыя завушніцы з бурштыну,

гайдаліся па-над маёй галавой.

Растайваючы, марозіва,

падобнае на яблык аранжавы,

перада мной на крышталёвым сподзіку,

выцекла ў лужынку,

нібы праткнутае вока.

Kaut kur bakhiski
elpoja citra.

Nakts iežņaudza apaļo bāru
tumsas melnā un čaukstošā zidā.

Tuvākā liepa
nometa lapu
uz mana vientuļā galda.

Es to paņēmu rokās
un skūpstīju ilgi,
jo man nebija lūpu, ko skūpstīt.

Lūpu?

Kamdēļ man jāskūpstā lūpas?

Kamdēļ es
nevaru skūpstīt
marmora galdiņa virsmu,
tikpat tīru un vēsu kā meitenes mute,
sienu,
šo pašu sienu,
uz kuras virsū
sievietes miesa
trekna un balta kā kausēti tauki?

Ak, kamdēļ meitenes lūpām
izdota
monopolkompresse
uz manu sūrstošo muti!

Varbūt tamdēļ,
lai es sēdētu viens
te
ar mūžīgām ilgām
un rakstītu dīvainas vārsmas
par sevi,
par sevi, kas mīl
meitenes lūpas vairāk par visu.

Недзе бакхічна
дыхала цытра.

Ноч ахінула круглы бар
цёмным, чорным шабурхлівым шоўкам.

Ліпа, што побач са мною,
скінула лісток
на мой самотны стол.

Я ўзяў яго ў рукі
і цалаваў яго доўга,
бо не меў вуснаў, якія мог бы цалаваць.

Вуснаў?

Чаму мне трэба цалаваць вусны?

Хто – прычына таго, што я не магу
цалаваць паверхню
мармуровага століка,
гэткую ж чыстую, халаднаватую, як губы дзяўчыны;
мур, той самы, над якім
лунае жаночая плоць,
шчыльная, белая, як расплаўлены лой?

Ах, чаму дзявочыя вусны займелі
манаполію на мой рот, што смыліць!

Ці не дзеля таго,
каб я самотна сядзеў
тут
з адвечнай тугою
і дзіўныя вершы складаў
пра сябе,
пра сябе, які больш за ўсё
любіць дзявочыя вусны?

З латышскай.

SREČKO KOSOVEL

(1904–1926)

***

Sonce ima krno
iz svilnatih rumenih listov.

Veliko bolj svilnati so
kakor listi sončnic.

Ali ima tudi sonce
črna zrna kakor sončnice?

Ne vidim jih;
zdi se mi, da so ognjeno zlata.

Kakšno veliko steblo mora imeti sonce.
In kdo drži v rokah to veliko,
zlato sončnico?

O, da bi se sklonila
bliže k zemlji – s prstki
bi izkopal zlata semena
in jih dajal črnim delavcem,
z dela se povračajočim v mesto,
za njih bolne otroke.

***

Črni zidovi se lomijo
nad mojo dušo.
Ljudje so kot
padajoče, ugašajoče svetilke.
Enooka riba
plava v temi,
črnooka.
Človek prihaja
iz srca teme.

СРЭЧКА КОСАВЕЛ

(1904–1926)

***

У сонца карона нібы
ядвабнае жоўтае лісце.

Збольшага ядвабнейшае
за лісце сланечніка.

Ці ж тады ў сонца ёсць
чорныя, як у яго, семкі?

Не бачу іх: мне яны
агніста-залатымі падаюцца.

Якое ж у сонца вялікае можа быць сцябло!
І хто ў руках трымае гэты
вялікі залаты сланечнік?

Ах, каб жа ён нахіліўся долу,
я сабраў бы рукамі сваімі з глебы
залатыя семкі й аддаў бы
іх чорнарабочым,
што з працы вяртаюцца ў горад –
для іх хваравітых дзяцей.

***

Муры чорныя ламаюцца
над маёй душою.

Людзі – нібы ліхтарні,
што падаюць і гаснуць.

Аднавокая рыбіна
плавае ў цямноці –
чарнавокая.

Чалавек прыходзіць
з сэрца змроку.

Са славенскай.

GERRIT ACHTERBERG

(1905-1962)

WIJ MOETEN SLAPEN

Wij moeten slapen en ook deze nacht ontwijken:
in ons is geen geheim meer over om te vergelijken
hoe nu de maan bloeit boven dood en leven:
ik zie de naden op de bodem van mijn leven.
En hierop is dit eenzaam lied geschreven:
Wij moeten slapen en ook deze nacht ontwijken,
om niet aan eigen wanhoop te bezwijken.

WINTERAVOND

Moch deze winteravond zijnen toon behouden.
De wind is oud en goed. Ik zit neer bij het vuur,
dat her weleer herleven doet, het is het uur,
waarop je vroeg of wij de koffie drinken zouden.

Je hebt gezegd: ik zal de radio aanzetten;
ik hoop nu maar dat er geen mensch meer komen zal.
De schöne blauwe Donau zong vanuit de verte
en de comedian harmonists maakten je glimlach vol.

Uit deze vrede is de teederheid geboren,
die ons vervulde van verlangen naar elkaar.
Wij zijn gaan liggen voor de vlammen en behoorden
toe aan het vuur, de wind, de kamer en elkaar.

ХЭРЫТ АХТЭРБЕРГ

(1905–1962)

НАМ ТРЭБА СПАЦЬ...

Нам трэба спаць, каб ад начы абараніцца,
каб страту апраўдаць апошняй таямніцы.
Як месяц ззяе над маім жыццём нязводна:
а й швы відаць на дне жыцця; і так маркотна
было пісаць на ім верш сумны ды самотны.
Нам трэба спаць, каб ад начы абараніцца
і распачы свае ахвярай не зрабіцца.

ЗІМОВЫ ВЕЧАР

Зімовы вечар – як прыгожая выява.
І зноў прыгадваецца мне, каторы раз,
агонь у грубцы, як цяпер. Ты кажаш: – Час,
напэўна, долу нам сысці і выпіць кавы.

І радыё ўключыць мяне ты папрасіла...
Адно баяўся я пачуць чый-небудзь крок.
Вясёлы заспяваў гармонік нам штосілы,
Дунай блакітам ззяў і падпяваў здалёк.

З тае цішы ў нас нарадзілася пшчота –
ў абдымкі кінула адно да аднаго,
І мы былі адной-адзінаю істотай
для грубкі, для сябе, для вечара таго.

DEUR

Mijn hand strijkt over uw deur.
Telkens weer
wijkt op de oude manier
plint en paneel.
Ik ga binnen en ben niet meer
dan kloppend hart en nier.

AFSCHEID

Het was een avond in den winter – vuur
brandde aan onze voeten, zij zat tegenover
den schoorsteen, maar het bloed ontmoette
het weten hoe het was – toen dreef het over.

Het is de ramen door gegaan waar sneeuwen
den haard inviel, die daar in weerschijn brandde
en in haar schoot lagen haar witte handen;
zij stond op, zag me aan en ging toen henen.

REQUIEM

Gij zijt voorgoed verloren
uit oogen, mond en ooren,
uit handen, huis en horizon.
Er is een holte over
waarin alleen maar wezen kan
het binnensmondsche, uit den doove
en in den blinde requiem.

ДЗВЕРЫ

Я да дзвярэй тваіх
дзень пры дні
баюся даткнуцца рукой:
намацваю тынк, камяні...
І не адчуваю ані
сябе істотай жывой.

РОСТАНЬ

Зімовым вечарам агонь гарыць
ля нашых ног: сядзім абое пры каміне.
Пра ростань думка ў сэрцах нам баліць,
ды ў нашых жылах кроў зусім не стыне.
Праз фортку снег не-не ды сыпане
На полымя дрыготкае ў агмені.
...Яна сядзіць, паклаўшы рукі на калені,
пасля – выходзіць, паглядзеўшы на мяне.

РЭКВІЕМ

Вы назаўсёды зніклі
з вачэй, з размоваў звыклых,
з вушэй, з зямлі, з хацін.
Над вамі – бездань. Смутна
шапоча месяц там адзін
пра ўсё. І рэквіем нячутны
цяпер вось і сляпы зусім.

AUSCHWITZ

De wind vertelt het zonder het te weten.
Er is geen zegsman of gehoor gebleven
die u vermonden. Gij zijt opgeheven.
Ik weet opnieuw, dat ik u ben vergeten.

Linten van lucht, in trilling weggedreven,
kwamen de woorden niet weerom, de feiten
konden geen taal behouden en versleten.
Ieder bewustzijn bracht zich om het leven.

Met geblindeerde treinen meegegeven,
grauwe wagon op dood spoor afgehaakt,
ergens in barre oorden staat gij daar.

Krijtletters, door een vreemde hand geschreven,
bestemmen u van buiten koud en klaar
voor deze plek, waar gij werd zoekgemaakt.

АСВЕНЦІМ

Пачаў гамонку ветрык выпадковы
пра тых, хто з попелу ужо не ўстане,
каго пазбавілі правоў на існаванне.
Я мушу ўспамінаць пра ўсё нанова:

паветра скаланулася ў маўчанні –
у ім не захавалася ні слова,
ні слова праўды жорсткай і суровай.
Згарэлі свечкі памяці дазвання.

На рэйках згубы, ў зоне тупіковай –
вагон адчэплены. Тут смерці ў твар
глядзелі тысячы, апошні раз.

На дошках крэсленыя крэйдай словы
пра канцавы пункт інфармуюць нас,
пра страшны лёс сабраных тут ахвяр.

З нідэрландскай.

KONSTANTY ILDEFONS GAŁCZYŃSKI

(1905–1953)

Z: BAL U SALOMONA

Salomonie,

Salomonie,

Salomonie,

jakaż ukrywa cię sala?

Może to już koniec na symfonię,

możem się już dosyć nazapałać?

Podziwiali kiedy wszyscy oświetlenie,

a szczególnie te meluzyny z brylantowymi rogami,

to ja byłem prądem i ja kandelabrami,

wraz światłem i wraz cieniem.

Salomonie,

Salomonie,

Salomonie,

a co będzie, jeśli zgaśnie światło?

Czy będziesz chodzić sam i jak widziadło,

które język ciemności pochłonie?

Szukałem cię i w szatni pod szapoklakiem,

w ogrodzie wśród biegających dla rozgrzewki jaśminów.

Jakim, powiedz, będziesz zwiastował się znakiem?

Jaką struną czy mandoliną?

Ja czekałem na ciebie z goździkiem

pod latarnią na rue Camelotte,

mglisty muzyk ze skrzypcami i smyczkiem,

i pod pachą z rulonem nut.

A gdy wyszłaś ty ze swoim goździkiem

pod latarnią na rue Camelotte,

chciałem mówić coś – uwięzło krzykiem

i umilkłem. A goździk zwiądl.

КАНСТАНТЫ ІЛЬДЭФАНС ГАЛЧЫНЬСКИ

(1905–1953)

З «БАЛЮ Ў САЛАМОНА»

Саламоне,

Саламоне,

Саламоне,

якая зала цябе схавала?

Можа ўжо досыць тых сімфоній,

можа мне хопіць ужо запалу?

Калі ўсіх уразіла асвятленне,

а найбольш – мелюзіны з брыльянтавымі рагамі,

то я быў люстрам і токам, і дратамі,

святлом і – адначасна – ценем.

Саламоне,

Саламоне,

Саламоне,

а што будзе, калі ток абрэжуць?

Ці адзін хадзіць будзеш ты, як відзежа,

якая ў мове цямрэчы патоне?

І ў шатні пад цыліндрам-шапаклякам

шукаў я цябе, і ў садзе – падчас бегу-размінкі язміну.

Якім, скажы, ты сябе абвяшчацьмеш знакам?

Якою струною ці мандалінай?

І чакаў я цябе з гваздзіком

пад ліхтарняй на rue Camelotte,

цьяяны музыка са скрыпкай, сьмыком

і, пад пахай, са скруткам нотаў.

Калі ты прынесла свой гваздзік

пад ліхтарню на rue Camelotte,

маё горда раптам сціснуў крык –

я змоўк. А гваздзік завяў потым.

Fleciki bukszpanowe, fleciki małe!
jak ból zęba fleciki!
Dokąd mnie ciągniecie wy, wonie oszalałe
I wy, schody w lustrach, wy, muzyki?
Już była przecie i partia organów,
100 000 piszczałek, 100 ludzi.
Jestem jak monstrum na dnie oceanu,
które się bardzo nudzi.

WCIAŻ UCIEKAMY

Wciąż uciekamy. Z miasta do miasta.
Inteligenci.
Tęskniąca nacja. Ginąca klasa.
Mali, zmarznięci.
Milionem rodzin. Z gramofonami.
Z kraju do kraju.
– Powiedzcie, gdzie jest wasza ojczyzna?
Wciąż nas pytają.
A my nie wiemy; a my płaczemy,
jak woda morska.
Pod sztuczną palmą listy piszemy
na brudnych dworcach.

Чую, нібы зубы ў роце набалелыя,
флейтачкі з самшыту, вашы зыкі.
Цягнеце мяне куды, пахі ашалелыя,
вы, ў люстэрках сходы, вы, музыкі?
Партыя там жа была арганаў,
100 000 пішчалак, сотня людзей.
Я – як той монстр на дне акіяна –
у неймавернай нудзе.

МЫ ЎСЁ ЎЦЯКАЕМ

З горада ў горад мы ўсё ўцякаем –
інтэлігенты.

Нацыя скрухі, клас, што знікае,
гіне дашчэнту.

Змерзлыя, з сем'ямі, мы й грамафоны
ў край іншы цягнем.

Чуем пытанні: «Дом... дзе ваш родны?»,
ды мы не цямім.

Слёзы ўваччу ў нас, і мы ля падножжа
штучнае пальмы
допісы пішам на раздарожжы
ў брудзе вакзальным.

З польскай.

STEIN STEINARR

(1908–1958)

VOR

Tveir gulbrúnir fuglar
flugu yfir bláhvíta auðnina.

Tvö örlítil titrandi blóm
teygðu rauðgul höfuð sín
upp úr svartri moldinni.

Tvö fölleit, fátækleg börn
leiddust út hrjóstruga ströndina
og hvísluðu í feiminni undrun
út í flöktandi ljósið:
Vor, vor!

SJÁLFSMYND

Ég málaði andlit á vegg
í afskekktu húsi.

Það var andlit hins þreytta og sjúka
og einmana manns.

Og það horfði frá múrgráum veggnum,
út í mjólkurhvítt ljósið
eitt andartak.

Það var andlit mín sjálfs,
en þið sáuð það aldrei,
því ég málaði yfir það.

СТЭЙН СТЭЙНАР

(1908–1958)

ВЯСНА

Два жаўтабровыя птахі
над сіня-белай прасторай ляцяць.

Дзве краскі малыя дрыготкія
рудымі ківаюць галоўкамі
над чорнымі пяскамі.

Двое бледных убогіх дзяцей
брыдуць камяністым берагам
і гукаюць нерашуча й захоплены
вандроўнаму ззянню:
«Вясна! Вясна!»

АЎТАПАРТРЭТ

Я накідаў партрэт на сцяне
велізарнае залы.
Твар чалавека таго самотны,
збалелы й стомлены быў.
Адварнуўшыся ад бетоннага муру,
ён глядзеў, затрымаўшы дыханне,
на цьмянае святло.
Тое аблічча было маё –
вы яго не, не сустракалі.
Гэта я яго намаляваў.

ÚR: TÍMÍNN OG VATNIÐ

1

Tímínn er eins og vatnið,
og vatnið er kalt og djúpt
eins og vitund mín sjálfs.

Og tímínn er eins og mynd,
sem er máluð af vatninu
og mér til hálf.

Og tímínn og vatnið
renna veglaust til þurrðar
inn í vitund mín sjálfs.

2

Sólin,
sólin var hjá mér,
eins og grannvaxin kona,
á gulum skóm.

Í tvítugu djúpi
svaf trú mín og ást
eins og tvílitt blóm.

Og sólin gekk
yfir grunlaust blómið
á gulum skóm.

З ПАЭМЫ «ЧАС І ВАДА»

1

Час як вада – гэткі самы,
а вада – холад і глыбіня,
акурат як сьядомасць мая.

І яшчэ час – нібы абраз:
ён напалову напісаны
вадой і мной.

Час, як вада, сплывае
ў бясконцасць і знікае
ў сьядомасці маёй.

2

Сонца,
сонца было са мной,
як зграбная жанчына
у чаравічках жоўтых.

У дваццаці глыбінях
спалі вера мая й мілосць
веткаю двухпялёсткавай.

І сонца йшло,
для квецені нечакана,
у чаравічках жоўтых.

З ісландскай.

RADNÓTI MIKLÓS

(1909–1944)

JÁRKÁLJ CSAK HALÁLRAITÉLT!

Járkálj csak, halálraitélt!
bokrokba szél és macska bútt,
a sötét fák sora eldőlt
előtted: a réműlettől
fehér és púpos lett az út.

Zsugorodj őszi levél hát!
zsugorodj, rettentő világ!
az égről hideg sziszeg le
és rozsdás, merev füvekre
ejtik árnyuk a vadlibák.

Ó, költő tisztán élj te most,
mint a széljárta havasok
lakói és oly büntelen,
mint jámbor, régi képeken
pöttömnyi gyermek Jézusok.

S oly keményen is, mint a sok
sebtől vérző, nagy farkasok.

МІКЛАШ РАДНАЦІ

(1909–1944)

ХАДЗІ САБЕ, СМЯРОТНІК, ПРОСТА ТАК...

Хадзі сабе, смяротнік, проста так...

Прыцішыўся кот у кустах,
спрэс на дарозе – буралом:
яе, бялюткую, суздром
гарбаціцца змушае страх.

Хай жах бярэ асенні ліст!
Свет страшны, маеш судны дзень!
Ты, неба, сцюжай моцна тхні,
пашлі на травы з вышыні
гусінае чародкі цень.

Ты чыстым мусіш быць, паэт,
як вецер з гор. Заўсёды будзь
такім, як на малюнках тых
бязвінных Езусаў малых,
а кару за грахі адбудзь.

Застанься цвёрдым – стань такі,
як гартаваныя крывёй ваўкі.

TÖREDÉK

Oly korban éltem én e földön,
mikor az ember úgy elaljasult,
hogy önként, kéjjel ölt, nemcsak parancsra,
s míg balhitekben hitt s tajtékozott téveteg,
befonták életét vad kényszerképzetek.

Oly korban éltem én e földön,
mikor besúgni érdem volt s a gyilkos,
az áruló, a rabló volt a hős, –
s ki néma volt netán s csak lelkesedni rest,
már azt is gyűlölték, akár a pestisest.

Oly korban éltem én e földön,
mikor ki szót emelt, az bujhatott,
s rághatta szégyenében ökleit, –
az ország megvadult s egy rémes végzetten
vigyorgott vértől és mocsoktól részegen.

Oly korban éltem én e földön,
mikor gyermeknek átok volt az anyja,
s az asszony boldog volt, ha elvetélt,
az élő irigylé a férges síri holtat,
míg habzott asztalán a sűrű méregoldat.

.....
.....

Oly korban éltem én e földön,
mikor a költő is csak hallgatott,
és várta, hogy talán megszólal újra –
mert méltó átkot itt úgysem mondhatna más, –
a rettentő szavak tudósa, Éσαιás.

УРЫВАК

На свеце гэтым жыў я ў дні такія,
калі зрабіўся подлым чалавек нагэтулькі,
што забіваць пачаў не па адным загадзе,
а сам сабе ў ахвоту, нават з радасцю,
ствараючы відзежы злыя й ім ва ўладу трапіўшы.

На свеце гэтым жыў я ў дні такія,
калі героямі зрабіліся даносчыкі,
мярзотнікі-рабаўнікі, забойцы, здрайцы,
якія, як заражаных, цураліся
тых, хто падлюгамі рабіцца не спяшаліся.

На свеце гэтым жыў я ў дні такія,
калі была патрэбна схованка сумленнаму,
што сорам адчуваў. Краіна ж ашалела:
праз пах крыві й беспакаранасць п'яная,
яна ўсміхалася і так жыла, заганная.

На свеце гэтым жыў я ў дні такія,
калі жанчыны, не радзіўшы, пазбаўляліся
свайго дзіцяці, каб не стаць яму праклёнам;
жывы зайздросціў труп: радасцю здавалася
яму атруты выпіць, што так шчодро гатавалася.

.....
.....

На свеце гэтым жыў я ў дні такія,
калі й паэты маўчунамі парабіліся –
чакалі, бо тады адзін быў выкрывальнік,
які наважыцца і мог на дзёрзкі крок:
праклёнаў знаўцам тым Ісая быў, прарок.

З венгерскай⁷.

---

⁷ Пераклады вершаў М. Раднаці выкананыя ў супрацы з Міколам Ермалаевым.

MIGJENI

(1911–1938)

TË LINDET NJERIU

Të lindet një njeri

nga gjin' i dheut tonë të rim me lot të vakët,

nga thalb' i shpirtit tonë që shkrihet në dëshirë të flakët

për një gen të ri –

Të lindet një njeri!

Pa hyll në ball – po që me fjalë të pushton,

që të rrëmben qetsin e ban gjaku të të vlojë

rrkajë, e ban synin ligshin ta zhgjetojë,

që nëpër shekuj ndërgjegjen na tradhton.

Të dali një njeri!

Të mkambi një Kohë të Re!

Të krijojë një Epope!

Ndër lahuta tona të këndohet Jeta e Re...

– Të gjithë kombet po dehen nëpopea të veta,

flakë e zjarrit të tyne na i përzhiti ftyrat

dhe nëpër to një nga një po shtohen rrudhat,

e nën kambë e mbi krye tinzë po na ikjeta.

(Liri! – Po, liri dhe gaforrja gëzon,

por gaforre asht...

Liri, ku plogsi ndërgjegje gjallon,

jo, liri nuk asht!),

Të lindet një njeri

i madh si madhni

dhe ndërgjegjet tona t'i ndezi në dashni

për një ide të re, ideal bujar,

për një agim të lum e të drejtë kombtar.

МІДЗЬБЕНІ

(1911–1938)

ХАЙ ЧАЛАВЕК ПРЫЙДЗЕ...

Хай чалавек прыйдзе –
родам з нашае цёплай слязы, нашай даўняй зямлі,
ад душы маладой, жару сэрцаў, якія ў чаканні былі,
што ён узйдзе –

хай чалавек прыйдзе!

Хай уразіць цябе ён не зоркай на лбе –
толькі словамі, што разбураюць адвечны спакой,
кроў у жылах змушаюць цячы нестрыманай ракой,
а раба прымушаюць паверыць сабе.

Хай чалавек прыйдзе!

Каб нанова зямлю асвятляць –
Эпапею ствараць!

Хай у спеве пра новае струны звяняць...

– Бо народы свой век залаты апяваюць наўкола,
усхваляюць сябе ва ўтрапенні нястрымным,
і на нашыя твары кладуцца маршчыны,
а жыццё наша быццам вадою сцякае дадолу...

(Воля! – Волю ж мае і нейкі чарвяк.

Толькі ж быць чарвяком,
быць халодным і млявым суздром? –
Воля, пэўна ж, існуе не так!)

Хай чалавек прыйдзе,
хай моцай уразіць усіх,
думкі нашы запаліць, каб кожны іх веліч спасціг.
Хай пакажа нам мэту і плённасць адкрые ідэй,
хай да праўды, да светлага шчасця вядзе ён людзей.

Z. B.

Buzmramja u dridhte nder afshet e mbramë
Të diellit përndimuer
Me kuqim e tisa purpuer,
Me kaltrina të kullueta në qiellë e në sy t'and...
Ku në fund u pasqyronte një dashni e lume
Si vegimet e fatbardhsis në limà,
Mbi të cilin tërthuer fluturon një pëllumb
Dhe gëzime të pamatna gugon pa prà.
Zojushë, q' at buzmramje
Unë andrroj me andje
Dhe me një dashni të pastër
A ta dy sy t'uej të kaltër,
Që m'u falne letë
Me një shikim diskret.

RIMA E TRETUN

Jeta i kaloj si një gotë shampanje.
Nett i çoj ndër shtreten mbi gji të grave,
Të cilat e deshten fort e mâ fort për pare
Se sa për kafshimin e tij të dhambve.
Dhe syparja ra...
Protagonisti vdiq...
Por nuk vdes shampanja!
U linden miljonet
Me miljarde dëshira.
Kuj t'i lëshohet rradha
Kur nuk ka batalla?
Por do të kenë Karrnera
Dhe do të kenë poeten
Gjithashtu dhe priften.
Prifti ka për të thanë:
Ku do të shkojë
Ai që e çoj
Jetën si një gotë shampanje
E ku ai me të thyme dhambë?

ДЛЯ З. Б.

Дагарае ў сутонні апошні прамень,
Пурпуровае сонца,
І блакіту бясконцасць,
А ў прадонні вачэй тваіх бесклапотна жыве мілосць,
Як відзежа раскошы, адбітая ў гэтай вадзе,
Над якою галубка раздорвае весялосць
Буркаваннем сваім цэлы дзень,
Што ў нястрымнай хадзе.
Мая панна, я гэтай вячэрняй парой
У палоне шчаслівых мрой
І кахання свайго чысціні,
І тваіх блакітных вачэй –
З патаемнае глыбіні
Яны ззяюць зырчэй, зырчэй...

ЗГУБЛЕНАЯ РЫФМА

Ён жыў нібы келіх шампана п'ючы –
Ад ложка да ложка; што праўда, любоў
Была больш за грошы ў каханых жанчын,
Зусім не за прыкус ягоных зубоў.
Спектаклю канец –
Герой наш памёр,
Шампан жа – жыве,
І прыходзяць на свет
Мільёны людзей,
Іх жаданне вядзе
Зноўку быць на чарзе...
Сібарытавы род
Не звязецца, аднак,
Хопіць і песняроў,
Гэтак як святароў,
Што спытаюцца, што
З тым станецца, хто
Піў жыццё, як шампан,
Ці хадзіў без зубоў?

З албанскай.

CZESŁAW MIŁOSZ

(1911–2004)

Z «TRAKTATU POETYCKIEGO»

Wiele nam będzie, wiele wypomniane.
Żeśmy, tak mogąc, spokój odrzucili
Milczenia, marzeń o strukturze świata
Godnych szacunku. I że temat wieczny
Nas nie przyciągał jak trzeba, ni czystość.
Że, wręcz przeciwnie, pył zdarzeń i nazwisk
Chcieliśmy co dzień poruszać słowami,
Za mało dbając o to, że zgaśnie
Tysiącem iskier i my razem z nimi.
Nawet przyjęta na siebie niesława
Nie była obca niektórym zamiarom
I, choć z niechęcią, płaciliśmy cenę.

Niejeden przyzna, jeżeli zna siebie,
Że był jak człowiek, który słyszy głosy
Choć nie wie, co te znaczą. I stąd wściekłość,
Stopa oparta na akceleratorze,
Jak gdyby w szybkość uciec można było
Od widm i głosów. Tak wlekliśmy wszędzie
Sznur niewidzialny, w sobie czując ostrze.

A jednak myślą się oskarżyciele
Ubolewając nad złem tej epoki,
Jeżeli widzą w nas tylko aniołów
Strąconych w otchłani i stamtąd, z otchłani,
Wygrających pięścią pracom Boga.
Na pewno wielu niesławnie niszczało
Bo czas i względność, jak analfabeta
Odkrywa chemię, tak nagle odkryli.

ЧЭСЛАЎ МІЛАШ

(1911–2004)

3 «ПАЭТЫЧНАГА ТРАКТАТА»

Нам шмат што – праўда, шмат што прыгадаюць.

Што мы спакой адкінулі маўчання

І роздумаў пра склад сусвету, вартых

Павагі. І што мы адвечнай тэме

Ды чысціні не аддалі пашаны.

Што – нават горш – мы пыл падзей, імёнаў

Сваімі словамі ўсё варушылі,

Ня дбаючы пра тое, што пагасне

Яна мільёнам іскраў і мы – з імі.

І тая, што мы прынялі, няслава

Намерам пэўным не была чужая,

І з неахвотай хоць, ды мы плацілі.

Хто ведае сябе, прызнацца можа,

Што быў як той, хто чуе галасы

Ды слоў не разбярэ. Праз гэта – лютасць,

Нага, што на акселератар цісне,

Нібы ўцячы ад галасоў, відзежаў

Магчыма ў хуткасць. Гэтак мы вяроўку

Нябачную цягнулі, а пад бокам

Няспынна адчувалі вастрэй.

Ды ўсё ж абвінаваўцы памыляліся,

Ўздыхаючы над злом эпохі нашай,

Анёламі нас бачачы, якія

У бездань скінутыя ды адтуль

Махаюць кулакамі справам Боскім.

Так, шмат хто ўбога і бясслаўна скончыў,

Раптоўна час з адноснасцю спазнаўшы,

Як хімію адкрыў бы непісьменны.

Dla innych sama wypukłość kamienia
Kiedy go weźmie się nad brzegiem rzeki
Była nauką. Wystarczy ten moment,
Albo krwawiące okuniowe skrzela,
Albo, nim księżyc wszędzie ponad chmurą,
Płuźnienie bobra w miękkiej, sennej toni.

Bo kontemplacja gaśnie bez oporu.
Z miłości do niej trzeba jej zabronić.
A my szczęśliwsi byliśmy na pewno
Niż tamci, którzy z ksiąg Schopenhauera
Czerpali smutek, słysząc jak na dole
Pod ich mansardą, huczy tingel-tangel.
I filozofia, poezja, działanie
Nie były, tak jak dla nich, rozdzielone.
W jedną łączyły się wolę? niewolę?
Taka jest, przykra czasami, nagroda.

Jeżeli z błędem, tylko historyczni,
Nie dostaniemy wieńców długiej chwały
To, ostatecznie, co? Mają pomniki
I mauzolea, ale w deszcz majowy
Pod jednym płaszczem chłopiec i dziewczyna
Ich doskonałość miną obojętnie,
I zawsze słowo, które pozostanie
Będzie wspomnieniem półotwartych ust:
Nigdy, jak chciały mówić, nie zdążyły.

Duchy powietrza i ognia i wody
Bądźcie więc przy nas, ale nie za blisko.
Śruba okrętu już od was oddala.
Mijamy strefę mewy i delfina.

Для іншых форма круглая каменьчыка,
Узятага на беразе ў руку,
Была навукай. Хопіць хвілі гэтай
Ці жабраў акуня, крывёй налітых,
Ці плюхання бабра ў санлівых тонях,
Перш чым узыздзе маладзік над хмарай.

Няма без супраціву сузірання:
Забараніць яго – з любові – трэба.
Мы ж больш шчаслівыя былі, напэўна,
За тых, хто ў Шапэнгаўэравых творах
Шукаў тугі ды слухаў, як унізе,
Пад іх мансардаю гучыць шантан.
Паэзія, учынкi, філасофія
Для нас падзеленыя не былі –
Ў адрозненне ад іх. Яны ў адну
Злучаліся свабоду? несвабоду?
Хоць прыкрая, ды ўсё-ткі – ўзнагарода.

Калі нас, з хібамаі ды гістарычна
Абмежаваных, не ўшануюць лаўрамі,
Дык што ж у выніку? Хай нехта мае
Свой маўзалеі ці помнік, ды маёвым
Дажджыскам пад адной накідкай побач
Дзяўчына і хлапец зірнуць нядбайна
На дасканаласць гэтую, бо слова,
Што застанеца, згадкай вечнай будзе
Маўклівых вучнаў: так яны й не здолелі
Ніколі мовіць тое, што хацелі.

Таму, вады, агню, паветра духі,
Пры нас застаньцеся, ды не заблізка.
Вінт карабельны ўсё далей ад вас.
Мы йдзем праз зону чаек і дэльфінаў.

Potem nadzieja, że Neptun z trójzębem
Wynurzy brodę, wlokąc orszak nimf,
Nie jest spełniona. Nic, tylko ocean
Wre i powtarza: daremnie, daremnie.
Tak mocna nicość, że ją zwyciężamy
Próbując myśleć o kościach korsarzy,
O atlasowych brwiach gubernatorów
które przebijał krab, sięgając mięsa.
Raczej nam ścisnąć metal balustrady,
W zapachu farby, mydła i lakieru
Szukać pomocy. Trzeszczy w nitach pudło,
Niesie szaleństwo nasze i niejasność,
Wiarę ukrytą i brud subiektywny
I białe twarze poległych bez domu.
Do wyspy szczęścia? Nie. W tobie i we mnie
Wicher zagłuszył strofę horacjańską.
Z ławki, pociętej szkolnym scyzorykiem,
Już nie dogoni nas w tej słonej pustce:
Iam Cytherea choros ducit Venus imminente luna.

Ну, і спадзевы, што Нептун з трызубам
Дастане бараду, прыцягне німфаў,
Не спраўдзіліся. Акіян адзін
Раве і паўтарае: марна, марна.
Нябыту моц мажліва нам адолець
У думках пра піратаў косці, бровы
Уладароў, што ў пошуку спажывы
Краб прабіваў. А нам бы за парэнчаў
Метал узяцца лепш і ў паху фарбаў, мыла
Шукаць ратунку. Бо ў заклёпках скрыня
Трашчыць, шаленства зносіць, цьмянасць нашу,
Дыскрэтнасць веры, суб'ектыўнасць бруду
І твары белыя палеглых недзе...
Да выспы шчасця? Не, ў табе, ўва мне
Буран страфу Гарацыеву знішчыў.
Са школьнай лаўкі, зрэзанай сцізорыкам,
Ніколі ўжо не здолее дагнаць
Ён нас сярод пустэльні той салёнай.
Iam Cytherea chorus ducit Venus imminente luna*.

З польскай.

---

* Лац.: Рэй свой цытэра вядзе – Венера пад самаю поўняй. (Гарацый.
Оды, I – 4).

OCTAVIO PAZ

(1914–1998)

LA CALLE

Es una calle larga y silenciosa.
Ando en tinieblas y tropiezo y caigo
y me levanto y piso con pies ciegos
las piedras mudas y las hojas secas
y alguien detrás de mí también las pisa:
si me detengo, se detiene;
si corro, corre. Vuelvo el rostro: nadie.
Todo está oscuro y sin salida,
y doy vueltas y vueltas en esquinas
que dan siempre a la calle
donde nadie me espera ni me sigue,
donde yo sigo a un hombre que tropieza
y se levanta y dice al verme: nadie.

DOS CUERPOS...

Dos cuerpos frente a frente
son a veces dos olas
y la noche es océano.

Dos cuerpos frente a frente
son a veces dos piedras
y la noche desierto.

Dos cuerpos frente a frente
son a veces raíces
en la noche enlazadas.

Dos cuerpos frente a frente
son a veces navajas
y la noche relámpago.

Dos cuerpos frente a frente
son dos astros que caen
en un cielo vacío.

АКТАВІА ПАС

(1914–1998)

ВУЛІЦА

На вуліцы бяскондай ані гуку.
Іду я, спатыкнуўшыся, ўпаду, у цемры.
Зноў падымаюся, наўслеп тапчу зноў
маўклівы брук, сухое лісце; нехта
за спінай гэтак іх таксама топча:
хаду я сцішу – ён таксама, крокі
паскору – ён за мной. Зірну назад: нікога.
Навокал цемра, і дзвярэй ніякіх,
і я раблю, раблю кругі. І зноў завулкі
на вуліцу вядуць мяне, дзе не чакае
мяне ніхто, ніхто за мной не сочыць,
а толькі я сачу за некім, хто, упаўшы,
ўстае і тут жа шэпча мне: «Нікога».

ДВА ЦЕЛЫ

Спаткаюцца два целы
і зрабяцца як хвалі,
ноч акіянам стане.

Спаткаюцца два целы –
два камяні як быццам,
і ноч пустыняй стане.

Спаткаюцца два целы –
два карані адразу
ўначы ў адно сплятуцца.

Спаткаюцца два целы –
як два нажы раз-пораз
злавесна ў ночы бліснуць.

Спаткаюцца два целы
раз-пораз – як дзве знічкі
у апусцелым небе.

З іспанскай.

JAAN KROSS

(1920–2007)

***

Luiteliivadel joostes
tuli sinine meretuul
ja ütles mulle:

Tõeline armastus on olemas.
Tema ongi päike tumeroheliste mändide kohal.
Sinu kujuteldav hing on olemas.
Tema ongi läbipaistvate tiibadega kärbes
helerohelisel männikasvul.

Aga su süda
on vaigupisar,
mis saja tuhande aasta eest nõrgus
tohutus laanes
tohutust tüvest.

Vaigupisar, millele laskus
läbipaistvate tiibadega kärbes,
millele ta kinni jäi
ja millesse ta mattus
nagu kollasest klaasist kirstu.
Tohutu laanega koos
vajus see merre
ja sai merevaiguks,
kuni mina,
sinine meretuul, täna hommikul
puhusin selle kaldaliivale päikese kätte.

Nüüd värisevad kärbsed läbipaistvad tiivad
päikese käes
helerohelisel männikasvul.

ЯН КРОС

(1920–2007)

***

Па пяску выдмаў прабягаючы,
блакітны брыз дзьме ў мой бок
і мне кажа:
«Сапраўднае каханне існуе.
Гэта сонца над змрочнымі хвоямі.
Існуе твая ўяўная душа.
Ёсць муха з празрыстымі крыламі,
што не прызнае светла-зялёнае хвоі.

А тваё сэрца –
гэта кропля смалы,
што праступае ўжо сто тысяч гадоў
на гіганцкім ствале дрэва
ў агромністым лесе.
На гэтую кроплю смалы зляцела
муха з празрыстымі крыламі,
што да яе прыліпла
і гэтак была пахаваная,
нібы ў жоўтай шклянёй труне.

Пасля яна з усім велізарным лесам
у мора парынула
і ператварылася ў бурштын,
аж пакуль я,
падчас блакітнага брызу, гэтым васьць ранкам
не вынес яе на сонца, на ўзбярэжны пясок.
Цяпер празрыстыя крылы жамярыцы
трапечуцца на сонцы
і не прызнаюць светла-зялёнае хвоі.

З эстонскай.

БЛАЖЕ КОНЕСКИ

(1921–1993)

СТЕБЛО

Паднатите лисја ги викаат
тие, што уште,
уплашени од неизвесности на падот,
трепетат на дрвото:
«Дојдете долу да си умреме,
побегнете од ветриштата
во приземна тишина.
Нека остане гол тој јагленосан скелет
да крши црни раце во просторот,
трупот нека му буде корито
за водите на дождот есенски.
А ние густо к него обиколиме,
да не може да го пречекори кругот
на своите жолто-златни спомени».

БЛАЖЭ КОНЕСКІ

(1921–1993)

СТВОЛ

Лісце апалае кліча

тых, што яшчэ,

баючыся нязведанай хвілі падзення,

трапечуцца на дрэве:

«Хадземце долу, каб памерці нам разам,

бяжыце хавацца ад ветру

ў цішы прыназемнай.

Няхай застанецца голы той ігланосны шкілет

і чорныя свае рукі няхай

выцягвае ўдалеч; хай мёртвае цела

яго стане рэчышчам водаў

восеньскага дажджу.

А мы шчыльна яго аточым,

каб ён выйсці не здолеў з кола

сваіх жоўта-залатых успамінаў».

ПЕСНА ЗА МАСЛИНКИТЕ

Си тече реката –
никому не му е жал
дека општината ги исече маслинките
над вода молкум наведени.

Јас помнам зора:
беше тиок час
кога човек чудно нешто чека –
оздрави ме, зоро рујна! –
и пак
со задуман болскот секнаа звездите горе,
далечно се ми стана.
Само маслинките тогаш
сами над смирна река
шумеа утеха мека.

ЉУБОВ

Тие ми шибнаа суво копје в срце,
многу раце стискаа поздравно да го зацврстат.
После рекоа:
«Чекај да раззелене!»

ПЕСНЯ ПРА ДРЭВЫ-МАСЛІНЫ

Цячэ сабе рэчка –
нікому не шкада,
што мясцовая ўлада
павысякала маслінныя дрэвы,
што моўчкі схіляліся над вадою.

Я помню дасвецце:
быў якраз гэтакі час,
калі чалавек нейкіх дзіваў чакае.
Вылекуй мяне, золак над гаем,
і зноўку няхай угары
задуменныя зоры заззяюць
далёка ад мяне.
Толькі маслінныя дрэвы тады
адны над ціхай ракою
лагодай мяне супакояць.

МІЛОСЦЬ

Яны мне ўваткнулі ў сэрца сухую дзіду,
Замацавалі там яе дбайна,
А потым казалі:
«Чакай, пакуль яна зазелянее!»

З македонскай.

БУЛАТ ОКУДЖАВА

(1924–1997)

ГРУЗИНСКАЯ ПЕСНЯ

Михаилу Квливидзе

Виноградную косточку в теплую землю зарюю
И лозу поцелую, и спелые гроздья сорву,
И друзей созову, на любовь свое сердце настрою...
А иначе зачем на земле этой вечной живу?

Собирайтесь-ка, гости мои, на мое угощенье,
Говорите мне прямо в лицо, кем пред вами слыву,
Царь Небесный пошлет мне прощение за прегрешенья...
А иначе зачем на земле этой вечной живу?

В темно-красном своем будет петь для меня моя Дали,
В черно-белом своем преклоню перед нею главу,
И заслушаюсь я, и умру от любви и печали...
А иначе зачем на земле этой вечной живу?

И когда заклубится закат, по углам залетая,
Пусть опять и опять предо мной проплывут наяву
Белый буйвол, и синий орел, и форель золотая...
А иначе зачем на земле этой вечной живу?

ЕЩЁ ОДИН РОМАНС

В моей душе запечатлен портрет одной прекрасной дамы.
Ее глаза в иные дни обращены.
Там хорошо, там лишних нет, и страх не властен над годами,
и все давно уже друг другом прощены.

Еще покуда в честь нее высокий хор звучит хвалебно,
и музыканты все в парадных пиджаках.
Но с каждой нотой, боже мой, иная музыка целебна,
и дирижер ломает палочку в руках.

БУЛАТ АКУДЖАВА

(1924–1997)

ГРУЗИНСКАЯ ПЕСНЯ

Міхаілу Квлівідзэ

Пакладу вінаградную костачку ў цёплую глебу
І лазу пацалую, і спелыя гронкі сарву.
І паклічу сяброў, ім любові аддам, колькі трэба,
Бо навошта яшчэ на зямлі гэтай вечнай жыву?

Пакаштуйце ўжо, госці, прашу вас, мае пачастункі,
Перад вамі тым, кім заслужыў, я сябе назаву.
Цар нябесны даруе за справы мне ды за справункі,
Бо навошта яшчэ на зямлі гэтай вечнай жыву?

Мая Далі спяе для мяне ў сваіх строях барвовых,
А я, ў белым і чорным, схілю перад ёй галаву.
Буду слухаць журботна й памру ад пранізлівых словаў,
Бо навошта яшчэ на зямлі гэтай вечнай жыву?

Вечаровы бляск сонца няхай у куткі залятае –
Свой пагляд ад відовішча гэткага не адарву:
Сіні буйвал... арол белы... стронга плыве залатая,
А навошта ж яшчэ на зямлі гэтай вечнай жыву?

ЯШЧЭ АДЗІН РАМАНС

Адбіткам у маёй душы – партрэт адной чароўнай панны,
Яе пагляд да іншых скіраваны дзён.
Там добра: лішніх там няма, там страхам час не зруйнаваны
І маюць дараванне ўсіх усе здавён.

Музыкі – у сурдутах ладных, і свае харалы строіць
У гонар панны, як даўней, магутны хор.
Ды, Божа! музыка не тая з нотай кожнай лепей гоіць,
І ў пальцах палачку ламае дырыжор.

Не оскорблю своей судьбы слезой поспешной и напрасной,
но вот о чем я сокрушаюсь иногда:
ведь что мы сами, господа, в сравненьи с дамой той прекрасной,
и наша жизнь, и наши дамы, господа?

Она и нынче, может быть, ко мне, как прежде, благосклонна,
и к ней за это благосклонны небеса.

Она, конечно, пишет мне, но... постарели почтальоны,
и все давно переменились адреса.

ПРОЩАНИЕ С НОВОГОДНЕЙ ЁЛКОЙ

3. Крахмальниковой

Синяя крона, малиновый ствол,
звяканье шишек зеленых.

Где-то по комнате ветер прошел:
там поздравляли влюбленных.

Где-то он старые струны задел -
тянется их перекличка...

Вот и январь накатил-налетел
бешеный, как электричка.

Мы в пух и прах наряжали тебя,
мы тебе верно служили.

Громко в картонные трубы трубя,
словно на подвиг спешили.

Даже поверилось где-то на миг
(знать, в простодушье сердечном):
женщины той очарованный лик
слит с твоим празднеством вечным.

В миг расставания, в час платежа,
в день увяданья недели
чем это стала ты нехороша?
Что они все одурели?!

Свой ці зняваю лёс паспешлівай ды марнаю слязою?
А толькі скрушлівае цвеліць пачуццё:
Чым мы, спадарства, ёсць – як параўнаць з чароўнай паннай тою,
Чым нашы панны ёсць ды нашае жыццё?

Яна й цяпер, мажліва, мне душу даверліва адкрые,
І неба ўдзячнае за гэта ёй – адно,
Хоць піша, пэўна, мне яна, ды паштары ўжо ўсе старыя
І адрасы ўсе памяняліся даўно.

РАЗВІТАННЕ З НАВАГОДНЯЙ ЯЛІНКАЙ

3. Крахмальнікавай

Сінь вершаліны, пунсовасць ствала,
Шышак пазвоньванне ўранку,
Цераз пакой быццам бура прайшла –
Там віншавалі каханкаў.
Недзе кранулася струнаў яна –
Доўжацца іх перазвоны...
Гойсае студзень з відна да відна,
Як электрычка, шалёны.

Мы табе верна служылі заўжды:
Ўборы збіралі натхнёна,
Быццам на подзвіг, спяшаліся, ды
Гралі на трубах кардонных.
Неяк узнік з глыбіні даўніх мар
(Ці то ў памкненні сардэчным)
Мілай жанчыны захоплены твар,
Зліты з тваім святам вечным.

Хвіля растання і платы за штось –
Тыдзень прывялы нядзелі...
Чым дапякла ім твая прыгажосць –
Што – яны ўсе звар'яцелі?

И утонченные, как соловьи,
гордые, как гренадеры,
что же надежные руки свои
прячут твои кавалеры?

Нет бы собраться им – время унять,
нет бы им всем расстараться...

Но начинают колеса стучать
как тяжело расставаться!

Но начинается вновь суета.

Время по-своему судит.

И в суете тебя сняли с креста,
и воскресенья не будет.

Ель моя, ель – уходящий олень,
зря ты, наверно, старалась:
женщины той осторожная тень
в хвое твоей затерялась!

Ель моя, ель, словно Спас-на-Крови,
твой силуэт отдаленный,
будто бы след удивленной любви,
вспыхнувшей, неутоленной.

ПЕСЕНКА ОБ АРБАТЕ

Ты течёшь, как река. Странное название!
И прозрачен асфальт, как в реке вода.
Ах, Арбат, мой Арбат, ты – моё призвание,
Ты – и радость моя, и моя беда.

Пешеходы твои – люди не великие,
Каблуками стучат – по делам спешат.
Ах, Арбат, мой Арбат, ты – моя религия,
Мостовые твои подо мной лежат.

І, выкшталцонья, як салаўі,
Ў змане былых фанабэрыі,
Што ж табе рук не працягнуць сваіх
Тыя твае кавалеры?

Каб ім сабрацца ды час затрымаць,
На развітанне абняцца –
Колы, аднак, пачалі грукатаць:
Цісне цяжар – расставацца!
Час справядлівы, ён судзіць наўпрост:
А ў мітульзе побач людзі...
Крыж, дзе той крыж? ты й сама – не Хрыстос,
І ўваскрасення не будзе.

Ель мая, елкі... сыходзіць алень:
Што тут было мітусіцца?
Мілай жанчыны прыцішаны цень
Дзесьці ў тваёй знік ігліцы.
Спас-на-крыві – гэта твой сілуэт
Ціха плыве ў далячыні,
Нібы каханьня здзіўлёнага след,
Што неспатоленым гіне...

ПЕСЕНЬКА ПРА АРБАТ

Дзівіць назва твая – бы ў ракі вялікае,
Твой празрысты асфальт – проста як вада.
Ах, Арбат, мой Арбат, ты маё пакліканне,
Ты і ўцеха мая, і мая бяда...

Пешаходаў тваіх змерыш простаі мераю:
Ўсе спяшаюць, чуён спрэс абцасаў стук...
Ты, Арбат, ах, Арбат, стаў маёю вераю,
Пада мною ляжыць твой нязрушны брук.

От любви твоей вовсе не излечишься,
Сорок тысяч других мостовых любя,
Ах, Арбат, мой Арбат, ты – моё отечество,
Никогда до конца не пройти тебя!

НА СРЕТЕНКЕ НОЧНОЙ... (НА УЛИЦАХ МОСКВЫ...)

На Сретенке ночной Надежды голос слышен,
он слаб и одинок, но сладок и возвышен.
Уже который раз он разрывает тьму,
и хочется верить ему...

Когда пройдет нужда за жизнь свою бояться,
тогда мои друзья с прогулки возвратятся,
и расцветет Москва от погребов до крыш.
Тогда опустеет Париж...

А если все не так, а все, как прежде, будет,
пусть Бог меня простит, пусть сын меня осудит,
что зря я распахнул счастливые крыла.
Что ж делать, надежда была...

Хоць шмат вуліц люблю я з пяшчотай боскаю
І яшчэ паляблю болей у жыцці,
Ах, Арбат, мой Арбат, старана бацькоўская,
Не змагу я цябе да канца прайсці!

НА ВУЛІЦАХ МАСКВЫ...

На вуліцах Масквы надзеі спеў кароткі:
Слабы, самотны ён, ды ўзвышана-салодкі.
Каторы раз ужо ён бліскае ўваччу,
І я яму верыць хачу...

Калі ўжо за жыццё нарэшце боязь знікне,
І вернуцца сябры, мой зрок да іх прывыкне,
Не стане больш Масква нялёгка несці крыж –
Тады апусце Парыж.

Калі ж усё без змен – хай Бог суровым будзе
І не шкадуе сын мяне ў сваім прысудзе,
Што я ўзмахнуў крылом, памкнуўся да святла...
Што зробіш? Надзея ж была...

З рускай.

МИЛОРАД ПАВИЋ

(1929–2009)

SIMPOSION

Гозба је преда мном. Над кровом јесен и у огњишту лишће и гнезда.
Рекли су и учинили: отворићемо врата кочија у врата твоје собе
Из непраних глинених здела јешћемо месечину
И младе вртове што пуне своје босе сенке вишњама и лишћем.

Лепе, прљаве руке наточиће нам чашу зечије крви
пуну туђега сунца.
Рекли су и учинили, но ја не узех до зрно грожђа
и пауново перо.

У мом срцу је гробље и река извире испод крстача његова
Уста су ми пепела пуна јер хлеб умаках свој у огањ

И уши пуне суза из снова и само птице које их пију знају им укус
Страшно звоно љубави одзвања залуд године у мојим недрима:
Не чујем да звук тај већ хиљаду пролећа убија роде у лету
и гаси свеће

У пешчаноме поду храмова где расте свето дрво.
На сунце су изишли свеци
И деспоти у гримизу. И страшни су од времена и јер долазе
из мрака
И јер су гладни и жедни трпезе моје. А ја узимам зрно грожђа
и пауново перо.

МІЛАРАД ПАВІЧ

(1929–2009)

SIMPOSION

Бяседа шумная. Над дахам восень, у комін панабівалася
лісця і гнёздаў.
Сказалі – зрабілі: адчынілі карэтныя дзверы ў твой пакой,
З нямытых місак гліняных будзем сёрбаць святло поўні.
Тут маладыя сады што запаўняюць свае голыя цені
вішнямі й лісцем.

Прыгожыя брудныя рукі дальюць нам у сонечны спод
заечай крыві.
Сказалі – зрабілі, ды я не ўзяў да зерня вінагранку
й пяро паўліна.
У сэрцы маім – могілкі, і рака выцякае з-пад іхніх крыжоў.
Рот мой набіты попелам, бо мой хлеб уваліўся ў агонь.

І вушы мае поўняцца слязьмі са сноў і адно птушкі што іх п'юць
ведаюць іхні смак.
І жудасны набат любові марна грыміць у маіх грудзях:
Мне не чутно гуку, што забівае буслоў на ляту і тушыць свечы
На пясчанай падлозе царквы дзе свяшчэннае дрэва расце.
На сонца выйшлі святыя
І дэспаты ў пунсовым убранні. І страшныя ад часу яны,
бо выйшлі са змроку
І прагнуць ежы маёй. А я бяру вінагранку й пяро паўліна.

VEČERA U KRČMI «ZNAK PITANJA»

Anđeo s naočarima pored Patrijaršije
Sedi u krčmi kod «Znaka pitanja».
On mi pljuju u usta i reče:
«Prosti prostranstvu slov!»
Naručismo porciju sede trave s jezikom
I dva puta po čanak toplih božijih suza
Naručismo pohovan pogled
Od onih gorkih što ostare za sat, s limunom
I pasulj na savskoj vodi.
Oglodasmo reč Uzalud
I zboleše nas po obedu
Cvetovi u travi preko puta
I dve kašike u tanjiru
Jer stvari ne postadoše ono
Što smo ih naučili da budu
Naplatiše nam svakom
Po jedan aprilski utornik
I uzesmo sat kusura.
Na rastanku on skide šešir i reče:
Dositej.
U porti preko puta
Sahranismo po ogledalo
I svaki svoj put odnese na leđima.

ВЯЧЭРА Ё КАРЧМЕ «ПЫТАЛЬНІК»

Анёл у акуларах, сышоўшы з нябёсаў, сядзіць
У карчме «Пытальнік», што з Патрыярхіяй побач,
Плюнуў мне ў рот і сказаў:
«Даруй прасторы словаў!»
Мы замовілі порцыю сірых зёлак з языком
І дзве міскі цёпрых Божых слёз.
Замовілі падсмажаны краявід – з тых горкіх,
Што старэюць за гадзіну, з лімонам.
Узялі потым фасолі на вадзе з Савы.
А напрыканцы аб'елі слова «Марнасць».
А па абедзе нам пачалі балець
Кветкі ў траве па той бок вуліцы
І дзве лыжкі ў талерцы,
Бо рэчы зусім не зрабіліся тым,
Чым мы іх вучылі быць.
З нас кожнага ўзялі плату –
Па адным красавіцкім аўторку –
І гадзіну рэшты далі дробнымі.
Развітваючыся, ён зняў капялюш і назваў сабе:
– Дасітэй.
У браме насупраць
Мы пахавалі па люстэрку,
А потым кожны ўзваліў свой шлях сабе на спіну.

З сербскай.

ДМИТРО ПАВЛИЧКО

(нар. у 1929)

***

Коли умер кривавий Торквемада,
Пішли по всій Іспанії ченці,
Зодягнені в лахміття, як старці,
Підступні пастухи людського стада.

О, як боялися святі отці,
Чи не схитнеться їх могутня влада!
Душа еретика тій смерті рада –
Чи ж не майне десь усміх на лиці?

Вони самі усім розповідали,
Що інквізитора уже нема.
А люди, слухаючи їх, ридали...

Не усміхались навіть крадькома;
Напевно, дуже добре пам'ятали,
Що здох тиран, але стоїть тюрма!

ДВА КОЛЬОРИ

Як я малим збирався навесні
Піти у світ незаними шляхами,
Сорочку мати вишила мені
Червоними і чорними нитками.

Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба,
Два кольори мої, два кольори:
Червоне – то любов, а чорне – то журба.

Мене водило в безвісті життя,
Та я вертався на свої пороги,
Переплелись, як мамине шиття,
Мої сумні і радісні дороги.

ДМЫТРО ПАЎЛЫЧКА

(нар. у 1929)

***

Калі сканаў крываваы Тарквемада,
Па ўсёй Гішпаніі паслалі веставых,
У лахманы апранутых – такіх,
Што ўсё людзей пільнуюць на загады.

Было як страшна для айцоў святых:
А ну як пахіснецца іх улада!
Душа ерэтыка той смерці рада:
Ці ўсмешка твараў не кранецца іх?

Яны ўсё самі ўсім распавядалі,
Што інквізітара ўжо больш няма.
А людзі, слухаючы іх, рыдалі...

Хацелі ўсмешкі бачыць вы? Дарма!
Напэўна, людзі добра памяталі,
Што здох тыран, але ж стаіць турма!

ДВА КОЛЕРЫ

Як я малы збіраўся па вясне
У свет пайсці нязнанымі шляхамі,
Кашулю маці вышывала мне
Чырвонымі ды чорнымі сцяжкамі.

Два колеры мае, на палатне

І ў сэрцы трапяткім заўсёды побач вы,

Два колеры са мною і ўва мне:

Чырвоны – сэрца жарсць, а чорны – боль жывы...

Мяне паўсюды кідала жыццё,
Ды я вяртаўся на свае парогі.
Спляліся ўсе, як маміна шыццё,
Тугі маёй і радасці дарогі.

Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба,
Два кольори мої, два кольори:
Червоне – то любов, а чорне – то журба.

Мені війнула в очі сивина,
Та я нічого не везу додому,
Лиш горточок старого полотна
І вишите моє життя на ньому.

Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба,
Два кольори мої, два кольори:
Червоне – то любов, а чорне – то журба.

Два колеры мае, на палатне
І ў сэрцы трапяткім заўсёды побач вы,
Два колеры са мною і ўва мне:
Чырвоны – сэрца жарсць, а чорны – боль жывы...

Мне шуганула ў скроні сівізна,
А я цяпер адно бяру дадому
Кавалачак старога палатна
І вышыты на ім узор знаёмы...

Два колеры мае, на палатне
І ў сэрцы трапяткім заўсёды побач вы,
Два колеры са мною і ўва мне:
Чырвоны – сэрца жарсць, а чорны – боль жывы...

З украінскай.

TOMAS TRANSTRÖMER

(1931–1915)

STORM

Plötsligt möter vandraren här den gamla
jätteeken, lik en förstenad älg med
milsvid krona framför septemberhavets
svartgröna fästning.

Nordlig storm. Det är i den tid när rönnbärs-
klasar mognar. Vaken i mörkret hör man
stjärnbilderna stampa i sina spiltor
högt över träden.

OSTINATO

Under vråkens kretsande punkt av stillhet,
rullar havet dånande fram i ljuset,
tuggar blint sitt betsel av tång och frustar
skum över stranden.

Jorden höljs av mörker som flädermössen
pejlar. Vråken stannar och blir en stjärna.
Havet rullar dånande fram och frustar
skum över stranden.

VERMEER

Ingen skyddad värld... Strax bakom väggen börjar larmet
börjar vårdshuset
med skratt och kvirr, tandrader tårar klockornas dån
och den sinnesrubbade svågern, dödsbringaren som alla måste
darra för

ТУМАС ТРАНСТРОМЕР

(1931–1915)

ШТОРМ

Раптам дуб вандроўніку напаткаўся
Старажытны – як лось скамянелы ў кароне
Перад крэпасцю вераснёўскага мора
Чорна-зялёнай.

Шторм паўночны. Пара, калі ў арабінаў
Гронкі вянуць. І той, хто не спіць уночы,
Чуе тупат сузор'яў у стойлах высока
Па-над тым дрэвам.

OSTINATO*

Коршак кропкай у небе кружляе. Пад ёю
Мора хвалі ў святло з грукатаннем коціць,
З фукусу аброць жуе ды шпурляе
Пенай на бераг.

Змрок ахутаў зямлю –яго вымяраюць
Кажаны. Коршак сціх, стаў самотнай зоркай.
Коціць мора з грукатам хвалі й шпурляе
Пенай на бераг.

ВЕРМЕЕР

Свет безабаронны. Адроз за сцяной трывога.
Гатэль: мармытанне, смех, зубоўны скрыгат, слёзы, гуд званоў
і ненармальны швагер,
перад якім усё мусіць дрыжаць.

---

* *ostinato* (it.) – бесперапыннае

Den stora explosionen och räddningens försenade tramp
båtarna som kråmar sig på redde, pengarna som kryper ner i
...fickan på fel man
krav som staplas på krav
gapande röda blomkalkar som svettas föraning om krig.

Därifrån och tvärs genom väggen in i den klara ateljén
in i sekunden som får leva i århundraden.
Tavlor som kallar sig «Muiklektionen»
eller «Kvinna i blått som läser ett brev»
hon är i åttonde månaden, två hjärtan sparkar i henne.
På väggen hänger en skrynklig karta över Terra Incognita.

Andas lugnt... En okänd blå materia är fastnaglad vid stolarn.
Guldnitarna flög in med oerhörd hastighet
och tvärstannade
som om de aldrig varit annat än stillhet.

Det susar i öronen av antingen djup eller höjd.
Det är trycket från andra sidan väggen.
Det får varje faktum att sväva
och gör penseln stadig.

Det gör ont att gå genom väggar, man blir sjuk av det
men det är nödvändigt.
Världen är en.Men väggar...
Och väggen är en del av dig själv –
man vet det eller vet det inte men det är så för alla
utom för små barn. För dem ingen vägg.

Den klara himlen har ställt sig på lut mot väggen.
Det är som en bön till det tomma.
Och det tomma vänder sitt ansikte till oss
och viskar
«Jag är inte tom, jag är öppen».

Вялізны выбух, запознена-ўратавальны трап,
абдоймы лодак на прычале, грошы,
што набіліся не ў тую кішэнь,
пазоў адзін, другі, гаршкі пад кветкі чырвоныя,
у поце ад прадчування вайны.

Адсюль, проста цераз мур можна прайсці ў майстэрню,
вомігам пражываючы сотні гадоў. Карціны з назовамі:
«Урокі музыкі» і «Жанчына ў блакітным чытае ліст» -
яна на восьмым месяцы, два сэрцы б'юцца ў ёй.
На сцяне насупраць скамечаная мапа, пад ёй Terra Incognita.

Дыхай спакойна ... Да фатэля прыбітая сіняя экзатычная
тканіна.

Залатыя ніты прыляцелі з нечуванай хуткасцю
і ўцяліся ў крэслы так, нібыта
вечна былі нерухомыя.

Пэндзаль павінен лунаць і быць прытым устойлівым,
і таму тут кожная з'ява
адчувала з глыбінь і вышыні, з бакоў
адваротнай сцяны ціск ветру.
Як балюча праходзіць праз сцены! Але свет адзіны,
а сцены... сцены – жыццё. У кожнага свая сцяна.
І кожны – частка сцяны. Пра гэта можна ведаць-не ведаць,
але гэтак для ўсіх, толькі не для дзяцей:
Для іх няма сценаў.

Беляцца, нібы крэйдаі, сцены светлым небам,
нібыта зварот да пустаты,
а пустата, нам паказаўшы аблічча сваё, раптам шэпча:
«Я не пустая. Я ўсім адкрытая!»

Са шведскай.

KNUTS SKUJENIEKS

(dz. 1936)

***

atpūties mana zemesbite
apsedzies mana ūdesroze
atdzeries rasu mana pīpene

jo lēni un tramīgi nāk
basām kājām pa asfaltu

sauksim viņu par nakti
tas ir tāds labs vārds

***

ko tu atstāji man mantojumā?
agros rītos saraustītu miegu
sirdi plānāku par spāres spārnu
cauri tai man tevī noraudzīties
sāpīgi un bailīgi un klusi
plaukstu drebošu kā upi vējā
tajā man uz visu mūžu nēsāt
gaišu mulķību un apmātību
vēlas pusnakts nemirstīgo indi
kura tek gar manām lūpām garām

КНУТС СКУЕНІЕКС

(нар. у 1936)

***

Ты адпачываеш са сваім чмялём
сядзіш са сваёй лілеяй
п'еш расу са свайго рамонка

бо павольна і палахліва
ідзеш басанож па асфальце

клічам мы яго ноччу
гэткае ладнае слова

***

Што ты пакінуў мне ў спадчыну?
кароткі сон рана на досвітку
сэрца крохкае за крыламі стракоз
праз якія ты ў мяне ўглядаешся
балюча і страшна і ціха
рукі ўсхадзіліся як рачныя вятры
бо мне на іх выпадала ўсё жыццё
насіць светлую захопленасць і неразумнасць
прагне поўнач несмяротнай атруты
што цячэ ўздоўж і міма маіх вуснаў

З латышскай.

TOMAS VENCLOVA

(g. 1937)

EILĖRAŠTIS APIE ATMINTĮ

Tu lauki pasitraukusių? Giliai
Jie pasitraukė. Juos paliko sienos,
Pieštukai, laikrodžiai, paveikslai, sielos,
Lietus ir sniegas, atpildas ir smėlis,
Nemirtingumas ir pušų spygliai.

Nebežinia, kuris iš jų teisus,
Ir kai rašai išsiskyrimų sumą,
Nebetenki betikslio vientisumo
Ir pats skiries į priešingus balsus.

Belieka ratas, brėžiamas peiliu,
Žymė stikle ir dulkės ant lentynų –
Tiek netiesos, tiek laisvės ir eilių
Ir taip nedaugel tikrojo likimo.

Belieka du balsai. Jie palytės
Šio miesto šiltą ir nejaukų tūrį.
Jiems buvo duotas lašas atminties.
Tu. ją turi. Ir niekas jos neturi,

O blaškosi, sparnuota ir akla,
Tarsi kregždė, kurios negeidžia lizdas,
Ir ko bevertas tavo klasicizmas,
Linksma ir iškilminga mokykla?

Taip valanda, nuo mūsų atskirta
Ji pasmerkta, nukrinta kaip skara
Ant kambarių, koridorių ir laiptų,
Ir ant spragos, kuri vis tiek yra
Tarp būtojo ir būsimojo laiko.

ТОМАС ВЯНЦЛАВА

(нар. у 1937)

ВЕРШ ПРА ПАМЯЦЬ

На тых чакаеш, што сышлі? Яны
Сышлі так глыбака: ўжо за мурамі –
Алоўкі, душы, ноч, карціны ў раме,
Снег, дождж, стары гадзіннік з крамы,
Пустыня, вечнасць, пах сасны.

Не ведаю, хто рацыю з іх меў,
Калі ж на ростань памнажаеш ростань,
Знайсціся ў шматгалосці так няпроста
З няўцямнай цэласнасцю наўме.

Што застаецца? Знакі на вадзе,
На шыбе, на запыленай паліцы,
Падману й волі шмат, верш дзе-нідзе,
Лёс, у якім сапраўднасці – драбніца.

Два галасы даткнуцца да цяпла
Ды смутку горада: тады ўспамінаў
Ім кропля дараваная была,
Як і табе, ды след яе загінуў.

О смутак, ластаўкай сляпою ты
Ўва мне трапечашся, ўзбуджаеш памяць.
І што твой класіцызм? – ніяк не ўцяміць,
Прычым тут школа ўцехі й пекнаты.

Ад нас гадзіна адарваная:
Упасці так наканавана ёй
На калідор, пакой ды сходы,
На пустку, што існуе распластаная
Паміж былым і будучым заўсёды.

REGINYS IŠ ALĖJOS

Ten, kur būta agrastų, nauji šeimnininkai sukasė lysves. Melsva dvilypė tvora sandariai atriboja kiemą nuo gatvės kaštonų. Sumenko matmens, išskyrus laiką. Erdvės šičia buvo daugiau, negu pridera vienai vaikystei. Užsimerkęs gali palypėti nebesančiais laiptais į mansardą, kur grindys dar girgžda po pusbrolio kojom. Ar ilgam? jis tada paklausė mudu. Tik vienai nakčiai (bet tai atsitiko vėliau). Pirmajam aukšte akmenėjo veidrodžio masė, be vargo talpinus tolimos perkūnijos šerkšną, slyvos vainiką, flakoną su dusliais kvėpalais. Tos ankstyvos nemigos: dūžiai iš anapus sienos, mokę suprasti, jog viskas praeina, bet praeina greit; jog laikas paklūsta kalbai; jog blogiausia, kas gali įvykti, yra truputį mažiau, nei pajėgiam išverti. Fotografijų dausos už durų. Vienoje atpažįstu šešėlį su vyšnių sunkos stikline ir šunį. Tos nuotraukos dar kažkur gyvuoja, nors šiandien mažoka žmonių, kurie sugebėtų jas išskaityti. Šuo pakastas daržo kertėj (dabar nematau tos vietos anapus dvilypės tvoros), o šešėlis, priglaudęs prie lūpų stiklinę, dar slysta daiktų paviršium, šalia randuotų tapetų, skurdžios žalumos, priešiuokšlintų metų, kurie nepriklauso nei jam, nei naujiems šeimnininkams, nežymiai tikresniems negu jis. Nežinia, kas geriausiai atliepia šiam žuvusiam plotui, tuščiai akiai alėjų tinkle – abejingumas ar skausmas? Keista, bet jie sutampa.

УБАЧАНАЕ З-ЗА ПРЫСАДАЎ

Там, дзе рос агрэст, новыя гаспадары ўскапалі градкі,
Сінім падвойным плотам новы жыхар адлучыў
Двор ад каштанаў. Усе вымярэнні скурчыліся –
Акром часу. Прасторы было тут заўжды
Больш, як маленству належыць. Сходамі ўяўнымі
Можна ўзысці ў прыбудову, дзе масніцы яшчэ рыпяць
Пад нагамі стрычнага брата: «Ці надоўта?» – ён
Спытаўся ў нас. «На адну толькі ноч» (ды сталася
Гэта пазней). На паверсе другім люстэрка
Ператварылася ў камень, паволі ў сябе ўбіраючы
Шэрань далёкае буры, карону слівіны, флакон
З прыглушаным пахам парфумы. Гэтыя раннія бессані:
Гук удараў за сцяной дазваляе ўцяміць, што ўсё
Мінае, хоць і няспешна, што час падуладны мове,
Што найцяжэйшыя выпрабаванні для нас –
Лягчэйшыя ўсё ж за тое, што мы можам стрываць.
Неба фатаздымкаў за дзвярыма. На адным – я
Са шклянкай вішнёвага соку, побач сабака.
Здымкі будуць жыць вечна, хоць ужо сёння
Мала хто з жывых іх распазнае. Сабака
У кутку закапаны, за гэтым падвойным плотам,
Што ўжо не відзён. А цень, крыху адпіўшы соку,
Ведае толькі паверхню рэчы, слізгае каля
Рабрыстых шпалер, ля абяздоленай зеляніны,
Ля засмечаных гадоў, што не належаць
Ані яму, ані новым уладарам, трохі рэальнейшым за яго.
Нікому не вядома, *што* адпавядае гэтай мёртвай прасторы,
Гэтаму пустому вочку ў сетцы завулкаў –
Абыякавасць, можа? Боль? Як ні дзіўна, яны супадаюць.

З літоўскай.

JUDITA VAIČIŪNAITĖ

(1937–2001)

ARCHYVAS, 1863

1. VAISTINĖ

Vėl senovinė vaistinė žiemą. Pajūris. Pūga.

Užpustyti kažkur keliuose tušti diližanai.

Tykiai supasi užmirštas krėslas.

Didžiulei ir žaliai

šimtametei pušiai nulūžtant, vėl sudrebu. Gal

ta sudžiūvus vaistažolių saulė ir kvapas žuvų

iš po švendrėm užklotų stogų

(pas žvejus ant pagalvių

miega sužeistas maištininkas) įsismelks...

Nepagelbėtų

net mirtis nuo tavęs –

nuo pirmykščių šiurpių apžavų...

Vėl aš raudu iš keisto ir žudančio džiaugsmo, pripuolus

prie šventų kruvinų marškinių...

Ir kietos lyg uolos –

suledėjusios lūžyje bangos. Pajūris. Pūga.

2. TELEGRAMA

NESUŠAUDYKIT MANO MYLIMO

Sninga. Ūkanotas sentėvių telegrafas

vėl pradaro sunkias duris.

Aš slepiu savo veidą

į kvepiančią motinos muftą.

Aš nenoriu girdėti, kaip juokiasi gatvėj žandarai...

Iškėsiu patyčias ir smurtą,

bet tiktai ne naktis,

kai vaidenas tamsiam kambary

dar tuščias atidengtas grabas.

ЮДЗИТА ВАЙЧУНАЙТЭ

(1937–2001)

АРХІЎ, 1863

1. ЗЕЛЬНЯ

Зноў старадаўняя зельня зімою. Бераг мора. Завея.
Запарушаны дзесьці ў дарозе рыдваны.
Гайдаецца ціха забытае крэсла.

Ламаюцца вялізныя і вечназялёныя
Стагадовыя сосны – мяне зноў калоціць. Можа,
гэтае сухое сонца лекавых зёлак і рыбны смурод
з-пад аброслай пухоўкай страхі

(у рыбакоў на падушках
спіць паранены бунтаўнік) праб'ецца вонкі...

Не ўратавала б
нават смерць ад цябе –

ад першабытных пранізлівых чараў...

Ізноў галашу я ад дзіўнай, забойчай уцехі, прыпаўшы
да святой скрываўленай кашулі...

І цвёрдая, нібы скалы,

заледзянелай на злome хваля. Бераг мора. Завея.

2. ТЭЛЕГРАМА

НЕ РАССТРЭЛЬВАЙЦЕ МАЙГО КАХАНАГА

Снежны дзень. Замглёны дзедзёўскі тэлеграф
зноў прачыняе цяжкія дзверы.

Я хаваю свой твар
у пахкую маміну муфту.

Я не хачу чуць, як на вуліцы смяюцца жандары...

Я сцярплю здзекі і гвалт,
але толькі не ноч,

калі мроіцца ў цёмным пакоі
яшчэ пустая труна без века.

AŠ PRAŠAU NESUŠAUDYKIT MYLIMO

Jis ateina per sapną
(sargybiniai nišose slepias),
dar berniukišką nuogą krūtinę –
tą gyvą šaudyklų taikinį – miniai atstatęs...

.....

Po ūkų –
po našlės gedulinga skraiste –
sužadėtinės vaikiškos užverktos akys.
Prirašytą dailyrąščių popierių įsega raštvedys
(egzekucijos lapas).

3. RAKTININKĖ

Aš – nuskurusio šlėktos duktė.
Suskambinu dvarponio raktais.
(Visą naktį žvengė žirgai –
maištingai, gūdžiai, patrakusiai.)
Visą naktį viriau vakarienę
(jų be skaičiaus eita ir eita).
Lyg sudrėkusią saulę
pakėliau negražų išvargusių veidą
ir šypsojaisi šviesbruviams broliams iš girios
(už kameros šnara
apyaušriu bėgą rugiai...)
Išėjau etapu į Samarą.

Я ПРАШУ: НЕ РАССТРЭЛЬВАЙЦЕ КАХАНАГА

Ён прыходзіць у сне
    (вартавыя хаваюцца ў нішах)
яшчэ хлапечыя голяы грудзі –
    гэтую жывую мішэнь са стрэльбішчаў – падставіўшы натоўпу...

.....
У тумане –
    пад жалобным вэлюмам удавы –
    нявесты заплаканыя вочы дзіцячыя.

Спісаную прыгожым почыркам паперу
падшывае пісьмавод
    (ліст экзекуцыі).

3. КЛЮЧНІЦА

Я – дачка збяднелае шляхты.
    Бразгаю ключамі двараніна.
(Усю ноч гігталі коні –
    бунтоўна, змрочна, шалёна.)
Усю ноч я гатавала вячэру
    (яны бясконца ішлі й ішлі.)
Нібы вільготнае сонца
    ўзняло непрыгожы змучаны твар
І ўсміхалася светлабровым братам з лесу
    (за камерай шамаціць
на золку імкнучыся ўгору, жыта...)
Іду этапам у Самару.

З літоўскай.

SEAMUS HEANEY

(1939–2013)

THE DEATH OF A NATURALIST

All year the flax-dam festered in the heart
Of the townland; green and heavy headed
Flax had rotted there, weighted down by huge sods.
Daily it sweltered in the punishing sun.
Bubbles gargled delicately, bluebottles
Wove a strong gauze of sound around the smell.
There were dragonflies, spotted butterflies,
But best of all was the warm thick slobber
Of frogspawn that grew like clotted water
In the shade of the banks. Here, every spring
I would fill jam-potfuls of the jellied
Specks to range on window sills at home,
On shelves at school, and wait and watch until
The fattening dots burst, into nimble
Swimming tadpoles. Miss Walls would tell us how
The daddy frog was called a bullfrog
And how he croaked and how the mammy frog
Laid hundreds of little eggs and this was
Frogspawn. You could tell the weather by frogs too
For they were yellow in the sun and brown
In rain.
Then one hot day when fields were rank
With cowering in the grass the angry frogs
Invaded the flax-dam; I ducked through hedges
To a coarse croaking that I had not heard
Before. The air was thick with a bass chorus.
Right down the dam gross bellied frogs were cocked
On sods; their loose necks pulsed like sails. Some hopped:
The slap and plop were obscene threats. Some sat

ШЭЙМУС ХІНІ

(1939–2013)

КАНЕЦ НАТУРАЛІСТА

Цэлы год ільняная запруда зарастала цвіллю
Пасярод гарадскіх угоддзяў; зялёны цяжкагаловы лён
Гніў дашчэнту, а вялізныя купіны яшчэ й прыгіналі яго.
Штодня лён цярэў пакуты ад спякотнага сонца.
Пузыркі далікатна булькалі; валошкі махалі
Над пахамі трывалым вэлюмам гукаў.
Лёталі стракозы, плямістыя матылькі,
Але сама лепш выглядалі цёплыя, тлустыя слінкі
Жабурыння, што – нібы гэта вада загусла –
Нарастала ў цяні лавак. Тут я штовясны
Напаўняў бы слоікі студзінай са шкваркамі,
Каб парасстаўляць іх дома на падваконнях,
На паліцах у школе – і чакаць, і назіраць,
Пакуль усё больш тлустыя плямкі не ператворацца
У порсткіх апалонікаў. Міс Уолз нам бы распавяла,
Як жабу-тату назвалі жабай-быком
І як ён рактаў, і як жаба-мама паклала
Сотні малюток ячак, і гэта было жабурынне.
А яшчэ, на жаб глядзячы, можна прадказваць надвор'е:
Яны жаўцеюць на сонцы і робяцца бурымі
Пад дажджом.
А потым, адным спякотным днём, калі трава ў палях
Была папсаваная каровіным гноем, жабы ў злосці
Палезлі на льяныя запруды, і я, схіліўшыся над плотам,
Упершыню ў жыцці пачуў іх такое лютае рактанне.
Паветра набрыняла гукамі хору басоў; таўстапузья жабы
Проста ўнутры запруды паўзбіраліся на купіны:
Іх абвіслыя шыі пульсавалі, нібы ветразі.
Каторая з іх пачынала скакаць; гэтае пляскатанне
Гучала непрыстойнымі пагрозамі. Некаторыя жабы сядзелі

Poised like mud grenades, their blunt heads farting.
I sickened, turned, and ran. The great slime kings
Were gathered there for vengeance and I knew
That if I dipped my hand the spawn would clutch it.

GOOD-NIGHT

A latch lifting, an edged cave of light
Opens across the yard. Out of the low door
They stoop in to the honeyed corridor,
Then walk straight through the wall of the dark.
A puddle, cobble-stones, jambs and doorstep
Are set steady in a block of brightness
Till she strides in again beyond her shadows
And cancels everything behind her.

SONG

A rowan like a lipsticked girl.
Between the by-road and the main road
Alder trees at a wet and dripping distance
Stand off among the rushes.

There are the mud-flowers of dialect
And the immortelles of perfect pitch
And that moment when the bird sings very close
To the music of what happens.

Трымаючы раўнавагу, падобныя да гранат з гразі.
З іх тупых галоў ішлі газы. Мне стала моташна, я павярнуўся,
Пабег. Вялікія ліпучыя ўладары сабраліся там,
Каб здзейсніць помсту. І я ведаў: варта мне апусціць руку ў ваду,
Як жабурынне тут жа ўвап'ецца ў яе.

ДАБРАНАЧ

З вузкіх дзвярэй – клямка паднятая, святла
Дужка наўскос разразае двор –
Шлях вядзе ў мядова-залаты калідор
І наўпрост наўскрозь праз цямрэчы мур.
Гразь, брук вуліцы, дзверы – вушак і парог –
У фрагменце святла, аж пакуль не ступіць
Зноў яна сюды, за сваім ценом следам,
І ўсяго не скасуе, што за ёй засталася.

ПЕСНЯ

Рабіна як дзяўчына з падфарбаванымі вуснамі.
Паміж пабочнай і галоўнай дарогамі
Вольхі на вільготнай прамоклай адлегласці
Адасобіліся ад чаратоў.

Існуюць гразёвыя кветкі гаворкі
І сухацветы выдатнае якасці
І тая хвіля, калі п'яе птах, надта блізкая
Да мелодыі таго, што адбываецца.

З англійскай.

ERLING KITTELSEN

(f. 1946)

***

Menneskefugl
vi kaster deg
utfør stupet
kan du fly?

***

Vite at du er til, grunn nok til å leve
spørre hvor spydet skal kastes
ikke rote seg vekk i jord
ikke flyte avsted uten sult ...
En stråle sannhet tar meg igjen og varmer
lyser – skjelver gjennom meg.
Er det den de vil ta livet av?
Et skinn fra hjertet som med kraft skal
oppstå, bølge sakte film tikker flyr
annen veg hvislende som en dragehale utspent
viser seg: ikke for å synke, ikke for å bli der
Skyggen som forklarer lyset.

***

Jeg vil være blind
gi deg mitt syn
gir jeg det seende
henger du ved meg
vil heller være blind
møtes et annet sted

ЭРЛІНГ ХІТЭЛЬСЕН

(нар. у 1946)

***

Чалавеча-птах
Мы скінем цябе
Са скалы
А ці ўмееш ты лятаць?

***

Веданне, што ты ёсць, – прычына, каб жыць
Пытацца, куды будзе кінутая дзіда
Не распусціцца ў зямлі
Не пльсці прэч не згаладнеламу...
Прамень праўды даганяе мяне й сагравае
Ззяе – прабірае мяне.
Гэта тое, як яны ўяўляюць жыццё?
Ззянне з глыбі сэрца, якое гвалтоўна
Абудзіцца, хваля з ціхім ціканнем паляціць
Іншай траекторыяй, як цмокаў напружаны хвост
З'яўляецца: не ападаючы й не застаючыся тут
Цень што праясняе святло.

***

Я б хацеў быць сляпым
Аддаць табе мой зрок
Аддаўшы яго і бачачы
Што ты хілішся да мяне
Мне лепей быць сляпым
Знайсі іншае прыстанішча.

***

Da hørte jeg med øret noe
og hørte i meg sjøl uten lyd
ord som sa meg ensomhet,
og dette svarte på en strøm av spørsmål.
Jeg sank i jord, i djup – himmel kløyvd
elementer knyttet seg sammen og brast
som en veldig tåre; sorg...
Vingeslag og angst mot himmelen
snur til lyn og raseri, slår ned
i et eiketre her jeg våkner opp
min redsel borte, jorda mild
og der står du, dette er mitt liv til nå,
ensomhet er hele jorda uten deg.

***

Тут я штосьці пачуў сваімі вушамі
І ў глыбіні сваёй існасці пачуў бязгучныя
Словы што выказвалі самоту
А ў адказ быў паток пытанняў.
Я апусціўся ў зямлю, у глыб – расшчэпленыя небам
Элементы злучыліся і разляцеліся
Як гіганцкая сляза; маркота...
Лапатанне крыламі і страх перад небам
Ператвараюцца ў бліскавіцу й шаленства; што б'юць
У стары дуб ад чаго я прачынаюся
Мой страх прайшоў, зямля лагодная
А ты тут побач, і гэта дагэтуль мае жыццё.
Самота – гэта ўся зямля без цябе.

З нарвежскай.

OLIVER FRIGĠIERI

(mw. 1947)

***

Jekk tifhem x'jgħidu l-kwiekeb lill-qamar tul il-lej',
jekk tagħraf minn fejn telaq is-shab, fejn sejjer, fej',
jekk tirfes kull moghdija u tterraq kullimkien,
jekk tkellem lil kull hlejqa li tikber fil-holqien,

jekk toghdos fl-ibhra kollha u tmiss qiegh l-ocean,
jekk titla' kull muntanja u titfi kull vulkan,
jekk tifhem lil kull sigra u tkellem lil kull fur,
jekk torqod ma' kull dudu u tqum ma' kull ghasfur,

jekk tgħodd in-numri kollha u taf kull alfabet,
jekk thott kull teorema u żżarma kull kuncett,
jekk toghxa b'kull tbissima u tokrob b'kull ugigh,
jekk toftoq il-kliem kollu u ssib is-sens li fih,

jekk taf kif kien il-bidu u kif se jkun it-tmiem,
jekk taf kull fuq, kull isfel, kull wara, kull quddiem,
jekk taf għaliex kull għabex iżzeleg kull żerniq,
jekk taf kemm hija twila, kemm twila, twila t-triq,

jekk taf għaliex l-iżbalji, u taf x'inhu perfett,
jekk taf għax serp jitkaxkar u għax itir farfett,
jekk ittawwalt iżzejjed fuq xifer il-gibjun
tal-qalb biex issa ttella' bis-satal x'hemm midfun,

jekk il-maltemp sikkittu u lill-irjeh raqqadt,
jekk l-ilmijiet nixxifthom u lin-nirien qabbadt,
jekk fhimt kull mistoqsija u jekk kull ħalfa ħlift,
u jekk kull rebħa rbaħtha u jekk kull telfa tlift,

il-pètali tal-warda waqgħulek minn idejk,
dan l-univers itektek inqasam hemm, f'riġlejk.
Il-ħajja mistoqsija miġbura f'elf għaliex,
u ssirlek poezija jekk int ma tweġibhiex.

ОЛІВЕР ФРЫДЖЭРЫ

(нар. у 1947)

***

Каб разумеў ты зорак да поўні словы ды
каб ведаў, адкуль хмаркі прыйшлі й ідуць куды,
каб ты прайшоў па сцежках і ўсюды быў сабой,
каб веў размовы проста з істотаю любой.

Каб ты спускаўся ў мора на дно і ў акіян,
каб на гару ўзбраўся і патушыў вулкан.
каб размаўляць мог з кветкай і дрэва мог спазнаць,
каб з вуснем заснуць мог і з птахам рана ўстаць.

каб знаўся ты на ліках, на безлічы праблем,
каб ведаў алфавіты ды мноства тэарэм.
каб радаваўся ўсмешкам і боль чужы ўспрымаў,
каб спасцігаў таемны сэнс словаў, рухаў, з'яў.

каб знаў ты, што пачатак і што канец нясе,
каб ведаў спускі, ўздымы, франты й заплеччы ўсе.
каб знаў, што ёсць дзянніца, а змрок – яе працяг,
каб разумеў, што доўгі адолець мусіш шлях.

Каб цяміў, дзе няўдалы, а дзе быў добры крок,
каб знаў, змяя паўзе як, ляціць як матылёк,
каб знаў, як можна ў студню ля краю зазірнуць,
і каб умеў, як трэба, вядро з вады цягнуць.

Каб мог штармы суцішыць, закалыхаць вятры,
Каб высушыць мог воды, раскласці мог кастры.
Каб разумеў пытанні, праклёны праклінаў,
Каб прайграваў паразу, трыумф перамагаў.

Пялёсткі ружы ўпалі з тваіх рук, каб сусвет
змагарны на каленях зламаў сабе хрыбет.
Жыццё пытанні ставіць, і болей іх штораз.
А піша вершы той, хто не здолеў даць адказ.

AHN'ILMA JGELGEL

L-istorja tagħna trid tintemm xi darba
bhall-ilma mqalleb li jsir ilma-qieghed,
bhall-gebla li titgerbeb sa ssib postha,
bhall-pindlu ta' l-arlogg li fl-ahhar jieqaf.

Kull lejla meta jinzel dlam fuq djarna,
u wliedna jistaqsuna xi jkun gara,
naqilbu l-kliem ghax ma nafux inwiegbu,
u ngħannu innu stramb li tweled magħna:
«Ahn'ilma jgelgel u hadd ma jixorbu
ghax il-mewg tagħna fiħ il-melh tal-qerda.
Aħna gebliet li nqlajna mill-imqades
t'allat li mardu w mietu iddisprati
fi glieda ta' bejniethom. Aħna pindlu
li wasal biex tinhlielu l-energija».

МЫ – БУЛЬКАТАННЕ ВОДАЎ

Гісторыя, вядома, закончыцца аднойчы,
Забруджанай вадою ўрэшце адбулькоча,
Скаціўшыся ўніз, спыніцца, як камень гладкі.
Як маятнік замрэ, што сцёрся даастанку.

Калі на нашыя дамы насунецца сутонне,
«Што сталася?» пытацьмуць дзеці ў нас нястомна.
Размову мы перавядзём на іншае й сам-насам
Гімн прагунім, што дваініком паўстаў нам:
«Мы – булькатанне водаў каламутных:
Ніхто не п'е адтуль, бо – поўныя атруты.
Мы – камяні святыняў надта старадаўніх
Багоў, што ў міжусобіцах загінулі бяслаўна.
Мы – маятнікі, у якіх энергія няспынна
Да нулявых імкнецца велічыняў.

З мальтыйскай.

NUALA NÍ DHOMHNAILL

(dáta br. 1952)

FÁIDHIÚLACHT NA MURÚOCHE

Tá smaoineamh éigin fós ina ceann
cé nach féidir léi é a chur i bhfoclaibh.
'An leaid óg sin arís—ní féidir liom
cuimhneamh ar a ainm—tá sé—'
(sos beag anseo agus creathán ina láimh)
'tá sé—tá sé—
tá sé in áit dhorchá.'

Cé tá i gceist aici? Mo mhac?
M'fhear céile? Nó duine éigin eile den gclann?
Nó an bhfuil sí, ar leibhéal éigin
ag trácht uirthi féin?

Bhí sí riamh domhain.
Ach anois tá sí ag labhairt aníos chughainn
as tobar gan tóin.

LEABA SHIODA

Do chóireoinn leaba duit
i Leaba Shíoda
sa bhféar ard
faoi iomrascáil na gcrann
is bheadh do chraiceann ann
mar shíoda ar shíoda
sa doircheacht
am lonnaithe na leamhan.

Craiceann a shníonn
go gléineach thar do ghéaga
mar bhainne á dháil as crúiscíní
am lóin

НУЛА НІ ГОЎНАЛЬ

(нар. у 1952)

РУСАЛЧЫН ПРАРОЧЫ ДАР

На дне яе свядомасці існуе думка,
якую яна не можа ператварыць у словы.
«Той малады хлапец... вунь там... я не магу
ўзгадаць яго імя... ён... ён...
(тут у яе рукі дрыжаць, яна на хвілю перапыняецца)
...ён у цёмным нядобрым месцы...»

Пра каго яна гэта? Пра майго сына?
Ці мужа? Ці пра якога сямейніка іншага?
Альбо яна, мыслячы ў нейкіх каардынатах іншых,
можа, мае на ўвазе сябе самую?

Яна заўсёды была недзе глыбака.
Але цяпер яна, здаецца, загаварыла з намі
З бяздоннага вадоймішча.

ЛЭБІШЫДЗІ

Насцяліў бы я ложа вам
у Лэбішыдзі
у высокай траве
пад дужбітамі-дрэвамі
дзе ваша скура будзе
шоўкам на шаўку
ў цямрэчы тады калі
матылькі злятаюцца да зямлі.

Скура што ззяе, блішчыць
над вашымі рукамі-нагамі
як малако што льецца
са збанкоў перад вячэрай

is tréad gabhar ag gabháil thar chnocáin
do chuid gruaige
cnocáin ar a bhfuil failte arda
is dhá ghleann atá domhain.

Is bheadh do bheola taisce
ar mhilseacht shiúcra
tráthnóna is sinn ag spaisteoireacht
cois abhann
is na gaotha meala
ag séideadh thar an Sionna
is na fiúisí ag beannú duit
ceann ar cheann.

Na fiúisí ag ísliú
a gceanna maorga
ag umhlú síos don áilleacht
os a gcomhair
is do phriocfainn péire acu
mar shiogairlíní
is do mhaiseoinn do chluasa
mar bhrídeog.

Ó, chóireoinn leaba duit
i Leaba Shíoda
le hamhascarnach an lae
i ndeireadh thall
is ba mhór an pléisiúr dúinn
bheith géaga ar ghéaga
ag iomrascáil
am lonnaithe na leamhan.

вашы валасы казіны статак
што перакатваецца па ўзгорках
узгорках абапал якіх
высокія скалы й два яры.

І вусны вашы вільготныя
салодкімі будуць як цукар
надвячоркам і мы будзем гуляць
берагам ракі разам з мядовымі брызямі
што дзьмуць над Шэнанам
і фуксіямі што схіляцца да цябе
адна за адной.

Фуксіі нахіляць нізка
свае ўрачыстыя галоўкі
у захапленні ад красы перад імі.
Я сарваў бы колькі красак
іх завушніцамі зрабіў бы
каб вас упрыгожыць
як нявесту ва ўборы зіхоткім.

О, я насцяліў бы вам ложа
у Лэбішыдзі
на сутонні калі
вечар апускаецца ціха
і якою ўцехаі мне стане
абвіць вашы рукі-ногі
дужаючыся
на заходзе поўні.

CEIST NA TEANGAN

Cuirim mo dhochas ar snamh i mbaidin teangan
faoi mar a leagta naionan i geliabhan
a bheadh fite fuaite
de dhuilleoga feileastraim is bitiuman agus pic
bheith cuimilte lena thoin.

ansan e a leagadh sios i measc na ngioicach is coigeal na mban si
le taobh na habhann, feachaint n'fheadarais
a dtabharfaidh an sruth e, feachaint, dala Mhaoise,
an bhfoirfidh inion Phorain?

МОЎНАЕ ПЫТАННЕ

Я свае спадзяванні нясу да вады, пасля
іх кладу ў лодачку мовы, як немаўля –
у кошык сплечены з падвойных лісткаў ірысу,
а дно кошыка ўмацаванае дзэгцем і жывіцай;

тады ўсё апускаю ў аер і чарот ля самага берага рэчкі –
адно каб насіла яго сюды й туды, а канец дзе й які, невядома:
можа, як у таго Майсея – на ўлонні
ў Фараонавай дачкі.

З ірландскай.

КАРОТКІЯ ЗВЕСТКІ ПРА АЎТАРАЎ І ТВОРЫ

Сапфо – старагрэцкая паэтка з вострава Лесбас. Пісала на эолійскім дыялекце. *Крыніца публікацыі*⁸ і перакладу: Frühgriechische Lyriker. Dritter Teil. Sappho, Alkaios, Anakreon. Gr. Text bearb. v. Bruno Snell. Akademie-Verlag Berlin 1981.

Анакрэон(т) – старагрэцкі паэт, родам з Малой Азіі (Тэас). *Крыніца*: Frühgriechische Lyriker. Dritter Teil. Sappho, Alkaios, Anakreon. Gr. Text bearb. v. Bruno Snell. Akademie-Verlag Berlin 1981.

Гай Валерый Катул – паэт Старажытнага Рыма, родам з Вероны. Яго «Кніга Катула Веронскага» была нанова адкрытая ў XIV ст. *Крыніца*: Catulli Veronensis liber. Recensuit Mauritius Schuster. Lipsiae in aedibus B. G. Teubneri MCMLVIII.

«**Ты прыходзь, мой дарагі...**», «**Я твая, ты са мной...**» – вершы невядомых нямецкіх паэтэс з XII ст. *Крыніца*: Deutsche Liederdichter des zwölften bis vierzehnten Jahrhunderts. Hrsg. v. Karl Bartsch. Dritte Auflage. G. J. Göschen'sche Verlagshandlung 1893.

Гіраўт дэ Барнэль – сярэднявечны паэт-трубадур, родам з правінцыі Лімузэн у Правансе, які лічыўся майстрам «цёмнага стылю». *Крыніца*: Sämtliche Lieder des Trobadors Giraut de Bornelh. Mit Übers., Kommentar und Glossar v. Adolf Kolsen. Max Niemeyer Verlag, Halle a. S., 1910.

Бертран дэ Борн – таксама народжаны ў Лімузэне сярэднявечны паэт-трубадур, у творчасці якога дамінуе жанр сірвенты. *Крыніца*: Gouiran, G. L'amour et la guerre. L'Évre de Bertran de Born. Aix-en-Provence: Université de Provence, 1985.

---

⁸ Тэксты арыгіналаў падаюцца ў ілюстрацыйных мэтах.

Пейрэ Відаль – сярэднявечны правансальскі паэт-трубадур, родам, хутчэй за ўсё, з Тулузы; пясняр куртуазнага кахання і падарожжаў. *Крыніца*: *Altprovenzalisches Elementarbuch*. Von O. Schultz-Gora. C. Winters Universitätsbuchhandlung, Heidelberg 1906.

«**Carmina Burana**» – сярэднявечны зборнік ананімных вершаў на лаціне. *Крыніца*: *Carmina Burana*. Mit Benutzung der Vorarbeiten Wilhelm Meyers krit. hrsg. v. Alfons Hilka und Otto Schumann. Bd. I. Winter-Verlag, Heidelberg 1930.

«**Ах, толькі дуб, дубочак...**», «**Ах, кветачкі на зялёных ялінах...**», «**У цяні маіх чорных косак...**» – вершы невядомых іспанскіх сярэднявечных аўтараў. *Крыніца*: Alonso, D., Blecua, J. M. *Antología de la poesía española*. Poesía de tipo tradicional. Editorial Gredos, Madrid, 1956.

Якопа да Лентыні – адзін з пачынальнікаў жанра санета ў італьянскай познесярэднявечнай літаратуры, прадстаўнік «сіцылійскай школы». *Крыніца*: *Poesia del Duecento e del Trecento*, Collana Il Parnaso vol. I. I Millenni, Einaudi, Torino, 1956.

Гвіда Кавальканці – італьянскі фларэнтыйскі паэт Пратарэнесансу, адзін з лідараў паэтычнай школы «новага салодкага стылю». *Крыніца*: *Poesia del Duecento e del Trecento*, Collana Il Parnaso vol. I. I Millenni, Einaudi, Torino, 1956.

Франчэска Петрарка – народжаны ў Арэцца вялікі паэт італьянскага Адраджэння, які займеў сусветную славу найперш дзякуючы сваёй «Кнізе песень» (1-е поўнае выд., 1470). *Крыніца*: *Il Canzoniere di Francesco Petrarca*, a cura di Gianfranco Contini, Edizione Einaudi, Torino 1964.

Джэфры Чосер – англійскі паэт Пратарэнесанса, родам з Лондана, аўтар знакамітых вершаваных «Кентэрберыйскіх аповедаў» (1387–1400). *Крыніца*: [Chaucer, G.] *The prologue to the Canterbury tales*. Edited by Walter W. Skeat. Oxford: Clarendon Press 1900.

Карл Арлеанскі – французскі паэт Пратарэнесанса, граф, народжаны ў Парыжы. Пісаў свае паэтычныя творы збольша-

- га ў родавым замку Блуа. Шэраг яго твораў пакладзены на музыку К. Дэбюсі. *Крыніца*: Poésies de Charles d'Orléans / Par J. Marie Guichard. Paris: Librairie de Charles Gosselin, 1842.
- Богуслаў Гасенштайнскі з Лобкавіц** – чэшскі лацінамоўны паэт ранняга Адраджэння; пісаў элегіі, эпіграмы, эпітафіі. *Крыніца*: Bohuslavs Hassensteinivs a Lobkowicz. Opera poetica / edidit M. Vaculinová. (Biblioteca scriptorium Graecorum et Romanorum Teubneriana). Monachii et Lipsii in aedibus K. G. Saur, 2006.
- Ян Секунд** (сапраўдныя імёны і прозвішча: Ёханэс Нікалаўс Эверартс) – галандскі лацінамоўны паэт эпохі Адраджэння, родам з Гаагі. *Крыніца*: Ioannes Nicolai Secundus. Basia. Hrsg. v. G. Ellinger. Berlin: Weidmann, 1899.
- Луїза Лябэ** (сапраўднае прозвішча Шарлі) – французская паэтэса эпохі Рэнэсанса, народжаная ў Ліёне. Усе яе вершаваныя творы былі выдадзеныя ў 1555 г. («Творы Луізы Лябэ з Ліёна»). *Крыніца*: Œuvres de Louise Labé, éditées par Charles Boy. Paris: A. Lemerre, 1887.
- Луїш Ваш дэ Камоэнш** – самы вядомы паэт партугальскага Адраджэння, аўтар нацыянальнага эпасу «Лузіяды» (1572) і шматлікіх лірычных твораў, выдадзеных толькі пасля яго смерці. *Крыніца*: Sonetos de Luís de Camões. Lisboa: Livraria Clássica Editora, 1953.
- Ян Каханоўскі** – самы знакаміты польскі паэт эпохі Адраджэння. Пісаў па-польску і на лаціне. Аўтар шэрагу песень, фрашак, элегіяў і зборніка «Трэны» (1573). *Крыніца*: Kochanowski, J. Dzieła polskie. Warszawa: PIW, 1972.
- Джон Дон** – адзін з самых яркавых англійскіх паэтаў барока, лідар «паэтаў-метафізікаў». Аўтар зборнікаў «La Corona» (1607–1609) і «Пабожныя санеты» (к. 1620), шэрагу паэм. Асноўныя паэтычныя творы былі сабраныя ў пасмяротным зборніку «Паэзія» (1633). *Крыніца*: The Poems of John Donne. Edited by E. K. Chambers. London: Lawrence & Bullen, 1896.

Бен Джонсан – англійскі драматург і паэт позняга Адраджэння і барока. Пры жыцці творцы яго паэтычныя зборнікі не выходзілі. *Крыніца*: Plays and poems. By Ben Jonson. With an intr. by H. Morley. London: G. Routledge, 1890.

Ёст ван дэн Вондэл – галандскі драматург і паэт позняга Адраджэння і ранняга барока. Аўтар зборнікаў «Паэзія» (1647) і «Паэзія, або Розныя вершы» (пасмяротна, 1682), шматлікіх драм, сярод якіх вылучаецца «Люцыфер» (1654). *Крыніца*: Joost van den Vondel. De werken. Deel 5. 1645–1656. Hgg. van J. F. M. Sterck. Amsterdam: MGGL, 1931.

Джордж Герберт – англійскі барочны «паэт-метафізік», святар сябар Джона Дона. Большасць яго вершаў была апублікавана ў зборніку «Храм» (1633). *Крыніца*: The English Works of George Herbert. Vol. 1. Boston & New York: Houghton Mifflin, 1905.

Джон Мілтан – знакавая постаць англійскага паэтычнага барока, аўтар паэмы-эпапеі «Страчаны рай» (1667), мноства лірычных вершаў. *Крыніца*: The Complete Poetry of John Milton. By John T. Shawcross. Anchor Books Doubleday, New York, London etc., 1963.

Фрыдрых Готліб Клопштак – вядомы нямецкі паэт эпохі Асветніцтва, аўтар эпапеі «Месіяда» (1748–73), зборніка паэзіі «Оды і элегіі» (1771). *Крыніца*: Klopstocks Werke in zwei Bänden (Bibliothek deutscher Klassiker). Bd. 1. Aufbau-Verlag Berlin und Weimar, 1982.

Готфрыд Аўгуст Бюргер – нямецкі паэт і празаік, прадстаўнік перадрамантычнай плыні «Бура і націск», майстар балады і лірычных твораў (зб. «Вершы з медзярытамі Даніэля Хадавецкага», 1778). *Крыніца*: Bürgers Werke in einem Band. (Bibliothek deutscher Klassiker). Volksverlag Weimar, 1962.

Ёган Вольфганг Гётэ – вялікі нямецкі паэт і мыслер, аўтар немяротнай трагедыі «Фаўст» (1808–1831), шматлікіх шэдэўраў лірыкі, якія пры жыцці творцы публікаваліся ў зборніку «Новыя песні» (1769), розных часопісах і альманахах, і, урэшце,

у зборах твораў (т. 8, 1789; тт. 1–5, 1827–30). *Крыніца*: Goethe, J. W. Poetische Werke (Berliner Ausgabe). Bd. 1. Aufbau-Verlag Berlin und Weimar, 1965.

Францішак Дыянізі Князьнін – народжаны ў беларускім Віцебску паэт, грамадскі дзеяч, пачынальнік польскага сентыменталізму («Эротыкі» ў 2-х тт., 1779; «Паэзія» ў 3-х тт., 1787–89). Пісаў таксама на лацінскай мове (зборнік «Песні», 1781). *Крыніца*: Kniaźnin, F. D. Wybór poezji. Opr. W. Borowy. Wrocław etc.: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1948.

Андрэ Мары Шэнье – французскі паэт эпохі Асветніцтва. Ахвяра якабінскай дыктатуры. Яго паэтычныя творы былі апублікаваныя пасмяротна (зборнікі «Юная палонніца», 1795; «Юная тарантынка», 1801; «Паэзія», 1819). *Крыніца*: André Chénier. Œuvres complètes. (Bibliothèque de la Pléiade), édition de Georges Walter. Paris: Gallimard, 1940.

Ёган Крысціян Фрыдрых Гельдэрлін – нямецкі паэт-рамантык, творчасць якога шмат у чым мае ўніверсальны характар. Прыжыццёвае выданне яго «Вершаў» (1826) было здзейсненае тады, калі Гельдэрлін ужо быў псіхічна-хворым. *Крыніца*: Hölderlin, F. Gedichte. Hrsg. v. Günter Mith. 2. Aufl. Leipzig: Reclam, 1967.

Уільям Уордсварт – адзін з пачынальнікаў раннерамантычнай плыні ў англійскай паэзіі, прадстаўнік т. зв. «азёрнай школы». Разам з С. Т. Коўлрыджам у 1798 г. апублікаваў зборнік паэзіі «Лірычныя балады», які пазней не раз дапаўняўся і рэдагаваўся. Выдаў таксама зборнік «Санеты, прысвечаныя Свабодзе» (1802–16), шэраг паэм рэфлексійна-філасофскага зместу. *Крыніца*: The Complete Poetical Works of William Wordsworth. London: MacMillan, 1888.

Наваліс (сапраўдныя імяны і прозвішча: Георг Філіп Фрыдрых фон Гардэнберг) – нямецкі рамантык, больш вядомы як празаік. Аўтар «Гімнаў начы» (выд у часопісе «Атэнэум», 1800), «Духоўных песень» (выд. пасмяротна, 1802). *Крыніца*: Novalis. Werke in einem Band. Aufbau-Verlag Berlin und Weimar, 1983.

Сэмюэл Тэйлар Коўлрыдж – яшчэ адзін прадстаўнік англійскай раннерамантычнай «азёрнай плыні», суаўтар (з У. Уордсвартам) зборніка «Лірычныя балады» (1798), аўтар зборніка «Разбурэнне Бастыліі» (1789–1834) і шэрагу паэм. *Крыніца*: The Complete Poetical Works of Samuel Taylor Coleridge. Vol. 1: Poems. Oxford: Clarendon Press, 1912.

Томас Мур – ірландскі паэт-рамантык, пісаў на англійскай мове. Аўтар зборнікаў паэзіі «Вершы Томаса Малога» (1801), «Пасланні, оды і іншыя вершы» (1806), «Ірландскія мелодыі» (1808–34), шэрагу паэм і вершаваных аповедаў. *Крыніца*: Мур, Томас. Избранное. = Moore, Thomas. Selected verse / авт.-сост. Л. И. Володарская. Москва: Радуга, 1986.

Адальберт фон Шаміса (сапраўдныя імёны і прозвішча: Луі Шарль-Адэлаід дэ Шамісо дэ Банкур) – нямецкі паэт-рамантык і празаік, меў французскае паходжанне. Аўтар зборнікаў «Песні» (1830), «Вершы» (1831), асобна выдадзеных балад і паэм, а таксама цыкла вершаў «Каханне і жыццё жанчыны» (1830), пакладзенага на музыку Р. Шуманам. *Крыніца*: Chamisso's Werke in einem Band. (Bibliothek deutscher Klassiker). Aufbau-Verlag Berlin und Weimar, 1974.

Джордж Ноэл Гордан Байран – знакаміты англійскі паэт, стваральнік новага тыпа рамантычнага героя. Аўтар зборнікаў паэзіі «Гадзіны баўлення часу» (1807), «Габрэйскія мелодыі» (1815), шэрагу паэм, вершаваных сатыр, рамана ў вершах «Дон Жуан» (1819–24, незаверш.). *Крыніца*: George Gordon Byron. Selections. Moscow: Progress Publishers, 1979.

Джон Кітс – англійскі паэт-рамантык. Аўтар паэтычных зборнікаў «Вершы» (1817), «Ламія» і іншыя вершы» (1820), шэрагу паэм і вершаваных аповедаў. *Крыніца*: Poetical Works of John Keats / ed. V. A. Rogov (= Джон Китс. Избранное. На англ. яз.). Moscow: Progress Publishers, 1966.

Генрых Гайнэ – нямецкі паэт рамантычнай школы, публіцыст, празаік, палітэмігрант. Аўтар зборнікаў «Вершы» (1822), «Кніга песень» (1827), «Новыя вершы» (1844), «Раманцэра»

(1851), паэм і іншых твораў. *Крыніца*: Heinrich Heine. Werke. Bd. 1. Aufbau-Verlag Berlin, 1947.

Адам Бернард Міцкевіч – паэт-рамантык, публіцыст, адзін са стваральнікаў сучаснай літаратурнай польскай мовы, родам з беларускай Наваградчыны. Аўтар паэтычных зборнікаў «Балады і раманы» (тт. 1, 2, 1822–23), «Крымскія санеты» (1826), шэрагу паэм, польска-беларускага шляхецкага эпасу «Пан Тадэвуш» (1834). *Крыніца*: Mickiewicz, Adam. Wiersze. Warszawa: Czytelnik, 1976.

Джакама Леопардзі – італьянскі паэт-рамантык, пясняр «сусветнага болю». Аўтар зборніка «Песні» (1826). *Крыніца*: Poesia Italiana tradotta da poeti russi. XIII–XIX secoli = Итальянская поэзия в русских переводах: XIII–XIX вв. Mosca: «Raduga», 1992.

Нікалаўс Ленау (сапраўдныя імёны і прозвішча: Нікалаўс Франц Німбш Эдлер фон Штрэленау) – паэт-рамантык, паходзіў з румынска-венгерска-славянскага памежжа Габсбургскай імперыі. Апошнія гады жыцця правёў у псіхіятрычнай клініцы. Аўтар зборнікаў «Песні ў чаратах» (1832), «Вершы» (1837), шэрагу паэм. *Крыніца*: Lenaus Werke in einem Band. (Bibliothek deutscher Klassiker). Aufbau-Verlag Berlin und Weimar, 1975.

Юхан Людвіг Рунеберг – паэт і прэзаік, выбітны дзеяч фінскага нацыянальнага адраджэння ў XIX ст. Пісаў на шведскай мове. Аўтар зборнікаў «Ночы рэўнасці» (1827), «Ідыліі і эпіграмы» (1833), «Вершы» (1843), шэрагу вершаваных ідылій, паэм. *Крыніца*: J. L. Runeberg. Samlade arbeten. Band I. Albert Bonniers Förlag, Helsingfors 1921.

Ганс Крысціян Андэрсен – класік дацкай літаратуры, прэзаік, аўтар сусветна вядомых казак і паэт. Аўтар зборнікаў «Вершы» (1830), «Збор вершаў» (1833), «Вершы старыя і новыя» (1847). *Крыніца*: H. C. Andersen. Kjendte og glemte digte (1823–1867). Kjøbenhavn: C. A. Reitzel, 1867.

Эдгар Алан По – паўночнаамерыканскі (ЗША) паэт-рамантык, эсэіст і прэзаік, аўтар зборнікаў «Вершы і паэмы» (1831) і «Крумкач» і іншыя вершы» (1845). *Крыніца*: Edgar Allan Poe.

Poems = Эдгар Аллан По. Стихотворения. Moscow: Raduga Publishers, 1988.

Готфрыд Келер – класік швейцарскай нямецкамоўнай літаратуры XIX ст., празаік, аўтар паэтычных кніг «Песні самавука», «Дваццаць сем любоўных песень» (абедзве – 1845), «Вершы» (1846), «Навейшыя вершы» (1851), «Збор вершаў» (1883). *Крыніца*: Kellers Werke in fünf Bänden. Bd. 1. (Bibliothek deutscher Klassiker). Aufbau-Verlag Berlin und Weimar, 1980.

Андрэй Сладкавіч (сапраўднае імя і прозвішча Андрэй Браксаторыс) – паэт-рамантык, адзін з пачынальнікаў славацкай нацыянальнай літаратуры. Паэтычныя творы Сладкавіча (вершы і паэмы) былі апублікаваныя ў прыжыццёвых зборках 1861 і 1878 г. *Крыніца*: Andrej Sládkovič vo výbere Milana Krausa. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1977.

Марцінус Б’ёрнст’ернэ Б’ёрнсан – нарвежскі празаік, драматург і паэт. Лаўрэат Нобелеўскай прэміі 1903 г. Яго паэтычныя творы публікаваліся ў кнізе «Вершы і песні» (1870), у перыядычных выданнях. *Крыніца*: Bjørnstjerne Bjørnson. Samlede dikter-verker. Oslo: Gyldendal, 1927.

Джазуэ Кардучы – італьянскі паэт і гісторык літаратуры, лаўрэат Нобелеўскай прэміі 1906 г. Аўтар зборнікаў «Маладыя вершы», «Ямбы і эподы» (абодва – 1872), «Çа іга: санеты» (1883), «Новыя вершы» (1888), «Варварскія оды» (1889), «Вершы і рытмы» (1898). *Крыніца*: Poesia Italiana tradotta da poeti russi. XIII–XIX secoli = Итальянская поэзия в русских переводах: XIII–XIX вв. Mosca: «Raduga», 1992.

Густава Адольфа Бекер – найбольш значны іспанскі паэт-рамантык, які таксама пісаў прозу. Найлепшыя яго паэтычныя творы сабраныя ў пасмяротным зборніку «Вершы» (1871). *Крыніца*: Испанская поэзия в русских переводах = Poesias españolas en versiones rusas. 1789–1980. Москва: Радуга, 1984.

Поль Верлен – французскі паэт, творчасць якога эвалюцыянавала ад «парнасізму» да сімвалізму і імпрэсіянізму. Аўтар зборнікаў «Сатурнаўскія вершы» (1866), «Галантныя фэсты»

(1869), «Рамансы без слоў» (1874), «Мудрасць» (1881), «Далёка і блізка» (1884) і інш. *Крыніца*: Paul Verlaine. Poésies. Moscou: Éditions du Progrès, 1977.

Міхай Эмініску (сапраўдныя імя і прозвішча Міхаіл Эміновіч) – самы вядомы румынскі паэт-рамантык. Аўтар адзінага прыжыццёвага зборніка вершаў «Паэзія» (1883), паэмы «Лу-чафэр» (1883) і іншых твораў. *Крыніца*: Mihai Eminescu. Poezii. P. 1. Editura Minerva, București, 1989.

Яраслаў Врхліцкі (сапраўдныя імя і прозвішча Эміль Фрыда) – чэшскі паэт-неарамантык, празаік, драматург, літаратуразнаўца. Аўтар больш за 70-ці зборнікаў паэзіі: «З глыбіняў» (1875), «Дух і свет» (1878), «Эклогі і песні» (1880), «Шляхам да Эльдарада» (1882), «Музыка ў душы» (1886), «Спадчына Тантала» (1888), «Вокны ў навальніцы» (1894), «Ціхія крокі» (1904), «Плынь жыцця» (1909), «Дамоклаў меч» (1912) і інш., а таксама шматлікіх паэм і вершаваных драм. *Крыніца*: Vrchlický, J. Za trochu lásky. Z milostné poezie. Praha: Československý spisovatel, 1979.

Эміль Верхарн – бельгійскі паэт-сімваліст, які пісаў па-французску. Аўтар паэтычных зборнікаў «Фламандкі» (1883), «Ма-нахі» (1886), «Вечары» (1887), «Крушэнні» (1888), «Чорныя паходні» (1890), «Прывідныя вёскі» (1893), «Гарады-спруты» (1895), «Абліччы жыцця» (1899), «Няўрымсныя сілы» (1902), «Шматколернае ззянне» (1906), «Пунсовыя крылы вайны» (1916) і інш., а таксама шэрагу паэм і вершаваных драм. *Крыніца*: Émile Verhaeren. Choix de poèmes = Эміль Верхарн. Избранные стихотворения. Moscou: Éditions «Radouga», 1984.

Карл Густаў Вернер фон Хейдэнстам – шведскі паэт, празаік, лаўрэат Нобелеўскай прэміі 1916 г. Аўтар шэрагу паэтычных зборнікаў, сярод якіх вылучаюцца «Вершы» (1895), «Народ» (1902), «Новыя вершы» (1915), «Апошнія вершы» (пасмяротна, 1942). *Крыніцы*: Heidenstam, V. von. Nya dikter. Stockholm: Bonnier, 1915; Heidenstam, V. von. Paradisets timma och andra dikter. Stockholm: Bonniers, 1969.

Густаў Фрэдынг – шведскі паэт-неарамантык, аўтар зборнікаў «Гітара і губны гармонік» (1891), «Новыя вершы» (1894), «Пырскі і аскепкі» (1896), «Аскалэпкі ад Грааля», «Гонкі за летуценнямі», «Новае і старое» (усе – 1898), «Збор вершаў» (1901), «Выздараўленне» (пасмяротна, 1913). *Крыніца:* Fröding, Gustaf. *Samlade dikter.* Bd. 1, 2. Stockholm: Bonniers, 1901–05.

Майроніс (сапраўдныя імя і прозвішча Ёнас Мачуліс) – літоўскі паэт-святар, адзін з пачынальнікаў літоўскага нацыянальнага адраджэння ў XIX ст. Аўтар зборніка вершаў «Веснавыя галасы» (1895), шэрагу паэм. *Крыніца:* Maironis. *Poezija.* Rinktinė. Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1966.

Канстандзінас Кавафіс – навагрэцкі паэт-сімваліст і неарамантык, які жыў за межамі гістарычнай радзімы, найбольш у Александрый. Аўтар збору «Вершы» (ч. 1 і 2, 1904–10). *Крыніца:* Поэзия Европы = Poetry of Europe = Europäische Lyrik = Poésie d'Europe. Том второй (1). Москва: «Худож. лит.», 1977; <http://cavafis.compupress.gr/index3.htm>.

Уільям Батлер Ейтс – знакаміты ірландскі паэт містычна-рамантычнага напрамку, празаік, драматург, лаўрэат Нобелеўскай прэміі 1923 г. Вядучы прадстаўнік руху за нацыянальнае вызваленне Ірландыі. Пісаў на англійскай мове. Аўтар шматлікіх зборнікаў вершаў: «Вандроўкі Асіяна» (1889), «Ружа» (1893), «Вецер у чаратах» (1899), «У сямі ляхах» (1904), «Зялёны шалом» і іншыя вершы» (1910), «Дзікія лебедзі ў Куле» (1919), «Вежа» (1928), «Поўня ў сакавіку» (1935), «Новыя вершы» (1938) і інш. *Крыніца:* The Poetical Works of William B. Yeats. Vol. 1. London: Macmillan, 1906.

Сігб'ёрн Обстфельдэр – нарвежскі паэт, драматург і празаік, у творчасці якога выявіліся рысы сімвалізму, неарамантызму, імпрэсіянізму. Аўтар паэтычных кніг «Вершы», «Горад» (абедзве – 1893), «Пакінуты» (1894). *Крыніца:* Obstfelder, S. *Skrifter.* Bind I. Oslo: Gyldendal, 1917.

Рубен Дарыя (сапраўдныя імёны і прозвішча – Фелікс Рубен Гарсія Сарм'ента) – нікарагуанскі паэт, празаік, эсэіст,

пачынальнік мадэрнізму ў лацінаамерыканскай літаратуры. Аўтар зборнікаў «Пасланні і паэмы» (1885), «Блакiт» (1886), «Паганскія харалы» (1896), «Спевы жыцця і спадзявання» (1905), «Спеў блуканняў» (1907), «Паэма восені» і іншыя паэтычныя творы» (1910), «Песня пра Аргенціну» і іншыя вершы» (1914), «Пасмяротная ліра» (1919) і інш., некалькіх паэм. *Крыніца*: Rubén Darío. Poesías completas / edición, introducción y notas de Alfonso Méndez Plancarte. Madrid: Aguilar, 1954.

Ёханэс Вільхельм Енсен – дацкі пісьменнік, найбольш яркавы прадстаўнік т.зв. «ютландскага рэалізму», у цэнтры якога – увага да чалавека з вёскі. Лаўрэат Нобелеўскай прэміі 1944 г. Найлепшыя яго паэтычныя творы сабраныя ў зборніках «Вершы» (1906), «Ютландскі вецер» (1931) і «Велікодная купель» (1937). *Крыніца*: Jensen, J. V. Digte. 3. oplag. Kjøbenhavn: Gyldendal, 1964.

Роберт Лі Фрост – паўночнаамерыканскі (ЗША) паэт, прадстаўнік метафізічна-рэфлексіўнай плыні, аўтар зборнікаў «Жаданне хлопца» (1913), «Паўночны Бостан» (1914), «Прамежак у гарах» (1916), «Нью-Хэмпшыр» (1923), «Збор паэзіі» (1930), «Ад снегу да снегу», «Наступны шэраг» (абодва – 1936), «Дрэва мудрасці» (1942), «Уваходзь» і іншыя вершы» (1943), «Цяжка не быць каралём» (1951), «Збор новых вершаў на памяць» (1959), «У ясноцці» (1962) і інш., а таксама шэрагу драматычных паэм. *Крыніцы*: The New Poetry: An Anthology. Ed. Harriet Monroe. New York: The Macmillan Company, 1917; <http://www.annexed.net/box/frost.html>.

Эйна Лейна (сапраўдныя імёны і прозвішча: Армас Эйнар Леапольд Лёнбум) – фінскі паэт-неарамантык, прэзаік і драматург, аўтар зборнікаў «Сакавіцкія песні», «Гісторыя вялікага дуба» (абодва – 1896), «Сто адна песня» (1898), «Святая крыніца» (1901), «Зімовыя ночы» (1905), «Зорны сад» (1912), «Гонар жыцця» (1915), «Белерафонт» (1919), «Бэз у квецені» (1920), «Новыя вершы» (1924) і інш., шэрагу вершаваных аповедаў і паэм. *Крыніца*: Eino Leino. Kootut teokset. I, II. Otava, Helsingissä, 1931.

Гіём Апалінэр (сапраўдныя імёны і прозвішча: Вільгельм Аляксандр Альберт Уладзімір Апалінары Кастравіцкі) – французскі паэт італьянска-беларускага паходжання, адзін з бацькоў сюррэалізму ў паэзіі. Аўтар зборнікаў «Бестыярый, або Арфееў картэж» (1911), «Алкаголі» (1913), «Каліграмы» (1918). *Крыніца:* Guillaume Apollinaire. Œuvres poétiques complètes. Édition de Marcel Adéma et Michel Décaudin. (Bibliothèque de la Pléiade). Paris: Gallimard, 1956.

Хуан Рамон Хіменес – іспанскі паэт, родам з Пуэрта-Рыка; адна са знакавых постацяў у паэзіі іспанскага мадэрнізму. Лаўрэат Нобелеўскай прэміі 1956 г. Аўтар зборнікаў «Вершы» (1902), «Тужлівыя мелодыі» (1903), «Далёкія сады» (1905), «Элегіі жалю», «Вясновыя балады» (абодва – 1910), «Духоўныя санеты» (1914–15), «Лета» (1915), «Дзённік нядаўна ажэненага паэта» (1917), «Паэзія» (1923), «Адзіны час» (1936), «На другім беразе» (1942), «Рэкі, якія сплываюць» (1953) і інш. *Крыніца:* Испанская поэзия в русских переводах = Poesias españolas en versiones rusas. 1789–1980. Москва: Радуга, 1984.

Марыя Ундэр – эстонская паэтка, з 1944 г. жыла ў Швецыі. Пачынала творчасць у рэчышчы экспрэсіянізму, пазней у яе паэзіі выразна акрэсліўся рэфлексійна-філасофскі пачатак. Галоўныя прыжыццёвыя зборнікі паэзіі: «Санеты» (1917), «Прадвесне» (1918), «Адкрытая рана» (1920), «Спадчына» (1923), «Голас з ценю» (1927), «Радасць ад гожага дня» (1928), «Камень з сэрца» (1935), «Іскры ў попеле» (1954), «Выбраныя вершы» (1958), «Памежная зямля» (1963) і інш. *Крыніца:* Under, Marie. Mu süda laulab. Koostanud Paul Rummo. Tallinn: Eesti Raamat, 1981; выкарыстаны таксама матэрыял з сайта: <http://www.babelmatrix.org/works/et/>. Літаратурна-моўная кансультацыя Сяргея Шупы.

Эзра Луміс Паўнд – паўночнаамерыканскі (ЗША) паэт, адзін са стваральнікаў плыні «імажызму». Найважнейшыя зборнікі – «A Lume Spento» (1908), «Personae», «Урачыстасці» (абодва – 1909), «Canzoni» (1911), «Ripostes» (1912), «Lustra» (1916). Большую частку жыцця працаваў над філасофска-паэтыч-

ным цыклам «Cantos» (1917–70). *Крыніцы*: The New Poetry Anthology / ed. by Harriet Monroe. New York: MacMillan, 1917; Modern American Poetry / ed. by Louis Untermeyer. New York: Harcourt, Brace and Howe, 1919.

Блез Сандрар (сапраўдныя імя і прозвішча Фрэдэрык Заўзер) – швейцарскі і французскі паэт, празаік, падарожнік. Адзін са стваральнікаў паэтычнага кубізму. Пісаў на французскай мове. Аўтар паэтычных кніг «Вялікдзень у Нью-Ёрку» (1912), «Проза транссібірскае чыгункі» (1913), «Панама, або Прыгоды маіх сямёх дзядзькоў» (1918), «З усяго свету» (1919), «Дарожныя лісткі» (1924), «Збор паэзіі» (1944) і інш. *Крыніца*: Poètes français. XIXe – XXe siècles. Anthologie. Par Samari Vélikovsky. Moscou: Éditions du Progrès, 1982.

Дзімча Дэбелянаў – балгарскі паэт-сімваліст, родам з Грэцыі. Загінуў на фронце ў Першую сусветную вайну. Пры жыцці яго вершы друкаваліся толькі ў перыядычных выданнях (пасмяротны зборнік «Вершы» выйшаў у 1920 г.). *Крыніца*: Димчо Дебелянов. Стихотворения. София: Български писател, 1976.

Фернанду Антонью Нагейра Песоа – лідар партугальскага паэтычнага авангарду; пісаў свае творы таксама па-англійску. Меў «паэтычных дваінікоў» з імёнамі «Албэрту Казэйру», «Рыкарду Рэйш», «Алвару дэ Кампуш». Аўтар зборнікаў на англійскай мове «Антыной» (1915), «35 санетаў» (1918), «Англійскія вершы I–III» (1921), на партугальскай мове «Пасланне» (1934). *Крыніца*: Fernando Pessoa. Mensagem. Lisboa: Parceria A. M. Pereira, 1934.

Нэлі Закс – нямецкая і шведская паэтка габрэйскага паходжання. Лаўрэат Нобелеўскай прэміі 1966 г. Пісала па-нямецку. Аўтар зборнікаў «У прытулках смерці» (1946), «Зацьменне зораў» (1949), «І ніхто не ведае, што далей» (1957), «Уцёкі і ператварэнне» (1959), «Падарожжа ў бяспылле» (1961), «Полымныя загадкі» (1965), «Жанчына ў пошуку» (1966) і інш. *Крыніца*: Nelly Sachs. Späte Gedichte. Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main 1965. Друкуецца з выдання: im lichtertanz = у танцы ліхтароў.

Сучасная нямецкая паэзія. Мн.: «Тэхналогія», 2004. © Goethe-Institut Minsk, 2004.

Марына Цвятаева – расійская паэтэса, у творчасці якой сінтэзаваліся традыцыі рускай песеннай паэзіі і заходнееўрапейскіх уплываў (Рэмбо, Рыльке). Пасля рэвалюцыі 1917 г. доўгі час жыла ў Чэхіі і Францыі; прыехаўшы ў СССР, скончыла жыццё самагубствам. Аўтар зборнікаў лірыкі «Вячэрні альбом» (1910), «Чароўны ліхтар» (1912), «З дзвюх кніг» (1913), «Вёрсты», «Лебядзіная чарада» (абодва – 1921), «Расстанне», «Канец Казановы» (абодва – 1922), «Рамяство», «Псіхея. Рамантыка» (абодва – 1923), «Дзяцюк» (1924), «Пасля Расіі» (1928) і інш., шэрагу паэм і вершаваных драм. *Крыніца*: Цветаева М. Избранные произведения. Мн.: Наука и техника, 1984.

Міраслаў Крлежа – празаік, паэт, драматург, класік харвацкай літаратуры. Аўтар зборнікаў паэзіі «Пан», «Тры сімфоніі» (абодва – 1917), «Песні» (тт. 1–3, 1918–19) «Лірыка» (1919), «Кніга лірыкі» (1932), «Песні ў цямрэчы» (1937) і інш. *Крыніца*: Miroslav Krleža. Plameni vjetar: izabrane pjesme. Odabrao i esej napisao Šime Vučetić. Zagreb: Nakladni zavod МН, 1983.

Марцінюс Нэйгаф – нідэрландскі паэт-віртуоз верша традыцыйнай формы; драматург і эсэіст, аўтар зборнікаў паэзіі «Вандроўнік» (1916), «Формы» (1924), «Новыя вершы» (1934), «Гадзіна Нуль» (1937) і інш. *Крыніца*: Nijhoff, M. Verzameld werk. Bd. 1. Amsterdam: Daamen / van Oorschot, 1954.

Бертальт Брэхт – нямецкі паэт, празаік, драматург, тэатральны дырэктар, стваральнік т. зв. «эпічнага тэатра». Доўгагадовы палітэмігрант. Аўтар паэтычных зборнікаў «Хатнія казані Бертальта Брэхта» (1927), «З хрэстаматыі для жыхароў гарадоў» (1930), «Песні, вершы, хары» (1934), «Свендбаргскія вершы» (1939), цыкла «Букаўскія элегіі» (апубл. у 1953), а таксама шматлікіх песень-зонгаў, што ўвайшлі ў яго п'есы. *Крыніца*: Bertolt Brecht. Grüner Mond von Alabama: Gedichte und Lieder aus Stücken. (Taschenbuch). Aufbau-Verlag Berlin und Weimar, 1975.

Віцеслаў Нэзвал – паэт, пачынальнік чэшскага сюррэалізму, які пазней стаў класікам сацрэалізму. Аўтар зборнікаў «Мост» (1922), «Маленькі ружовы сад» (1925), «Песні начы» і «Шклянны час» (абодва – 1931), «Прага з пальцамі дажджу» (1936), «Пяць хвілін за горадам» (1939), «Крылы» (1949), «Валошкі і гарады» (1955) і інш. *Крыніцы*: Nezval, V. *Balady Manoné: Básně z let 1939–40*. Praha: Melantrich, 1945; Nezval, V. *Zázračné proměny*. Výbor uspoř. Dr. Zdeněk Pešat. Praha: Československý spisovatel, 1980.

Аляксандр Чакс – латышскі паэт-авангардыст, пражак і драматург, «пясняр Рыгі». Аўтар зборнікаў «Сэрца на тратуары» (1928), «Сусветны шынок» (1929), «Мой рай» (1932), «Люстра ўяўлення» (1938), «Патрыёты» (1948) і інш. *Крыніца*: Aleksandrs Čaks. *Mana Rīga: dzejoļi un poēmas / sakārt., piez. aut. Jānis Rudzītis*. [Brooklyn, NY]: Grāmatu draugs, 1961.

Срэчка Косавел – славенскі паэт-імпрэсіяніст, які эвалюцыянаваў да экспрэсіянізму і авангардызму. Асноўныя паэтычныя творы Косавела апублікаваныя ў пасмяротным зборніку «Песні» (1927). *Крыніца*: Kosovel, Srečko. *Izbrane pesmi / uredil Osvirk Anton*. Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1931.

Хэрыт Ахтэрберг – нідэрландскі паэт, у творчасці якога добра заўважныя ўплывы экспрэсіянізму і сюррэалізму. Аўтар зборнікаў лірыкі «Ад’езд» (1931), «Осмас» (1941), «Радар» (1946), «І напісаў Ісус на пясках» (1949), «Уздоўжкі апошняга горада» (1955), «Забыццё» (1961) і інш. *Крыніца*: Gerrit Achterberg. *Verzamelde gedichten*. Amsterdam: Em. Querido’s Uitgeverij B. V. 1964.

Канстанты Ільдэфанс Галчыньскі – адзін з самых уплывовых польскіх паэтаў XX ст., стваральнік арыгінальнага лірычнага стылю. У маладыя гады належаў да паэтычнай групы «Квадрыга». Аўтар зборнікаў паэзіі «Зачарованая фурманка» (1948), «Шлюбныя пярсцёнкі» (1949), «Лірычныя вершы» (1952), драматызаваных абразкоў (кабарэ «Зялёная гусь», 1946–50), шэрагу паэм і сатырычных вершаваных твораў.

Крыніца: Konstanty Ildefons Gałczyński. Poezje. T. 1. Warszawa: Czytelnik, 1957.

Стэйн Стэйнар (сапраўдныя імёны Адальстэйн Крыстмундсан) – ісландскі паэт, прадстаўнік спачатку левай рэвалюцыйнай паэзіі, пазней – памяркоўнага экзістэнцыялісцкага авангарду. Выдаў зборнікі вершаў і паэм «Палала чырвонае поле» (1934), «Вершы» (1937), «След на пяску» (1940), «Падарожжа без абяцанняў» (1942), «Час і вада» (1948); пашыранае выданне апошняй кнігі ўбачыла свет у 1974 г. *Крыніцы:* Поэзия Европы = Poetry of Europe = Europäische Lyrik = Poésie d'Europe. Том второй (1). Москва: «Худож. лит.», 1977; <http://bragi.info/ljod.php>.

Міклаш Раднаці (сапраўдныя імя і прозвішча Міклаш Глатэр) – венгерскі паэт-лірык, творчасць якога мела экспрэсіяністычны характар, эвалюцыянуючы ў бок катастрафізму. Расстраляны нацыстамі. Першы ўласны зборнік лірыкі Раднаці быў выдадзены пасмяротна («Бурапеннае неба», 1946). *Крыніца:* Поэзия Европы = Poetry of Europe = Europäische Lyrik = Poésie d'Europe. Том второй (1). Москва: «Худож. лит.», 1977.

Мідзэні (сапраўдныя імёны і прозвішча: Мілаш Дзьердзэ Нікала) – самы значны албанскі паэт-лірык першай паловы ХХ ст., які таксама пісаў кароткую прозу. Публікаваў свае творы ў перыёдыцы, першы іх збор выйшаў у Тыране ў 1954 г. *Крыніцы:* Поэзия Европы = Poetry of Europe = Europäische Lyrik = Poésie d'Europe. Том второй (1). Москва: «Худож. лит.», 1977; Migjeni. Veprat. Tiranë: Naim Frasheri, 1961.

Чэслаў Мілаш – выдатны паэт, празаік, эсэіст, які лічыў сваёй радзімай Літву, а пісаў на польскай мове; лаўрэат Нобелеўскай прэміі 1980 г. Прадстаўнік магутнай інтэлектуальнай плыні ў сусветнай і польскай паэзіі. У маладосці належаў да віленскай паэтычнай групы «Жагары», з 1951 па 1994 гг. жыў у эміграцыі. Аўтар паэтычных кніг «Тры зімы» (1936), «Вырававанне» (1945), «Маральны трактат» (1948), «Дзённае святло» (1953), «Паэтычны трактат» (1957), «Кароль Попель» і іншыя

вершы» (1961), «Зачараваны Гуця» (1965), «Горад без назову» (1969), «Дзе ўзыходзіць і куды заходзіць сонца» (1974), «Гімн аб пярліне» (1982), «Далейшыя ваколіцы» (1991), «На беразе ракі» (1994), «Прыдарожны сабачка» (1997), «Гэта» (2000), «Апошнія вершы» (пасмяротна, 2006) і інш. *Крыніца*: Czesław Miłosz. Traktat poetycki. Instytut Literacki, Paryż 1957.

Актавія Пас – мексіканскі паэт, у маладосці блізкі да сюррэалістаў і левых інтэлектуалаў; эсэіст. Лаўрэат Нобелеўскай прэміі 1990 г. Пры жыцці выйшлі яго зборнікі паэзіі «Блакітны месяц» (1933), «Карэнне чалавека» (1937), «Паміж каменем і кветкай» (1941), «Свабода пад шатамі слова» (1949), «Насенне для песні» (1954), «Саламандра» (1962), «Вецер на ўсе грудзі» (1965), «Беліня» (1967), «Тапаэмы» (1971), «Паварот» (1976), «Дрэва, што вырастае знутры» (1987) і інш., а таксама шэраг лірычных паэм. *Крыніцы*: <http://www.poesi.as/op02028.htm>; <http://www.poemas-del-alma.com/dos-cuerpos.htm>.

Ян Крос – празаік, эсэіст, паэт, адзін з самых вядомых у свеце эстонскіх творцаў XX – пачатку XXI ст. Яго вершаваныя творы публікаваліся ў перыёдыцы, сабраныя ў тэме «Паэзія» (2006). *Крыніцы*: <https://annaabi.ee/Jann-Kross-elulugu-ja-neli-luuletust-m51409.html>; <http://www.litterature-estonienne.com/krosspoemes.html#ventbleu>. Літаратурна-моўная кансультацыя Сяргея Шупы.

Блажэ Конескі – паэт, эсэіст, гісторык літаратуры, лінгвіст. Адзін з галоўных кадыфікатараў нормаў сучаснай літаратурнай македонскай мовы. Аўтар паэтычных зборнікаў «Зямля і любоў» (1948), «Вершы» (1953–63), «Вінаграднік» (1955), «Вязальніца» (1955–61), «Цёрн» (1966), «Поціск рукі» (1969), «Старыя і новыя вершы» (1979), «Крыніцы» (1984), «Нябесная рака» (1991), шэрагу паэм. *Крыніца*: Блаже Конескі. Песни. Скопје: «Кочо Рацин», 1953.

Булат Акуджава – народжаны ў Маскве расійскі паэт, празаік грузінска-армянскага паходжання; аўтар і выканаўца песень. Прадстаўнік т. зв. «пакалення шасцідзясятнікаў» у савецкай

літаратуры. Аўтар зборнікаў вершаў «Лірыка» (1956), «Астры-вы» (1959), «Вясёлы бубнач» (1964), «Сакавік велікадушны» (1967), «Ах, Арбат, мой Арбат» (1976), «Вершы» (1984), «Міласці лёсу» (1993), «Чаяпіцце на Арбаце» (1997) і інш. *Крыніцы*: Булат Окуджава. Ах, Арбат, мой Арбат... Москва: Сов. пісатель, 1976; <http://bards.ru/archives/part.php>.

Міларад Павіч – паэт і самы знакаміты сербскі пражак дзю-гой паловы ХХ – пачатку ХХІ ст. Яго вершы публікаваліся ў зборніках «Палімпсесты» (1967), «Месяцовы камень» (1971), «Душы купаюцца ў мінулым» (1982) і інш. *Крыніцы*: Милорад Павић. Палимпсести. Београд: Нолит, 1967; <http://riznicasrpska.net/knjizevnost/index.php>.

Дмытро Паўлычка – сучасны ўкраінскі паэт, эсэіст, прадстаўнік «пакалення шасцідзясятнікаў». За сталінскім часам – палітвязень. Яго паэзія апублікаваная ў зборніках «Любоў і нянавісьць» (1953), «Мая зямля» (1955), «Праўда кліча» (1958, тыраж знішчаны цензурай), «Чорная нітка» (1958), «Быстрыня» (1959), «Дзень» (1960), «Гранаслоў» (1968), «Санеты падольскае восені» (1972), «Таямніца твайго аблічча» (1974), «Спіраль» (1984), «Пакаянныя псалмы» (1994), «Залаты яблык» (1998), «Напарстак» (2002), «Не здрадзь» (2005), «Аўтадафэ» (2008) і інш. *Крыніца*: Дмитро Павличко. Твори в трьох томах. Т. 1. Київ: Дніпро, 1989.

Тумас Ёста Транстромер – шведскі паэт, у творчасці якога выразна выявіліся рысы поэтыя мадэрнізму. Лаўрэат Нобелеўскай прэміі 2011 г. Аўтар зборнікаў «17 вершаў» (1954), «Таямніцы ў дарозе» (1958), «Неба напалову на фінішы» (1962), «Званы і сляды» (1966), «Гледзячы ў цемру» (1970), «Сцяжынкi» (1973), «Балтыка» (1974), «Бар’ер ісіны» (1978), «Дзікі Рынак» (1983), «Жывым і мёртвым» (1989), «Гандола журботы» (1996), «Вязніца» (2001), «Вялікая таямніца» (2004), «Маладыя вершы Тумаса Транстромера» (2006), «Вершы і проза» (2011) і інш. *Крыніца*: Tomas Tranströmer. Dikter. Stockholm: [Albert Bonniers &] MånPocket, 1997.

Кнутс Скуеніекс – сучасны латышскі паэт, эсэіст, фалькларыст, за савецкім часам дысідэнт і палітвязень. Аўтар зборнікаў «Лірыка і галасы» (1978), «Завяжыце іх у белую хустку» (1986), «Насенне ў снезе» (1990), «Да голых пальцаў» (1996), «У парку на лаўцы» (1997), «Цяпер я Аляксандр» (2006), «Наша адслужанае жыццё» (2007), «Нічога асабістага», «Сто» (абодва – 2011) і інш. *Крыніца:* Knuts Skujenieks. Lirika. Rīga: Arġāds Zvaigzne ABC, [s. a.].

Томас Вянцава (Венцлава) – сучасны літоўскі паэт, прадстаўнік інтэлектуальнай лірыкі; дысідэнт савецкага часу, які ў 1977 г. эміграваў на Захад. Аўтар зборнікаў паэзіі «Знакі мовы» (1972), «98 вершаў» (1977), «Убачанае з-за прысадаў» (1998), «Усе вершы» (2010). *Крыніца:* Tomas Venclova. Visi eilėraščiai. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2010, © Tomas Venclova, 2013. Друкуецца з ласкавай згоды аўтара.

Юдзіта Вайчунайтэ – літоўская паэтка, драматург; прадстаўніца рэфлексійнай лірыкі. Пры жыцці выйшла 25 зборнікаў яе паэзіі, сярод якіх, між іншага, былі: «Веснавыя акварэлі» (1960), «Як віно маладое» (1962), «Флюгеры» (1966), «Пасля паўночных гербаў» (1968), «Паўтарэнні» (1971), «У месяцы незабудак» (1977), «Месяцовая кветка» (1979), «Вясновая флейта» (1980), «Дамавічок бяссоння» (1985), «Зімовы дождж» (1987), «Гадзіннік ценяў» (1990), «Вулічны карабель» (1991), «Шэры паўночны дом» (1994), «Кароны мацерыкоў» (1995), «У люстэрку маленства» (1996), «Я выйшла з завулкаў ценю», «Выгба аблокаў» (абодва – 2000) і інш. *Крыніца:* Judita Vaičiūnaitė. Raštai. I tomas. Vilnius: Gimtasis žodis, 2005. Друкуецца з выдання: Янушкевіч Я. Тварам да шыбеніцы. Ракаў, 2013.

Шэймус (Шэймас) Хіні – паўночнаірландскі паэт, прадстаўнік напачатку палітычнай, а пазней медытатыўнай лірыкі, лаўрэат Нобелеўскай прэміі 1995 года. Пісаў на англійскай мове, перакладаў з ірландскай і іншых моў. Аўтар паэтычных зборнікаў «Смерць натураліста» (1966), «Дзверы ў цямрэчу»

(1969), «Канец зімы» (1972), «Поўнач» (1975), «Палявыя работы» (1979), «Адкрыты ліст» (1983), «Выспа пакаяння» (1984), «Глогавы ліhtar» (1987), «Гледзячы на рэчы» (1991), «Дзённік зніклага» (1999) і інш. *Крыніца*: Englische Lyrik = English Lyrics. 1900–1980. Hrsg. v. Angus Calder. Leipzig: Reclam, 1983.

Эрлінг Хітэльсен – сучасны нарвежскі паэт, драматург і празаік. Удзельнік мінскага фестывалю паэзіі памяці М. Стральцова «Вершы на асфальце» ў 2015 г. Аўтар кніг паэзіі «Дзікія птахі» (1970), «Суткі над Ле» (1981), «У (48 вершаў)» (1995), «Атрымальнік» (2005), «Верш бяжыць, як горад» (2010), «Выбраныя вершы» (2012), шэрагу лірычных цыклаў і паэм. *Крыніца*: Erling Kittelsen. Utvalgte dikt = Selected Poems. Oslo: H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), 2012, © Erling Kittelsen, 2015. Друкуецца з ласкавай згоды аўтара.

Олівер Фрыджэры – сучасны мальтыйскі паэт, празаік, эсэіст, літаратуразнаўца. Паэтычныя і празаічныя творы піша ў асноўным па-мальтыйску, іншыя – таксама па-англійску і па-італьянску. Аўтар (суаўтар) зборнікаў паэзіі «Персідскае святло» (1971), «На скрыжаванні вятроў» (1980), «Там гучыць лампы святло» (1988), «Выбраныя вершы» (2002). *Крыніцы*: https://mt.wikipedia.org/wiki/Oliver_Friggieri; <http://aboutmalta.com/grazio/maltapoems.html>.

Нула Ні Гоўналь – сучасная паэтка з Ірландыі, піша на ірландскай (гэльскай) мове. Яе зборнікі лірыкі выдаваліся, як правіла, з паралельнымі перакладамі на англійскую мову: «Чараўная трава» (1984), «Выбраныя вершы» (1988), «Дачка Фараона» (1990), «Астраханскі плашч» (1992), «Водны конь» (2002), «Пяцідзесяціхвілінная чараўніца» (2007). *Крыніцы*: <http://www.irishpage.com/poems/pharaoh.htm>; http://www.sceilig.com/leaba_shioda.htm.

Заўвага. У большасці выпадкаў тэксты арыгіналаў падаюцца паводле правапісу, прынятага ў адпаведнай мове ў цяперашні час.

ПРА ПЕРАКЛАДЧЫКА

Лявон Баршчэўскі (нарадзіўся ў 1958 г. у Полацку) – філолаг, педагог, публіцыст і літаратурны перакладчык. Сябар Саюза беларускіх пісьменнікаў і ганаровы старшыня Беларускага ПЭН-Цэнтра. Акрамя паэтычных твораў, змешчаных у гэтай кнізе (і іншых), пераклаў з моў арыгінала раманы Ё. В. Гётэ «Пакуты маладога Вертэра», К. Гамсуна «Голад», Г. Бёля «Більярд а палове дзясятай», аповесці Г. Мастоўскай-Радзівіл, Я. Івашкевіча, А. Ліндгрэн, драматычныя творы Эсхіла, Сафокла, Эўрыпіда, Арыстафана, Менандра, Ф. Шылера, Ю. Славацкага, С. Пішыбышэўскага, С. Выспяньскага, С. Бекета, Ф. Дзюрэнмата, С. Мрожака, В. Гавела, апавяданні К. Гамсуна, Ф. Кафкі (прэмія ім. Ф. Багушэвіча Беларускага ПЭН-Цэнтра), Бруна Шульца, Ю. Боргена, С. Дагермана, Г. Бёля, урыўкі са стараскандынаўскага эпасу «Старэйшая Эда» і вершаванага трактата Н. Буало «Паэтычнае мастацтва», навуковыя працы І. Канта, Р. Лінднэра, Б. К’яры, Дж. Шарпа і інш.

ЗМЕСТ

Чары болю і хараства. Слова перакладчыка.....	3
ΣΑΠΦΩ.....	6
САПΦΟ.....	7
1 («Ποικιλόθρον' ἄθανατ' Ἐφροδίτα...»)	6
1 («Прад табой чало хілю, Афрадыта...»)	7
2 («Φαίνεται μοι κῆνος ἴσος θεοισιν...»)	8
2 («Роўным богу мне падаецца ў шчасці...»)	9
4 («Ἄστερες μὲν ἀμφὶ κάλαν σελάνναν...»)	8
4 («Поўню пекную атачаюць зоркі...»)	9
27 («Ὀἶ μὲν ἰππῶν στρότον οἱ δὲ πέσδων...»)	8
27 («Конніца камусьці, камусьці – пяхота...»)	9
ΑΝΑΚΡΕΩΝ.....	12
ΑΝΑΚΡЭОН.....	13
43 («Ἄγε δὴ φέρ' ἡμῖν, ὦ παῖ...»)	12
43 («Хлопчык, прынясі мне келіх...»)	13
44 («Πολιοὶ μὲν ἡμῖν ἦδη...»)	12
44 («Скроні ўжо мае сівыя...»)	13
88 («Πῶλε Θρηκίη, τί δὴ με...»)	14
88 («Што ж, фракійская кабылка...»)	15
GAIUS VALERIUS CATULLUS.....	16
ГАЙ ВАЛЕРЫЙ КАТУЛ.....	17
Ex: Catulli Veronensis Libellus.....	16
3 «Кнігі Катула Веронскага».....	17
V («Vivamus, mea Lesbia...»)	16
V («Будзем, Лесбія, жыць...»)	17
VII («Quaeris, quot mihi basiationes...»)	16
VII («Знаеш, Лесбія, колькі пацалункаў...»)	17
LXXXV («Odi et amo, quare id facium...»)	18
LXXXV («І ненавіджу, й люблю...»)	19
LXXXVII («Nulla potest mulier tantum...»)	18
LXXXVII («Іншых жанчын не знайсці...»)	19
CIX («Iocundum, mea vita, mihi...»)	18
CIX («Ты абяцаеш, жыццё маё...»)	19

ANONYM	20
НЕВЯДОМЫ АЎТАР	21
«Dú bist min, ich bin din...»	20
«Ты са мной, я з табой...»	21
ANONYM	22
НЕВЯДОМЫ АЎТАР	23
«Kume, kum, geselle min ...»	22
«Ты прыходзь, мой дарагі...»	23
GIRAUT DE BORNELH.....	24
ГІРАЎТ ДЭ БАРНЭЛЬ	25
[Alba]	24
Альба.....	25
BERTRAN DE BORN.....	28
БЕРТРАН ДЭ БОРН	29
«Si tuit li doil e-il plor e-il marrimen...».....	28
«Час гэты поўны смутку і бяды...»	29
PEIRE VIDAL.....	32
ПЕЙРЭ ВІДАЛЬ.....	33
[Cansona].....	32
Кансона.....	33
ANONYMORUM AUCTORUM.....	34
НЕВЯДОМЫЯ АЎТАРЫ.....	35
Ex: <i>Carmina Burana</i>	34
Са зборніка « <i>Carmina Burana</i> »	35
O Fortuna	34
«О, удача...».....	35
«Ver redit optatum ...».....	36
«Зноў час нам вясновы...»	37
ANÓNIMO	38
НЕВЯДОМЫ АЎТАР	39
«So ell encina, encina...».....	38
«Ах, дуб, дубочак...»	39
ANÓNIMO	40
НЕВЯДОМЫ АЎТАР	41
«Ay flores, ay flores...»	40
«Ах, кветачкі...»	41

ANÓNIMO	42
НЕВЯДОМЫ АЎТАР	43
«Á la sombra de mis cabellos...»	42
«У цяні маіх чорных косак...»	43
IACOPO DA LENTINI	44
ЯКОПА ДА ЛЕНТЫНІ	45
«Io m'aggio posto in core...»	44
«Душой я службе Госпаду адданы...»	45
GUIDO CAVALCANTI	46
ГВІДА КАВАЛЬКАНЦІ	47
«Voi che per li occhi mi passaste 'l core...»	46
«Вы, што мой розум абудзілі сонны...»	47
FRANCESCO PETRARCA	48
ФРАНЧЭСКА ПЕТРАРКА	49
[Sonnetti del Canzoniere]	48
[Санеты з «Кнігі песень»]	49
I («Voi ch'ascoltate in rime sparse il suono...»)	48
I («У песнях, што спяваў я вам...»)	49
LXI («Benedetto sia 'l giorno, et 'l mese, et l'anno...»)	48
LXI («Дабраслаўляю дзень той, месяц, год...»)	49
CXXXII («S'amor non e, che dunque e quel ch'io sento?...»)	50
CXXXII («Ці ж не любоў – той жар, якім палаю?...»)	51
CXCI («Si come eterna vita e veder Dio...»)	52
CXCI («Як вечнае жыццё спазнае той...»)	53
CCXXXI («I' mi vivea di mia sorte contento...»)	52
CCXXXI («Я жыў, не наракаючы на лёс...»)	53
CCLXXII («La vita fugge, et non s'arresta una hora...»)	54
CCLXXII («Жыццё ўцякае: да мяжы прыйшло...»)	55
CCLXXIX («Se lamentar augelli, o verdi fronde...»)	54
CCLXXIX («Ці плачуць птушкі, ці шумяць лістотай...»)	55
CCXCII («Gli occhi di ch'io parlai si caldamente...»)	56
CCXCII («Я з жарсцю гаварыў пра бляск вачэй...»)	57
CCCLXV («I' vo piangendo i miei passati tempi...»)	56
CCCLXV («Так сталася, што ўпадабаў я прах...»)	57

GEOFFREY CHAUCER.....	58
ДЖЭФРЫ ЧОСЕР.....	59
From <i>The Canterbury Tales</i>	58
З «Кентэрберыйскіх аповедаў».....	59
CHARLES D'ORLÉANS.....	60
КАРЛ АРЛЕАНСКИ.....	61
«En yver, du feu, du feu!..».....	60
«Нам агню! агню! – зімой...».....	61
«Le temps a laissié son manteau...».....	60
«Вось час і скінуў свой убор...».....	61
BONUSLAUS HASENSTEINIUS A LOBKOWICZ.....	62
БАГУСЛАЎ ГАСЕНШТАЙНСКИ З ЛОБКОВІЦ.....	63
De Conrado Celte.....	62
Конраду Цэльтысу.....	63
In thermas Caroli IV.....	62
У тэрмах Карла IV.....	63
IOANNES SECUNDUS.....	64
ЯН СЕКУНД.....	65
Ex: <i>Basia</i>	64
З «Пацалункаў».....	65
XIV («Quid profers mihi flammeum labellum?...»).....	64
XIV («Што ты вусны гарачыя даеш мне?...»).....	65
XVII («Qualem purpureo diffundit mane colorem...»).....	64
XVII («Гэтак, як ружа з паўночнай расой на дасвецці...»).....	65
LOUISE LABÉ.....	66
ЛУІЗА ЛЯБЭ.....	67
Sonnet VIII («Je vis, je meurs; je me brûle et me noie...»).....	66
Санет VIII («Мне ўсё ўваччу стаіць...»).....	67
Sonnet XIV («Tant que mes yeux pourront larmes épancre...»).....	66
Санет XIV («Пакуль я слёзы стрымліваць у стане...»).....	67
LUIS VAZ DE CAMÕES.....	68
ЛУІШ ДЭ КАМОЭНІШ.....	69
Soneto 4 («Tanto de meu estado me acho incerto...»).....	68
Санет 4 («Цяпер няпэўнае маё ўсё існаванне...»).....	69
Soneto 18 («Quando o sol encoberto vai mostrando...»).....	68

Санет 18 («Калі памалу сонца напаўняе...»)	69
Soneto 108 («Erros meus, má Fortuna, Amor ardente...»)	70
Сонет 108 («Любоў маю, памылкі, лёс заганны...»)	71
JAN KOCHANOWSKI	72
ЯН КАХАНОЎСКИ	73
<i>Z Trenów</i>	72
3 «Трэнаў»	73
Tren V	72
Трэн V	73
Tren VII	72
Трэн VII	73
Tren VIII	74
Трэн VIII	75
JOHN DONNE	76
ДЖОН ДОН	77
Good Morrow	76
Дзень добры	77
The computation	78
Падлікі	79
BEN JONSON	80
БЕН ДЖОНСАН	81
To Celia	80
Да Сэліі	81
So Breaks The Sun	80
Сагрэла сонца...	81
JOOST VAN DEN VONDEL	82
ЁСТ ВАН ДЭН ВОНДЭЛ	83
Op den doode Leander...	82
Геро і Леандр	83
Uit: <i>Lucifer. Rey van Engelen. Zang</i> ...	82
Спеў Хору анёлаў (з трагедыі «Люцыфер»)	83
GEORGE HERBERT	86
ДЖОРДЖ ГЕРБЕРТ	87
Redemption	86
Адкупленне	87

JOHN MILTON.....	88
ДЖОН МІЛТАН.....	89
Song on May Morning.....	88
Спеў травеньскага ранку.....	89
On his blindness.....	88
Пра слепату.....	89
From <i>Paradise lost</i> (Book 12).....	90
Са «Страчанага раю» (кн. дванаццатая).....	91
FRIEDRICH GOTTLIEB KLOPSTOCK.....	92
ФРЫДРЫХ ГОТЛІБ КЛОПШТАК.....	93
An Sie.....	92
Да яе.....	93
Das Rosenband.....	92
Гірлянды ружаў.....	93
GOTTFRIED AUGUST BÜRGER.....	96
ГОТФРЫД АЎГУСТ БЮРГЕР.....	97
Des armen Suschens Traum.....	96
Сон беднай Зусхен.....	97
JOHANN WOLFGANG GOETHE.....	100
ЁГАН ВОЛЬФГАНГ ГЁТЭ.....	101
Willkommen und Abschied.....	100
Спатканне і ростань.....	101
(Wanderers Nachtlied II).....	102
Другі спеў вандроўніка ўночы.....	103
Der Fischer.....	102
Рыбак.....	103
Erlkönig.....	104
Альховы цар.....	105
Mignon.....	106
Міньён.....	107
FRANCISZEK DIONIZY KNIAŻNIN.....	110
ФРАНЦІШАК КНЯЗЬНІН.....	111
Krosienka.....	110
Кросенцы.....	111
O Elizie.....	112
Пра Элізу.....	113

ANDRÉ CHENIER.....	114
АНДРЭ ШЭНЬЕ.....	115
«Eh bien! je le voulais...»	114
«Я вінаваты сам: было стрымацца варта...»	115
«Je sais, quand le midi leur fait désirer l'ombre...»	114
«Бывае, ведаю, у цень загнаны спёкай...»	115
FRIEDRICH HÖLDERLIN	116
ФРЫДРЫХ ГЁЛЬДЭРЛІН	117
Abendphantasie.....	116
Вечаровая фантазія	117
Hälfte des Lebens	118
Сярэдзіна жыцця	119
Menschenbeifall	118
Усхваленне чалавека.....	119
Der Mensch.....	118
Чалавек	119
WILLIAM WORDSWORTH	120
УІЛЬЯМ УОРДСВАРТ	121
Sonnet.....	120
Санет... ..	121
«I dropped my pen; and listened to the Wind...».....	120
«Я ўслухаўся, калі пяро сваё адклаў...»	121
NOVALIS.....	124
НАВАЛІС	125
Aus: Hymnen an die Nacht.....	124
З «Гімнаў начы»	125
Anfang	124
Пачатак	125
[Kenne dich selbst...]	126
[Сябе самога спазнай...]	127
SAMUEL TAYLOR COLERIDGE	130
СЭМЮЭЛ ТЭЙЛАР КОЎЛРЫДЖ	131
Encinctured with a twine of leaves	130
Хлапчук прыгожы ў гушчары... ..	131
On an infant which died before baptism	130
Пра інфанта, што памёр няхрышчаным	131

THOMAS MOORE.....	132
ТОМАС МУР.....	133
«How dear to me the hour when daylight dies...»	132
«Як я парú апошніх прамяньё...»	133
Those evening bells	132
О, вечаровыя званы!	133
«Oh, guard our affection...»	134
«Любоў беражыце...»	135
ADELBERT VON CHAMISSO.....	136
АДАЛЬБЕРТ ШАМИСА	137
Der Invalide im Irrenhaus.....	136
Інвалід у вар'ятні.....	137
Nächtliche Fahrt	136
Начное катанне.....	137
GEORGE GORDON BYRON	142
ДЖОРДЖ ГОРДАН БАЙРАН.....	143
An Ode to the Framers of the Frame Bill.....	142
Ода заканадаўцам-знішчальнікам знішчальнікаў станкоў	143
So we'll go no more a roving.....	142
Не блукаць нам больш ніколі.....	143
JOHN KEATS	146
ДЖОН КІТС	147
To Kosciusko.....	146
Да Касцюшкі.....	147
«When I have fears that I may cease to be...»	146
«Мне вусцішна: жыццю майму згарэць...»	147
HEINRICH HEINE	148
ГЕНРЫХ ГАЙНЭ	149
Aus dem «Buch der Lieder».....	148
З «Кнігі песень»	149
«Ich wollt meine Schmerzen ergössen...»	148
«Я ўліў бы свой боль у гучанне...»	149
«Und wüsstens die Blumen, die kleinen...»	148
«Каб ведаць тым кветкам у полі...»	149
«Sie haben mich gequälet...»	150
«Яны мяне катавалі...»	151

GIACOMO LEOPARDI	152
ДЖАКАМА ЛЕАПАРДЗІ	153
L'infinito.....	152
Бясконцаць	153
A se stesso.....	152
Да самога сябе	153
ADAM MICKIEWICZ	156
АДАМ МІЦКЕВІЧ.....	157
Romantyczność	156
Рамантыка.....	157
W imionniku S. B.	160
У альбом С. Б.	161
Sen.....	162
Сон.....	163
NIKOLAUS LENAU	164
НІКАЛАЎС ЛЕНАУ	165
Himmelstrauer.....	164
Туга нябёсаў.....	165
Herbstentschluss.....	164
Асенняе рашэнне.....	165
In der Schenke	166
У карчме	167
Die drei Zigeuner	168
Тры цыганы	169
Blick in den Strom.....	170
Зірні ў паток	171
JOHAN LUDVIG RUNEBERG.....	174
ЮХАН ЛЮДВІГ РУНЕБЕРГ	175
Kärleken.....	174
Каханне.....	175
Likhet.....	174
Падабенства.....	175
HANS CHRISTIAN ANDERSEN.....	176
ГАНС КРЫСЦІЯН АНДЭРСЕН	177
To brune øine.....	176
Карыя вочы.....	177

Danmark, mit Fædreland.....	176
Данія, мая айчына.....	177
EDGAR ALLAN POE.....	180
ЭДГАР АЛАН ПО.....	181
From <i>Tamerlane</i>	180
3 паэмы «Тамерлан»	181
GOTTFRIED KELLER.....	184
ГОТФРЫД КЕЛЕР.....	185
Winternacht	184
Зімовай ноччу.....	185
An mein Vaterland.....	184
Маёй радзіме	185
ANDREJ SLÁDKOVIČ	188
АНДРЭЙ СЛАДКАВІЧ.....	189
Opustená	188
Кінутая	189
Báseň.....	188
Верш	189
BJØRNSTJERNE BJØRNSEN	192
Б'ЁРНСТ'ЕРНЭ Б'ЁРНСАН.....	193
Jeg vælger mig april!	192
Цудоўны красавік!	193
Det blonde pige.....	192
Бялявая нарвежка.....	193
GIOSUÈ CARDUCCI.....	196
ДЖАЗУЭ КАРДУЧЫ.....	197
Alla stazione in una mattina d'autunno	196
На станцыі восеньскім раннем.....	197
Nevicata	200
Снегапад.....	201
GUSTAVO ADOLFO BÉCQUER.....	202
ГУСТАВА АДЛЬФА БЕКЕР.....	203
Rima XI.....	202
Верш XI.....	203
Rima LXVII.....	202

Верш LXVII.....	203
Rima LXVIII	204
Верш LXVIII.....	205
PAUL VERLAINE	206
ПОЛЬ ВЕРЛЕН.....	207
Green.....	206
Green.....	207
Spleen.....	206
Spleen.....	207
МИХАЙ EMINESCU.....	208
МИХАЙ ЭМИНЭСКУ.....	209
«Pe aceeași ulicioară...»	208
«У старым завулку поўня...».....	209
Pierdut în suferință	210
«У вір пакут спадаючы нікчэмных...»	211
De câte ori, iubito	210
Каханая, як час той	211
JAROSLAV VRCHLICKÝ.....	214
ЯРАСЛАЎ ВРХЛІЦКІ	215
Ekloga	214
Эклога	215
Sloky.....	214
Строфы.....	215
«Za trochu lásky šel bych světa kraj...».....	216
«Па кропельку мілосці я на светакрай...»	217
ÉMILE VERHAEREN	218
ЭМІЛЬ ВЕРХАРН.....	219
Vaguement	218
Няўлоўнае	219
Pieusement.....	218
Пабожнае	219
VERNER VON HEIDENSTAM.....	222
ВЕРНЕР ХЕЙДЭНСТАМ.....	223
Sovande gårdar	222
Хаты, што спяць	223

Klostret	222
Кляштар	223
Om tusen år	222
Праз тысячу гадоў.....	223
Sommarljuset	224
Летняя светлыня	225
Vi människor	224
Мы людзі.....	225
Den skeppsbrutne	224
Ацалелы ў караблекрушэнні	225
GUSTAF FRÖDING	226
ГУСТАЎ ФРЭДЫНГ	227
En nyårsåt.....	226
Навагодняя песенька	227
En kärleksvisa	228
Мелодыя каханьня.....	229
MAIRONIS	230
МАЙРОНІС.....	231
Pavasaris	230
Вясна	231
Uzmigo žemė... ..	230
Зямля заснула... ..	231
KONSTANTINOS Π. ΚΑΒΑΦΗΣ	232
КАНСТАНДЗІНАС КАВАФІС	233
Θερμότητες	232
Тэрмапілы.....	233
Περφεινοντας τους βαρβάρους	232
Чакаючы варвараў	233
WILLIAM BUTLER YEATS	236
УІЛЬЯМ БАТЛЕР ЕЙТС	237
«When you are old and grey and full of sleep...»	236
«Калі ты пастарэеш, ля агню...»	237
The Second Coming.....	236
Другі прыход	237

SIGBJØRN OBSTFELDER.....	240
СИГ'ЁРН ОБСТФЕЛЬДЭР	241
Jeg ser	240
Гляджу.....	241
Kan speilet tale?.....	242
Ці можа люстэрка гаварыць?	243
Til dig.....	242
Да цябе.....	243
RUBÉN DARÍO.....	246
РУБЕН ДАРЫА.....	247
Un soneto a Cervantes.....	246
Санет да Сервантэса.....	247
Sinfonía en gris mayor.....	246
Сімфонія ў шэрым мажоры.....	247
JOHANNES V. JENSEN	250
ЁХАНЭС В. ЕНСЕН.....	251
Solsorten.....	250
Чорны дрозд.....	251
Envoi	252
Пасланец.....	253
ROBERT FROST	254
РОБЕРТ ФРОСТ	255
Storm Fear.....	254
Боязь завірухі.....	255
Escapist-Never.....	256
Не-ўцякач.....	257
EINO LEINO	258
ЭЙНА ЛЕЙНА	259
Mä metsän polkua kuljen.....	258
«Іду я знаёмай сцяжынкай...»	259
Hymni tulelle	258
Гімн агню.....	259
Jumala	260
Наш бог.....	261

GUILLAUME APOLLINAIRE.....	262
ГІЁМ АПАЛІНЭР.....	263
Lundi Rue Christine.....	262
Панядзелак Вуліца Крысціны.....	263
À travers l'Europe.....	264
Праз Еўропу.....	265
La Dame.....	266
Дама.....	267
Fusée-signal.....	268
Сігнальная ракета.....	269
Visée.....	268
Мішэнь.....	269
Rosemonde.....	270
Разамунда.....	271
JUAN RAMÓN JIMÉNEZ.....	272
ХУАН РАМОН ХІМЕНЕС.....	273
El adolescente.....	272
Падлетак.....	273
La noche.....	274
Ноч.....	275
MARIE UNDER.....	276
МАРЫЯ УНДЭР.....	277
Täiskuu.....	276
Поўня.....	277
Ekstaas.....	278
Экстаз.....	279
EZRA POUND.....	280
ЭЗРА ПАЎНД.....	281
The Return.....	280
Вяртанне.....	281
In a Station of a Metro.....	280
На станцыі метро.....	281
The Rest.....	282
Рэшта.....	283

BLAISE CENDRARS	284
БЛЕЗ САНДРАП	285
Tu es plus belle que le ciel et la mer	284
Ты прыгажэйшая ад мора й нябёсаў	285
Vie dangereuse.....	286
Небяспечнае жыццё	287
ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ	288
ДЗІМЧА ДЭБЛЯНАЎ	289
«С нечуты стьпки в тъмен край отмина...»	288
«Утомны дзень ужо ў краіну змроку...»	289
Песен	288
Песня.....	289
FERNANDO PESSOA.....	290
ФЕРНАНДУ ПЕСОА.....	291
Mar Português	290
Партугальскае мора.....	291
[De: Poemas de Alberto Caeiro]	290
З «Вершаў Албэрту Каэйру».....	291
NELLY SACHS	294
НЭЛІ ЗАКС	295
Der Schwan	294
Лебедзь.....	295
«Wer ruft?...»	294
«Хто гэта кліча?...»	295
«Im Meer aus Minuten...»	296
«У моры хвілінаў...»	297
МАРИНА ЦВЕТАЕВА.....	298
МАРЫНА ЦВЯТАЕВА.....	299
П. Э. («Осыпались листья над Вашей могилой...»).....	298
Для П. Э. («Апала лістота над вашай магілай...»).....	299
«В черном небе слова начертаны...»	300
«Неба чорнае, словы гожыя...»	301
«Мне нравится, что Вы больны не мной...».....	300
«Мне ўсцешна, што Вы хворы... не, не мной...».....	301

MIROSLAV KRLEŽA.....	304
МИРАСЛАЎ КРЛЕЖА.....	305
Jesenja pjesma.....	304
Восеньскі спеў.....	305
Žene i iluzje.....	306
Жанчыны ды ілюзіі.....	307
MARTINUS NIJHOFF.....	308
МАРЦІНІЮС НЭЙГАФ.....	309
De Soldaat die Jesus kruisigde.....	308
Жаўнер, які ўкрыжоўваў хрыста.....	309
Impasse.....	310
Нявыкрутка.....	311
BERTOLT BRECHT.....	312
БЕРТАЛЬТ БРЭХТ.....	313
Von der Freundlichkeit der Welt.....	312
Пра дружалюбнасць свету.....	313
Entdeckung an einer jungen Frau.....	314
Адкрытае ў маладой жанчыне.....	315
Zufluchtsstätte.....	314
Прыстанішча.....	315
Der Radwechsel.....	316
Змена кола.....	317
Tannen.....	316
Яліны.....	317
VÍTĚZSLAV NEZVAL.....	318
ВІЦЕЗСЛАЎ НЭЗВАЛ.....	319
Píseň o všesu.....	318
Песня пра верасы.....	319
Z: <i>Manon Lescaut</i>	320
З драмы «Манон Леско».....	321
ALEKSANDRS ČAKS.....	322
АЛЯКСАНДР ЧАКС.....	323
Rīga. Nakts.....	322
Рыга. Ноч.....	323

SREČKO KOSOVEL	326
СРЭЧКА КОСАВЕЛ	327
«Sonce ima krno...»	326
«У сонца карона...»	327
«Črni zidovi se lomijo...»	326
«Муры чорныя ламаюцца...»	327
GERRIT ACHTERBERG	328
ХЕРЫТ АХТЭРБЕРГ	329
Wij moeten slapen.....	328
Нам трэба спаць.....	329
Winteravond	328
Зімовы вечар	329
Deur	330
Дзверы	331
Afscheid.....	330
Ростань	331
Requiem.....	330
Рэквіем.....	331
Auschwitz.....	332
Асвенцім.....	333
KONSTANTY ILDEFONS GAŁCZYŃSKI.....	334
КАНСТАНТЫ ІЛЬДЭФАНС ГАЛЧЫНЬСКИ	335
Z: <i>Bal u Salomona</i>	334
3 паэмы «Баль у Саламона»	335
Wciąż usiekamy.....	336
Мы ўсё ўцякаем... ..	337
STEIN STEINARR	338
СТЭЙН СТЭЙНАР	339
Vor.....	338
Вясна	339
Sjálfsmynd	338
Аўтапартрэт	339
Úr: <i>Tímínn og vatnið</i>	340
3 паэмы «Час і вада»	341

RADNÓTI MIKLÓS.....	342
МІКЛАШ РАДНАЦІ.....	343
Járkálj csak halálraitélt!.....	342
Хадзі сабе, смяротнік, проста так.....	343
Töredék.....	344
Урывак.....	345
MIGJENI.....	346
МІДЗЬБЕНІ.....	347
Të lindet njeriu.....	346
Хай чалавек прыйдзе... ..	347
Z. B.....	348
Для З. Б.....	349
Rima e tretun.....	348
Згубленая рыфма.....	349
CZESŁAW MIŁOSZ.....	350
ЧЭСЛАЎ МІЛАШ.....	351
Z «Traktatu poetyckiego».....	350
З «Паэтычнага трактата».....	351
OCTAVIO PAZ.....	356
АКТАВІА ПАС.....	357
La calle.....	356
Вуліца.....	357
Dos cuerpос.....	356
Два целы.....	357
JAAN KROSS.....	358
ЯН КРОС.....	359
«Luiteliivadel joostes...».....	358
«Па пяску выдмаў прабягаючы...».....	359
БЛАЖЕ КОНЕСКИ.....	360
БЛАЖЭ КОНЕСКІ.....	361
Стебло.....	360
Ствол.....	361
Песна за маслінките.....	362
Песня пра дрэвы-масліны.....	363
Љубов.....	362
Мілоцьць.....	363

БУЛАТ ОКУДЖАВА.....	364
БУЛАТ АКУДЖАВА.....	365
Грузинская песня.....	364
Грузінская песня.....	365
Ещё один романс.....	364
Яшчэ адзін раманс.....	365
Прощание с новогодней ёлкой.....	366
Развітанне з навагодняй ялінкай.....	367
Песенка об Арбате.....	368
Песенька пра Арбат.....	369
На Сретенке ночной... (На улицах Москвы...)	370
На вуліцах Масквы.....	371
МИЛОРАД ПАВИЋ.....	372
МІЛАРАД ПАВІЧ.....	373
Simposion.....	372
Simposion.....	373
Večera u krčmi «Znak pitanja».....	374
Вячэра ў карчме «Пытальнік».....	375
ДМИТРО ПАВЛИЧКО.....	376
ДМЫТРО ПАЎЛЫЧКА.....	377
«Коли умер кривавий Торквемада...».....	376
«Калі сканаў крываваы Тарквемада...».....	377
Два кольори.....	376
Два колеры.....	377
ТОМАС ТРАНСТРÖМЕР.....	380
ТУМАС ТРАНСТРОМЕР.....	381
Storm.....	380
Шторм.....	381
Ostinato.....	380
Ostinato.....	381
Vermeer.....	380
Вермеер.....	381
KNUTS SKUJENIEKS.....	384
КНУТС СКУЕНІЕКС.....	385
«Atrpūties mana zemesbite...».....	384
«Ты адпачываеш са сваім чмялём...».....	385

«Ko tu atstāji man mantojumā?..»	384
«Што ты пакінуў мне ў спадчыну?..»	385
TOMAS VENCLOVA	386
ТОМАС ВЯНЦЛАВА	387
Eilēraštis apie atmintį	386
Верш пра памяць	387
Reginys iš alėjos	388
Убачанае з-за прысадаў	389
JUDITA VAIČIŪNAITĖ	390
ЮДЗИТА ВАЙЧУНАЙТЭ	391
Archyvas, 1863	390
Архіў, 1863	391
1. Vaistinė	390
1. Зельня	391
2. Telegrama	390
2. Тэлеграма	391
3. Raktininkė	392
3. Ключніца	393
SEAMUS HEANEY	394
ШЭЙМУС ХІНІ	395
The Death of a Naturalist	394
Канец нагураліста	395
Good-night	396
Дабранач	397
Song	396
Песня	397
ERLING KITTELSEN	398
ЭРЛІНГ ХІТЭЛЬСЕН	399
«Menneskefugl vi kaster deg...»	398
«Чалавеча-птаха Мы скінем цябе...»	399
«Vite at du er til, grunn nok til å leve...»	398
«Веданне, што ты ёсць – прычына, каб жыць...»	399
«Jeg vil være blind...»	398
«Я б хацеў быць сляпым...»	399
«Da hørte jeg med øret noe...»	400
«Тут я штосьці пачуў сваімі вушамі...»	401

OLIVER FRIGGIERI	402
ОЛИВЕР ФРЫДЖЭРЫ	403
«Jekk tifhem x'jghidu l-kwiekeb...»	402
«Каб разумеў ты зорак да поўні словы...»	403
Aħn'ilma jgelgel	404
Мы – булькатанне водаў.....	405
NUALA NÍ DHOMHNAILL.....	406
НУЛА НІ ГОЎНАЛЬ.....	407
Fáidhiúlacht na murúoche	406
Русалчын прарочы дар	407
Leaba Shioda.....	406
Лэбішыдзі.....	407
Ceist na teangan	410
Моўнае пытанне.....	411
КАРОТКІЯ ЗВЕСТКІ ПРА АЎТАРАЎ І ТВОРЫ.....	412
<i>Пра перакладчыка .....</i>	<i>432</i>

Літаратурна-мастацкае выданне

I БОЛЬ, I ПРЫГАЖОСЦЬ...

Выбраныя творы паэтаў Еўропы і Амерыкі
ў перакладах Лявона Баршчэўскага

Рэдактары *Зміцер Колас, Андрэй Хадановіч*
Адказны за выпуск *Зміцер Колас*

Падпісана да друку 05.01.2016.

Фармат 84×108 ¹/₃₂, Папера афсетная. Друк лічбавы.

Ум. друк. арк. 23.84. Ул.-выд. арк. 16,19.

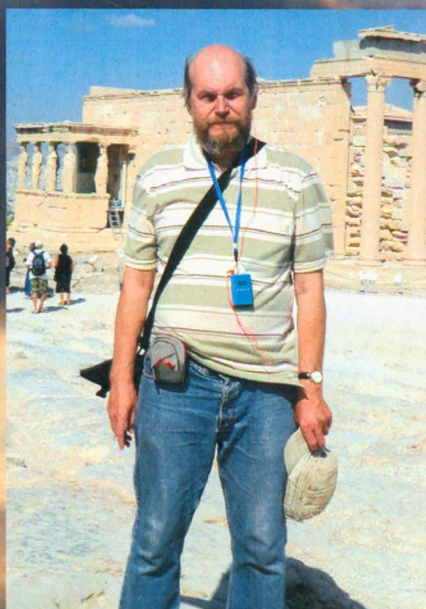
Наклад 300 асобнікаў.

Выдавец і паліграфічнае выкананне
індыўідуальны прадпрымальнік *Зміцер Колас*.
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі
выдаўца, вытворцы, распаўсюдніка
друкаваных выданняў № 1/291 ад 17.04.2014.
Пр. Незалежнасці, 105-14, 220023, Мінск.

Лявон Баршчэўскі

ISBN 978-985-6992-86-8

9 789856 992868

1 БОЛЪ, 1 ДРЪТА ЖОСЦЬ...

Выбраныя творы паэтаў Еўропы і Амерыкі
ў перакладах Лявона Баршчэўскага